

БОЖИЙ ПЛАН ВІКІВ

ПІДРУЧНИК
для
ДОСЛІДНИКІВ БІБЛІЇ

ВИКЛАДИ СЬВ. ПИСАНЯ

„Стежка праведних — се та зоря, що зорить рано
в ранці, і сьвітить яснійше та яснійше
аж до повного дня.”

СЕРІЯ 1

Божий Плян Віків

Наклад 5.243.000

Вияснене Божого характеру і власті: пона-
зуючий через узнаване і гармонізоване всіх
Сьв. Писаній, що дозволене на пановане ля-
хого в минувшині й сучасному часі є кро-
пом в образованю, виховуваню, й пригото-
вуванем людського роду до впровадження
ПРЕДСКАЗАНОГО ЗОЛОТОГО ВІКУ

В котрім всі народи землі будуть благо-
словлені через отримане повного знаня о
Бозі й повної спосібности отриманя вічного
житя через Збавителя, котрий тоді буде ве-
ликим Направителем того, що було утрачене
— буде Житєдателем. — Діян. Ап. 3:19—21.

МІЖНАРОДНЕ СТОВАРИШЕНЄ
УЧЕНИКІВ БІБЛІЇ
BROOKLYN, LONDON, MELBOURNE, BARMEN,
ELBERFELD, OREBRO, CHRISTIANIA.

1918

ЦАРЕВІ ЦАРІВ І ПАНОВІ ПАНІВ

для ужитку

ПОСВЯЧЕНИХ ЙОМУ СВЯТИХ

ДОЖИДАЮЧИХ ВСИНОВЛЕННЯ

— і для —

„ВСІХ, ЩО В КОЖДОМУ МІСЦІ ПРИЗИВАЮТЬ ІМЯ
ГОСПОДНЕ,”

„ДО МІВНИКАМ ВІРИ,”

— а також —

СТОГНОЧОМУ І СТРАДАЮЧОМУ ТВОРИВУ, КОТРЕ
ДОЖИДАЄ ОДКРИТЯ СИНІВ БОЖИХ,

ПРАЦЯ ТА ПОСВЯЧЕНА.

„Щоб всі зрозуміли, що за спільність тайни, закритої від віків
у Бові,” котру намножив нам у всякій премудрості і ро-
зумі, об'явивши нам тайну волі своєї, котру перше
постановив у собі, щоб в упорядкуванню спо-
внення времен вібрати все в Христі.”

— Еф. 3:4, 5, 9; 1:8—10.

Copyright 1886.

WASH TOWER BIBLE & TRACT SOCIETY,

Brooklyn, N. Y., U. S. A.

Written by Pastor Russell in 1886.

Н. В. — Сей твір можна отримати під повисшим адресом в
мовах: Англійській, Німецькій, Шведській, Французькій, Фін-
ляндській, Дансько-Норвегській, Грецькій, Італійській, Венгер-
ській, Іспанській, Польській, Голандерській, Арабській і Армян-
ській, Фінляндській, Словацькій, Українській, а також Braille
(для сліпих).

Harvard
University
Library

ВИКЛАДИ СЬВЯТОГО ПИСАНЯ.

Христіяни, щораз більше переконані, що невіра з кожним днем змагає ся і займає обширнійший круг на горизонті сучасного Христіянства. Не є се атеїзм, якого представителем був Том Пеїн або Роберт Інгерсолъ, але більше вирафінований, переважно репрезентований ученими наших часів, що становить тим більше небезпеченство. Не тільки в Колегіях і Семінаріях віра образованих людей підкопувана, але те саме можна завважити в книжках призначених для висших шкіл, в котрих обявляє ся недовірюванє і легковаженє поваги Сьвятого Писання, якби таке здавало ся бути в суперечності з наукою. Колиби нині ученик, котрий укінчив Колегію, мав осьвідчити, що Сьв. Писанє є від Бога натхнене, виставив би ся на посміх своїх товаришів, котрий не многі могли би знести. Можна би знайти кількох котріби признали, що Ісус і Його апостоли були щирими людьми, але помилялись цитуючи писання Старого Тестаменту.

Таке віруванє в Ісуса і Апостолів не є зовсім віруванєм; бо коли сучасні чи т. зв. „висші критики“ суть о тільки мудрі, що знають, коли і де Господь Ісус і Його Апостоли блудили в цитуваню Писання Старого Тестаменту, тоді, сї, висші учені наших часів є властивими провідниками, бо уважають себе за більше натхнених, чим Ісус і Його Апостоли.

Оціняючи велику потребу твору, котрий проти ділавби розширяючій ся невірі, видалисьмо шість

томів Викладів Сьвятого Писання (цей том є одним з тих-же) для мислячих людей, особливо Християн, аби допомогти їм до зрозуміння трудних і не ясних текстів і питань, які задавали другим а на котрі нераз трудно їм було отримати відповідь. Можна отримати від Видавничого Товаришення або кольпортерів по ціні кошту, так що всякий може мати сей так цінний твір. Кождий чи то мущина чи жєнщина, мають дітий, крєвних, приятелів або знайомих, котрі часом питають: „Як довідаєш ся, що є Бог? або, які є докази, що Сьв. Писання є натхненє від Бога” і тим подібні питання.

Притрафить ся, що декотрі можуть бути здібними відповідати на задавані їм питання, але не все можуть мати час аби бути відповідно успосібнені до того. Однак мислячому чоловікови часто приходять на мисль ріжні справи, о котрих бажавби мати правдиве, непересадне і безсторонне понятє. Як же вигідноє річею було би сягнути по книжку, котра да лаби властиве і ясне витолкованє о данім предметі. Коли бажавш набути відомости й знаня, відчитуй з увагою ті короткі виклади, а переконаєш ся, як велике задоволенє osiąнеш. Коли що небудь окажесь неясним і нуж перечитай вдруге, а трудности уступлять.

Богато з проповідників, аби приготувати відповідне казанє, послуговують ся многими підручниками, котрі коштують по 5 і 8 долярів за том і в тій цілі посідають великі бібліотеки; такі можеби й не дбали о ті „Виклади Сьвятого Писання”, але много є таких, для котрих сі-ж є конечними. В додатку до їх вартости ціна їх приступна для кожного. В томів, котрі займають зверх 3000 сторін на \$ 2.00. Звичайна ціна одного тома 50 цнт. Запрошуємоз всіх ширих Християн без згляду до якої церкви належать, аби взяли участь в нашій праці, в ціли ширєня того твору межі приятелями. — Випроваджєне з сумніву або невїри кого небудь з приятелів або крєвних, оплатить ся тисячкратно за виданє гроша на сі Виклади.

З М І С Т .

ВИКЛАД І.

ЗЕМСЬКА НІЧ ГРІХУ ЗАКІНЧИТЬ СЯ ПОРАНКОМ РАДОСТИ.

На ніч сльози а дооівита радість. Два способи в пошукуванні правди. Способи, яких ужито в сім ділі. Ціль сього діла. Ріжниця між поважним довідуванем ся правди а небезпечною поверховною спекуляцією. Мета пророцтв. Огляд сучасного — релігійного стану сьвіта взятий в двох точок погляду. Бгипетська темнота. Радуга обітницї. Стежня праведного — поступова. Причина великого відступлення. Реформація. Та сама причина знову притримує правдивий поступ. Совершенність знаня не належить до минулості а будучности. 11

ВИКЛАД ІІ.

ІСТНОВАНЕ РОЗУМНОГО СОТВОРИТЕЛЯ УДОВІДНЕНО.

Позабіблійні доводи розумово розібрані. Теорія невидержуюча критики. Логічна теорія. Означена Божественного Характеру. Логічні виводи. 35

ВИКЛАД ІІІ.

БІБЛІЯ, ЯКО БОЖЕ ОБЯВЛЕНЕ РОЗВАЖАНА РОЗУМОВО.

Голошене Біблї й поверховні доводи її вірогідности. Її вік і переховане ся. Її моральний вплив. Мотиви писателїв. Загальний характер Писанїй. Книги Мойсея. Закон Мойсея. Се не був систем володіння сьвященства. Вказівки для сьвітських володарїв. Рівність бідного й багатого перед правом. Забезпечене ся проти вмишуваня ся до прав народу. Сьвященство не було упривілейованою класою. З чого оно утримувало ся і т. инь. Застережене проти угаїтання чужинців, вдовиць, сиріток та слуг. Біблійні Пророки. Чи єсть, що небудь спільного між законом, пророками а писателями Нового Тестаменту? Чуда не суть недорічієм. Логічні внесеня. 43

ВИКЛАД IV.

НАРИС ЕПОК І ДІСПЕНЗАЦІЙ В РОЗВИВАННЮ СЯ БОЖОГО ПЛАНУ.

Божий план обмежений і систематичний. Три великі епохи Історії Світа. Їх різнити ся риси. Земля стоїть на віки. Грядущий світ. Нове небо й нова земля. Событія і сих великих епох. Важні зариси Божого плану виведені отси на денне світло. Зрозуміне упорядкування відмінна гармонія. Правдиве довідване ся правди..... 75

ВИКЛАД V.

„ТАЙНА ЗАКРИТА ВІД ВІКІВ І ВІД РОДІВ, ТЕПЕР ЖЕ ВІДКРИТА СВЯТИМ ЙОГО.” — КОЛ. 1:26.

Зоріне першої обітниці. Обітниця учинена Авраамови. Відложена надія. Тайна починає розвивати ся від зіслання Духа Святого. Що є тою тайною? У властивім часі буде усім виявлена. Коли скінчить ся тайна..... 87

ВИКЛАД VI.

ПОВОРОТ НАШОГО ГОСПОДА, ЦІЛЬ — І НОВОНАСТАНЕ ВСЬОГО.

Пріхід нашого Господа є особистим і попереджає Тисячлітє. Його зв'язь відносно першого приходу. Вибране Церкви а навернене світа. Вибране і вільний дар. Важні надії. Свідомства пророцтв про новонастанє всього. Поворот нашого Господа — освітлена надія для Церкви і Світа... 99

ВИКЛАД VII.

ДОЗВОЛЕНЄ ЗЛОГО І ЙОГО ВІДНОСИНИ ДО БОЖОГО ПЛАНУ.

Чому зло було дозволеним. Добро й зло яко засади. Моральний зміст. Бог дозволив зло а переменить на добро. Бог не є автором гріха. Проба Адама не була іграшкою. Його тяжкі покуси. Він согрішив добровільно. Кара за гріх не є несправедливою й не застра. Мудрости, любови, й справедливости ужито в осуді проти всіх за Адама. Боже право всесвітнє. 131

ВИКЛАД VIII.

СУДНИЙ ДЕНЬ.

Загальний погляд о суднім дню. Чи вгадує ся з наукою Біблії. Вирази суд і день выяснені. В Писанні згадують ся о кількох судних днях. Перший судний день і його наслідки. Установленє іншого. Судія. Характер будучого суду. По-

дібності і різниці між першим а другим судом. Відвічальність сучасного світа. Два попередні суди й їх цілі: Розмаїті й суперечні в собою задані о грядущім суді. Як апостоли й пророки задивлялись на него..... 155

ВИКЛАД ІХ.

ВИКУП І РЕСТИТУЦІЯ.

Реституція гварантована викупом. Не вічне жите але проба о те, забезпечена викупом. Усліві і користи проби. Христова жертва була конечною. Як рід людський міг був, і був відкуплений через смерть одного. Віра і учинки ще конечні. Плата за добровільний гріх певна. Чи буде місце на землі для воскреслих вмертвих мільонів людей. Реституція проти Еволюції. 167

ВИКЛАД Х.

ВІДЛУЧЕНЕ І ВІДРІЖЕНЕ ПРИРОДИ ЛЮДСЬКОЇ ВІД ДУХОВНОЇ

Загальні недорозуміння. Природа земська чи людська, а небесна чи духовна. Земська слава і небесна слава. Біблійні свідощтва відносачі ся до духовних істот. Смертельність а нестерельність. Чи смертельна істота може посідати вічне жите. Справедливість в оказаню дарів. Припущені принципи провірені. Розмаїтість в совершенности. Неограничені Божі права. Боже призначене для чоловіка е задоволяющим ділом. Покликание Христового Тіла. Яким способом осягнена переміна природи. 195

ВИКЛАД ХІ.

ТРИ ДОРОЗІ: ШИРОКА ДОРОГА, ВУЗКА ДОРОГА, СВЬЯТА ДОРОГА.

Широка дорога веде до знищення. — Вуска веде до жита. Що се таке жите? Божа природа. З'яв'я Божественної а людської природи. Нагорода на кінці вускої дороги. Високе покликане ограничено до віку Євангелії. Трудности і небезпеченства вускої дороги. Гостинець — дорога свьятости. 231

ВИКЛАД ХІІ.

ОБЬЯСНЕНЕ РИСУНКУ ПРЕДСТАВЛЯЮЧОГО ПЛАН ВІКІВ.

Віки. Жива. Рівень дійсного й приписаного становиска. Курс нашого Господа Ісуса. Курс Його послідувателів. Три класі в номінальній Церкві. Розділене в часі жива. Показана класа прославлена. Класа в великого горя. Кукиль спалений. Св'іт благословлений. Вихід славний. 249

ВИКЛАД XIII.

ЦАРСТВА СЬОГО СВІТА.

Перше царство. Його упадок. Збавлене й направлене. Царство Боже — образове. Привластитель. Дві фази сучасного царства. Якій є власті від Бога вони настановлені. Видиво Набохудонозора о них. Видиво Даниїла і значіне тогож. Царства сього світа видимі ще з іншої точки погляду. Дійсні відносини Церкви до сучасних царств. Коротка екзамінація Божественного права царів. Фальшиві претенсії Християнства. Лучша надія в п'яте царство-універсальне. 279

ВИКЛАД XIV.

ЦАРСТВО БОЖЕ.

Вага предмету. Характер царства. Царство підчас віку Євангелії. Фальшиві погляди — поправлені. Виник фальшивих виображень о царстві. Дві фази Царства Божого. Духовна фаза і II діло. Земська фаза і II діло. Справа небесної фази. Заповіт в котрого виростає те галузе. Земська фаза царства буде Ізраїльська. Загинувші покоління. Небесний Єрусалим. Ізраїль, нарід — образцевий. Вигублене і привернене Ізраїля. Вибрані кляси. Наслідники царства. Зелізне Правління. Ціль тисячлітнього пановання. Віддане Царства Отцеві. Перший, Божий Зарис в цілости виконаний. 311

ВИКЛАД XV.

ДЕНЬ БОГОВИ.

„День Бови“, „День Пімсти“, „День Гвіву“, „Час великої Недохі.“ Сьвідощтва Біблійні відносячі ся до того дня. Його огонь і буря, його потрясення й ростоплюване суть символічними. Сьвідощтва Давида. Сьвідощтва Обявлення даного Йоанові. Сучасне становишко і будучий вигляд і як на те задивляють ся противні собі сторони. Капіталісти і робітники. Зарадче средство не дасть ся ввести. Усунення заюни і оказане ся сьвітла в часі властивім. Доводи тогож. Услів'є, — положене сьвятых в часі недолі і їх властиве відношене ся до тойж. 349

ВИКЛАД XVI.

ЗАКІНЧЕНЄ.

Наші обовязки взглядом правди, II ціна, II вартість, II користь. 391

ВИКЛАДИ СЬВ. ПИСАНЯ.

ВИКЛАД I.

ЗЕМСЬКА НІЧ ГРІХУ ЗАКІНЧИТЬ СЯ ПОРАНКОМ РАДОСТИ.

На ніч сльози а досвіта радість. Два способи в пошукуванні правди. Способи, яких ужито в сім дії. Ціль сього діла. Ріжниця між поважним довідуванем ся правди а небезпечною поверховною спекуляцією. Мета пророцтва. Огляд сучасного — релігійного стану сьвіта взятий з двох точок погляду. Єгипетська темнота. Радуга обітницї. Стежка праведного — поступова. Причина великого відступлення. Реформація. Та сама причина знову притримує правдивий поступ. Совершенність знання не належить до минувшости а будучности.

ТИТУЛ першої серії викладів Сьв. Писання: „Божий Плян Віків” насуває на мисль поступ в уладнанню Божественних справ після порядку предвидженого нашим Богом - Еговою. Віримо, що в науці Божого Обявлення, можна добачити так красоту, як і мудрість та гармонію, коли розібрана з сеї точки погляду, а не іншої. Період в котрім дозволено на панованє гріха ставсь темною ночью для людства, о чім ніколи не забудеть ся, день праведності й божественної благодатї буде заведений Христом, котрий буде сьвітити, як сонце праведності сьвітлом повним і ясним на всіх, лічачи й благословлячи останки

по ночі плачу, недолі, горя, слабости, страдання й смерти в якій то пащі знаходились сотворіня через так довгий час. Писано бо: єсть: „Посилає на ніч сльози а досьвіта радість.” Псальма 30:5.

Будь що будь ціле людство інстинктивно дожидає, бажає, сумує й клопочесь, о той день, котрий називає: „Золотим Віком”, а зате, що не знає Божих замірів має заледво слабе і непевне понятє о тім всім. Великий же Сотворитель приготавляє „гостину з товстих страв,” яка впровадить Його сотворіня в здивованє, і то понадте чого правно-могли би просити або дожидати. Тому власне до сеї здивованої людськості, котра неможе поняти безденної глибини любові Божої — Він так говорить: „Мої мислі — се не ваші мислі, та й ваші дороги не мої дороги, говорить Єгова-Бог. Бо як небо висше землі так дороги мої висше доріг ваших і задуми мої висше задумів ваших. Ісаї 55:8, 9.

Хоч всім ділі будемо старатись, і як сподіваємось, що пощастить нам, аби представити цікавому й неупередженому читателеві Божий плян відносячий ся і поясняючий минувші, сучасні і грядущі справи Божі в опосіб згіднійший, гарнійший та більше промовляючий до розуму чим то принято взагалі, рівнож автор діла вимовляєсь, щоби сей твір приписувати його особливійшій ученості або здібності. Себо сьвітло Сонця Праведности, котре в зоріню дня Тисячлітя, ті речі, „сучасну правду” відтвиряє, яко призначену на сю пору, а яка буде пожадана й оцінена кождим щирим й чистим серцем.

З причини запанованя загального недовірства, що до головних і правдивих підстав правдивої

релігії, навіть й між найуцтивішими, піднялись мо ся вияснити принципи на котрих ціла віра повинна бути збудована, а іменно, на Слові Божім, що може взбудити віру і зауфане в його свідощтво навіть в недовірка самого. Тим більше важним, бо старалисьмо ся учинити се в такий спосіб, що буде промовляти й може бути прийнятим на підставі здорового розуму. Рівнож і те що операємось на тій засаді, аби пояснити учене Писаня в такий спосіб аби навіть пересічний умисл людський, міг вивчити і поняти всі його сторони мірою понятя, яким розпоряджає.

Вірячи, що Писане відкриває, правдивий, раціональний і гармонійний Плян, котрий, коли зрозумілий поручає себе кождому серцю, й власне ся праця намірена для учеників Слова Божого доповняючи себе взаїмно й згідно й звязно з натхненням Словом Божим. Котрі признають Біблію, яко Обявлене Божого Пляну, власне тих же звертаємо нашу увагу, головно, бо тільки такий признає і то без сумніву, що ученя Біблії натхнені Богом а коли взяті як цілість мусять представляти гармонійний плян, який згаджає ся з характером Божественної Істоти. Цілюю нашою, яко учеників Правди повинно бути пізнане цілого Пляну, обявленного Богом в його повній совершенности і гармонії з Ним, а яко діти Божі можемо сподіватись, як і обіцаним є в тім Обявленю, що будемо впроваджені до пізнання всякої правди. Йоана 16:13.

В данім разі маємо перед собою два способи до вибору. Перший абисьмо дізнались правди через провірюване принципів прийнятих ріжними церковними сектами так, щоби з кожної прийняти то, що вважаємо за правду, а що нетілько видаєсь а

дійсно є над'звичайно трудною задачію. Одною з найтрудніших справ, з якими стрічаємось на тій дорозі, є, те, що зіпсутий умисл та пересуди прихиляє наші мислі в тую або іншу сторону, а тим самим недопускає на безсторонне розібране справи. І хто-ж тому непідлягає? Потому, що наш умисл може легко блудити й зате часто при- нимати блуд вмiсто правди в разі вступлення на таку дорогу, і що на тім моглибисьмо стратити, будучі свідомі того що садинок правда йде і може поступати враз з поступом а ніколи блуд, тільки правда зближає нас до того савершенного дня, що чим раз а все яснійш і яснійш шрисвiчує тим котрі шукають правдивої дороги, а знай- шовши йдуть за вказівками її, за свiтлом, коли в тойсамчас всі віроісповідні секти стоять на од- ному місци. Кожда з них має певні блуди а зате й вічно ведуть спори спротивляючі ся одна другій. Того рода метода довідування ся правди велаби до розмаїтих крутих, темних дорiг, а тим спосо- бом моглаби легко повести на роздороже. Друга метода опирає ся на тім, що ніхто не може знати о замірах Бога, як тільки те, що Він сам обявив в своїм Слові, обіцявши всім, котрі є тихого і по- кірного серця. За те ми, що шукаємо за поваж- ним, правдивим Провідником і вкарівками, бу- демо руководитись на підставі слів Божествен- ного Автора а в міру вияснення розмаїтих питань дійдем кінцево до їх остаточного зрозуміння. Еф. 4:11 — 16.

Для таких то учеників призначена ся праця. Так самож дасть ся легко доглянути, що наведе- ні ось ту докази, черпані тільки з Св. Писання з узглядненем свiтської історії, але тільки там де сяж потверджає слова тогож.

До доказів сучасних теологів не прикладаємо жадної ваги а свідощтва т. зв. Отців церкви опустилисьмо зовсім. Многі з них голосили доткріни згідні з поданими осьту мислями, але уважаємо блудом коли хтось віривби в дані доткріни, що хтось в них передше вірив а при тім тішивсь своїм зауфанєм. Таке поступованє булоби мильним, потому, що многі вірили з чистим переконанєм в блуди, а того самого блуду ще й дінших учили. Діян. Ап. 26:9.

Шукаючі правди повинні позбути ся всяких традиційних пересудів, а черпати вісти з самого жерела правди — яким є Слово Боже. Не належить приписувати вартости жадній релігійній науці, котра не провадить до того жерела.

Навіть для загального переглянення Біблії наша праця не є досить обширною, але маючи на взгляді поспіх, старалисьмо ся представити справу так звязно, як тільки вага предмету на те дозволяє.

Позволимо собі сказати також до інтересуючого ся ученика, що саме поверховне перегляненє того діла, буде безвартісним для него, анї того рода студійованє не утвердить його віри в зміст і значіне Писаня. Старалисьмо ся представити всякі відтінки правди, нетільки в властивім і приступнім порядку, але також і мовою такою аби всі кляси читателів могли лехко, докладно і ясно поняти цілий предмет і його уложенє. Коли до вивчєня якої небудь науки вимагаєсь студій то тим більше наука Божого Обявленя вимагає їх. В тім ділі студіованє є більш потрібним, позаяк в додатку до розважання о правдах Божого Обявленя додані критичні розбори річей з точки інших

поглядів, ніж в яким небудь іншим творі знайти можнаби, коли які мали своє місце до сих часів. Судимо що не потребуємо уневиннятися, що говоримо о речах, котрі поминані більшою частию т. зв. Християн, а між іншими: О другім приході нашого Господа на землю, о пророцтвах, о символах Старого і Нового Тестаментів. Жаден систем теологічний не може бути тлумаченим і признаним, если поминає найголовніші части науки Писаня. Маємо надію, що читатель зверне увагу на велику різницю, яка існує межі стараним, уміркованим, честним студійованем пророцтв, і інших писаній в їх правдивім світлі і значіню, бо лише така праця веде до згідних і попертих внесків здорового розуму, будучи опертими на історичних фактах, а проміж незначним, звичайним поверховним викладом Божих пророцтв, що знову веде на бездорожжя фантазії і уронє. Котрі звертають на тую так вельми небезпечну дорогу вважають себе за пророків(?) а не за дослідників пророцтва.

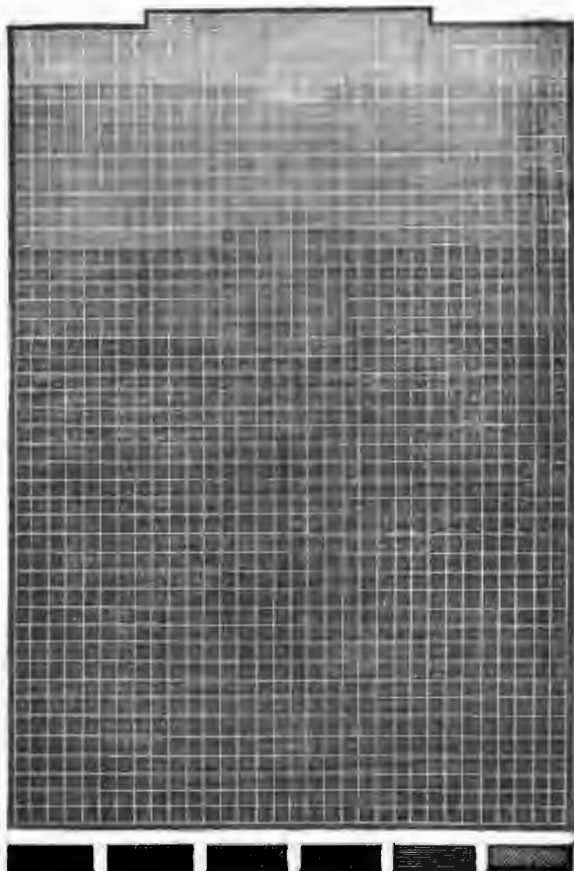
Жадна інша праця так неублагородняє як поважне студійованє обявлених розпоряджень Божих, „на що бажають і ангели дивитись.” 1 Петра 1:12. Вже самий факт, що мудрість Божа дала нам предсказанє будучности а також обявила сучасне жите та минувшість становить ясний доказ зі сторони Єгови, як нерозсудні ті люди, котрі добачаючи недомаганє свого умислу і некомпетентність в студійованю Писаня, старають ся оправдатись, кажучи: „Досить маємо в пятій голові Єв. Матея, аби кождий чоловік міг бути спасений.” Тим більше не повиннясьмо судити, що пророцтва є тільки для заспокоєня нашої цікавости, що до будучности. Противно, цілю про-

роцтв є аби людей посвятивших ся Богу, зазнайомити з Його замірами, аби могли застосуватись до них не тільки тепер але й в будучности, після Провидіння Божого. А так занявшись Божою працею, можуть керуватись служачи Богові водячись нетільки духом а й розумінєм, і не як слуги, а як наслідники сини з благодаті Божої. Діставши належите понятє через старання студійованє можна бути утвердженням в вірі, а так прямувати аби можна вести сьвяте життя.

Сьвіт будучи в несвідомості о Божім Писані Вибавлення з гріху і наслідків його є під впливом фальшивої номінальної церкви, котра іменує себе бути одиноким речником в виконаню тогож Пляну, але по огляненю її роботи за час девятнадцяти столітій повинно отворити очі цілого сьвіта о серйозних сумнівах що до правдивости так широко та мильно прийнятого погляду. Такі сумніви не лехко дають ся усувати, бо нерозминають ся з правдою. А що в кождім разі мислячий чоловік мусить прийти до переконання, що або церква поповнила блуд, припускаючи що в сім часі і серед такого рода егзистуючих обставин навернеть ся сьвіт до Бога, або що виповненє ся Божих замірів невадалось. Ну, і котрий, тих двох поглядів прийняти за правду? Многі вже прийняли а другі ще приймуть, і то явно чи скриваючись з тим, а тим способом ряди недовірства помножають ся.

ДІАГРАМ

Таблиця порівняння цілого роду людського поділеного на релігії.

Поган,	Маго-	Жидів,	Римо-	Греко-	Проте-
856	метан,	Католиків,	Католиків,	Католиків,	стантів,
міліонів.	170	8	190	84	116
міліонів.	міліонів.	міліонів.	міліонів.	міліонів.	міліонів.

Долучена таблиця на 18 сторони була опублікована „Льондонским Місійним Товариством“ а опісля в Сполучених Державах „Презбтеріанським Женьским Місійним Товариством“ з написею: „Німа відозва о поміч для заграничних місій“. Представляє она нам сумний образ глибокої темноти, несвідомости о самотнім імені даним під небом, через котре можна бути спасеним.

„Де Вачман“ чикагська газета організації У. М. С. А. помістила ту саму таблицю і так обясняє її:

Поняття деяких що до стану духовного світа мрачні і непевні. Чуємо о великім пробудженню ся в нас і на чужині, о нових місійних подвигах, проваджених на всі сторони, о многих нових країнах, отвираючих почву для Євангелії, і о величезних сумах гроша посвячених на ширенє тогож, з чого то родить ся в нас переконанє, що досить багато робить ся для ширеня Євангелії поміж всіма народами землі. Обчислена людність землі рівняє ся 1,424.000.000, колиж споглянемо на спімнену таблицю, бачимо, що більше як половина т. є. близько двох-третьох є поганями в повнім того слова значеню, а решта ж по найбільшій часті, або визнання Магомета, або членами двох великих відпавших церков, котрих релігія є Християнським поганством (балвохвальством), і не можна сказати о них щоби проповідували науку Ісуса Христа. Що до 116 мільонів Протестантів мусимо завважити, що велика частина в Німеччині, Англії та Сполучених Держав Америки попали в більшу глибину невіри чим Погани, многі з них так засліплені ріжними пересудами, що живуть в абсолютній несвідомості.

Тепер коли взяти 8 мільонів Жидів, котрі зовсім

відкидають Ісуса Назарейського, з другої сторони більше чим 300 мільонів, тих, що тільки його ім'я носять, але від віри відпали, котру Він голосив. Ще інших 170 мільонів є визнавцями Магомета а решта величезна маса людей до нині є почитателями балванів з дерева, і каменя, померших предків і героїв, а навіть самого диявола. Всі вони більше або менше віддають честь сотворінням, радше їм служать чим Богові, котрий є Сотворителем всього. Чи не є се вистарчаючим аби сумогорнув, кожного мислячого і правдивого Християнина?

Направду сумна картина. І хоч таблиця робить різницю подаючи відтінки і величину різниць між поганами, магометанами, жидами, то рівнож всі вони остають в однаковій несвідомості о Христі. Наразі повисше наведене може видатись, що до поданого числа Християн, немовби в темних кольорах, але в дійсности так воно не є. О тім можна найлучше переконати ся коли застановитись о стількості і якості Християн. Наприклад тих 116 мільонів Протестантів, дійсно о много перевисшає їх правдиве число.

Віriamo, що 16 мільонів, моглоби більше менше виразити число дорослих членів церкви, почислім один мільон „мале стадо” посвячених в Христі Ісусі (і то побоюємось, що ужилисьмо за богато свободи), котрі живуть не по тілу а по духу. Належить памятати, що велике число церкви, становлять діти та немовлята. Се спеціально практично діє ся в краях Європи. Там в многих місцевостях уважають дітий за членів церкви вже від дитинства.

Хоч таблиця видаєсь нам чорною, а всеж не є она одною з найтемнійших, котрі представляють

упавший рід людський. Она показує нам тільки тепер живучі покоління. Як страшною і переражуючою є думка, що століття за століттям через час шість тисяч літ, непочислені маси людей розсталися з цим світом, і майже всі жили в однакій несвідомості в обняттях гріху! Є то правдиво страшний образ, темна картина, задивляючись з загально прийнятого світопогляду на справу!

Нині многі релігійні визнання учать о цих біліонах людей, що померли в несвідомості о одинокім імені через котре моглиби досягнути спасення, що є просто на дорозі вічних мук, і не тільки є але навіть і цих 116,000.000 Протестантів, з винятком маленького числа святих чекає напевно таяж сама судба. Тому й не дивно що ті, що мають такі страшні погляди о шляхах і замірах Єгови, оказують великий запал в попіранню місійних підприємств. Дивуємося лише, що помімо того не є вони близько правдивої розваги. Колибисмо мали так вірити, як дотихчас і досягнути такі самі результати, о яких нам проповідують то жите наше булоби безнадійним, повне смутку й нарікань.

На доказ того щосьмо (Ортодокцію) вірно представили, відносно що до долі Поган додаємо дальший тяг відозви. „Німа відозва о поміч для заграничних Місій” при котрій власне повисла таблиця була подана. „Проповідайте Євангелію в далеких країнах, тим великим масам людей тим мільонам з котрих около 100.000 умирає денно без відомости о Христі.”

Хоч різні релігійні секти представляють нам понурий образ людського роду, рівнож Св. Писане благовіствує нам яснійше, і власне цілком отсего твору є представлене і обяснене тих по-

глядів. Неможемо увірити аби Пляном Божим Спасення, було таке блудне уложенє, понеже Слово Боже навчає нас цілком що іншого. Кождий правдиво віруючий зазнає великої радості, коли довідає ся, що пророк Ісаїя власне предсказав подібний стан річий а рівночасно зарадчі средства. „Ось бо темрява вкривати ме землю, й поморок народи; але над тобою засияє Господь, і слава Його явить ся над тобою. І поприходять народи до сьвітла твого, й царі до сяєва що над тобою заблисне” се є ясна справа о тім всім в пророцтві.

Не тільки що продовжаюча ся нужда й темнота сьвіта та повільний поступ правди, було тайною для церкви, але і сам сьвіт знав і відчував своє гірке положенє. Темнота могла бути відчуваною, подібно як ся в котрій Єгипет був обвинутий. На доказ того розваж старанно дух поданих пописе стихів взятих з Філядельфільської газети. Сумнів і знеохоченє ширить ся через перечачі собі визнання і секти котрих не можуть отверезити навіть лучі правди Божої, яка впливає впрост з жерела Слова Божого.

Житє! се велика тайна! Хто скаже
Що за пожиток Бог має в тої нужденної глинї,
Його силою й рукою уформованої
Тіло, дух, мисль і сильна воля
То тільки для вмертя. Судьба — смерть.
Деж втойчас, ах гдеж то гдеж той дух?
Ані один з незліченої маси,
Котрий жив, умер і так довго терпів,
Не вертає ознаймити о тих замірах,
Що такою єсть твоя й моя судьба?!
Благосмо Тебе Боже, о нове промінє
Сьвітла, а також о керунок доріг наших!
О ясне сьвітло, оперте не на вірі,
Але на яснійшій виднокругу,
Розганаючи ті темні хмари ночі,
Той сумнів, той страх і ту сильну боязнь,

Ту думку, що засипляє наше щастя тут,
Неспокійну думку і сумнішіше виступлене
Відкидає нинішні догмати,
Научувані спорячими з собою сектами,
Що важуть розсудок своїми принисами,
Тебе пізнати прагнемо таким, яким esi,
Наше місце у Тебе, а тоді візьмемо
Участь в Твоім Божественнім і незміреним пляні.
О Творче Безконечний! І ти чоловіче!
Піднеси заслону, що затемняє нам вид,
Розкажи ж знову „Хай стане ся світло!“
І обяви нам таямницю Твого престолу,
Котрої то шукаємо в темноті незнаній.

На то відповідаємо:

Відкрита життя таямниця зворотці скаже,
Як велику радість має Бог з тої нужденної глини,
Уформованої Його рукою й потужною властю
І яко образ Його; з розумом і волею;
Не до умирання, о ні, але, до відродження,
Що наступить по карі яка є: персть до персті”
Лиш Один могутий над всіх силачів,
Котрий жив, і умер і котрий найбільше терпів,
Той воскрес і довів, що великий Божий замір,
Що проте в будучність і твоя і моя.
Його слово обьявляє нові промінї світла,
Потрібного, яко керунок на дорозі нашій,
Опертій на вірі, але певній, як на яві.
Проміне, розганяюче хмари темної ночі,
Як також сумніви і дрожащу боязнь,
І думки, котрі псують тут нашу щасливість!
Освітї Господи думки, що суміло виступають
Протів сучасних догматів,
Научуваних через колотнечі з собою секти і звиваня,
А важуть розсудок своїми принисами —
Аби Ти шукали і пізнали, яким esi!
Наше місце у Тебе, коли візьмемо участь
В тій незмірним великим і Божественнім пляні.
О ти Сотворителю Безконечний і Ти Чоловіче!
Піднеси ту заслону і обяви всецїло,
Тим, що поступають після твого небесного світла
Ту славу таямницю Твого маєстату,
Укриту від віків, але вже тепер обьявлену.”

Таке благословенство зближає ся для світла
через обьявлене Божих замірів і Обьявлення Божого

Слова й віримо що ся праця є частиною того благословенства і Обявлення.

Сі, котрі бм полишили на боці людські пересуди а посвятилиб час для студійованя Писаня вживаючи здорового розуму, а котре Бог нам поручає, й переконають ся лехко, як гарною є радуга обітницї завішена на небесах. Блудним — те припущенє, що немовби ті що немають жадної віри, а зате неможуть бути оправданими, аби такі могли зрозуміти правду. Зовсім ні! правда не для таких! Псальміста говорить нам: „Світло сидить ся на праведника а радість на щирих серцем.” Для дитини Божої приготований світильник, котрого світло усуває много темноти з його дороги. — „Слово твоє світильник перед ногами моїми, і світло на стежці моїй. Але стежка праведних — се та зоря, що зорить рано в ранці, і світять яснійше та яснійше аж до повного дня.” Прп. Сол. 4:18. Вправді, що не знайдено нікого праведного; якож писано: „Що нема праведного нікого.” Рим. 3:10. Маємо на думці „праведних через віру”. Одиноким привілеєм для сеї кляси є поступати, по щораз яснійшій стежці все наперед і не тільки бачити сповнюване ся Божого Пляну днесь а добачувати і грядущі речі. Повиннисьмо завважити, що хоч стежка кожного віруючого є освіченою то рівнож особливше уживанє тої світлости дане праведним (оправданим) яко клясі. Патріярхи, Пророки, Апостоли, святі сучасного і грядучого часу ішли і йдуть тою що раз більше освіченою стежкою, а те світло буде змагати ся навіть поза сучасній час аж до повного дня. Є се та сама стежка і те саме змагаюче ся світло Слова Божого, котре присвічує світлом в пору: Тому радуйтеся

в Господі ви праведники, дожидайте виповнення ся обітницї. Велике число людей має так мало віри, що не пожадає сьвітла а невіра і обоятність причиняють ся до того, що сі люди позістають в темноті підчас коли моглиби поступати в щораз більше змагаючим ся сьвітлі правди.

Дух Божий в тій цілі даний, аби провадити вірних до правди, аби на підставі того, що написано показав і пояснив: Певним же є, що понад те, що написано нічого більше непотребуємо, бо Писанє може кожного вмудрити до спасеня вірою в Христа Ісуса. 2 Тим. 2:15.

Хоч нині правдою є те, що темна ніч покрила землю, а темрява народи то прецінь сьвіт не позістане в тім стані на завше: Єсьмо певні, що „надійде поранок”. Ісаї 21:12. Як сонце сьвітить над праведними й неправедними так і в день Тисячлітя сонце справедливости засьвітить для цілого сьвіта і висьвітлить заховане в темряві і виявить думки сердець” 1 Кор. 4:5. Оно розжене шкідливі визиви лихого а принесе жите, здоровє, спокій й веселість.

Коли поглянемо в минувшість то переконаємось, що в ті часи сьвітло слабонько сьвітло, обітницї минувших віків не були ясними, обітницї дані Авраамові представлені символічно в законі, та церемоніях жидівського народу, котрі були тінию й слабим виображенєм надзвичайних замислів Сотворителя. Зближаючись до провірення часів нашого Господа Ісуса Христа, спостерегаємо, що сьвітло змагає ся. Найважнішою справою якої дожидали тоді було те, що Бог мав зіслати Спасителя, котрий визволить жидівський нарід від його неприятелїв, і учинить його першим народом на землі. А в той час коли тойже

посідаючи повагу і вплив, Бог буде послуговуватись ним аби благословити всі народи землі. Дані їм обітницї осягнення наслідства в Царстві Божім різнять ся в многих поглядах від того чого вони дожидали а вигляди осягнення приобіцянної колись великості, задивляючись на справу з людського світопогляду було фізично так неправдоподібним, що всі з винятком дуже маленької громадки чулись дуже заведеними. Сліпота й ненависть їх взглядом того поселства вмагалась ще більше в міру, як зближав ся час виповнення ся обітниць, — покликаня всіх людей аби ся стали учасниками обіцянного царства дітьми віри віруючого Авраама, яко наслідники його обітницї.

Доперва по зісланю Сьв. Духа Церква була встані зрозуміти Євангенліє Христа і зобачила, що благословенства призначені сьвітові, мусять бути, вічними, а аби доступити таких царство мусить бути духовним і має складати ся з „провдивих ізраелітів” „малого стада” вибраних з поміж Жидів та Поган, вивисшеного до духовної природи, сили — і властї. Дальше читаємо що Ісус через Євангелію приніс жите і нетліне т. є. безсмерте. 2 Тим. 1:10.

А зате від часів Христа маємо, ще більше сьвітла, як то Він сам предсказав: „Ще багато маю глаголати вам, та ви не можете носити нині, якже прийде той Дух Правди, то проведе вас до всякої правди.... й що настане звістить вам. Єв. Йоана 16:12, 13.

Однако по смерти апостолів прийшов час, коли більшість церкви почала забувати й занедбувати на науку Христа, повіряючись під провідництво людських учителів. Сі ж учителі, надуті пихою привластили собі уряди і титули й зачали шану-

вати над наслідством Божим. Тим способом по-степенно повстав відрубний стан, названий „духовенством“, котрий окрім Слова Божого, уважав себе, та й іншими був уважаний за одиноким відповідного провідника в справах віри. По ушліві певного часу через занедбуване Слова Божого а приймає блудних людських наук витворивсь потужний систем — Папство.

Велике лихо виникло з причини занедбання правди. Кождий знає, що так церква, як і цілий цивілізований світ був пожертвий тою системою і допровадженням до почитання тільки людських традицій, переказів й визнань. Аби увільнити ся перед тою невірничою системою та привернення свободи Біблії, взялось за смілий чин, званий, „Реформація.“

Бог побудив натхнувши своїм духом відважних борців до оборони свого Слова. Такими були Лютер, Цвінглі, Меланхтон, Вікліф, Нокс і інші. Сі звернули увагу на те, що Папство відкинуло Біблію на сторону а на її місце впровадило декрети й догмати церковні. Сіж виказали блудну науку а рівночасно фальшиву управу „Папства“, і що таке опирає ся на людських традиціях, спротивляєсь Правді т. є. Слову Божому. Сі реформатори та їх послідувателі називають ся Протестантами, потому, що протестовали проти папства а визнавали Слово Боже, за одиноким певну регулу, як провідника в житю і вірі. Богато вірних душ поступали в світлі в часах реформації, котре тоді їм присвічувало. Від того часу аж досі протестанти не вчинили жадного поступу, а замість поступати наперед, вони ж збирались довкола своїх улюблених проводирів, й не бажали довідатись о нічим більше. Тим способом затамували

поступ на дорозі Правди, означивши границі довкола тої незначної окрушинки сьвітла, в якій знаходилось багато ще блудів унасліджених по церкві „Матушці.” До тих і в такий спосіб сформованих визнань віри ще перед многими літами, більшість Християн має й до нині ще зобобонне почитанє, судячи, що тепер не можуть о нічім більше довідатись, окрім того що було знане реформаторами.

Було се великим блудом. Реформатори відсловили тільки кілька принципів й спростували в них блудні учєня Папства, а опісля Християни обвівши сектанським муром чим власне позбавили себе правди, котрої розмаїті зариси можуть обявлятись тільки у властивім часі. Напр. за часів Ноя було правдою, те, що мав наступити потоп, і пожаданим було від всіх, аби вірували, але помимо того ані Адам ані його наслідники аж до Ноя нічого не знали о тій правді. Ниніж не булоби річевим запевняти кого небудь, що коли небудь наступить потоп.

Зате маємо багато інших правд, які в наступаючім порядку наступають по собі, приходять якраз в свою пору, а о котрих належить знати, коли бажаємо поступати всьвітлости Божій. Колибсьмо не посідали більше, як тільки ті правди, що були на часі перед кількома віками, то жилибсьмо тепер до певного степеня в темноті.

Слово Боже є великою скарбницею, для зголоднілих подорожних йдучих по стежці правди. Ся скарбниця містить в собі чисте молоко для новонароджених, а для більше розвинених, що вправились довгою наукою розсуджуванєм над добром і лихом має трерду пищу. 1 Пет. 2:2; Жид. 5:14. Найважнішим є те, що она має харч приладже-

ний на різні пори і серед різних обставин; а Ісус говорить: „Добрий господар, повинен видавати вірній челяди своїй в означеній порі, визначений харч, належний їй та виносити зі свого скарбу пове і старе”. Луки 12:42; Мат. 13:52. Зі скарбу існуючих сект немоглибсьмо жадною мірою дістати чогось подібного. То правда, що знайшлибсьмо в них троха старого й нового але нич нового. Правда, яку можна знайти в різних сектах, є так помішана з блудом і так ним захована, що її там годі пізнати в її дійсній красоті, чистоті й сьвітлі.

Різні визнання противлять ся безперестанно одні одним. Кожда з них подає Біблію за підставу своєї науки, через що повстає мішанина понять і разячі суперечности проти Слова Божого. Се власне дало повід до повстаня приповідки: „Біблія, як та стара скрипка на котрі можна заграти якої будь ноти.” Се власне показує образ невіри наших часів, викликаним через фальшиве тлумаченє Слова Божого, та Божественного характеру через людські традиції, а зі взростом просьвіти, котра вже не може довше толерувати і на сліпо підчинятись фанатичній опінії рівних собі людей, а домагаєсь рахунку о тій, надії, котра є в нас. Правдивий ученик Писаня, повинен бути завжди готовим, дати відповідь всякому, що домагаєть ся від него слова про його надію, з лагідністю і страхом. Слово Боже є корисне до науки, до докору, до направи, до наказу по правді, щоб звершений був Божий чоловік, до всякого доброго діла готовий. 1 Пет. 3:15; 2 Тим. 3:15—17. Одинок скарбниця Слова Божого посідає запаси невичерпаних річий так старих як і нових, харч у пору для віруючих. Ніхто, не знайдець ся

такий хтоби вірив в науку Сьвятого Писання, що „стежка праведних яснійше та яснійше сьвітять аж до повного дня”, а притім обстававби, що повний день вже настав, ще за часів Лютра, коли так воно не є, то добре чинимо, коли уважаємо на нашу лампу, як на „світильника, що сьвітить в темному місці аж день засияє”. — 2. Пет. 1:19

Та се ще не вистарчає, що знаходимо ся тепер на стежці сьвітла: мусимож „ходити в сьвітлі” поступати, бо в противнім разі, сьвітло, що не стоїть на одному місці промине, а нас полишить в темноті. Клопіт з многими єсть в тім, що сидять а не поступають по стежці сьвітла. Коли возьмемо Словар а провіримо тексти слів сидіти а стояти а тоді порівняймо їх зі словами ходити а бігати, знайдемо дуже велику різницю. Люди, що сидять, „сидять в темниці” зі „апоріками” а стоять з безбожниками, ті-ж, що ходять, „ходять в сьвітлі” а біжать в нагороду, що виставлена перед ними. — Ісаї 42:7; Пс. 1:1; Жид. 12:1.

Совершенство знанє не є справою минувшости а будучности, так віримо, але так довго, як довго не визнаємо сього факту, не будемо приготованими оцінити й дождати сьвіжого розвиненя ся Пляну Нашого Отця. Правда, що єще удаємось і днесь до слів Пророків і Апостолів о знанє теперішности і будучности, але се не тому, щоби вони могли мати лучше розумінє Божих Плянів і замірів чим ми, а тому, що Бог уживав їх яво своїх речників, аби передати нам, для цілої Церкви в віці Християнськїм, правду, відносно Його Плянів, так скоро, як скоро час на туюж приїде. Сей факт удовіднений Апостолами досить ви-

разно. Павло говорить, що Бог Церкві Христовій об'явив тайну волі своєї по благоволенню, котру перше постановив в собі, але перед тим ніколи необ'являв, хіба, що в неясних приповідках зазначив, а які не могли бути зрозумілими, аж до заміреного часу, оцінення „небесного покликання”. Замірених винятково для віруючих віку Євангелії. Еф. 1:9, 10, 17, 18; 3:4 — 6. А се нам ясно, виразно й докладно виказує, що пророки і ангели не розуміли значіння предсказаних пророцтв. Петро каже: „Що коли зачали розвідуватись та допитувати ся про значінє тих пророцтв, Бог сказав їм: „що заховані сі правди”, не призначені для них а лише для нас, жиючих в віці Євангелії. Дальше Петро наминає Церкву аби дожидала благодаті в тій справі, і більшої відомости о плянах Божих. 1 Пет. 1:10—13; Дан. 12:8, 9.

Фактом є, що Ісус сам обіцяв Церкві що та я буде допроваджена до всякої правди, а те мало сповняти ся поступенно. Хоч за часів апостолів була свободною від блудів, а іменно, від таких, котрі повстали за часів папства, то прецінь не можна сказати аби перша церква могла мати так глибоке, і так докладне понятє о Божім Плянї, як то сталось можливим за наших часів. Очевидно, що не всі з апостолів мали рівне понятє о Божім Плянї, хоч всі їх писаня від Бога походять, написані під Його впливом, подібно як і всі слова Пророків. Як високе понятє о пляні було в апостолів може послужити несталисть Петра й інших з винятком Павла в часі коли зачали ширити Євангеліє між Поганам. Діян. Ап. 10:28; 11:1—3; Галат 2:11—14. Непевність є очевидним противенством Павла, котру останній черпав

з пророцтв, давнійших часів і безпосередніх об'явлених даних йому Богом.

Без сумніву, що Павло мав більш щедрі об'явлення чим інші Апостоли. Не було дозволенням йому об'являти їх Церкві ані навіть тлумачити їх іншим апостолам. 2Кор. 12:4; Гал. 2:2. А миж помимо того всього можемо узнавати вартість річий об'явлених Павлови, а які так важними суть для Церкви. Хоч не дозволенням було йому оповідати те що бачив, ані навіть описати детайльно те все, що видів в об'явленнях Божої таємниці відносно „грядущих віків” рівнож те що він видів дає велику силу і глибоке значіне його словам, котрі в світлі виникаючих фактів виповнення ся пророчих предсказувань та під надзором Сьвятого Духа можна пізнати й зрозуміти лучче чим могла перша Церква.

Для потвердження того, що сказалисьмо висше хай послужить нам одна остання з книг Біблії т. є. Книга Одкриття Йоана написана околo 96 по Р. Хр. Вступні слова тої книги заповідають нам Об'явлене так особливших річий, яких, ще тоді не знано, а найлучшим доказом є те що Божий Плян не був ще тоді в цілости своїй об'явленим. Та книга не була тим чим іменує ся бути аж до наших часів, т. є. Одкритєм. Правдоподібно в першій Церкві не було нікого хтоби розумів хоч одну часть тої книги. Навіть сам Йоан, котрий мав видиво запевне не знав його значіня. Він був рівночасно і пророком і апостолом, яко апостол навчав, розумів, що було тоді харчем у пору, а яко пророк, говорив о річах, котрі в грядущих віках мали достарчити „Харчу для віруючих.” В перших віках Христової Церкви декотрі сьвяті старали ся через студійоване симео-

лічної книги зрозуміти будучність Церкви і безсумніву, всі котрі зрозуміли читаючи хоч частинку її наук, доступили обіцяного благословенства Одк. 1:3. Тая книга чим раз більше отвирала ся тільки таким людям, що було власне великою помочію в часах реформації, Лютра, аби пізнав у папстві, правдивого „Антихриста” згаданого апостолом а котрого історія виповняє значну часть тих пророцтв.

Тимто способом Бог мало помалу відкриває нам правди, і обявляє незміримі богацтва своєї благодаті. З чого виходить, що тепер є властивий час, отримання більше сьвітла чим в перших часах Церкви.

„Ще більше красоти побачимо
Та зростаючого сьвітла.”

ВИКЛАД II.

ІСТНУВАНЄ РОЗУМНОГО СОТВОРИТЕЛЯ УДОВІДНЕНО.

Позабіблійні доводи розумово розібрані. Теорія незидержуюча критики. Логічна теорія. Означенє Божественного Характеру. Логічні виводи.

НЕУПЕРЕДЖЕНИЙ і розумний мислитель хоч би був собі й недовіркою може пізнати повну правду через розумне студійованє правди й незнаних йому річей, за помічю сьвітла випливаючого з пізнання дійсности. Справді є се фактом, який не вимагає жадних доводів, що тільки за помічю безпосередного обявлення і розпоряджень чоловік може пізнати правду; впротивнім случаю може тільки прийти до внесків і то неясних.

Відложім рівнож Біблію на сторону і судім речі зі становишка здорового розуму.

Хто спогляне голим оком, або через телескоп на фірмамент і видить ту незміренну просторонь вселенної, її симетрію, красоту, лад, гармонію й різнородність, а окрім того, ще сумніваєсь, що Сотворитель того всього стоїть о много вище від нього під взглядом мудрості і власті або хтоби хоч на частинку мав погляд, що все є тільки випадком, а не зістало сотворене Сотворителем, той очевидно позбувсь ділання свого розуму і тоді можна го сьміло назвати після Біблії „безумним,

т. є. таким, котрий або немає або не вміє ужити свого розуму. „Безумний говорить в серцю своїм: нема Бога.” Псалма 14:1. Кождий розумний чоловік мусить признати, що нема наслідків без відповідних причин. Кожда рослина і кожда цвітка дають нам тисячні доводи того. Комплітна будова, гарні форми, їх зложенє, всьо те свідчить о надлюдській мудрости. О, як короткозора є людська зарозумілість, котра величаєсь і гордиться ся бистротою свого умислу, і предвиджуванєм, приписуючи випадкови: совершенство, форму і гармонію природи, але заперечає тійже природі істнованє всемогучого і розумного законодавця.

Сі, котрі заперечають істнованє розумного Сотворителя, твердять що природа є одиноким богом, і що роди і степені в розвою рослинного і звіринного царства, коли ся так виразимо походять самі від себе, без керовництва якої небудь висшої істоти; чи як вони кажуть: „підлягають закону, в процесі котрого сильнійший слабшого пожирає”, іншими слови в: „борбі за істнованє”.

Та теорія непосідає жадного дійсного й очевидного доводу, понеже бачимо довкола нас найрозмаїтші сотворіння певної і сталої природи, котрі ж на висші істоти нерозвивають ся, а хоч послідователі тої теорії уряджували численні проби, рівнож неудалось їм ніколи ані помішати різних ґатунків, ані отримати й допровадити до якоїсь сталої переміни. Не знаємо жадного випадку де би один рід давсь перемінити в другій.*) Хоч бувають риби, котрі можуть своїж сплавовк уживати

*) Для користи декотрих читателів вазначуємо, що такі переміни, як гусениці в мотиля не суть переміною природи; гусениця є тільки лярвою в внесеного яечка мотилем.

замість крил і літати понад водою, хоч є жаби, котрі сьпівають, але се ще не є доказом, аби вони могли в птахів перемінатись. Помимо того, що в звірячій сьвіті знаходить ся кілька образів, котрі мають певне поверховне подобіє до чоловіка, та се ще не доказ, що чоловік мавби з тих істот розвинутись, противно, остатні досліди виказали, що можна в правді з певного гатунку отримати різні роди — але не гатунки, і що се є безвзглядно неможливим помішати різні гатунки, аби витворити цілком нові. З того самого powodu не можемо твердити о коневі або ослі, хоч так близько подібні до себе, що вони покровнені з собою, позаяк удовідненим є, що їх потомство є тільки недосконалим, що іншого роду плодити неможе.

Коли би нерозумна природа дійсно мала бути сама собі сотворителькою та розвивателькою то она спевністю продовжалаби процес розвою — а наслідком того булоби те, що повставби один гатунок істоти, коли ж без інтелігенції не моглаби прийняти певної сталої форми, переміна була би нині дійсністю, а довкола нас виділибсьмо також сталий процес переміни риб на птахів а малп на людей. Та теорія дуже спротивляє ся розумові, зарівно і Біблії, придержуючись, що розумні істоти походять від такої, котра сама розуму не посідає.

Представляємо ось ту і іншу теорію о сотвореню — винявши чоловіка — за допомогою процесу постійного розвою проти котрої жадних поважних закидів й сумнівів не маємо.

Увзглядняючи тільки природу і рід, твердить вона, що вони можуть бути допровадженими до висшого степеня досконалости. Та сама теорія рівнож придержуєсь, що жадні з сталих гатунків

не були такими вперше, якими є тепер, але доводить, що всі ґатунки в давній минувшості повстали з землі, і через постійний процес переміни розвинули ся і перейшли з одної форми в другу.

— Після сталих Богом установлених правил, діють ся переміни, підчас котрих зміна відживлювання і клімату були головними чинниками, так довго повставали, аж ґатунки, які днесь бачимо, зістали витвореними. Всяка інша зміна поза тим єсть неможливою. Остаточна мета Сотворителя є в тім напрямі правдоподібно осягнена. Хоч кожний з ґатунків так рослин, як звірят може підпасти ублагородненню або здичіню, то рівнож не є можливим один рід замінити в другій, або цілком новий витворити — позаяк кождий з тих ґатунків осягнув досконалість власної своєї, сталої природи — прото дальші переміни не можливі і остаточна ціль Сотворителя зістала осягнена.

Деякі твердять, що перші рослини і звірята, від котрих теперішні — усталені роди — походять — загинули ще перед повстанем чоловіка. Знайдені глибоко під поверхню землі скелетони і скаменілости не існуючих вже нині звірят і рослин промовляють за тою теорією. Ті твердження невідкидають і неперечать науки Біблії, що чоловік був безпосереднім і совершенним сотворінєм, учиненим після умислого і морального подобию — образу Божого, а не виником процесу розвою, який правдоподібно був властивим всім іншим сотворінням. Таке задивлюванє ся не тільки, що неспротивляє ся науці Писаня, але противно, потверджує її, доводячи, що природа, яка є тепер, зістала сотвореною і упорядкованою розумною Істотою.

Хай же людський розум старає ся знані факти

від розумних і дійсних причин виводити, а також най притім уважає в кождім випадку на права природи, а в кінці тої так попереплітаної машинерії пізнає і знайде руку її великого Автора — мудрого і всемогучого Бога.

Віriamo ж і стоїмо на тім, що істнуванє розумного Сотворителя, є виразною й незбитою удовідненою правдою. Доводи того можемо повсюди бачити, так довкола нас, як і в нас самих, можемо, бо єсьмо Його добірним чином, котрого власть духа й тіла свідчать, о предивній, всякі наші понятя перевисшаючій зручності. Він же єсть сотворителем того, що ми називаємо природою. Дальше ж твердимо, що Він установив і упорядкував права природи, котрої величаву й гармонійну цілість видимо і подивляємо. Того самотнього, котрий мудростию своєю сотворив вселенну, котрого власть, сей світ утримує і править ним, котрого мудрість і сила наш розум і нашу силу нескінчено перевисшають — того Єдиного інстинктовно чтимо і славимо.

Коли узнаємо істнуванє так сильного Бога-Єгови, то повиннісьмо упокоритись перед Його могутною силою, а втоді доперва можемо завважити що Він побіч своєї потужної сили посідає рівнож лагідність і доброту невичерпану. О тім же єсьмо вповні переконані, а то з тої причини, котра доводить істнуванє Бога, Його сили і мудрости. Не досить що доходимо до внесеня, що є Бог і що Його сила й мудрість незмірно перевисшають наші, але треба признати, що найвелчавіша річ сотворена не є висшою свого Сотворителя, з того ж виникає, що найвисший обяв доброти й справедливости, оказаної людьми недорівняє Богові, рівнож мудрість і сила стоять низше Його.

Тим же ж способом можемо представити собі в нашій виобразній характер і прикмети великого Сотворителя. Він є мудрий, праведний милуючий і потужний, а поле діяльності Його прикмет є безумовно більшим чим се доступним одному з Його найбільших сотворінь.

Прийшовшиж до результату, з котрим наш розум згаджаєсь, що істота Сотворителя існує спитаймо ся, чого можемо сподіватись від такої Істоти? Нема іншої відповіді як та, що посіданє таких прикмет в самій природі своїй кличуть до їх вправи і ужитя. Божаж потуга не знаходить інші застосованя, як тільки такі, котрі згідні з Його власною природою, т. є. мудрі, праведні і повні любові. Якіби средства й не вели до тої ціли; який би там наслідок Його поваги мав бути; результат мусить згаджатись з Божественною Істотою і характером, і кожний чин мусить знайти оправданє в Його безконечній мудрості.

Щож може бути розсуднішим, як виконуванє власті, котру довкола нас утворених незлічимих сьвітів і предивної розмаїтості земських обявів бачимо? Щож може бути мудрішим, як сотворенє чоловіка, обдареного розумом, здібного навіть діла свого Сотворителя оціняти, чоловіка промишляючого о Його величності. Всьо се сильно і ясно промовляє до нашого розуму і згідно з знаними нам фактами.

Накінець висказуємо наш погляд! Чи не є се розумним припущенєм, щоби так безконечно мудра і добра Істота, котра сотворила чоловіка здібного навіть її, і її плян розуміти, котра побуджувана любов'ю і праведністю, заспокоївши розмаїті пожаданя, які Она сама вщепила в природу чоловіка, що таж Істота обдарувала тогож

певним виявленєм? Чи нераціональним булоби припущенє що Бог дав чоловікові інформацію в цілі істнованя тогож та о своїх плянах відносно його долі? Противно питаємо ся, чи не булоби нерозумним припускати, що Сотворитель покликуючи чоловіка до життя обдаровавши його розумом і здібностями до розмисляня о будучности, а в той сам час не виявив би своїх плянів, аби задовільнити жаданя чоловіка? Таке ж занедване булоби нерозумним, длятого, що не згаждалоби ся оно з характером, який приписуємо Богові, а що більше, що булоби в супереч з праведним способом діланя Істоти повної Праведності і Любові.

Колиби мудрість Божа сотворивши чоловіка уважала за безпотрібне уділення томуж відомості о його грядущій долі, і участію в Плянах свого Сотворителя, в таким разі Божественна Праведність та Любов, булиби за тим аби істота чоловіка була ограниченою в своїх здібностях о стільки, щоби немогла безустанно клопотати ся бязню, й несвідомостю о своє завтра. Переконає ж, що чоловік посідає здібности понятя обявленого Богом пляну, як і узнанє Істоти його Сотворителя — є вистарчаючим доказом, що Бог обдарив нас Обявленєм, але в таким часі і таким способом, який його мудрість узнає за добрий.

Маючи на взгляді ті виводи, прийшовби і наш розум до понятя о тім Обявленю, яким Біблія іменує ся бути, а то навіть тоді, колибсьмо нічого незнали о істнованю тоїж. Окрім того, коли вшпінємо, що лад і гармонія сотворіня взагалі, так всі сфери й системи в властивім наступстві виповняють час і просторонь, тоді не можемо іначе припускати як тільки те що: малі нерегу-

лярности, т. є. трясеня землі, цикльони, бурі і т. д. суть тільки вказівками, що співділанє розмаїтих первістків на сїм сьвіті не є ще удосконалені. Питанє, чи накінєць всьо буде досконалим і гармонійним на землі, так як на небі, з декотрим поясненєм длячого воно так не є тепер не можна вважати за невластиве для мислячих людей, ані припускати, що не булоби не властивим Сотворителеві відповідати на них, котрого мудрість, сила, доброта були доведеними, а длятого повинисьмо сподівати ся Обявлення, котреби нам те все обяснило і розвязало.

Прийшовши-ж до внесеня, що належить сподіватись Обявлення о Божім Плянї і Його Волі взглядом нас, будемо студійовати в слїдуючїм викладї загальний характер Біблії, котра іменуєсь, що єсть тим Божим Обявленєм. Коли она представляє характер Бога в совершенній гармонії відповідно з вимогами нашого розуму, то уважаємо, що она окаже ся конечною, будучи дожиданим Обявленєм Божим. пізнійше ж візьмемо її сьвідoctва, яко походячі від Бога. Коли ж походить від Бога, то її науки, коли зрозумілі вповні, будуть згаджати ся з характером Божим про котрий наш розум запевняє нас, що є: совершенним в мудрості, праведності, любові й потузі.

„Душі в сьвіті блукаючі,
Слїд творива шукаючі
Для всі лиш в Богом ясні,
І величні і прекрасні.

„Небеса Бога являють,
Звізди ж мудростю сяють;
А пізнанє Його Слова
Всіх нас кличе славить Бога.”

ВИКЛАД ІІІ.

БІБЛІЯ, ЯКО БОЖЕ ОБЯВЛЕНЕ РОЗВАЖАНА РОЗУМОВО.

Голошене Біблії й поверховні доводи її вірогідности. Її вік і переховане ся. Її моральний вплив. Мотиви писателів. Загальний характер Писаній. Книги Мойсея. Закон Мойсея. Се не був систем володіння священства. Вказівки для світських володарів. Рівність бідного й багатого перед правом. Забезпечене ся проти вмишування ся до прав народу. Священство не було упривілейованою клясою. З чого оно утримувало ся і т. інь. Застереження проти утітання чужинців, вдовиць, сиріток та слуг. Біблійні Пророки. Чи єсть, що небудь спільного між законом, пророками а писателями Нового Тестаменту? Чуда не суть недоріччєм. Логічні висесня.

БІБЛІЯ є гаслом свободи і цивілізації. Її вплив, на суспільність є узнаний найбільшими мислителями світа, помимо того, що вони по найбільшій части дивили ся на неї через шкла різних спорячих з собою церковних сект та визнань релігійних, котрі справді покликають ся на Біблію, але її науки тлумачать і представляють мильно. Та стара Книга, хоч не вмисно, а мимоволі, є надзвичайно мильно тлумачена своїми приклонниками, помимо того, що многі з них далиб своє житє за неї. Що більше, вони їй шкодять о много більше чим всіякі її неприятелі, позаяк є того погляду, що Біблія попирає їх rozmaїті блудні понятя о правді, яка містить ся в ній, довго шановані і по отцях одіичені. Най же такі пробу-

(43)

дять ся, а позбувши ся блудного пересуду тим самим видеруть зброю з рук своїх ворогів!

Від часу, відколи сьвітло природи вскажує нам, на обявлене Боже, кожний практичний умисл повинен бути приготованим, до провірення того всього, що уходить за Обявлене Боже, котре є зрозумілою річю для умислу, і стверджує правду через Біблію.

Біблія ж іменуєсь бути тим Божим Обявленням і представляє ся нам, яко посідаюча поверховні ознаки правдоподібности, котрі наказують нам вірити що її, представлення є в високім степені усаднене. Они ж дають нам надію, що при докладнішій провіренню вона подасть нам, повні і певні доводи що в дійсности є Словом походячим від Бога.

Біблія є найстаршою книгою яку посідаємо, перетревала она бурю трийцяти столітій. Люде старали ся різними способами усунути її з поверхності землі, укривали, а також палили, а її посідача уважали за переступника і смертю карали. Одним словом як найострійше переслідували тих, котрі вірили в неї. Книга та рівнож й до днесь існує. Нині, коли більшість її ворогів спочиває в гробі, сотки томів, різних написаних творів, аби її здескредитувати і знищити її вплив, вже від давна позабуті. Біблія ж знайшла вже дорогу до кожного народу, кожної мови на землі, так що нині існує більше чим 290 перекладів на різні мови і діалекти всіх народів. По так великих змаганнях, аби сю книгу усунути й знищити однаковож перетревала она до дня нинішнього; що є одним більше доводом, що великий Автор, котрого она єсть ділом, був рівночасно її оборонцем і охороняв її від знищення.

Доведеним єсть також, що Біблія всюди й завжди викликала добрий і моральний вплив. Хто студіює її уважно той безумовно прийде до кращого пізнання життя. Інші твори і писання релігійні та наукові учинили людей кращими до певного степеня а навіть благороднішими й щасливішими, але ті всі книги разом взяті не є встані принести прагнущим світла такої радості, спокою і щастя, які дає нам Біблія і то кожному без винятку — так багатому як і убогому; просвіченому й простаковому.

Біблія не єсть книгою тільки до перечитання. Єсть то твір, який належить студіювати і то з розвагою; понеже мислі Бога суть вищими від наших, а дороги Його також не є нашими дорогами. Колиж хочемо поняти план і мислі безконечного Бога, то повиннісьмо до так важного діла ужити всіх наших сил, бо великі скорби правди не завжди лежать на верху.

Книга та від початку аж до самого кінця, описує виличний характер Ісуса з Назарету, котрий був, як вона вчить, Сином Божим. Від початку до кінця Його імя, діланє і значінє суть в ній представлені. Рівнож доводить, що чоловік іменем Ісус з Назарету, дійсно жив в тім часі, о котрім подають Автори Біблії а зате є факт знаний в позабіблійній історії і достаточнo різними жерелами потверджений. Затє ж є то ще один правдивий доказ, знаходячий рівнож своє потвердженє в історії, окрім того, котрий нам подають писателі Нового Тестаменту. Сі, писателі з винятком Павла і Луки, були особистисто приятелями і учениками Ісуса з Назарету, котрого ученя подали також в своїх Писаннях.

Кождий автор видаючи свій твір, мусить мати

якийсь повід до того. Питаємось, що ж могло бути причиною, що сі люди боронили справи Ісуса з Назарету? Прецінь Він був Жидами сказаний на смерть, і яко злочинець распятий. Найсовістніші в справах релігії з посеред них, голосували, жадаючи його смерти, яко чоловіка котрий на ню заслужив після їх понятя. Коли ученики боронили справи Ісуса і Його науки були виставлені на жстокі переслідування і насьмішки, наражали часто своє житє і в многих випадках поносили мученическу смерть. Припустім, що Ісус в своїм житю був гідний подиву, не тільки під взглядом способу житя, але й зі взгляду на науку яку голосив! Якаж причина побудила писателів до оборони справ Ісуса ще навіть і по Його смерти, тимбільше, коли смерть Його була так ганебною? Прецінь, Він Жидами був сказаним на смерть, і, яко злочинець распятий! Колибсьмо хотіли твердити, що писателі вимислили свої оповідання і що Ісус був тільки їх уроєним героєм, як тоді недорічевим булоби твердженє, що був початий надприродним способом, надприродню силу посідав, за помочию котрої прокажених уздоровляв, сліпим взрок а глухим слух привертав а навіть умерлих воскрешав! Як же ж недорічевим тоді булоби припущенє, що вони уложили подібну історію, о подібнім чоловіці, доводячи рівночасно, що горстка ворогів замордувала Ісуса на смерть, яко злочинця, коли всі приятелі, ученики, а межи ними й самі писателі в останній найкритичнійшій хвилі утекли і опустили Його.

Зате на підставі даних подій, з котрими світська історія в декотрих точках не згаджає ся з тими писателями, ще не можна з того вносити

щоби їх свідощтва не мали бути правдивими. Хто би так хотів розуміти той повинен виказати і вдовіднити якусь причину—побудженє, змушачу їх до фальшивого подання того всього. Якїж врешті причини моглиби склонити їх до написання неправди? Чи ж сподівались зате досягнути щастє, славу, повагу, або яку небудь земску користь?! Такому припущенню спротивляє ся вже саме убожество приятелів Ісуса, як і непопулярність їх героя, навіть серед великої релігійної партії в Царстві Юдейськїм. Дальше єсть то рівнож фактом, що Ісус умер яко злочинець і буритель публичного спокою, будучи в найбільшій погорді. Ще й те що непосідав жадного впливу, ані не прирікав що небудь тим, котріби хотіли наслідувати Його науку і ширити далій, ані жадної надії добитись гідности великої слави, або якої небудь земської користи, а протівно, коли би такі ціли учеників Ісуса, чи не покинулиби Його як найскорше завваживши що наражають ся на погорду, гоненє, вязницю а навіть і смерть.

Розум безусловно переконує нас, що люде, котрі вітчину, покликанє, честь і житє посвятили, котрі за дочесним зиском не вганяли, але котрих всі змаганя були, зверненими до того, аби їх співбратів піднести і взнести мораль до найвисшого степеня, мусіли мати не тільки певну причину і прямувати до певної цілі, але навіть та їх причина мусіла бути важною а ціль взнеслою. Розум дальше говорить, що свідощтва людей ведучих ся чистими і взнеслими побудженнями повинні посідати стократь більшу вагу чим свідощтва звичайних людей. Ученики Ісуса не були фанатиками а були то люде обдаровані здоровим розумом і в кождім випадку складали доводи своєї

віри і надії, а ще більше те, що були до самого кінця вірними своїм принципам.

То що висше сказалисямо, стосує ся також до писателів Старого Тестаменту. Були вони му-
жами знаними за свою вірність Богові. Історія Біблійна, котра нам о них оповідає, — ганить їх немочі і блуди, але zarazом підносить їх чесноту і вірність. То мусить впровадити в подив тих, котрі в себе вмовляють що Біблія є цільно вимисленою історією, обчисленою на те одиноко, аби викликати в людях съвѣту боязнь до релігійного систему. Тимчасом простота й правдивість Біблії цехують її, яко чисту правду. Ошуст, котрий бажав би учинити, когось з людей великим, особливо, колиби посідав жажду признання своїх писаній, якоби від Бога натхнених представивби характер того чоловіка безусловно без блуду і в найвисшій степені благородности. Та причина, що подібного рода представлення не вжито в Біблії, є найправдившим доводом, що она не є книгою обману і що не була писана в цілі, аби кого небудь впровадити в блуд.

Маємо ж причину дождання обявлення Божих плянів і замірів. Судимо, що Біблія іменує ся бути тим Обявленем, була написана людьми, котрих поводи до написання її суть нам знаними, а за те неповиннисямо о тих же лекковажити собі, а противно повиннисямо мати повне зауфанє до них. Спробуємо тепер провѣрити характер тих писань, які надають ся за натхнені, аби переконати ся чи науки їх дійсно відповідають власностям, які приписуємо Богові, а також чи їх зміст, носить на собі цеху правдивости.

Перших п'ять книг Нового Тестаменту і декотрі старого суть оповіданєм або історією, подій

знаних писателям, і нимиж посвідчених і поручених. Кождий розумний чоловік зрозуміє, що не потреба спеціального об'явлення, щоби о річах, з котрими єсть добре обзнайомлений, сказати правду. Той случай, що подібні оповідання по собі наступаючих подій мають щось спільного з об'явленням є вже вистарчаючою підставою до внесення, що Бог котрий мав замір дати людям об'явлення, так зарядив і покерував аби ті совісні писателі, котрих Він вибрав до того діла, зістали обзнайомлені з потрібними обставинами. Правдивість тих історичних частин Біблії, залежить майже вповні від характеру й мотивів писателів. Добрі люде ніколи не говорять неправди. З чистого жерела не випливає брудна вода. Свідомство тих писаній каже замовкнути всім підозріням, якби їх автори сказали або чинили щось лихого, аби через те опісля осягнути пожадані цілі.

Правдивість певних книг Біблії, як: Книги Царів, Паралипоменон, Судів і т. п. не є через те ослабленою й разу, коли ствердимо що они суть по просто правдивою історією важніших випадків та особливших случаїв тих часів. Писання Гебрайські займають не тільки історію але рівнож і права, предсказания; їх історію, генеалогічні списи родів і т. п. дуже ясно була вираженим в особливших подіях і обставинах, а то з причини дождидання приобіцяного Месії, котрий мав походити з простої лінії Авраама. Тоді то можливо завважити причину, для котрої певні історичні факта в світлі дев'ятнадцятого століття представляють ся не естетичними. — Наприклад аби подати докладні вісти о Мобітах і їх початку а також о Амонітах та їх поріднене з Авраамом і Ізраелітами, писатель напевне уважав за конечне

написати повну історію їх походження. (1 Мой. 19:36—38). В подібний спосіб подане й докладне справоздане о дітях Юди. Від него походив цар Давид, котрий як показує родовід, був протоплястою Марії, матері Ісуса, якож і Йосифа її мужа родовід допроваджений від Йосифа аж до Авраама. Луки 3:23, 31—34, Мат. 1:2—16. Потреба представлення як найдокладнішого родоводу була тим більшою, що з того покоління мав прийти пануючий цар Ізраїля, як також приобіцяний Месія, з тогож та докладність, котрої не бачимо в інших випадках. (1 Мой. 38).

Бути може що подібні або інші причини, наклонили авторів до подання певних історичних подій в Біблії, котрих пожиток по черзі пізнаємо. Однаковож, колиби они небули історієв а уступом о моралі, то тодіби без шкоди могли бути випущеними. Зато ніхто не може твердити, що-би Біблія коли небудь лихо називала добром. Мусимо мати також на увазі, що подібні випадки в кожній мові більше чи менше можна представити хиба що в делікатнійшій та вдатнійшій мові, чим в часах коли жили писателі Біблії; на правду були вони за совісні аби випустити що небудь з хронології подій. Не добираю рівнож так штучних виражень, як днесь; то само можемо сказати о старших людях і їх вираженнях ся. Рівнож в Новім Тестаменті навіть найвибредніші немогуть знайти подібних закидів.

КНИГИ МОЙСЕЯ І ОГОЛОШЕНІ В НИХ ПРАВА.

Перших п'ять книг Мойсея суть знані, яко Пятикнижје Мойсея, они нігде неспоминяють його назвиска яко автора. Що они Мойсеєм або

під його надзором зістали написані се є узаasad-нене припущенє. Розумієсь відомість о його смерті й погрібу була подана його писарем. Брак докладної о тім згадки, що вони були написані Мойсеєм, не є запереченєм того, позаяк, колиби їх хто інший писав, прагнучий нас впровадити в блуд і ошукати, то напевно наставлявби, що вони походять від великого провідника і мужа стану Ізраелітів, аби тим способом лехше обманути. (5 Мой. 31:9—27). Прецінь єсьмо переконані, о тім, що Мойсей випровадив гебрайський нарід з Египту. Він зорганізував нарід той при помочи прав знаходячих ся в тих книгах і звиж триста літ нарід Ізраїльський чтив ті книги, яко надані му через Мойсея, і переховував їх так сьвято, що ані одна йота в них не могла бути зміненою, тим же способом можемо бути запевнені о правдивости тексту.

Зате ж писаня Мойсея містять одиноко віригідну історію, яка в тім періоді часу була знаною. Хінська історія рівнож стараєсь виводити свій початок від сотвореня сьвіта, коли оповідає, як Бог їздив в човні по воді тримаючи в своїй руці грудку землі, і як се вірять Хінці, немовби то з неї ставсь сьвіт і т. д. Але ціла їх історія не видержує критики, навіть дитячий розум не міг би дати себе впровадити в блуд нею. Противнож описи подані в першій книзі Мойсея, подані суть в тім розсуднім розуміню, що Богом є розумний Сотворитель і перша причина, котрий вже передтим еґзистував. Автор не подає щоби Бог мав початок тільки пише: „У початку сотворив Бог небо та землю”; потім же поминаючи деталі першого повстаня землі, приступає до описаня шістьох днів — епок, приготовляючи землю для

чоловіка. Той погляд є в головних зарисах його в світлі чотирох тисяч літ потверджений. Зате розсуднійшим прийняти твердження, що автор твору, Мойсей, був від Бога натхненим, чим придержуватись, що мудрість одного чоловіка перевищила получену інтелігенцію і пошукування решти людства від трох тисяч літ, підпертих сучасними винаходами, й величезні грошові суми вкладані в тій цілі.

Пригляньмось найперше на установлене прав знаходячих ся в тих писаннях. Не мали вони і не мають собі рівних, аж до наших часів. Кодекси нинішнього столітя суть оперті на засадах Мойсеевого закону, а майже без винятку суть уложені людьми, котрі узнають Божий початок Мойсеевого права.

Десять заповідий Божих є то коротке зібране цілого закону. Приказання вимагають почесний Богові і такої моралі яка кождому уважному ученикові мусить видаватись гідною подиву. Колиби они небули знаними перше, а тільки знайдені тепер під розвалинами та викопами Греції, Риму та Вавилону (тих народів котрі взнесли ся і знов упали — давнійш по наданю тих прав) то ще нині уважалибсьмо їх за гідні подиву, если не за надприродні. Але довге призвичаєне ся до тих прав — приказань і прямовань спричинило певну обоятність, так що їх правдива великість, виявивши тільки погляд малого числа людей є майже недостережимою. Правда, що ті приказання ненаучають о Христі, бо они не були призначеними для Християн, але Гебрейчиків, і не для того аби научати о вірі, в відкуплене, але нате аби переконати людий, о їх грішнім стані і о потребі відкуплення.

Головною їх трестію є благородні слова висказані основателем християнської науки: „Люби Господа Бога твого всім серцем твоїм, і всією душею твоєю, і всією думкою твоєю, і всією силою твоєю, а ближнього твого як себе самого.” Марка 12:30, 31.

Правліне запроваджене Мойсеєм, ріжнило ся від інших старинних і новочасних тим, що уважало ся, яко походять від Бога, і що нарід був перед Ним відвічальний. Його закони і урядження, так світські як і релігійні носили деху Бога і були, як се вскорі переконаємо ся, в повній згоді з тим чого нас розум навчає о Божій Істоті. Святиня Господня посеред намету містила в „Найсвятійшому” відділі, представлене, присутності Єгови, яко царя, потому то отримували звідти науку о справдивім заряджуванню їх народніх справ. До виключного обслуговування Храму Господнього установлено священників і тільки їм одним дозволено було мати до діла з Єговою.

Перша мисль якаби могла кому будь насунутись, була та: „Ось ту й підстава їх організації. Як у всіх інших народів так і там священники опанували люд, в цілях власного впливу й матеріальних користей, послугуючи ся в тій цілі його лежковірністю взбуджуючи страх перед собою.” Але стій приятелю, не берись надто горячково до таких припущень, там де є така добра спосібність аби справи перевірити на підставі фактів, булоби ж нерозсудним децидувати без доводів. Вже з першого погляду мусимо відкинути такі припущення. Права й привілеї священників були ограничені. Жадна світська власть не була їм дана і не могли свого уряду використати в тій цілі, аби досягнути висшої влади всупереч правам на-

роду. Недоставало їм до того всякої спосібности, таке обмежене було учинене Мойсеєм, по мимо того, що сам Він був членом сьвященничого покоління.

Коли він яко Божий представитель, випровадив Жидів з неволі єгипетської, обставини тоді так склались, що ціла управа попалась в його руки, що учинило з лагідного Мойсея силача з неограниченою властю і потугою, по мимо, що він через свій лагідний характер вдійсности, був найпрацьовитшим слугою народу і втяжких клопотах проводив ціле своє житє. В тім то часі був запроваджений цивільний ряд, котрий-що до значіння можнаби порівняти з сучасним демократизмом. Просимо аби нас мильно незрозуміти; зі становиска недовірків, припускано би, що управа Ізраелітів, була демократичною, але після того, як він сам о собі говорить, був теократичним, т. є. урядом Божим; бо закон, наданий Мойсеєві був від Бога, не позволяв на жадні поправки. Ніхто не смів ані відняти ані додати що небудь до того кодексу. Задивляючись з тої точки, уряд Ізраелітів був бідрубним від якого небудь давнішого або пізнішого уряду — правління. „І рече Господь Мойсеєві: Склич мені сімдесять головіка із старших Ізраїля про котрих знаєш, що вони старші між народом і проводири його і приведи їх до соборного намету, щоб вони стояли там з тобою.

І зйду і поговоримо там з тобою, і возьму від духа що на тобі та й возложу на них, щоб несли з тобою тягар народу, та щоб не одному тобі нести його.” (4 Мой. 11:16, 17. гл. також стихи 24—30 для прикладу вірного, осторожного і покірного писателя). При повторюваню тих річей, Мойсей

сказав: „І взяв я голови з поколінь ваших, людей мудрих і знаточних і поставив їх головними над вами тисячниками й сотниками і пятьдесятниками і правителями поколінь ваших 5 Мой. 1:15; 2 Мой. 18:13—26.

З повисше сказаного бачимо, що сей так знаменитий законодавець, був далекий від думки аби увіковічнити свою власну повагу або побільшити віддаючи управу народу під контроль найблизших своїх кривних, з сьвященничого покоління, а так уживши їх релігійного впливу, прав і свободи народу, аби опісля уярмити їх. Противно, він впровадив форму правління в народі, котре було на те обчисленим аби виховувати духа свободи й заховати тогож. Історія інших пануючих народів не подає нам щось подібного. В кождім випадку всякий силач старавсь свою власну силу побільшити. Навіть при уряджуванню республік, як нас того учать розмаїті приклади що головною політикою провідників було те аби позискати прихильність люду а через то удержати свою власну повагу. Кождий інший будучи на місци Мойсея а до того коли був би жадний слави старавсь утримати нарід в обмані і убігавби ся більше о захоплене поваги в свої і своїх кривних ружи а головню при помочи релігійної власти, котра була надана поколіню сьвященства, а також за помочию віри людий, що Бог править з Громадянської Храмини. А хоч се було дуже легким заданем, рівнож се є неможливим, аби чоловік, котрий був здібним установити такі права і панувати над таким народом, не знавби до чого такого рода систем мігби допровадити. Власть була віддана цілком в руки народу, хоч було застереженням, що в найважніших випадках, коли стар-

ші з люду не могли видати децизії звертали ся з тим до Мойсея, а однако самі позіставали суд-
дями того ж, що представили Мойсеєві. „А котра
справа за важна для вас передавайте до мене, щоб
я вислухав її.” 5 Мой. 1:15. З того видимо що
Ізраїль був републикою, котрого урядники пра-
вили з розказу Божого. Було се так на перекір
тим, котрі були того погляду, (хоч нічого не зна-
ли), що Біблія потвердила й запровадила царске
правління замість утвердження народного правління
„народом і для народа.” Та форма републикан-
ського правління тревала більш чотириста літ. По-
тім була зміненою на царство, на жаданє старших
без дозволення Божого, котрий до Самуеля, що
був в той час головним провідником (в роді пре-
зидента) сказав: „Слухай вимагання людського
в сьому, чого бажать, бо не тебе вони відіпх-
нули, ні, мене викинули, щоб я не царював над
ними. На Божий розказ Самуїль предсказав Ізра-
їльському людові, як його права й свобода будуть
зневаженими, а він сам через таку зміну стане ся
невільником; нарід той будучи засліпленим при-
кладом інших народів, що мешкали в сусідстві
його. 1 Самуїля 8:6—22. Кому ж за те не насу-
несь на мисль в часі читання о тім жаданю люду
Ізраїльського, що Мойсей без жадної трудности,
міг учинити себе царем так великого царства?

Хоч Ізраїль яко нарід представляє собою ці-
лість, однакож від смерти Якова був поділе-
ним на покоління. Каждє покоління вибирало собі
або визнавало собі певних членів за своїх заступ-
ників або начальників. Того звичаю придержу-
вано ся навіть в довгій Єгипетській неволі. Сих
називано начальниками або старшинами, і се
власне були ті котрим Мойсей віддав честь і

власть сьвітських прав, а вслучаю, колиби Мойсей бажав власти для себе, та своїх кривних старшини булиби останніми до честі і власті.

Поученя дані старшинам, що до сьвітської власти є взором простоти й чистоти. В присутності народа і судів Мойсей відчитав.

Вислуховуйте змаганє між братами вашими, і судіть правдиво між чоловіком а братом його і між ним а приходнем що в його. Не вважати мете на лиця судячи, як малого так і великого вислуховуйте, ні перед ким не бійтесь бо суд Божий. А котра справа за важна для вас, передавайте до мене, щоб я вислухав її. 5 Мой. 1:16—17. По смерті ж Мойсея такі справи були подавані Господові найвисшим сьвящеником відповідь на тих бриніла: „так” або „ні”. За помочию так званого „Urim” і „Tumim”.

Всьвітлі сих фактів, щож можемо сказати, о науці, котра учить, що сі книги були написані біглими сьвящениками, аби могли запевнити собі вплив в той спосіб, повагу і власть над народом? Чи такі люди і в такій цілі написали докази які спротивлялись би їх цілям, замість помагати їм, докази, як найдокладнійше доказують, що великий Ізраїльський Вожд а до того ще з сьвященичого стану на розказ Божий відділив духовенство від сьвітського уряду, поручаючи такий в руки народа? Чи хто небудь може такого рода погляди назвати мудрими?

Повиннисьмо завважити і те також, що закон найдальше посунувшої ся цивілізації девятнадцятого столітя не мають лучших постанов що до рівності перед правом як бідних так і богатих. Закон Мойсея в сім взгляді неробив найменшої ріжниці. А що до нерівного поділу та остере-

ження перед небезпекою в поділї багатв, коли то мала горстка надмірно збогачуєсь, другаж сходиться до крайного убожества, жадне право не егзистує днесь, котре би запобігало тому всьому так чуйно, як се було в законі Мойсея, щоб дало завсїгди право „Рестітуції” т. є. привернення права першого посідання, що кожних пятьдесят літ, або що кожний Ювілейний рік. Ті права забороняють продажу властності запобігало, щоб багатства не згромаджались в руках кількох одиниць. 3 Мой. 25:9, 13—23, 27—30.

Розумієсь що таким способом приучувано їх бути собі братами і поступати згідно, помагаючи собі взаїмно без винадгороди, не беручи лихви друг від друга. 2 Мой. 22:25; 3 Мой. 25:36, 37; 4 Мой. 26:52—56.

Всі закони Мойсея були оголошувані публично, що здержувало підступних людий від надуживання прав народу. Права були виставлені в такий спосіб і в таких місцях, щоб всякий міг собі відписати, а нате щоби і найбіднійший не був ігнорантом о них, було се обовязком духовенства прочитувати права народови у сьвято кучків. 5 Мой. 31:10—13. Чи річевим булоби припускати, що ті права були установлені лихими людьми, котрих цілю булоби обрабувати нарід, його свободу й добробит? Чи такий погляд не є недорічевий?

Що до пошанованя прав чужоземців і ворогів, закон Мойсея попередив свій час о трийцять і два столітя, бо найлучше і найбільше законодавство сучасних часів що до справедливости й доброти взагалі, і то навіть взявши країни де цивілізація стоїть найвисше недорівнують, як читаємо: „Закон один щоб у вас був, і земля-

кови і захожому, що заволік ся до вас, я бо Господь Бог ваш". 2 Мой. 12:49; 3 Мой. 24:22. І коли пробувати ме в тебе приходень у землі вашій не тіснити меж його. Як землянин мусить бути приходень ваш, що пробуває між вами, любити мусиш його, як себе самого, приходнями бо ви були в землі Єгипетській. Я Господь Бог зам. 3 Мой. 19:33, 34.

; Коли спіткаєш вола ворога твого чи то осла його, що блукає мусиш його вернути йому, коли побачиш осла ненавидника твого, що лежить, під своїм тягарем остерігайся покинути його з ним. 2 Мой. 23:4, 5.

Навіть о німих звірятах не забуто. Знущанє ся над ними, як рівнож і над людськими істотами було остро наказано. Віл в часі молоченя не має мати завязаної губи, бо гідний робітник харчу свого. Віл і осел не повинні бути запряженими до одного ярма, бо не посідають однакової сили, в противнім случаю булоби се звірством. Навіть є мова і о відпочинку. 5 Мой. 25:4; 22:10; 2 Мой. 23:12.

Хто небудь мігби твердити, що сьвященство було самолюбною інституцією, бо покоління Левитів утримувалось з річних десятин чи так сказати з десятої часті особистого доходу їх співбратів з інших поколінь. Такий погляд кружляє широко посеред недовірків помимо того що є се справдиве представленє справи. Несьвідомо уживають вони, для попєртя своїх теорій одного з найдокладніших доводів, що Бог є автором в організованю тої системи а не ділом сьвященства, плянуючого для жажди панованя. Правда, що случає ся, але се тільки фальшиве наслідуванє сучасного „духовенства", котре запровадило по-

дібний систем, виконуючи декотрі їх практики, але неспоминають цілком на якій zasadі оно було встановлене, і який був шовід або звичай плати.

В суті ж річи ціле право Мойсея спочивало на найповнійшій рівности. Коли Ізраеліти прийшли до посідання Хананейської землі, Левіти мали те саме право на отримане частини землі, як і інші покоління, але тільки на виразний Божий розказ нічого не вділено їм. Позволено їм тільки перемешкувати, для відбування Божої служби, в містах і селах, котрі належали до інших поколінь. Те право було видане девять разів перед поділом краю.

Тому замість уділення їм частини землі, мусіли запевнити їм, якесь інше вистарчаюче винадгородженє отже десятина була тим справедливим винадгородженєм. А коли візьмемо під розвагу то й се ще не буде вистарчаючим, бо таку десятину незбирано в формі податкової монети, а мала бути сплачувана в формі добровільних датків — жертв. Жадними погрозами незмушувано нікого до плачення.

„Остерегайтесь покинути Левита, покіль життя твого на землі. І Левита, що в оселі твоїй не покинеш, нема бо в його з тобою паю і наслідя! 5 Мой. 12:19; 14:27.

Тепер запитаємось, чи річевим є припущенє, що подібні розпорядження установлені сьвященниками: захланними та жадними панованя. Розпорядження аби самих себе вилучити від права посідання землі а бути залежними тільки від добровільної помочи своїх співбратів.

Ще й те сьвідчить, що сам Господь Бог був автором сих врав, бо не дано жадних почестий сьвященству, бо в противнім случаю, справа

представлялась би зовсім іначе, а іменно: Вздужене пошани, і боязни до себе, і о як найострійші погрози і кари, або осудження непослушних. Але там й згадки о тім не має; нема там жадного права о віддаваню чести, гонору і жадних виняткових прав в разі незахованя їх, нарушеня або образи. Загальне право, котре не робило клясової ріжниці, було одинокою обороною. То тим більше задивляючим, що обходжене ся з чужоземцями, слугами й старшими є важною справою в законодавстві. Наприклад: „Не тіснити меш чужениці і не гнобити меш його; вдови ніяким робом не тіснити меш ані сироти; бо коли їх тіснити меш, і вони заголосять до мене, (до Бога) так я певне голос їх почую — і розгорить ся гнів мій і попущу побити вас мечем так що жінки ваші будуть вдовами а діти сиротами.” 2 Мой. 22:21—24; 23:9; 3 Мой. 19:33, 34. „Не тіснити меш ближнього твого, і не грабувати меш. Не zostавляти меш у тебе на ніч до ранку наймитової плати. Не тіснити меш денного робітника, вбогого і мізерного, чи він зміж брата твого, чи з приходнів, що пробувають у землі твоїй, в оселях твоїх. Тогож самого дня як він заробить даси йому плату, перше нім сонце зайде над нею; бо він бідняка і жде на неї, так щоб не нарікав на тебе перед Господом, і ти не мав гріха.” 3 Мой. 19:13; 5 Мой. 24:14, 15; 2 Мой. 21:26, 27. Перед сивим волосом уставати мусиш і шанувати лице старого,” 3 Мой. 19:32; гляди також 3 Мой. 19:14. Всеж бо те не є надаванем жадних привілеїв ані сьвященикам ані Левітам, або запевнене їх десятин.

Розпорядження відносячі ся до справ захованя здоровля в Мойсеевім Законодавстві, так дуже

пожадані для убогого й угнетеного люду, яком розпорядження й уваги, відносячі ся до чистих і нечистих звірят, які дозволено їсти або ні, рівнож гідні подиву. Булоби цікавим, колиби порівняти інші розпорядження, а властиво, колиби місце дозволяло на їх провірене, колиж вони показують, що те право, що до найновіших здобутків знання лікарської штуки в тім предметі можна сміло поставити на першому місці. Закон Мойсея посідає ще одно образове значінє, о котрім поговоримо пізійше. Судимо, що вже сам поверховний доказ дає нам незбитий факт, що той закон, котрий є творить якби руштованє цілого систему объявленої релігії, котра доперва від позісталої решти Біблії, зістала виповненою, єсть правдивим чудом, а головно коли візьмемо на увагу час його повстаня.

Закон той, розбираний в сьвітлі розуму, всі призиати мусимо, що не носить жадної помороки, або щоби був ділом безбожних і ошуканчих людий, противно, відповідає тому, що навчає природа о Істоті Бога. Тойже закон показує його Мудрість, Праведність, й Любов. — Дальш те, що Мойсей, той побожний законодавець, сам заперчає, аби той закон мав походити від него, а приписує його самому Богові. 2 Мой. 24:12; 5 Мой. 9:9—11; 2 Мой. 26:30. Беручи на увагу його характер в загалі, а також що він сам наказав свідчити фальшиво і вистерігати ся фальшу і брехні, чи розсудним є тоді припускати, щоби такий чоловік сам писав фальшиво, а також представив би свої власні погляди яко би походили від Бога. Повиннисьмо також мати на взгляді, що студіюючи тепер копії Біблії і що через те ретельність, по тотрій можна пізнати оригінал є та-

кож в копіях, котрі від послідователів Мойсея аж до наших часів задержали ся. Хоч були злі люде, котрі шукали свого а не добра людей то рівнож доведеним єсть, що вони в справах Писання не позволяли собі жадних надужить, котрі заховали ся чистими аж до дня нинішнього.

ПРОРОКИ БІБЛІЇ.

Пригляньмось тепер пророкам Біблії з їх свідочтвами. Видимо, що пророки з малим винятком не належать до священничого покоління, і їх пророцтва критикують зле провадяче ся священство та людий за їх склонність до балвохвальства за що були зненавидженими загально. Змістом тих Божих післанництв, виголошених устами пророків, було се по найбільшій часті витикане гріхів Ізраелітам та погроза кар в будучності а також обітницї будучих благословенств, а коли би очистили ся від гріхів, то повернуть до благодати Божої. Обставини в яких вони жили, не були вигідні, всі пророки були висьміваними, многих з них увязнено а декотрі були виставлені на гвалтовну смерть. Гл. 1 Царств 18:4, 10, 17, 18; 19:10; Ер. 38:6; Жид. 11:32—38. Тільки в декотрих випадках пізнано їх правдивий характер яко пророків Божих. Говоримо тут тільки о пророчих писателях, котрих предсказування мають Знамя натхнення Божого. Повиннисьмо рівнож запам'ятати, що при наданю закону Ізраїлеві, не було жадного посередництва зі сторони священників, а був він даний людові Мойсеєм від Бога. 2 Мой. 19:17—25; 5 Мой. 5:1—5. Окрім того ще було наказаним, що хтоби спостеріг переступлене закону, був обов'язаним грішника за-

раз перестеречи, з Мой. 19:17. Таким то способом, всі мали право навчати і перестерігати, однаковож, як то діє ся й за наших часів, більша частина людей є занята старанєм ся о річі дочесні, а зате є обоятною і безрелігійною. Малож людей відчувало потребу поправи й каєння ся гріхів своїх, а також на напominання до побожності, таких проповідників називано “пророками”, так в Старім як і в Новім Тестаменті. Окрім сего публичних учителів балвохвальства називано також пророками, напр.: „Пророки Бааля”. Гляди 1 Кор. 14:1—6; 2 Пет. 2:1; Мат. 7:15; 14:5; Наума 6:7; 1 Царств 18:40; Тит. 1:12.

Пророкованє, в значіню звичайного научування, сталось опісля наслідством власною певнї кляси, секти фари́сеїв, котрі замість Божих приказань, навчали постанов старших, а тим спротивляли ся правді і через те стали ся фальшивими пророками і учителями. Мат. 15:2—9.

З великого числа людей званих пророками вибирав Бог час від часу таких, котрим повіряв ріжні обявлення, відносячі ся до близько маючих наступити випадків, а бо також маючих ся сповнити в далекій будучності. Письма тих пророків, котрі писали й говорили так як їм Дух Святий казав, будуть тепер предметом наших студій. Можна ж їх властиво назвати

ЗІСЛАНІ ВІД БОГА ПРОРОКИ АБО ВІЩУНИ.

Коли візьмемо під розвагу, що сі пророки побільшій части були свїтськими людьми, котрі не жили з десятини священничого покоління, і що були дорікателями не тільки царів і суддів, але

навіть сьвященників (хоч вони не уряд а тільки поодиноких грішників громили) то не можемо жадним способом припускати що ці пророки були в звязку з сьвященниками, або з кимбудь іншим займаючим який уряд, аби в ім'я Бога творили різні брехні. Такий закид сам через себе впадає, яко незгідний з дійсністю.

Коли ж єсьмо переконані, що автори розмаїтих частин Біблії, не мали жадного поводу або причини, як одиноко Духа справедливости і правди, то спитаймо ся чи нема якої звязи, між книгами Мойсея, писаними пророків а писателями Нового Тестаменту. Коли ж знайдемо яку спільну мисль межи законом, пророками а писателями Нового Тестаменту, котрих об'єм часу обнимав тисяч пять сот літ, взявши також на увагу характер писателів, то буде вистарчаючим доводом признання їм того чим себе уважають бути, т. є. що вони суть від Бога натхнені, а особливо, коли завважимо що їх спільний темат є так взнеслий і благородний і відповідає тому чого нас наш власний розум навчає о істоті і власностях Бога.

Знаходимо ж, що один дух, ціль, средство і плян ясно виказані в тій книзі. Перші сторінки тоїж говорять о упадку; сотворіню; останні картини описують і показують нам піднесене з того упадку; осередкові ж розвиване ся Божого пляну і підприємятих ним замірів, аж до повного виповнення ся. Загальна гармонія, а рівночасно контраст перших та останніх трох частин Біблії суть ударяючими. — Перших три голови описують о сотворіню, остатніх три о відродженю сотворіння, коли гріх і смерть будуть усунені. Перших три показують як діявол і лихо повстали на сьвіті аби зіпсути й знищити, в останіх бачимо

діло Сатани і його самого знищено. Тамті показують панованє утрачене в Адамі й через него, в других ж видимо направлене Христом й усталене на завше, а Божу волю виконувану як на небі так і на землі. Перші частини указують нам на гріх яко головно ділаючу причину зіпсутя, згіршіня і смерті в останніх видимо нагороду праведності становлячу: славу, честь і жите.

Хоч написана многими писателями в rozmaїтих часах і серед ріжних обставин, Біблія не є тільки простим уложенєм моральних приписів, мудрих речий і заохочуючих слів. Она єсть чимсь більшим, вона є філософічним розумованєм, гармонійним представленєм причин сьогочасного лиха на сьвіті, як рівнож одинокого зарадного средства проти тогож, і остаточного результату, який Божа мудрість предвиділа, котрій кінець свого пляну був знаним передтим, а котра то мудрість визначила докладну стежку избраному народові, як і те, що она через „найбільші і дорогі обітницї,” котрі ся мають сповнити в властивім часі, підтримує і зміцняє.

Наука, яка містить ся в першій книзі Мойсея, навчає нас, що чоловік в стані досконалості був досвідчений в однім представителєві, котрий упав і що теперішня недосконалість, хвори і смерть були наступством тогож. Що однаково Бог не опустил чоловіка а остаточнo вибавив його через чоловіка уродженого від невісти, і Мой. 3:15; наука що тягне ся аж до кінця. По треба жертви Спасителя, яко жертви за гріх і його праведності на покритє наших гріхів було символізоване в одію зі шкір для Адама та Єви, через принятє жертви Авля, через офіру Ізаака, через смерть ріжних жертв, за посередництвом,

котрих патріярхи мали приступ до Бога а також і через жертви заведені законом і складані в часі цілого віку Жидівського. Хоч пророки мали тільки мале понятє о значіню своїх предсказань (декоотрих) і Пет. 1:12 то прецінь ясно й докладно описують о вложеню гріхів на одну особу, замість на німе звіря, в пророчім видиві оглядали того, котрий мав відкупити рід людський і увільнити від гріху: „неначе вівцю на заріз проваджено” „і ми його ранами оздоровлені” назвали го найпідлійшим, маловажним, повного горя й болів” і казали: „провини усіх нас уложив Бог на него одного.” Ісаї 53:3—6. Предсказували де той Збавитель народить ся (Михея 5:2) і коли має вмерти і запевнили нас притім, що вмере „не за себе самого.” Дан. 9:26. Вони споминають також о різних власностях дотичачих тої особи а головно, що буде „праведний” „нездрядливий” і ніякої „неправедности” в нім, через яку заслугував би на смерть. Ісаї 53:8, 9, 11.; що спроданим буде за 30 сребняків. Зах. 11:12; що підчас своєї смерті буде приліченим до лиходіїв; що всі кости його будуть охороненими і ні одна з них не переломить ся. Пс. 34:20; Йоана 19:36; і що хоч умре і погребаним буде тіло його не побачить зотліня. Псалма 16:10; Діян. Ап. 2:31.

Писателі Нового Тестаменту подають нам ясно й переконуючо о виконненю ся всіх пророцтв відносно Ісуса з Назарету в дуже простий спосіб і показують за помочию льогічних доводів, що таке збавленє яке Він дав, було конечним аби викоренити гріх, зі сьвіта як то було сказаним в Мойсеєвім Законі і у пророків. Ісаї 1:18. Сі писателі представляють цілий плян льогічно і переконуючо до розуму, а притім невідкликають ся

ані до пересудів, або навичок слухачів, тільки промовляють до світлих умислів, і достарчають, як найдокладніших обяснень кожного предмету і в кожному місци. Гляди Рим. 5:17—19 і аж до 12 розділу.

Мойсей всказав в законі не тільки на жертву або на згладженє гріхів, але також і на благословенство народів доконане через того великого Спасителя, о котрого власті і силі оповідає, що вона буде далеко перевишати його власну, хоч є вона такою самою як і його (5 Мой.18:15—19). Приобіцяний збавитель не тільки Ізраїля, але через Ізраїля „має благословити всі народи землі.” (1 Мой. 12:3; 18:18; 22:18; 26:4), помимо пересудів жидівського народу, весь час пророки освідчають, що Месія має бути світlostю для народів Поганів”. Ісаї 49:6; Луки 2:32 і що погане прийдуть до него „від країв землі” Ер. 16:19 що „імя Його буде величатись проміж народами.” Мал. 1:11. „Бо явить ся слава Господня й побачить всяке тіло так бо сказали уста Господні”. Ісаї 40:5; 42:1—7.

Писателі Нового Тестаменту піддержують, якби посідали Боже Помазанє, котре їм дозволяло пізнати виповненє ся пророцтв, в жертві Христа. Хоч вони спочатку так як і Жиди судили, що всі благословенства ограничені тільки для їх власного народу. Дія. Ап. 11:1—18, то однако переконали ся потім, що коли їх нарід осягне благословенство, тоді всі народи мають бути благословлені. Пізнали рівнож що перед наступленєм благословенства так для Ізраїля як і для цілого світа, має бути вибране „мале стадо” так з поміж жидів як і поган, котрі будуть випробувані і узнані за гідних стануть ся співнаслідниками слави,

чести Великого Спасителя і учасниками з Ним в благословленю Ізраїля і всіх народів землі. Рим. 8:17.

Ті самі писателі представляють згідність того погляду з тим що написано в Законі і пророках а величність і об'єм пляну, котрий вони представляють перевищує найвзнесліші поняття, які він в собі займає. "Радість велику, котра буде всім людям."

Мисль, що Месія є пануючим не тільки над Ізраїлем, але й над цілим світом, починаючи від книг Мойсея, є темою всіх пророків. Мисль о царстві займає перше місце в Апостолів також, сам Ісус учив нас молити ся: „Нехай прийде царство твоє" і приобіцяв участь в царстві тим, котрі будуть терпіти за правду й окажуть ся гідними.

Надія о тім величавім грядущім царстві давала всім віруючим відвагу ставити чоло своє на переслідування, терпіти погорду, убожество, всякі невинности а навіть утрати життя! Те є досить правдиво представленим в образів пророцтві, замикаючим Новий Тестамент де сказано: „Достоеєн Агнець, заколений прийняти царство". Одк. 5:12, гідні, що „побідять", котрих Він учинить царями й сьвящениками в царстві своїм, також представлені там досвідчення, і перешкоди, котрі вони мусять побороти, аби статись гідними участі в царстві. По тім наступають описи під ріжними цюстатями о благословенствах, які мають сплинути на сьвіт в часі тисячлітнього пановання, коли Сатана буде звязаним, а смерть і болізни проходячі з причини упадку Адама будуть згладженими і коли всі народи землі будуть ходити в славі царства Божого — нового Єрусалиму.

Біблія від початку аж до кінця займає в собі науку якої нігде інде неможна знайти, і котра стоїть в противнім стосунку до всіх теорій всіх поганських релігій, вчить вона о грядущім житю котре наступить по повстаню з мертвих. Всі сі натхнені писателі виражають своє зауфанє в одного Спасителя, а один з них осьвідчає, що певного „поранку“, коли Бог покличе їх з гробу, вони вийдуть, втойчас небудуть лиходії панувати більше на землі, бо: „вранці візмуть верх над ними праведні“. (Псальма 49:14). О воскресеню навчають нас пророки та писателі Нового Тестаменту, покладають на нього всі свої надії грядущого житя і благословенства. Павло так ся виражає: „Коли ж воскресєня з мертвих нема, то й Христос не воскрес; коли ж Христос не воскрес, то марна проповідь наша, марна ж і віра ваша. Тоді й померші в Христі погинули. Тепер же Христос устав з мертвих; первістком між мертвими став ся; як бо в Адамі всі умирають, так і в Христі всі оживають.“ і Кор. 15:13—22.

Так як в зигарку в котрім багато колісць які нам видають ся непотрібними, але коли навіть і ті що найповільнійше обертають ся суть конечними такою єсть і Біблія. Зложена з многих частий написана багатьома писателями, а рівнож є она шовною й гармонійною цілістю. Ані одна частинка не є безужиточною, а хоч декотрі з них суть важнійші то однако всі суть пожиточні і подібні до себе. Помежи так званими, „доступовими мислителями“, „великими теологами“ сучасної доби є що раз більше прийнятим трактувати многі з „чудес“ Старого Тестаменту поверховно, а декотрі навіть заперечають називаючи їх „бабськими сплетнями“ до тих чудес зачисляють:

Історію о Йоні і велерибі, о Ною і кораблі, о Єві і змію, о затриманю ся сонця на розказ Ісуса Навина і о говорячій ослі Балаама. Очевидно, що сі „мудрі люди” забувають о тім, що Біблія в своїх rozmaїтих частях є так получена, що коли-бисьмо хотіли вилучити повнше вичислені чудеса або їх лехковажити собі, то мусілибисьмо збурити цілу Біблію або сумніватись, що до її значіня в цілости. Коли перші подання суть фальшивими, то сі що їх повторяли, або були ошуканими, або суть самі звідниками а в таким разі неможемо прийняти її яко натхнене слово від Бога. Усунути повнше наведені чудеса з Біблії, значилоби уневажнити свідощтва найголовіиших писателів, а в тім і свідощтва Христа Господа нашого. Історію о упадку Адама потверджує нам Павло. Рим. 5:17; зведене Єви змієм рівнож Павло 2 Кор. 11:3; 1 Тим. 2:14. Гляди також увагу Господа нашого Ісуса о тім в книзі Одх. 12:9 і 20:2. Затримане ся сонця в побіді над Амонітами, було ознакою потуги Господа, котра в грядущім „Дню Господнім” буде доконаною Його рукою — кого представляв Ісус Навин: Три пророки потверджують то само Ісаї 28:21; Аввак. 2:1—3; 13, 14; 3:2—11; Зах. 14:1, 6, 7. Оповідане о говорячій ослі повторене від апостола Юди (стих 11) і від Петра (2 Пет. 2:16). Господь Ісус Христос потверджує оповідане о Йоні та велерибі, о Ною і Потопі. (Мат. 12:40; 24:38, 39; Луки 17:26 гляди 1 Пет. 3:20). Справді не є то більші чудеса над ті котрі Ісус і апостоли чинили, напр.: переменене води в вино; уздоровлюване хорих; а найбільшим зі всіх було воскрешуване умерших.

Ті чудеса за наших часів видають ся нам див-

ними, однаковож і днесь діють ся чудеса в щоденному житю котрих нераз неспостерігаємо. Творене ся живих організмів, так звірячих як і рослинних, що **перевисшають наше понятє й нашу силу**, а тим той є чудесними. Видимо взріст і житє, а нерозуміємо сього, ані не можемо щось подібного сотворити. Садимо два зернятка побіч себе, услів'я, як: повітрє, вода і почва, однакові; вони ростуть, але як ростуть, того наймудрійший дослідник не встані означити, ті зеренця розвивають ся й посідають противні собі склонності, одна ростинка в'єть ся, друга стоїть просто, форма, цвіт, і кольор суть розмаїті, хоч обі виростали в однакових услів'ях. Такі чучеса стали ся повсюдними, а як тільки виростемо з дитинного подивлюваня річей не звертаємо найменшої уваги на щось подібного. Вони нам обявляють ту силу, котра так високо стоїть понад нашу і о много перевисшає наш ограничений умисл. Так само тих кілька біблійних чудес є поданих для тої особлившої цілі, аби нам показати всемогучість великого Сотворителя, котрий кожду перешкоду поборює і може перепровадити свою волю, а зате виповнити і те обіцяне воскресєнє, згладженє гріху а остаточно запанованє вічної правди.

На тім заперестанемо. Кожду точку провірилисьмо з розсудком і знайшлисьмо, що єсть тільки один Бог, один взнеслий і розумний Сотворитель, в котрім, справедливість, любов і сила гармонізують ся з собою. Рівнож пізналисьмо, що розумною річю є дожидати обявлення Його плянів, понеже єсьмо здібними зрозуміти їх а окрім того єсьмо в тім інтересовні. Пізнавши Біблію, котра іменуєсь бути Божим Обявленєм, переконалисьмо

ся що заслугує на поважне трактуванє. Студійовалисьмо її шисателїв і їх цілі в сьвітлі того, що вони научали; булисьмо здивовані, а наш розум сказав нам, що така мудрість, получена з такою чистотою провідної мислі не могли бути підступом зручних людей для особистих цілій. Наш розум переконав нас о тім, що правдоподібнішим є, що так праведні, взнеслі способи, думки, як і права, Бог а не чоловік сотворив, а зате не могли бути ділом жадних сьвящеників. Виділисьмо гармонію в сьвідощтвах всіх писателїв, взглядом Ісуса, Його жертви і воскресеня результатом чого сплине благословенство на всіх в Його грядущім славнім царстві. Розум запевняє нас, що так великий, величавий й зрозумілий плян переходить понад те чого моглисьмо ся сподівати, а збудований на так розумних підставах, мусить бути тим чого шукаємо т. є. Плянм Божим. Прото не може бути людським вимислом, а навіть коли буде об'явлений, оказує ся так взнеслим і величним — майже недоувіреня людьми.

Коли Колумб відкрив ріку Оріноко хтось сказав до него, що знайшов виспу. Він відповів: подібна ріка не випливає з виспи." Так велика ріка мусить бути зливом вод сталого континенту." Подібно діє ся з сьвідощтвом Біблії. Глибина, сила, мудрість і розмір тої переконують нас, що не люди, але Всемогучий Бог є причиною її плянів і об'яснень. Зробилисьмо ось ту тільки поверховний перегляд Писаня і знайшлисьмо, що она єсть Божественного походження. Наступаючі виклади відкриють нам розмаїті части Божого Пляну і уповаємо, що дамо вистарчаючий довід кождому, чистому серцеві, що Біблія єсть

Божим Об'явленєм, і що всякий вимір пляну, котрий она відкриває а притім Божественну Істоту славний характер котрий до тихчас слабо зрозумілим, але тепер буде яснійш зрозумілим в світаню тисячлітнього дня.

ВИКЛАД IV.

НАРИС ЕПОК І ДІСПЕНЗАЦІЙ В РОЗВИВАННЮ СЯ БОЖОГО ПЛАНУ.

Божий план обмежений і систематичний. Три великі епохи Історії Світа. Їх різниці ся риси. Земля стоїть на віки. Градущий світ. Нове небо й нова земля. Собдівізії сих великих епох. Важні зариси Божого плану виведені отсим на денне світло. Зрозуміне упорядкована відмикає гармонію. Правдиве довідуване ся правди.

ТАК як невластивим булоби судити здібности й мудрість славного архитекта по його ще неукінченій будові так оно днесь невластивим і мильним є судити Бога по його недокінченим ділі, але поволи коли руштованє, грязь і останки лихого, яке для карности й досвідченя чоловіка зістало дозволенным, буде усуненим, а накінець, коли лихо буде обернене на добро чоловіка, в тойчас довершене діло Боже ознаймить повсюди його безграничну мудрість і силу, що викаже згідну гармонію з його величним характером.

Від часу від коли Бог освідчив нам, що посідає певні заміри і що всі його заміри будуть вповнені, припадає нам, яко його дітям, довідувати ся пильно і застановляти ся, якими є його пляни абисьмо зістали з ними в згоді. Завваж, як емпатично Єгова певний свого підприємня запевняє, клянучись говорить Господь сил: „Як

я задумав таж воно й буде; як я призначив так і стане ся... а позаяк Господь сил так призначив так і хтож в силі відмінити? Я Бог і не має іншого Бога, нема мені рівнього. Задуми мої сповняться та й усе що захочу те й учиню. Я бо сказав — і доведу се до кінця! Я призначив і з дійсню". (Ісаї 14:24—27; 46:9—11). Хоч як таємними і якби випадкові видають ся Божі пляни і розпорядження в очах людей, а всеж мусимо признати, що ті що повисшому свідоцтву Його слів вірують, признати мусять що перше ним замірений плян безустанно і все поступав наперед і поступає дальше до свого совершенства.

Підчас коли величезна частина людського роду, ходить на потемки в темноті й несвідомості, змущена дожидати шовного розвинення ся Божого Пляну занім буде в стані зрозуміти й подивляти великість і мудрість Божественного архітекта, дитина ж Божа має привілей вже тепер видіти, предскавану грядущу славу за помочию посідання світла віри, а притім оцінити й поняти здаючі ся тайни, діяльності минувшини та теперішності. Зате яко інтересовні діти Божі, й наслідники в приобіцяній славі спадщині, покликаємось на Слово Боже, абисьмо могли пізнати Його заміри, з Плянів й деталей містячих ся в нім. Довідуємо ся, що Божий плян взглядом чоловіка, займає в собі три великі епоки часу починаючі ся сотворенем чоловіка а сягаючі до неограниченої будучності. Павло і Петро називають ті періоди трома світами, які представляємо на понисшій фігурі.

ВЕЛИКІ ЕПОКИ НАЗВАНІ „СВІТАМИ.”

Ті три епоки представляють три різннячі ся епохи в розпорядженю Божого Провидіння. Перша від сотворення до потопу була під доглядом ангелів. Петро називає її „ТОГДАШНІМ СВІТОМ”. 2 Пет. 3:6.

Друга велика епока аж до установлення Царства Божого є під ограниченою властю Сатани „СЕЙ ВІК ЛУКАВИЙ.”

Третя епока буде „світом без кінця” під зарядом Божим, чи Царством Божим, називає ся „грядущий світ” в котрім правда domuє: — Жид. 2:5; 2 Пет. 3:13.

Перша з тих епок або „світів”, яка була під доглядом ангелів хибила цілі, друга ж під властю сатани, є названа, „лихим світом”, але третій світ буде ерою праведності і благословенства для всіх народів землі.

Два останні з тих світів найбільше споминані, а деталі відносячі ся до них були ріжноракі.

Сучасний, себто другій світ не длятого називає ся лихим, аби в нім не мало бути нічого доброго, а потому, що лихому дозволено мати в нім перевагу „а нині ми їх славимо щасливими, краще врядились беззаконники, тай хоч спокушуючі Бога, а живуть без ушкоди.” Мал. 3:15.

Третя епока чи світ називає ся „ГРЯДУЩИМ СВІТОМ в котрім правда domuє” не потому, що вже лихого більш не буде а за те, що лихо не буде мати в нім доброго повожденя, безбожний не

буде мати більше переваги, але в дні його зацвітє праведник." (Пс. 72:7). „Служняних буде земля всяким благом наділяти". (Ісаї 1:19) „бо лиходії будуть знищені". Пс. 37:9.

З того показуєсь, що „грядущий сьвіт" буде противний сучасному в кожному напрямі. Слова нашого Господа показують почому має бути та ріжниця між сучасним а грядущим сьвітом. Ріжниця полягає на тім, що Він сам буде Князем, Володарем грядущого сьвіта, в котрім справедливість і правда зацвітуть. Але тепер в часі царствования Сатани котрий будучи князем сього лихого сьвіта, є причиною, що лихо має в нїм перевагу, безбожні панують, як то Господь Ісус сказав: „Йде бо князь сьвіта сього й у мені не має нічого. З тої то причини не займає ся Христовими послїдувателями, хиба що їм у всім спротивляє ся, бе по лиці та є доброю й болючою колючкою в тілі. (Йоана 14:30; 2 Кор. 12:7). Тому, в сьому лихому сьвітові, чи епоки, всі, що хотять благочестиво жити гонені будуть, підчас коли беззаконник розвиває ся, як зелене дерево (2 Тим. 3:12; Пс. 37:35). Господь Ісус сказав: Царство моє не від сьвіта сього" а доки та епока, чи, „грядущий сьвіт" не прийде царство Христа не обійме правління над землею. В тій то цілі казав дожидати й молити ся: „Нехай прийде царство твоє, нехай буде воля твоя, як на небі так і на землі. "Сатана є князем власті воздушної сього сьвіта і длятого темнота покриває землю і народи, він панує і орудує в синах перекору. Еф. 2:2; 6:12.

Знатна частина пляну Великого Будівничого відносить ся до людського спасеня, не є ще цілком розвиненою, в противнім ж випадку царствования

нового князя й нової епоки булиби вже впроваджені. Длячого се відложеном зістало, до певного часу, як і спосіб, яким сучасне панованє лихого устане а власть сатани перейде під справедливе правліне Христа, є се інтересні питання, а котрі понисше будуть вияснені. На сейчас вистарчить сказати, що царства сього сьвіта, котрі в підданстві Сатани в своїм часі стануть ся царствами Бога і Господа нашого Ісуса Христа (Одк. 11:15). Писанє навчає, що той перехід власти буде докочаний в часі великого заворушення й замішання. Згідно з тим Ісус сказав: „Ніхто не може надоби сильного ввійшовши в Господу його, пожакувати, як перше сильного не звяже, аж тоді господа його пограбить.” Марка 3:22—27.

То показує, що Сатана мусить бути перше звязаний, чи обезсилений і скинутий з престолу, занім панованє Христа наступить в праведності й покою. Відібране власті Сатані буде першим ділом нової епоки. Одк. 20:2.

Повиннисьмо запам'ятати, що наша земля становить підставу всіх тих, „сьвітів” чи епок, а хоч віки минають і періоди змінюють ся земля ж все стоїть на віки.” Еккл. 1:4.

Виводячи ту саму думку дальше, Петро називає кожду з тих епок небами і землями. Вираз „небо” означає — висші або духовні власті, а „земля” є символом сьвітської власті, себто суспільного устрою. Тому перше небо й перша земля, себто власті духовні й сьвітські, лад справ, які тоді егзистували сповнили свою задачу й закінчили ся потопом. Але буквально небо — атмосфера і буквально земля не перемінились а позістали. Так то й сучасний сьвіт небо і земля зникнуть з великим шумом в огні т. є. в замішаню,

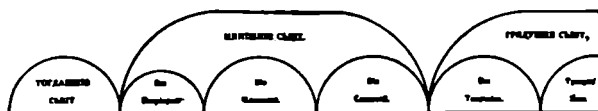
недолі — анархії. Силач, Сатана будучи вязаний буде старатись всіма способами задержати свою власть. За те сучасний суспільний порядок, устрій і правительства пропадуть, але не фізичне небо і земля. Нинішні небеса „духовці власти” мусять уступити місце новим небесам, духовній власті Христа і нинішня „земля” суспільний устрій під властію Сатани розтоплять ся, т. є. розпадуть ся, згорять в символічнім огні на початку Дня Господнього, котрий палати ме як піч (Мал. 4:1). Буде она заступлена новою землею, наново зорганізованою суспільністю, в гармонії з новим Володарем Землі — Христом. Справедливість, покій й любов будуть царствувати між людьми, сучасний устрій уступить місце новому, лучшому т. є. Царству Божому, котрого підвалиною буде найвисша справедливість.

Павлові було дано заглянути всю слідуючу епоку, чи як то він називає в епоку „грядущого сьвіта” говорить, що був підхопленим (чи в тілі, чи без тіла не знає; Бог знає і занесеним аж до третого неба. Він видів новий стан річий, нові порядки, нове небо, під духовним царством Христа, а котрих не міг объявити (2 Кор. 12:2—4). Без сумніву були то ті самі річі, котрі Йоан пізнійше видів і йому власне було дозволено, аби виразив їх для віруючих в символах а які доперва будуть зрозумілими, коли прийде їх час. Йоан підчас явлення даного йому нашим Господом на острові Патмос, був проваджений духом через час віку Евангелії, і бачив змінючі ся картини, яким підпадала церква і царства аж до кінця сучасного лихого сьвіта, чи епоки, і в тім пророчім видиві бачив, як Сатана зістав звязаним, а Христос царствовав і як нове небо і нова

земля були установлені, бо перше небо і перша земля проминули. Одж. 21:1.

ВІКИ АБО ДІСПЕНЗАЦІЇ.

Звернім тепер нашу увагу на віки, на котрі ті великі епохи поділені, як се бачимо з понизшого рисунку.

Перша з тих великих епох „свѣтів” небула поділеною. Божий спосіб поступовання з людьми в протягу того цілого часу т. є. від упадку Адама аж до потопу, не був поділений. Бог дав чоловікові своє право, написане в Його природі, але коли согрішив, Бог полишив го до певного степеня Його власному льосові, котрий го постійно упосліджав, провадячи до злого аби тим, зрозумів свій блуд, а також аби мудрість Божа, вимагаюча абсолютного послухенства, була обявленою. Та епоха закінчилась потопом, котрий знищив всю, з винятком вірного Ноя, і Його родини. Так довів той перший круг часу не тільки до страшних наслідків, гріху, але рівночасно показав, що прямуванє Його було до що раз більшого зіпсутя й нужди, доводячи zarazом потребу посередництва Єгови, аби відзискати те що було утрачене, т. є. першого стану чоловіка, що в своїм часі мало бути довершеним.

Друга, епоха, чи сьвіт, котрий тепер є, ділиться на три віки, кождий є Божим степенем в знищенню лихого, кождий ступень є висшим від попереднього і блищим до виповнення тогож.

Третя велика епока „грядущий свѣт” зачинає ся від другого приходу Христа, тисячлїтем, або „часом новонастання всього” по чім наступлять „грядущі віки” про котрі обявлене не говорить багато. Теперішнє обявлене трактує діло визволення чоловіка з гріху, а не о славі яка має наступити.

Перший вік, сього свѣта, названий віком Патріярхів, позаяк Божя діяльність і оказанє благодаті в тім періоді часу відносилась тільки до деяких осіб, рештаж з людей були цілком полишені з уваги на них. Тими вибранцями були Патріярхи: Ной, Авраам, Ізаак і Яков. В тім то порядку здаєть ся кожний з них був улюбленцем Божим. Зі смертю Якова той вік кінчить ся, або так виразитись кінчить ся такого рода спосіб Божого поступованя. Його наслідники пораз перший зістали названі „Дванайцять поколінь Ізраїля” а так разом названі Його вибраним народом” і за помочию символічних, образових жертв стали ся свѣтлим народом, відділені для спеціальних цілей від всіх інших народів, і мали стати ся учасниками особлившої благодаті. Час, назначений до виповнення ся тої часті Божого пляну, який тоді зачав ся (т. є. від смерті Якова) а закінчив ся смертю Христа називаємо Жидівським Віком, або Віком Закону. В тім часі Бог особливше, благословив той нарід. Дав йому свій Закон, учинив з ними особливший заповіт, дав йому намет зібрань, а надприродне свѣтло, яке було в відділі Намету в „Найсвѣтїйшому місці” означало присутність Єгови, зі своїми людьми, як їх Вожд і Цар. Їм то посилав Він своїх пророків, а на кінець і Сина Свого. Серед них Ісус научав, чинив чудеса не ходив сам ані неказав своїм уче-

никам іти поміж інші люди, висилаючи їх сказав: „Нейдіть шляхом поган, і не ввійдьте в город Самарянський, а радніщ йдіть, до загублених овечок, дому Ізраїлевого (Мат. 10:6). Що такий взгляд на нарід закінчив ся в погордженю і розп'ятю Христа є показано в Його словах, котрі висказав пять днів перед расп'ятієм. „Одеж оставляєть ся вам дом ваш пустий.” Мат. 23:38.

З смертю Ісуса розпочав ся новий вік — Вік Евангелії — чи епока духа — християнська в часі котрої радісна новина мала бутн протолошувана, не тільки Жидам але всім народам, т. є. оправдане вірою в Ісуса Христа, котрий з благодаті Божої пожив за всіх смерті. Підчас того періоду часу певна кляса людей є також покликана до особлившої благодаті Божої, котрим учинено великі обітницї, а головно тим, котрі уважають Ісуса за свого Господа і Спасителя та поступають Його слїдами. Голошене Евангелії триває вже близько дев'ятнадцять столітїй, і дістала ся она майже до кожного закутка землі, так можна сказати, що більше або меньше була оповідувана всім народам. Не навернула она народів, бо й не була на те призначеною в тім часі, а голошена була в тій цілі аби вишукати ту і там, декотрих осіб з котрих має складатись „мале стадо”, котрому, як Христос сказав: „Не лякай ся, мале стадо, бо вподобалось Отцеві вашому дати вам царство” (Луки 12:32), яке має наступити. З тим періодом кінчить ся „світ лукавий” завваживши добре, що коли Бог-Єгова дозволив на перевагу пановання „дикого”, то не меньше здійснювали ся Його високі заміри, і то постійно, після певного, усталеного пляну і в докладнім порядку часів, які Він означив передтим. В кінці нинішнього віка

і на початку слідуєчого віка Тисячліття, Сатана буде звязаним, його повага знищена, яко приготуване для установлення Царства Христового і початку грядущого сьвіта, в котрім правда домує.

Тисячлітєм називаємо період часу тисячн літ, о чім говорять нам Одкрітє 20:4, як о часі Христового панованя чи так сказати: Перший вік „Грядущого сьвіта”. Підчас тисячліття настане новонастанє всього, що було утрачене в Адамі. Діян. Ап. 3:19—21.

В часі Тисячліття обітре Бог всяку сльозу з очий їх, а по за тим, в грядущих Віках” наступлять благословенства вічної щасливості, так що смерті вже не буде, ані смутку, ані крику ані труду, перше бо минуло. Одк. 21:4.

Боже Обявленє неподає нам стан подій в грядущих віках, тому на сїм шерестанемо. Кинемо тільки оком на поверховні вигляди, пляну віків. Чим більше будемо студійовати, тим більшу гармонію знайдемо в них: красоту і лад. Кождий нарід має свою часть до виповнення потрібну до повного розвинення ся Божого пляну, яко цілості. Плян той поступає безустанно наперед від віку до віку розвиваючись аж до сповнення ся величавого заміру Божественного архитекта, котрий чинить усе по радї волі своєї (Єф. 1:11). Жаден з тих періодів не є за годину довший або короткий для виповнення своєї задачі. Єгова-Бог є мудрим господарем так часів, як і-середств, хоч средства його незлічимі, а нема сили, котраби Його розпорядження була в стані втримати або помішати хоч би на хвилинку. Всі річє як добрі так і злі мусять ділати під надзором Божим, при виповнюваню Його волі.

Для несьвідомого й невправленого умислу, об-

нимаючого заледво малу частину скомплікованої машинерії Божого пляну представляєсь она в цілості або в часті замішанем, блудом, щось подібного, якби то представити дитині. Його незрілий і нерозвинений умисл нездібний поняти причини противних рухів коліс і пасів для того все видаєсь йому безладем. Але досвід, дозрілість учить і переконує що здаюче ся безладє є гарною гармонією витворюючи досить добрі наслідки. Але та машина була загадкою доки дитя не зрозуміло її ділання. В той спосіб Божий плян є, і, був в часі всіх віків в своїм успішнім розвою, чоловік осягав конечні досвіди, не тільки такі які учинили його здібним, зрозуміти різнородну діяльність, але й отримати досвід впливаючих з того благословенств.

В дальшій тягу наших студій Божого Пляну конечним мати впамяти ті віки, з уваги на періоди, о котрих говоримо, їх власности і заданя, бо вжаднім з них особисто для себе не можна знати пляну, а зі всіх разом, подібно як одно колісце нестановить ланцюга, але кільканайцять получених разом. Докладне понятє о Божім пляні осягнемо, коли зазначямо собі, ріжнячі ся знамена кожної часті, а тим способом будемо в стані розізнати правдиве слово правди.

Вираженє в Писаню, відносно одной епоки, або діспенсації, неможе бути ужитим в іншій, бо речі о котрих є мова одного віку сповняють ся в другім. Напр.: булоби неправдою припускати, що земля буде повна зрозумінєм Господа, як водою море в сьому віці, або що тепер нема потреби говорити ближньому „пізнай Господа” (Ісаїї 11:9; Ер. 31:34), а булоб се великою неправдою; бо правда неможе абсолютно запанувати аж до дру-

гого приходу Господнього і установа Його царства; в часі віка сього, було багато звідничих наук, але предсказаним є що при кінці тогож буде найбільше тихже. „Сеж відай, що в останні дні, настануть времена люті... лукавіж люде та чарівники, дійдуть до гіршого, зводячи, та даючи себе зводити” (2 Тим. 3:1, 13). Результатом Христового панованя, в часі Тисячлітя, земля буде наповнена знанєм Господа, та Його правдою, як водою море.

Блудом також є і се припущенє, що нібито Царство Боже вже тепер заложеним зістало на землі, і що воля Божа виконувана на землі. А що є далеким від правди, бо царства світа сього є піддержувані на підневолюваню, несправедливістю та ошуктом, до так великого розміру як се взмагаючи ся цивілізація народів дозволяє, Сатана теперішній князь, світа сього, мусить бути струченим вперше з свого престолу, а царства зістаючи під його властю стануть ся царствами нашого Бога і Його Помазанця, котрий обійме власть і силу і панованє.

ВИКЛАД V.

**„ТАЙНА ЗАКРИТА ВІД ВІКІВ І ВІД РОДІВ, ТЕПЕР ЖЕ
ВІДКРИТА СЬВЯТИМ ЙОГО.” — КОЛ. 1:26.**

Зоріне першої обітницї. Обітниця учинена Авраамови. Відложена надія. Тайна починає розвивати ся від зіслання Духа Сьвятого. Що є тою тайною? У властивім часі буде усім объявлена. Коли скінчить ся тайна.

Підчас коли людськість позіставала під власттю злого нерозуміючи своєї потреби, Бог оголбсив розпоряджене, що допровадить їх до першого стану через дане Відкупителя, але хто мав бути тим Відкупителем незиано через час чотири тисячі літ, аж доперва після воскресення Христа, в початку Християньского або віку Євангелії зістало виразно объявленням.

Поглянувши в минувшину, бачимо, що наші прародичі утратили своє житє в Раю, а житє їх підпало справедливому осудові за гріх, повне смутку і страдань без проблиску надії, з винятком дуже неясного осьвідчення, що насіне невісти розщавить голову змія, хоч в розвиваню ся Божого пляну так малий промінчик має повне значіне і то для них було тільки слабим сьвітлком. Майже дві тисячі літ минуло від якого небудь знаку Його сповнення ся. Коли то по двох тисяч літах приобіцяв Бог Авраамові, що в Його насіню благословлять ся всі народи землі. З того бачимо, що Бог свого першого заміру не змінив, а що приготавляє ся виповнити Його. Час минав. Прио-

біцяна Канаанська земля, не була ще в його посіданю, Авраам і Сара не мали ще жадного потомка, хоч постаріли ся. Авраам, думав, що мусять якимсь способом допомогти Богові, до виповнення Його обітницї, напр. через Ізмаеля, хоч його поміч не була потрібною, бо у властивім часі народивсь Ізаак наслідник надії й обітницї. В той час здавалось, що прийшов обіцяний Володар і Потішитель народів. Але ні, літа минали, і здавало ся що Божа обітниця ненаступить, бо Ізаак, яко наслідник умер. Яков умер також, але віра декотрих в обітницю, ще сильнійше взростала, і була Богом підтримувана, бо учинений Ним заповіт Авраамові, був потверджений клятьбою даною Ізаакові, а потверджений Яковові і Ізраїлеві яко вічний заповіт. і Паралипоменон 16:16, 17.

По смерті Якова його потомки були вперше названі: „Дванайцять поколінь Ізраїлевих“, а Богом узнані яко „нарід вибраний“ (і Мой. 49:28; 5 Мой. 26:5). Здавало ся, що в сім то часі стане ся дійсністю, що то є те дожидање, що сей цілий нарід, є яко приобіцяне насїне Авраама, посяде Канаанську землю, буде панувати й благословити сьвіт, бо під опікою Єгипту став ся народом сильним, але завелись в надії, і обітницю майже позабуто, коли Єгиптяне заволоділи над ним і через довгий час трактували їх яко невольників.

Направду Бог покрив тайною поволокою свою обітницю а його дороги здавались бути безвихідні. Але у часі властивім прийшов Мойсей великий Вожд, через котрого Бог випровадив Жидівський нарід з неволі і зділав багато чудес для добра їх, а перед виходом з Канаанської землі умер, але яко Боже начинє осьвідчив: „Пророка зміж вас, із братя твого, такого як я, Господь Бог

твій поставить тобі; його маєте слухати (5 Мой. 18:15; Діян. Ап. 3:22). То дає доказ до дальшого вглянення в плян, показує рівночасно, що не тільки нарід, яко цілість, має взяти участь в ділі грядущого благословенства і правління, але хтось певний має бути вибраний з помежи них, котрий допровадить їх до слави і виповнення учиненої ним обітницї. В той час Ісус Навин, котрого імя значить спаситель став ся їх Вождом, і під його провідництвом віднесли великі побіди і дійсно після обітницї ввійшли до обіцяної землі. Направду здавалось, що тоді прийшов правдивий Вожд, і що обітниця здавалась бути виповненою напевно. Але Ісус Навин умер, Жидівський Нарід неміг учинити себе передовим народом аж до часу коли Давид а потім Соломон були дані йому за царів. Дійшов він до найвисшої слави але скорійш чим могли узріти сповнене ся обітницї позбавлено його власти і ставсь плінником інших народів. Декотрі рівнож стояли сильно при тій обітницї Божій і виглядали великого Висвободителя, котрого Мойсей, Давид, Ісус Навин і Соломон були тільки прототипами.

В часі коли народився Ісус, були в сподіваню Месїї, будучого царя Ізраїльського а через Ізраїля цілого сьвіта. Дожиданє й надія Ізраїля, що їх грядущий цар окаже ся в великій силі й славі, якто представлено в приповістках і пророцтвах, стало ся причиною випущеня з уваги пророцтв іншого ряду показуючих конечність терпіння й смерті, яко викупу за грішників, занім могли наступити, які з обіцяних благословенств. Виображенєм того був агнець (баранець) великодній перед випровадженєм їх з Єгипту і забиванє звірят при наданю прав закону (Жид. 9:11-20; 10:8 і 18)

і жертви за гріхи виконуваних сьвященниками рік річно без перерви. Випустили вони також з уваги предсказання пророків „котрі сьвідкували о страстях, які мали прийти на Христа, і о славі, яка послідує” (1 Пет. 1:11); зате, коли Ісус прийшов, яко жертва, вони не пізнали Його, нерозуміли часу відвідин їх (Луки 19:44). Очевидно, що покладені надії на него завели їх. Вони не-завважили, що смерть їх Вождя була потвердженням Нового Завіту, в котрім мали наступити благословенства, яко часть виповнення ся обітниць заповіту. Але, коли довідались, що Він воскрес з мертвих, їх надія віджила знову (1 Пет. 1:3), а коли зближив ся час, що мав їх полишити питали Його: „Господи чи не під сей час поставиш ти знов царство Ізраїльське? Що їх надії були трафні взагалі, хоч не знали часу їх виповнення ся, показує ся з відповіді яку дав їм Господь Ісус, коли сказав: „Не вам єсть розуміти час і пору, що Отець положив у своїй власті.” Діян. Ап. 1:6, 7.

Який же оборот возьме тепер Божий плян? мусіло бути питанням Його учеників по вознесеню на небо, повиннісьмо мати на увазі ученє нашого Господа відносно Божого Царства, що було представлявано в подobenствах та не ясних приповідках. Але сказав їм також: „Ще багато маю глаголати вам, та ви не можете носити нині, якже прийде Дух правди, то проведе вас до всякої справди. Він вас навчить всього і припімне вам все, що я коли небудь казав, й що настане звістити вам.” Йоана 16:12, 13; 14:26.

Тому то вони немогли зрозуміти аж доти доки дух сьвятий не зійшов на них. Навіть і тоді ще уплинуло много часу занім отримали ясне сьвітло і повне зрозумінє о великім ділі спасеня відносно

до першого заповіту (Діян. Ап. 11:9; Гал. 2:2, 12, 14). Здає ся що Бог уживав їх як своє начинє в той час коли вони нерозуміли ясно, і що їх натхненні слова, колиб висказані в належитий спосіб викликалиби яснійші і глибокі вражіння аніж вони самі розуміли їх. Наприклад читай мову Якова, в котрій Він оповідає: „Степан оповів, як Бог перше зглянув ся, щоб з Поган прийняти людей в ім'я своє, із тим згаджають ся мови пророцкі, яко написано: Після сього знов верну ся (коли нарід з Поган буде вибраний) і збудую намет Давидів — (земське царство), що впав і руїни його відбудую знову поставлю його.

Апостола Яков, в листі Евангелії Петра до Корнеліуша, яко до першого наведеного з Поган доглянув в Божім Плянї, що в часі віка Евангелії, так віруючі Жиди як і Погане мали бути однаково упривілейовані, почав він студіювати пророцтва й доглянув, що так було написано т. є. що коли діло Християнського віку закінчить ся тоді перша учинені обітницї для тілесного Ізраїля будуть виповнені. Та велика тайна, так довго укрита починала бути зрозумілою малою громадкою святих, спеціальних „другів” Божих.

Павло освідчає (Кол. 1:26—27), що тайна котра була укрита через віки й покоління тепер явлена святим Його.

„ХРИСТОС В ВАС НАДІЯ ХВАЛИ.”

Се є велика тайна Божа, котра була закрита від віків й до нині ще закрита перед всіма — з винятком певної класи віруючих, посвячених святих. Але що се має значити: „Христос в вас”? Знанням є, що Ісус був помазаний Духом святим (Діян. Ап. 10:38), бо вираз Христос значить по-

мазаний. Апостол Йоан оповідає, що помазане котре ми отримали (віруючі — посвячені Богові) в нас пробуває (1 Йоана 2:27). Тим способом сьвяті в віку Евангелії є помазаною громадкою — помазані на царів і сьвящеників Богові (2 Кор. 1:21; 1 Пет. 2:9); а разом з Ісусом, їх Вождом і Господом творять Помазанця Божого — Месію Христа.

Згідно з ученєм сьв. Йоана, що ми єсмо помазаними запевняє нас апостол Павло, що та тайна, котра в попередніх віках була держана в тайні а тепер объявлена сьвятим його, т. є. що Христос, — (Помазанець) не є се один чоловік але многі.

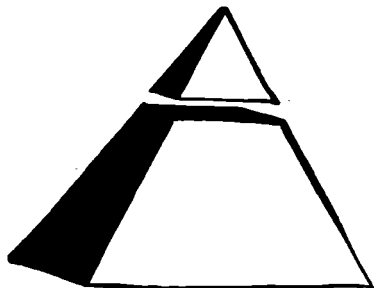
„Як бо тіло одно а членів має багато, всіж члени одного тіла, хоч багато їх, а одно тіло так і Христос (1 Кор. 12:12-28). Ісус є Помазаним, яко Голова, або Господь над Церквою, яка є його тілом (в образіві представлені невістою) (Еф. 5:25—30) а разом взяті творять вони приобіцяне „Насінє.” — великого Спасителя й Висвободителя: „Колиж ви Христові, то ви насінє Авраамове а по обітниці наслідники — Галат 3:29.

Апостол говорячи о Христї, що все покоров під ноги Його, дав Його яко голову над усім у Церкві, котра єсть тіло Його, щоб у всьому Йому передувати, (Еф. 1:22; Кол. 1:18), і перестерігає Церкву, аби не приписувати собі притенсії а під образом людського тіла вдатну з Ним нашу єдність. Тоже саме показує Ісус під постатю виноградни і її вітя. Йоана 15:5.

Єдність Ісуса, яко голови і членів Його тіла представляє досить гарно фігура піраміди.

Вершок є цілою пірамідою сам в собі, іншеж каміне може бути вибудоване під ним, а коли позістануть в гармонії з всіма лініями, які властиві

верхньому каменеві, ціла маса буде представляти тоді одну всецілу піраміду. А що гарно представляє нашу позицію, яко членів „Насіння” Христа. Получені цілком з нашим Головою, ми, яко живе каміне стаємось тоді совершенними, розділені від Нього сталисьбй нічим.

Тільки один Ісус є досконалим, зістав надто вивисшеним, між віддаючи себе Йому абисьмо після Ним даного нам прикладу — взірця могли бути уформовані, вигладжені, і збудовані, яко Храм Божий. При звичайнім будинку нема головного угольного каменя, але наш будинок посідає верхній угольний камінь, тим то й стоїть в Писаню: „Ось, кладу в Сионі, угольний камінь, вибраний, дорогий, і віруючий в него не осоромить ся, приступаючи до него до живого каменя... і яко живе каміне, будуйте дім духовний, съвященство съвяте, щоб приношено *жертви любоприємні Богу через Ісуса Христа. (1 Пет. 2:4—6). Єсьмо певні що вскорі між Ісусом т. є. Головою а Церквою, котра є Його тілом, наступить получение.

*) Sinaitic MS. поминає слово духовні перед словом жертви.

Будучи улюбленими в Господі мусимо перенести багато трудностей, ударів і досвідчень, мусимо піддатись переміні, беручи собі за взорець нашого Господа, під провідництвом небесного будівничого, і, аби здібність і ідеальність небесного Учителя могли розвинути ся в нас, є конечним звернути нашу увагу, абисьмо не мали жадної самолюбної й противної волі, через що можемо статись, як діти, приодягнені в покору, бо Бог гордим противить ся смирним же дає благодать — дари свої. Смирим ся під сильну руку Божу; щоб підніс нас у гору свого часу (1 Пет. 5:5, 6), так як вивисшив нашу голову і попередника (Філ. 2:8, 9).

Се дійсно дивна новина, а коли удамо ся до слова Божого, аби довідати ся о тім високім покликаню, то знайдемо що пророки голосять о тій благодати (або благословенстві), яка на нас спливає. (1 Пет. 1:10). Образи, приповідки і трудні до зрозуміння оповідання, стають яснійшими тепер, кидають своє світло на „вузку дорогу” по котрій помазана громадка покликана поступати, аби досягнути нагороду, котра нам тепер объявлена.

Була то тайна насправду, о котрій перше ніхто не мислив, що Бог мав замір взбудити, не тільки одного Висвободителя, але Висвободителя складаючого ся з многих членів. Єсть то „високе покликанє” до досягнення котрого віруючі мають привілей, коли посв'ячують ся в віці Євангелії. Ісус не старавсь в'яснити того, своїм ученикам, доки були ще тілесними людьми, але чикав аж були помазані Духом Св'ятим до „нової природи.” З оповідання Павла довідуємось, що ніхто інший, як тільки „нове сотворінє” може поняти й зрозуміти те велике спасенє. Він каже: „Премудрість же

промовляєм між звершеними," та премудрість не віка сього, ані князів віка сього, що зникають, а промовляємо премудрість Божу, **тайну**, закриту (Плян) котру Бог призначив перш віків на славу нашу, котрої ніхто з князів віка сього непізнав, як писано: „Чого око не виділо, ні ухо не чуло, і що на серце чоловікови не зійшло те наготовив Бог тим, що Його люблять, нам же Бог відкрив Духом Сьвятим своїм.” — 1 Кор. 2:6—14.

В листі до Галатів Павло відкриває цілу тайну і показує, яким способом заповіт Авраама, має бути виповнений. Показує даний закон Ізраїлеви, не відкидаючи першого заповіту і що насінням Авраама, в котрім благословлять ся всі народи, є Христос (стих 16). Виясняючи мисль о котрій вже говорилисьмо що Христос означає всіх помазаних Духом Сьвятим, він каже: „Стільки бо вас у Христа хрестились, у Христа одягли ся; коли ж ви Христові, то ви разом з Ісусом насінне Авраамове, а по обітницї наслідники (стихи 27—29). Держачись тої самої мислі (голова 4 до Галат) показує, що Авраам був образом на Єгову, Сара-ж обітницї, а Ізаак виображав Христа (голову й тіло) і додає: „Ми ж братя по Ізааку діти обітницї” (28 стих). Так то плян Божий був закритий в образах аж до часу, коли вік Євангелії розпочав ся розвиванєм ся Христа (Помазанця). Так було треба аби тайна була закритою, бо іначе не булаби задержаною. То було конечним. Обявити людськості цілий Плян значилоби перешкодити йому. Коли би люди знали о тім, то Господа слави нерозпіяли би, ані не переслідувалиби церкву, котра єсть Його тілом. (1 Кор. 2:8). Не тільки смерть Христа, яко викуп для відкуплення людей, не булаби виповнена, коли би

плян не був закритий в тайні перед світом, але досвідчення віри церкви, яко учасників в Христових страстях, булиби впрост повстримані. „Тим то не знає нас світ, що не пізнав Його.” і Йоана 3:1.

Не тільки Божий плян і Христос уособлене того пляну є великою тайною для світа, а також і дорога по котрій то мале стадо є покликане, аби поступало, що знаменує їх, як „вибраний нарід” було та є для світа тайною, чому чоловік о так великих здібностях, яким був Ісус з Назарету, свій час і талант, провів так, противно, коли би звернув свою увагу на політику, законодавство, торговлю, або на популярну релігію, мігби був статись великим і бути почитаним. Після людського поняття він змарнував своє жите, а навіть казали: „Діявола має і дуріє”. Був Він тайною для них. Не могли го зрозуміти.

Апостоли їх товариші були для світа рівнож тайною, бо посвещували свою працю, діяльність, свої земські вигляди і т. п. речі, аби проповідати відпущенє гріхів через віру в смерть погордженого, разнятого Ісуса. Павло вирік ся високого становиска і товариського впливу аби власними руками працювати ан хліб і проповідувати Христа, о невидимій короні для всіх віруючих, котріби вступали в сліди Ісуса, як Павло. Се було так загадочним що деякі казали: „Павле дурієш” велика наука проводить тя до дуру.” Так і всі, котрі ходять слідами Господа, подібно як Павло ради Христа суть уважані за дураків.

Але Божий плян не буде завше покритий тайною; зоря тисячлітного дня принесе нам світло Боже так що зрозумінем Господа буде наповнена земля, сонце справедливости, котре має прийти і

принести здоров'я на крилах своїх, розігнати хмари темноти, є Христос в славі, маючий наступити в віку Тисячліття, і не тільки Він сам, яко голова але також і члени Його тіла, як писано: „Коли тільки з Ним терпимо, щоб з Ним і прославитись.” Коли Христос живе наше явить ся, тоді ми з Ним явимось у славі.” „Тоді праведні сіяти муť як сонце у царстві отця свого.” Рим. 8:17; 2 Тим. 2:11, 12; Кол. 3:4; Мат. 13:43.

Обітницї ж котрі віримо і радуємось ними, видають ся, якби уроєними, неподібні до здійснення ся тим, котрі не посідають відновленого умислу „Христового зміслу.” В грядущім віку, коли Бог „вилле духа свого на всяке тіло” як то чинить в сім віку зі своїми слугами і служеницями” тоді доперва люде правдиво зрозуміють, і оцінять ті всі обітування Божі, котрі тепер зрозумілі тільки „малому стадові” тоді будуть радоватись з вивиснення Церкви, кажучи: „Радуймо ся й веселімо ся, і даймо славу Йому; прийшло бо весіле Агнця, і жена Його приготовила себе.” (Одк. 19:7). Будуть радоватись з вивиснення і прославлення церкви, через котру благословенства будуть спливати на них; а хоч будуть знати, що великі і цінні обітницї одідичені Помазанцем, головою й тілом Його, не суть для них, а виповнені в нас, то рівнож скористають з досьвіду вибраних; а убігаючись о благословенства, які тоді будуть перед ними виставлені, будуть підбадьорені прикладом Церкви, муť славити Бога з її причини. Але те знанє не буде для них причиною заздрости, жадоби, понеже в новім порядку річей, покликанє їх до совершености людської природи, вповні задовільнить їх, а навіть буде більше пожаданим чим переміна природи.

Тоді „тайна” скінчить ся і сьвіт пізнає, що Дух Божий був в Христі, а Дух Христа в нас; й що Бог об'явив ся в тілі, що було ними лихо зрозумілим. Тоді переконають ся всі, що небулисьмо дураками, а учинилисьмо добрий вибір, колисьмо ся убігали о богацтва, гонори, і о корону невидиму для них, а правдиву і вічно тревалу.

Тайна виповнить ся в часі голосу семої символічної труби (Одк. 10:7). Що має подвійне значінє: відносить ся до тайни зарисів Божого пляну, котрий тоді буде узнаний і ясно зрозумілий, а також до тайни Божої т. є. що Церква є втіленєм того пляну. Тоді обі тайни виповнять ся. Укритий, тайний Плян, викаже повне число членів тіла Христового, а через то тіло Христове буде доповнене. Плян Божий перестане бути тайною понеже не буде більше потреба продовжування його в тайні. Величавість тайни довго невідкритої, закритої в обітницях, образах і символях і та чудесна благодать — дар, що спливає на всіх, котрі були шокликані до співучасті тої тайни. (Еф. 3:9), насуває нам мисль, що діло яке має бути довершене, для котрого Єгова тримав людськість шість тисяч ліч в очікуваню і надії мусять бути ділом взнеслих гідним такого приготування. Чи ж несподіватись нам, що благословенства сплинуть для сьвіта, коли заслона покриваюча тайну буде усунена, а благословенство спаде яко роса! Тим то власне все твориво в купі стогне і мучить ся аж досі дожидаючи виповнення ся тайни — одкриття Синів Божих, обіцяного, „Насіння” в котрін благословлять ся всі народи. — Рим. 8:19—22.

ВИКЛАД VI.

ПОВОРОТ НАШОГО ГОСПОДА, ЦІЛЬ — І НОВОНАСТАНЄ ВСЬОГО.

Прихід нашого Господа є особистим і попереджає Тисячлітє. Його змінає відносно першого приходу. Вибране Церкви а наверненє сьвіта. Вибране і вільний дар. Важні надії. Сьвідчення пророцтва про новонастанє всього. Поворот нашого Господа — освітлена надія для Церкви і Сьвіта.

„ЯК прийде час покріплення від лиця Господнього, і пішле наперед проповіданого нам Ісуса Христа, котрого небо мусіло прийняти аж до новонастаня всього, що глаголав Господь устами всіх сьвятих своїх пророків від віку.” Діян. Ап. 3:19—21.

Всі, котрі запізнані з Писанєм знають і вірять, що наш Господь говорив до своїх учеників, що мав повернути на землю, що мав прийти для певної цілі, певним способом і в певнім часі. Сказав також: „Ось, я з вами по всі дні, аж до кінця сьвіта” (Мат. 28:20), і був з церквою через свого духа і слово, провадячп, зміцняючи й підтримуючи своїх сьвятих і потішаючи в rozmaїтих страданях. Помимо того, що церква була переконана, що Господь знав о всіх її дорогах і о Його постійній любові і стараню ся о неї, а всеж тужила она за Його особистим поворотом, бо сказав: „І як пійду, знов прийду” (Йоана 14:3). Він певне відкликавсь до Його другого особистого повороту.

Дехто думає, що Він відкликав ся до зіслання Духа святаго в день п'ятидесятниці, а ще інші до збурення Єрусалиму і т. д. але сі очевидно недоглянули факту, що в остатні книзі Біблії, написаної о яких 60 літ по п'ятидесятниці, а 26 літ по збуренню Єрусалиму, той що був мертвий й ожив говорить о маючих наступити подіях, каже: „І ось, я прийду, і заплата моя зо мною,” а натженний Йоан відповідає: „О прийди Господи Ісусе.” Одк. 22:12, 20.

Многі є того переконання, що коли грішники навертають ся, що се становить прихід Христа, і що Він так довго буде приходити аж навернеть ся цілий світ. Тоді, як говорить прийде зовсім.

Сі, очевидно забувають о свідощтвах Писання, котре цілком недоказує того, аби весь світ мав бути наверненим до Бога в часі другого Приходу Христа. „Сеж відай, що в послідні дні, настануть времена люті. Будуть люди самолюбці, зрадники, напасники, гордунники, що більш люблять роскоші, ніж Бога” (2 Тим. 3:1, 4). А лукаві люде та чарівники більш дійдуть до гіршого, зводячи та даючи себе зводити (стих 13). Забувають також о спеціальнім остереженню, котре Ісус дав своїм ученикам: „Остерегайтесь, щоб несподівано на вас не настиг той день, бо як сітка впаде на всіх [що неостерігають ся], що живуть на лиці всієї землі (Луки 21:34, 35). Можимо бути певні, що коли сказано, що загодосять перед Ним всі роди землі, коли побачать Його приходячого (Одк. 1:7), то не відносить ся до навернення грішників. Чи тепер нарікають всі люди з причини навертання ся грішників? Противно, той уступ, відносить ся, як се кождий при-

знає, до присутності Христа на землі, а що як раз булоби противно, коли би були всі навернені.

Деякі знову дожидають дійсного й особистого приходу Христа, але відкладають час тогож на далеку будуччину, твердячи, що сьвіт в Його теперішнім стані за помочию Церкви мусить бути наверненим, а так буде установлене Тисячлітє, їх погляд рівнож, що сьвіт навернеть ся, Сатана буде звязаний, ціла земля буде повна зрозумінєм Бога, народи перестануть воювати проміж собою, в тойчас діло Церкви буде довершене, а коли та так трудна задача навернення сьвіта в Його сучаснім стані буде довершена, тоді доперва прийде Христос, й закінчить всі земські справи, вірним дасть надгороду а грішних покарає.

Деякі винятки Писання, коли поєдинчо взяті видають ся не мовби попорають такого рода погляд, але коли візьмемо під розвагу Слово Боже і Його Плян, яко цілість, спостережемо, цілком протівний погляд, т. є. знайдемо, що другий прихід Христа має бути перед наверненням ся грішників, а Його панованє се власне час навернення сьвіта до Бога, довідуємось і те, що церква є тепер на суді — на пробі (1 Пет. 4:17), і що при обіцяна нагорода тим, котрі побідають, а коли будуть прославлені, візмуть участь в царствованю Христа, котре після Божого розпорядження установлене на те аби благословило всі народи землі, даючи спромогу всякому сотворіню пізнати Гоепода Бога. Се є спеціальні обітницї Божі: „Хто побідить, дам йому сісти зомною на престолі моім” (Одк. 3:21). „І жили і царствували з Христом тисяч років.” Одк. 20:4.

Ось ту два тексти на котрі відкликають ся, го-

ловно, що Господь не прибуде аж по скінченню ся Тисячлітя. Перший: „І проповідувати меть ся Євангелія царства по всій вселенній на свідкуване всім народам, і тоді прийде кінець (Мат. 24:14). Покликають ся на той текст твердячи, що такий відносить ся до навернення ся світа перед кінцем віку Євангелії. Текст же нич неспоминає, як свідкуване буде гринятим. Свідкуване Євангелії стало ся довершеним чином. В році 1861 справозданя біблійних товариств довели, що Євангелія була проповіданою в кожній мові на землі, хоч далекою є до того, аби була прийнятою міліонами людей. Ні, навіть половина з около піснайцяти сот живучих міліонів на землі не чула слова „Ісус.“ А прецінь значіне тексту сповнилось. Євангелія царства була проповідана по всій вселенній на свідкуване всім народам.

Апостол говорить нам в Діян. Ап. 15:14, що головною ціллю Євангелії сього віка є „щоб прийняти людей в імя своє“ побідоносну церкву, невісту, котра в часі Його другого приходу з'єднає ся з Ним і прийме Його імя. Свідковане світови є другорядної ваги.

Другим текстом є: Сядь праворуч коло мене доки не положу ворогів твоїх підніжком тобі в ноги.” Пс. 110:1.

Неясна й непевна ідея того тексту видаєсь тим, що нібито Христос сидить десь там на небесах на матеріяльнім троні до певного часу аж діло підчинення Му всіх річий буде доконанням Церквою, а доперва в той час прийде аби обняв власть. Такого рода понятє тексту є мильним. Престол Божий не є матеріяльним, але означає Його найвисшу власть царствования, а Господь

наш Ісус зіставши вивисшений до так великої гідности, в тій цілі аби взяти участь в тім царствованю. Павло говорить: „Тим же і Бог Його [Ісуса] високо возніс, і дав Йому імя більше всякого імени (Філ. 2:9). Бог дав Йому власть превисшаючу всі інші, окрім себе самого. Коли Христос сидить на матеріяльнім троні, дожидаючи, аж всі Його вороги будуть підніжком в Його ногах, за те неможе прийти аж все буде підчинене Йому. Але коли слово праворуч в тім тексті, поваги і сили; текст той цілком не спротивляє ся іншому, котрий говорить, що коли прийде зможе покорити собі все (Філ. 3:20), властия, яка дана Йому. Зобачмо з прикладу: Імператор Вільгельм сидить на троні Німеччини, коли так говоримо то немаємо на мислі цісарського крісла, котрого він рідко вживає. Коли говоримо, що сидить на Німецькому престолі, то під тим розуміємо, що панує над Німеччиною. Права рука значить найперше місце назначене, яко царський дар, побіч пануючого. Тимто князь Бісмарк був винесеним, чи так сказати був вивисшеним по правиці цісара Німеччини, Йосиф рівнож був правою рукою Фараона в Єгипті, не в буквальнім значіню але в символічнім, а з такою то мислю згаджають ся слова Ісуса перед Каяфом. „Від нині побачите Сина Чоловічого по правиці сили й грядущого на хмарах небесних.” (Мат. 26:64). Він буде сидів також по правиці в часі другого приходу Його і так позістане по правиці в часі Тисячліття й на завше.

Дальше студійованє Божого Пляну, удовіднить нам лучше й обширнійше причину так першого як і другого приходу, мусимо памятати й о тім, що обидва випадки стоять в відношеню ся до се-

бе, як части одного й того самого пляну. Виключним ділом першого приходу Христового було відкупити людей, Його другий прихід аби висвободити відкуплений люд з вязій смерті, благословити й привернути до стану, в яким знаходились перші родичі, перед поповненем гріху. Спаситель наш віддавши жите своє, яко викуп за всіх, вступив до неба, аби доконану жертву представити Отцю, яко вблаганє за гріх і переступства чоловіка. Він відкладає й дозволяє „князеві сього сьвіта” продовжати своє панованє лихого аж до вибору „Невісти жени Агнця,” котра бажає оказатись гідною такої чести, мусить поконати схлонности сього лихого сьвіта. Тоді доперва настане дійсний час до розпочатя великого діла, уділенем сьвітові великого благословенства, а тоді, укаже ся Він, аби благословити всі народи землі.

Правдою є, що приверненє чоловіка до Його першого стану могло ся зачати, коли „ціна — викупу” була Христом заплачена, а в таким случаю одноразовий прихід вистарчивби, панованє Його й благословенства сейчас наступилиб, як того апостоли сподівались вже з початку (Діян. Ап. 1:6). „Але Бог лучче щось про нас провидів” — для Христової Церкви (Жид. 11:40); тим то кориснішим є для нас, що панованє Христа є відділеним від Його страстий часом девятнайцяти столітій.

Час межи першим а другим приходом, межи відкупленем а благословенством всіх, призначений до випробуваня й вибору Церкви, яка є Христовим тілом, в противнім випадку діло, яке має бути довершеним в часі Його другоразової присутности в Тисячліттю, булоби наступило за раз по воскресеню.

Колиби Єгова-Бог не мав був заміру вибирати „малого стада,” тіла Христового, то перший прихід ще не наступив би був, тоді, коли дійсно стався, а сповнивбись при другім приході, а в такім разі був би тільки одноразовий прихід Христа.

Очевидним, що Бог замірив, дозволене на панованє злого через час шість тисяч літ а щоби очищенє й направленє було ділом семої тисячі.

З того бачимо, що прихід Христа, яко жертва й викуп за грішників попередили благословенства й новонастанє всього, власне так довго як треба було в цілі уможливленя вибору „малого стада” „співнаслідників” Христових. Се власне обясняє причину, яка замірена Богом аби відложити благословенства, які мали слідувати через відкупленє. Благословенства наступлять в своїм часі після першого уплянованя, хоч для славної причини, ціна викупу дана багато часу наперед чим люди могли сподіватись.

Апостол інформує нас, що Ісус не був присутний на землі а в небі весь час від вознесеня аж до початку Тисячлітя „котрого мусіло небо прийняти аж до часу новонастаня всього” і т. д. (Діян. Ап. 3:21). Понеже Писанє учить, що цілє другого приходу нашого Господа є новонастанє всього і що народи далекі від наверненя ся (Одк. 11:18) і в опозиції, тепер один вихід або прийняти, що Церква хибить сповнити свою місію, або Божий плян мавби бути через те уневажнений, або як ми твердимо, і як сего доказалисьмо, що наверненє сьвіта в сьому вікові не було задачею Церкви, але що її місією було проповідуванє Євангелії царства по всій вселенній на сьвідкуванє всім народам, і приготованє себе під Божим доглядом до діла грядущого віка. Єгова

не черпав ще свої сили в наверненню сьвіта навіть й не зачав ще.

Декому такий погляд мігби видатись дивним, але най застановлять ся, що колиби Бог справді пробував виконати подібний замір, чи не булоби се ясным, що удалоб ся Йому — прецінь виділисьмо що заледво мала частина з біліонів людей живючих на землі мала спосібність чути о **одинокім імені**, котрим тільки можемо бути спасені. Виразилисьмо ся без пересади а тільки з дотепом о поглядах й науках декотрих з головних релігійних сект, — Баптистів, Презбитеріянів, й інших, т. є., що Єгова вибирає з посеред сьвіта „мале стадо” — Церкву. Їх поглядом є, що Бог й невчинить ніч більше, як тільки що вибере Церкву. Але тимчасом Писанє свідчить, що Господь Бог має в своєму Плянї благословенство для сьвіта також а тим є **РЕСТИТУЦІЯ** [припровадженє чоловіка до першого стану] за посередництвом вибраної Церкви, котра коли буде доповнене число членів її, буде прославлена „мале стадо” „побідоносці” віку Євангелії — вони власне є тим **одиноким „Насінем”** в котрім або через котре благословлять ся всі народи землі.

Сіж що придержують ся того погляду що Єгова пробував цілих шість тисяч літ аби повернути сьвіт а те не вдалось Йому мусять мати велику трудність аби погодити подібний погляд з запевненєм Божого Слова, котре говорить, що всі Його заміри будуть виконані. „Так і слово моє що виходить із уст у мене — до мене не вернеть ся в порожні, але чинить те, що мені вгодне, й довершує те чого я післав Його (Ісаї 55:11). Яко доказ, що небуло ще післане в тій цілі, є те, що сьвіт ще

ненавернений, а земля не є ще наповнена пізнанем Бога.

Се провадить нас до двох доріг наочування, котрі вже від віків ділять Християн, а іменно: „Покликанє і Вільний Дар.” Помио суперечностей які ведуть ся що до сих наук Писанє підтримує обидві, чого жаден з учеників Біблії незаперечить. Факт сей повинен напровадити нас на здогад, що обидві сі науки мусять бути в якийсь спосіб правдиві; але неможна погодити їх іначе, як тільки через захованє Божого порядку і його права через „добре зрозумінє слова правди” о тім предметі. Порядок представлений в пляні віків, коли завважений, покаже нам ясно и виразно, що покликанє, має свою спосібність і час в сім віці, як також; в минувших віках, а Вільний Дар ріжнить ся в Божім розпорядженю його річей тим, що призначений для світа в загалі в часі Тисячлітя. Коли будемо мати на увазі риси епок і періодів часу означених в попереднім викладі, та всі місця, відносячі ся до покликання і вільного дару, коли провірямо і зачислимо їх до належного їм місця й часу а так знайдемо, що всі місця, в котрих споминаєть ся о Покликаню відносить ся до сього й минувших віків, тіж, що учать о Вільнім Дарі належать до грядущого віка. Як будь Писанє учить о Покликаню, і не є се жадним примусом або фаталічним неуникненням призначенем, в що загально вірають й пропагують оборонці тогож; але вибір гідний здатності для справи, яку Бог має на взгляді й предвидженої Ним й заміреної на призначений певний час.

Наука о Вільнім Дарі за якою стоять Армяне, єсть о много більшим розвиванем великої ласки

Божої, як єї найліпші боронителі коли небуть учили. Ласка Божа в Ісусі Христі єсть всегда вільною, в тім значеню, що не єсть она заслужена але отримана даром. Від упадку першого чоловіка аж до сього часу певні і особливі дари Божі ограничалися до певних осіб, народів або клас, підчас, коли в грядущім віку, весь світ буде запрошеним до участі в добродійствах офірованих їм під услів'ями, які будуть тоді знані всім. „Хто хоче нехай приймає воду життя даром”. Одк. 22:17.

Глянувши в минувшину спостерігаємо вибір або Покликанє Авраама й декотрих його потомків, через котрих мало прийти обіцяне Насінє, й благословити всі народи землі — (Галат. 3:29). Спостерегаємо рівнож вибір Ізраїля з посеред всіх інших народів, як того о котрім в подobenствах Бог сказав: в який спосіб те велике діло має бути виповнене, через випровадження їх з Єгипту, через Канаанську землю, через заповіді й права, через жертви за гріхи й для згладження провин, покропленє народу, через їх сьвященство й жертви для очищення людського роду. До сього власне народу Бог говорить: „Вас одних зі всіх народів на землі признав я за своїх” (Амоса 3:2). Вони одинокі були уважані, яко вибраний нарід аж до приходу Христа, а й пізнійше, бо діяльність Ісуса була ограниченою тільки до них, а навіть своїм ученикам заборонив ходити до інших: „Не йдіть шляхом Поган, і не ввійдете в город Самарянський.” Чому Господи? „Бо, післано мене тільки до загублених овечок дому Ізрайлевого.” (Мат. 10:5, 6; 15:24). Весь Його час аж до смерті, був посьвячений виключно для них; тоді настало перше діло для

світа розвиванє вільного дару, котре в своїм часі буде благословенством для всіх.

Сей, так великий Божий дар, не був обмежений до одного народу або кляси. Не був тільки для Ізраїля але для цілого світа; бо Ісус Христос благодатю Божою пожив смерти за всіх. — Жид. 2:9.

І в віку Євангелії відбуває ся вибір. Деякі частини світа є більше освічені Євангелієм (котра є даром для всіх тих що хочуть слухати). Сподглянь на мапу світа й зобач, яка мала часть його, є освіченою і благословеною Євангелієм Христовим хочби до певного степеня. Представ собі свій привілей з мільонами застрягнених в поганській темноті з мільонами, котрі ніколи не чували о покликаню — виборі, а тим самим не могли бути покликаними. Коли покликана громадка (на синів й наслідників Божих а, співнаслідників Христових, — котрий учинив їх вибір й покликанє сильним) буде довершеною, тоді доперва після пляну Божого начне ся спасенє світа.

Насіє невісти незітре голову змієві скорше, аж буде вибране, розвине ся й зістане вивисшене до власті. „Бог покою розітре Сатану під ногами вашими незабаром”. (Рим. 16:20; 1 Мой. 3:15). Вік Євангелії приготавляє чисту дівицю, вірну Церкву, для приходячого жениха. При кінці віку, коли буде приготованою (Одк. 19:7) прийде жених, сі, що будуть приготавлені ввійдуть на весіле, другий Адам і друга Ева стануть ся одним а тоді розпічне ся славне діло Реституції. В грядущім віку, т. є. в новім небі і новій землі Церква не буде вже більше зарученою дівицею, а женою, і за те. „Дух і Невіста глаголють: Прийди! і хто

чує нехай каже: Прийди! Хто жадний, нехай прийде, а хто хоче, нехай приймає воду життя дармо.” — Одркритє 22:17.

Вік Євангелії далекий від того аби мав бути кінцем місії Церкви. Єсть то доперва конечно приготованє до великого грядущого діла. За сею обітницею грядущого благословенства все твориво в купі стогне і мучить ся дожиданєм **одкритя синів Божих.**” (Рим. 8:22, 19). В пляні нашого Отця Вільний Дар є призначенєм нетільки для живучих, але також і для тих, що умерли, і є повний доброти й благословенства спосібностей грядущого віку.

Деякі добачуючи, що небудь о благословенствах, які принесє другий прихід Христа, узнаючи прихід нашого Господа, яко оказанє великого дару запевненого нам через Його смерть, минають ся з тим, що не хотять знати, що панованє Христа нетільки окаже ся благословенством для тих, котрі будуть тоді жити й не будуть знаходити ся в повній неволі знищення, смерті — але й для всіх тих, що є в гробах. Але, так як певним є, що Ісус пожив смерти за всіх, так і те рівнож є певним, що всі мусять отримати спосібність отриманя благословенства вічного життя, котре Він купив для нас своєю дорогоцінною кров’ю. При дальшім студійованю в Слові Божім є численні докази того, що повинниємь сподівати ся, благословенства в Тисячлітю не тільки для живучих але й для тих що в гробах. Длятого в Божім пляні вони названі „вззнями надії.”

Обчислено, що від сотвореня Адама в протягу шість тисячий літ жило около сто сорок і три біліони людий, з тих беручи найвисшу цифру, булоби меньше чим один біліон сьвятых. По від-

трученню тої і так вже високої цифри, позістає ще сто сорок і два біліони 142.000.000.000, котрі умерли без надії й віри в то одиноке ім'я дане людям, в котрім моглибсьмо бути спасені. Величезна з них більшість не знала ані не чула о Ісусі, і якже могла вірити в того, о ким нічого не чували.

Тому запитуємо, що стало ся з тою величезною масою людей, о котрій цифри дають зовсім слабе понятє. Яким є і яким буде їх льос? Чи Бог не обмислив щось для тих, котрих обставини життя мусів предвидіти? Чи постановив Він від заложення сьвіта для сих нещасливців безмилосерне, й безнадійне місце вічних мук, як многі вірять? Або чи має Він для них в глибині високості, довгості, й ширості свого пляну заховану й для них спосібність пізнання того одинокого імені й через послухне виповненє певних даних аби отримати вічне життя?

Кождий мислячий християнин, що задає собі питанє відносно повисше трактованої справи і дожидає з глибоким заінтересованєм правдивої та згідної з Божественним характером відповіді на тіж, стрічаєсь з розмаїтого рода відповідями:

Атеїзм відповідає: Сї люди умерли, перестали істнувати на віки, немає для них будучності, вже не оживуть ніколи.

Кальвінізм відповідає: Їх непокликано до спасеня. Бог призначив їх на затраченє — до пекла, де знаходять ся тепер в болізнях і там позістануть на віки вічні, нема вже надії для них.

Армянізм відповідає: Ми, Армяни, віримо, що Бог оправдає многих людей задля їх несьвідомості. Такі, котрі чинили все, що було в їх стані

і знанню, будуть частиною „Церкви Первородних” хоч би ніколи не чували о Ісусі.

До останнього погляду склоняє ся більша часть християн усіх деномінацій (помимо того, що є віри, що противлять ся тому) покликуючись на свої чувства, що інший погляд не мігби годитись з характером Божественної Справедливості. Але заходить питає: Чи Писанє підтримує те останнє? Чи навчає оно, щоби несвідомість мала бути підставою спасеня? Ні, одинокою підставою, якої Писанє учить єсть віра в Христа, яко нашого Спасителя й Господа. „Благодатю ви спасені **через віру**” є се засада цілого Християньского систему. На питає, що нам чинити аби бути спасеними? апостол відповідає: „Вір в Господа нашого Ісуса Христа, бо й немає іншого імені під небом даного людям, щоб ним спастись нам.” (Діян. Ап. 4:12). „Всяк бо хто призове ім'я Господнє спасеть ся. — Рим. 10:13.

Але Павло говорить, що чоловік мусить чути Євангеліє, занім може вірити, коли говорить: „Як же призивати муть в кого неувірували? Як же вірувати муть про кого не чули?” — Рим. 10:14.

Дехто є того погляду, що Павло учить що несвідомість може спасти людей, коли говорить: „Погане немаючи закону самі собі суть законом” (Рим. 2:14). Вносить він, що закон, якого достарчає їм сумліне, вистарчаючим, аби оправдати їх, але такі зле зрозуміли Павла. Він тим доказує, що увесь сьвіт провинивсь перед Богом (Рим. 3:19) так аби і Погане, не маючи писаного закону, були **осуджені**, неоправдані в сьвітлі сумління, котре оправдує, чи обвиняє доводячи тим брак совершенности, а зате негідних житя, так як

Жиди мають закон написаний, ним були осуджені, через закон бо пізнанє гріха, (Рим. 3:20). Закон даний Жидам об'явив їх слабості і доказав що не були здібні оправдати себе перед Богом, бо не оправдять ся ділами жадне тіло перед Богом". Написаний Закон осудив Жидів. Погани же мали голос сумління, щоби їх осудив, а через те аби уста всіх були замкнені, і аби ніхто не міг собі приписувати права до життя а світ увесь чув ся винним перед Богом.

Маючи на увазі слова апостола Якова 2:10. „Кождий бо хто увесь закон заховає, та згрішить в одному станеть ся у всьому винуватий і не може домагати ся жадних благословенств, обіцяних законом, мусимо признати, що дійсно нема справедного нікого (Рим. 3:10). І тим то способом Св. Писанє замикає двері усякої надії з винятком одної, показуючи що ніхто з осуджених не є встані забезпечити собі вічне життя через добрі учинки, і то рівнож безужиточним є припусканє що несвідомість є підставою спасеня. Несвідомість нікому не може дати права до надгороди але віра й послушенство.

Многі з Християн, котрим нехочеть ся вірити, аби так багато мільонів Поган і дітий, умерли в несвідомості о Ісусі а за те без віри, моглиби бути на завше затратені — в пеклі, в місці вічних мук обстають при своїм погляді в супереч доказів Писаня т. є. що Бог незатратить за несвідомість о Нім. Похваляємо їх чуте і узнанє Божественної доброти, але радимо небути так поспішними і склонними до відкидуваня біблійних доказів. Бог посідає спосіб до ущасливлення тсіх, в далеко лучший спосіб, чим через несвідомість.

Але, чи сі ділають після свого переконання? Ні, хоч визнають, що Погане для їх незнання будуть спасеними то рівнож неперестають висилати місіонарів між Поган наражаючи своє жите й на великі грошеві суми. Коли всі або принаймні половина з них моглиби бути спасені через несьвідомість, то через висиланє місіонарів, жотрі їм голосять о Христі чинить ся їм велику кривду, коли заледво одна тисяча з помежи тих, де місіонарі посилені приймає їх науку. Если повисшій погляд бувби правдивим то далеко лучшим булоби полишити їх, в несьвідомості, бо в такім випадку моглоби більше бути спасених проміж ними. Розважаючи в дальшій тягу, і в той сам спосіб, чи неможно припустити, що колиби Бог полишив всіх людей в несьвідомості, тоді всі моглиби бути спасені? Коли так то прихід і смерть Христа були би безужиточні, проповіді й страдання апостолів, і сьвятих даремними і так зваиа Євангелія замість бути радісною новиною булаби лихом й страшним післанництвом. Посиланє місіонарів до Поган тими що вірять в науку Кальвінізму, чи то, що кождий, чоловік перше чим прийшов на сьвіт, вже мав своє невідмінне призначенє, є ще більшим абсурдом і спротивляє ся здоровому розумові.

Але Біблія будучи повна місійного духа, не вчить, немовби то богато доріг провадило до спасеня одна через віру, друга через учинки еще інша через несьвідомість, як і те що не подає зневажливой науки Бога о призначеню. Підчас, коли всі входи людської надії є замкненими, один з них і то одиноко на всі сторони вхід; благовісне покликанє хто хоче, ввійти до жита тепер, а сі що тепер не бачать або неоціняють так слав-

ного привілею покликання ввійти до життя, в своїм часі будуть допроваджені до совершеного пізнання й оцінення. **Одинока дорога** котрою, кождий і всі з упавшого людського-роду можуть прийти до Бога не буде через добрі учинки або несвідомість але через віру в дорогоцінну кров Христову, котра гладить гріхи сьвіта. (1 Пет. 1:19; Ев. Йоана 1:29). Єсть нею та Євангелия, або благословенство великої радості „що **БУДЕ ВСІМ ЛЮДЯМ.**” Луки 2:10.

Тепер припустім, що дивимось на ті справи так, як Бог нам о них говорить, позіставивши Йому самому виявлене свого характеру. Тепер насуває ся питанє: „що стало ся зі чотириста двома біліонами, котрі повмирили?

Що з ними стало ся? можливо бути певні, що не терплять вони жадного рода мук, для того, що Писанє учить, що ціла й повна нагорода не буде дана Церкві аж при другім приході Христа, коли віддасть нагороду кождому (Мат. 16:27), а неправедники отримають свою кару також. Без взгляду, який би й небув їх стан втеперішності рівнож непосядуть вони повної чи то останньої кари! Знає бо Господь хоронити неправедних про судний день на муки” (2 Петра 2:9), і так учинить.

Мисль, що так много наших ближних мають бути затрачені на завше, одиноко за те що не посідали потрібного знання до спасеня, є майже потрясающею для кождого, що посідає хоч іскорку почутя й любови. Суть так численні винятки Писаня, котрі з подібною наукою недають ся погодити в жаден спосіб. Зобачмо: Колибсьмо уважали на минувшість і теперішність, яко одиноку спосібність життя вічного відкладаючи на сторону всяку надію на новонастанє всього,

що має наступити в грядущім віку, як маємо розуміти таке свідчене, що: „Бог є любов” або що так Бог полюбив світ що Сина свого єдинородного дав, щоб кожен віруючий в него не погіб а мав жите вічне?” (1 лист Йоана 4:8; Єв. Йоана 3:16). Коли Бог так полюбив світ, то чи не установив Він щось такого, через що не тільки віруючі моглиби спастись, але щоби всі могли мати спромогу чути о тім спасеню аби через те могли увірити і спасти ся.

Читаємо знову: „Було світло правдиве, що просвічує кожного чоловіка, що приходить на світ.” (Єв. Йоана 1:9), наше спостережене говорять: Ні, так оно не є, кождий чоловік не був освічений, можемо доглянути, що наш Господь освітив з всіх біліонів людей заледво мале число. Навіть в нинішніх стосуєково поступових часів, міліони Поган немають подібного освічення; неказали того Содомці і множество инших людей в минувших віках.

Рівнож читаємо, що Ісус Христос, благодатю Божою „пожив смерти за всіх.” (Жид. 2:9). Але коли він пожив смерти за сто сорок і два біліони а учинена жертва — з якої будь причини стала ся корисною, для якого будь біліона, то чи те відкуплене не хибило своєї цілі, і чи в таким разі освідчене апостола не є перехвалене? Читаємо знову: „Не бійтесь, ось бо благовіщу вам радість велику, що буде ВСІМ ЛЮДЯМ.” (Луки 2:10). Споглядаючи довкола себе можемо завважити, що одиноко для „малого стада” стало ся те благовіствованє, великою радістю, а не для всього людю, цікавісьмо, чи ангели неперепінили доброті, й розтягlostі свого післанництва і не

представили надто важности діла, яке має бути довершене Христом, котрого благовіщували.

Маємо, ще інше свідощтво „Один бо Бог і один посередник між Богом а людьми чоловік Ісус Христос, що дав себе на викуп за всіх” (1 Тим. 2:5, 6). Викуп за всіх? Так, і длячого-ж всі відкуплені немалиби скористати з смерті Христової? По чому не малиби всі прийти до пізнання правди аби могли увірити. Сі погляди видають ся тайними й недорічливими, але коли знайдемо ключ до Божого пляну, сі тексти тоді говорять враз якби одним словом: „Бог є любов.” Сей ключ знаходить ся в останній часті повисше наведеного тексту: „Що дав себе на викуп за всіх: СВДКУВАНЄ ВРЕМЕНАМИ СВОЇМИ.” Бог має час на всьо. Він міг свідкувати в часі їх минувшого житя, а що того не учинив, то доказує, що їх час буде в грядущім часі. Сі, що мають становити Церкву Христову, Жену Агнця, обняти славу будучого Царства, для тих властивим часом є „теперішня пора” до слуханя, тому хто має уши до слуханя тепер нехай слухає і вважає, а відповідно тому отримає благословенства. Коли Ісус заплатив за нас викуп, нас тоді, ще не було на світі, а зате не був для нас властивий час — пора слухати о тім спасеню, аж доперва по многих літах прийняте Його спровадило на нас відповідальність і то одиноко о стільки, як далеко сягали наші здібности, до прийнятя Його викупу. Та сама засада відносить ся до всіх. У властивім Богом назначенім часі буде всім свідкувано, о тім спасеню, а тоді всі будуть мати спосібність увірити й бути через те ущасливленими.

Загально прийнятим поглядом є, що з часом

смерті кінчить ся всяка проба; але на то нема жадного доказу, опертого на Писаню; всі повисше наведені тексти і много інших немалиби жадного значіння, чи ще гірше колиби зі смертю кінчила ся всяка надія для несвідомих мас. Один уступ, який видаєть ся бути попираним всюди є: „Де дерево впаде, воно там і лежати ме де впало.” (Єккл. 11:3). Если то має, що небудь спільного з будучністю чоловіка, то показує, що стан, в яким він зійшов до гробу не змінить ся доки не буде з него пробуджений. Є то одинокою цілію Писання, трактуючи о тім предметі, як то буде показане в слідуєчих викладах. Бог не має заміру спасти людей з браку їх знання, але хоче, щоб всі люде до зрозуміння правди прийшли (1 Тим. 2:4), а що велике число людей умерли в несвідомості, і що в могилі де йдуть померші, нема вже роботи, ні роздумування, ні знання, ні мудрості.” (Єккл. 9:10). Зато Бог приготував воскресєне з мертвих, в цілі аби до зрозуміння правди й віри дійшли. Пляном Божим є що: Як бо в Адамі всі в..іряють так і в Христі всі оживають, але кождий своїм порядком.” — Первісток Христос, а потім Христові у приході Його, Церква, Його тіло, Невіста а дальше т. є. в часі Тисячліття, т. є. в часі цілої тисячі літ Його присутності, (мильно тлумаченою прихід) від найменшого аж до найвисшого з них, котрі пізнають Його і увірять. — 1 Кор. 15:22, 23.

Як смерть прийшла через першого чоловіка Адама, так жите прийшло через Христа — другого Адама. Всьо, що людськість утратила будучи в першім Адамі, буде привернена тим, що увірують в другого Адама. Коли люди зістануть збуджені і будуть користати з досвідчення див-

хого, чого не доставало Адамови, сі котрі приймуть з вдячністю їх відкуплене від смерті, яко дар Божий будуть могли продовжати своє жите вічно під першим услів'єм т. є. послушенства. Буде вимагане, абсолютне, повне послушенство, але можливість до повного послушенства буде уділена під справедливим панованєм князя покою. Ось, спасене дане сьвітові.

Теперь розважимо ще інший текст Писання, загально ігнорований з винятком універсалістів, то рівнож приписуємо собі право уживати, вірити, і радувати ся з кожного сьвідoctва, яке містить ся в Слові Божім. Читаємо: „Вповаємо на Бога живого, котрий єсть Спаситель усіх людей, (1 Тим. 4:10). Бог спасе усіх людей „до крайності а особливо тих, що вірують”, але не спасе нікого, окрім тих, котрі приходять до него через Христа. Абсолютне спасене всіх людей, що найменше не є того роду, аби мало ся спротивляти їх свободній волі, або свободи вибору, аби дати їм жите проти їх власної волі: „Чи жите, чи смерть предложив'єм пред очима твоїми, тому вибери жите абиь жив.”

Семеон відрізняв сі два роди спасеня, коли говорив: „Виділи очи мої спасене твоє... , сьвітло на откритє Поганам і славу народу твого Ізраїля [правдивих Ізраелітів]. Се є в згоді з осьвідченням апостола, що Ісус Христос — Посередник, дав себе на викуп за всіх сьвідкуване всім ВРЕМЕНАМИ СВОЇМИ. То є власне те, що стане ся для всіх людей без взгляду на їх хотіне чи віру. Благіствованє великої радости, о Спасителю стане ся для всіх людей (Луки 2:10, 11), але особливше спасене з гріху й смерті буде тільки участю Його людей (Мат. 1:21) — тих котрі в

него вірують — бо читаємо, що гнів Божий над невірними позистає. Єв. Йоана 3:36.

З того видимо, що загальне спасенє, яке в будучності дійде кожного, складає ся з сьвітла походячого з правдивої сьвітлості із спосібності вибору житя, позаяк величезна більшість знаходиться в гробах, являєсь конечним випровадженє їх з гробів, аби можна їм благовістувати тую велику радість о Спасителю; також о тім особлившім Спасеню, котрим вірні радують ся вже тепер в надії (Рим. 8:24), котрої дійсність буде обявлена, в Тисячліттю, також і для тих, „котрі вірять в той день,” буде повне висвободженє з неволі гріху, упадку і смерті, як рівнож допровадженє до слави вільних дітий Божих. Однак доступлення тих всіх благословенств буде залежати від добровільного піддання ся під права Христового царства, скорість осягнення стану совершенства чоловіка, окаже степєнь любові цара і Його закову любові. Коли хто небудь будучи допровадженим до пізнання любови Божої, осьвічений правдою й привернений (чи то в дійсности, чи по почитаню) до совершенства чоловіка, „ставби ся „боязливим,” і „малодушним” (Жид. 10:38, 39; Одк. 21:8) такий погубить ся з народу. (Діян. Ап. 3:23). Се друга смерть. Одк. 20:14.

З тогож видимо, що всі трудні тексти до того є витлумачені вираженєм: „сьвідкуванє временами своїми.” „Временами своїми,” те правдиве сьвітло осьвітить кожного чоловіка що прийшов на сьвіт. Временами своїми, се буде „новиною великої радости усім людям.” В жаден інший спосіб не можна ужити сих Писаній, хіба, що перекрученєм їх правдивого значіння. Павло в листі до Римлян 5:12, 18, 19 згадуючи про сю

справу емпатично основує той аргумент. Він до-казує, що як через провину одного чоловіка, Адама, гріх увійшов у світ, а через гріх смерть так і смерть у всіх людей увійшла, так і покірною Христа праведниками зроблять ся многі; яко в першій Адамі всі тратять жите, так всі можуть отримати жите; приймаючи другого Адама.

Петро говорять нам о Реституції т. є. повернення всього що втрачено в Адамі, про що глаголав Бог устами всіх святих пророків своїх від віку. (Діян. Ап. 3:19—21). Вони всі навчають о тім. Єзекііл учить о долині сухих костий: Отті, кості, се все дом Ізраїля. І говорить Бог до Ізраїля. „Ось, я повідчиняю гроби ваші, й виведу вас, мій народе, з гробів ваших тай заведу вас у землю Ізраїлеву... І зрозумієте, що я Господь, коли я... дам вам духа мого, й розміщу вас по землі вашій, а тоді визнаєте, що я Господь сказав се, й справдив, говорить Господь. — Єзек. 37:11, 14.

Слова Павла (до Римлян 11:25, 26) — згаджують ся з сим: „Осліплене по часті сталося Ізраїлеви доки не ввійде сповнене часів Поган, вибрана громадка, невіста Христова, а так увесь Ізраїль спасеть ся, чи то буде прийнятий зі стану відкинення, бо не відіпхнув Бог людей своїх, котрих перше знав (2 стих). Вони були відкинені від благодаті в часі вибирання невісти Христової, але повернуть до благодаті, по вибранню тоїже (стихи 28—33). Писання пророків повні обітниць для них, що поверне їх до своєї благодаті й не будуть більше гонені й переслідувані. І спогляну на них ласкавим оком і верну їх у рідну країну й збудую тай нерозвалю й понасаджую тай не викорейю, дам їм серце щоб мене знали,

що я Господь; і будуть вони моїми людьми, а я буду їх Богом, бо вони обернуть ся до мене всім серцем своїм (Єр. 24:5—7; 32:40—42; 33:6—16). Те не відносить ся тільки до висвободження їх з неволі Вавилонської, Сирійської і т. д. бож від того часу вони зістали розігнані.

Далій ще говорить Господь: „У ті часи не будуть уже докоряти, отці їли скислий виноград, а в синів на зубах оскома; а радше скажуть: „Кожде вмирати буде за свій власний переступ.” (Єр. 31:29,30). Однаковож тепер не має щось подібного. Але кождий умирає не за свої власні гріхи а за гріх Адама. „В Адамі всі вмирають.” Він їв скислий виноград гріху і наші отці їли в дальшій тягу, приносячи, що раз більше хвороб і нужди на свої діти приспішуючи кару за гріх — т. є. смерть. Тимчасом коли кождий буде вмирати за свої власні гріхи є Тисячліте або день Реституції, „час новонастання всього.”

Хоч многі пророцтва, здають ся відноситись до самого Ізраїля, а всеж повиннісьмо пам'ятати, що Ізраїль був образним народом а за те хоч обітниці учинені йому стосувались до него самого, але рівночасно відносились до всьої людськості, котру він виображав. Коли Ізраїль, яко нарід, виображав цілий свѣт то його сьвященство було символом на „мале стадо” Голову і тіло Христове, царське сьвящєство, а жертви очищання, ублагання, чинені за Ізраїля, були образом „лучших жертв” повнійших очищень, правдивого перепрошення, вблаганє „за гріхи свѣта” котрого й они становлять часть.

Окрім Ізраїля Бог споминає по імені і иньші народи, котрим обіцяє привернути до першого стану, а ради ясного доказу спіmnемо о Содомітах.

Коли знаходимо так ясну науку о Содомітах о приверненню їх до першого стану, то дійсно можемо бути задоволені з правдивої науки о Реституції, для цілого людського роду оповіданої устами всіх святих пророків. Для чого Содоміти не моглиби мати спосібности дійти до досконалості і вірного життя, так, як Ізраеліти і кождий з нас? То правда, що вони не були праведними, та бо і Ізраеліти не були, ані жаден з нас небулисьмо а прецінь маємо спосібність чути Євангелію. „Нема праведного нікого (Рим. 3:10), окрім тих котрим праведність Христа приписана, бо Він же умер за всіх. Слова нашого Господа доказують нам, що бурхнув Господь огнем з небес, тай вигубив всіх за неправедність їх, але Содоміти після його погляду, ще не були так великими грішниками, як Жиди, котрі мали більше знання. (1 Мой. 19:24; Луки 17:29). До жидів в Капернаумі сказав: „Колиб чудеса, що стали ся в тобі, стали ся в Содомі зістав ся-б він аж досі” — Мат. 11:23.

За те наш Господь учить, що Содоміти не мали повної спосібности, коли додає в (24 стихові): „Тим то глаголю вам, що радніше буде землі Содомській в день судний ніж тобі.” Характер і діяльність судного дня, буде показана на іншому місці. Ось ту тільки звернемо увагу на той факт, що коли Капернаум, зможе устоять в той час, то тимбільше Содома, потому, що Содоміти не пдсідали повного знання, ані благословенства, які мають сплинути через „Насіне” Кепернаум же згрішив посідаючи, більше світла, знання о Ісусі, Його науці й чудесах.

Коли-ж Капернаум і весь Ізраїль буде вспімнений і благословлений під Новим Завітом, за-

печатаним кров'ю Ісуса, длячогож би Содоміти не мали бути також благословенними, помежи всіма народами землі. Без сумніву, що будуть. Пам'ятаймо, що коли Бог „спустив огонь і сірку з небес і витратив всіх” на многі віки перед приходом Ісуса, то коли є мова о їх приверненню, то відноситься до їх пробудження з мертвих і вихід з гробів.

Тепер студіймо пророцтво Єзекіїла, 16:48—63. Читай уважно. Ось ту Бог говорить, о Ізраїлю й порівнює його з його сусідкою Самарією, а також з Содомітами, о котрих говорить. „А я побачивши се відкинув їх.” Навіть Господь Ісус не дає жадного вияснення о так яснім сторонництві Бога, коли знищив Содому а інших більше винних оставив без кари, Але все те буде яснійшим, коли в своїм часі Його великі заміри будуть обявлені і взнані. Пророк тільки згадує, „так ся Богу подобало” а Христос додає, що відраднійше буде Содомі судного дня аніж більше винним. Але через припущенє, що зі смертю кінчить ся всяка спосібність і проба, і що ніхто вже не може мати іншої нагоди пізнання правди і бути їй послухним, можемо сміло запитати: Длячого Бог узнав за добре витратити тих людей не даючи можливости пізнання єдиного імені через котре моглиби бути спасені? Відповідь єсть та, що ще не прийшов їх власний час. В „своїм часі,” будуть пробудженими з мертвих, допроваджені до знання правди, а через те благословлені разом з всіма народами землі через обіцяне „Насіне”. Тоді стануть на пробу вічного життя.

Так а не іначе можемо розуміти діяльність любови Бога, коли не тільки що позволив а й розказав Ізраїлеви вигубити Амелекітів і інші народи,

говорячи: „Оцеж іди і побий Амеліка розпростри проклін на все що в Його і неощаджуй Його, а вигуби чоловіків і жінок і хлопят і немовлять корову й вівцю, верблюда й осла” (1 Сам. 15:3). Те вигублене життя на погляд безвзглядне, не здає ся бути згідним з приписаною Богові любови із наукою Ісуса „любіть ваших ворогів” аж прийдемо до переконання, що Божий план є систематично упорядкований й призначений до виповнення кожної частини „в своїй порі” і що кожда одиниця людського роду має в ній своє місце.

З того видимо, що Амелекіти, Содоміти, й иньші суть прикладом Божого праведного гніву, аби показати Його постановлене, що до всецілого вигублення всіх чинячих беззаконе; з тих прикладів всі инші отримують пожиток. Коли надійде їх день суду чи проби, ті, люди, рівнож могли умерти в інший спосіб, через розмаїті хороби, або порази. Нестановило для них великої різниці, ходило тут одиноко о пізнане лихого, аби в своїм часі, коли будуть виставлені на пробу пізнали справедливість й були здібними відрізнити, й вибрати добре й отримати жите вічне.

Але екзаменуємо те пророцтво дальше. По порівнанню Ізраеля з Содомою й Самарією та узнаню їх за більше винуватих, говорить Господь: Та я відкличу полонь їх, заверну полонених потомків Содоми й дочок її та полонених Самарії й дочок її а з ними й твоїх полонених.” (Єзек. 16:48—54). Вязнями о котрих мова не може бути ніхто інший, як вязні смерті, бо всі спімнені були на той час умершими. Всі померші є полоненими смертю, а Христос вибавить, отворить двері темниць й визволить вязнів з гробів, з ями, вязниць. (Ісаї 61:1; Зах. 9:11). В 55 стиху Єзе-

кілля, те все названо: „поверненєм до їх першого стану” — Реституції.

Деко́трі жутко при́нимають милосердіє Боже, через Христа, через котрого прощає їм всі пере́ступства й уло́мности, поми́мо по́сіданого сьвітла, але не можуть поняти, що такий самий дар буде застосований під Новим Завітом, для інших, хоч видають ся, що признають сьвідчене апосто́да, котрий говорить, що Ісус Христос по благодаті Божій пожив смерти за всіх. Деко́трі з них при́держують ся, того що Госпо́дь Бог в тім проро́цтві іро́нічно промовляє до Жидів, але з охотою при́вернув би до першого стану Содомі́тів, так як їх, але не має заміру повернення жадного з них. Але зобачимо о стільки такий погляд згаджає ся з слі́дуючими стихами. Бог говорить: „Та я спо́гадаю промі́й запові́т з тобою, за часі́в молодо́щів твої́х, та́й ві́дновлю́ заві́т ві́кові́чний з тобою. І спо́гадаєш про блудні́ дороги твої́ та засоро́миш ся, як почнеш при́ймати до тебе се́стер твої́х, старших і менших від тебе, І поновлю́ мову мою́ з тобою, й визнаєш, що я Госпо́дь. Щоб ти згадала про все й соро́милась та не посьмі́ла з великого сти́ду й уст отвори́ти, як я все давне про́щу тобі, що ти твори́ла говорить Є́гова-Бог. Коли обі́тниця підписа́на великим Є́говою в та́кий спо́сіб то всі, котрі ві́рять, що Ві́н є́ праведний мо́жуть ра́довати ся й ма́ти за́уфа́не в певні́сть за́пові́ту, а особливо ті, котрі розу́міють що благо́слова́нства Но́вого За́віту, су́ть потве́рджені Богом в Хри́сті, котрого доро́гоці́нна кро́в запеча́тує то́й За́ві́т.

До того Павло додає своє сьвідченє. „І так увесь Ізраї́ль спасе́ть ся [живі́ й мертві́] ви́ліче́ний з своєї́ слі́поти, як на́писа́но: „При́йде з Си-

ону Збавитель й відверне безбожє від Якова. І се їм від мене Завіт, коли зниму гріхи їх. По вибраню-ж полюблені за для отців, бо в даруваннях й покликаню Бог не каєть ся" — Рим. 11:26—29.

Не потребуємо дивувати ся, що Жиди, Содо-міти, Самаритяни, як і увесь людський рід, будуть завстиджені й змішані, коли „в своїй порі" Бог покаже багатство своєї благодаті. Многі навіль з тих, котрі тепер суть дітьми Божими, будуть здивовані, як зобачать, як дуже Бог полюбив СВІТ, і як багато його мислі були висші від їх власних.

Християне вірять взагалі, що всі Божі благословенства, призначені тільки для вибраної Церкви, але тепер зачинаємо пізнавати, що Божий плян, є далеко обширніший, ніж вперше припускалисьмо, а хоч Бог учинив Церкві найбільші й дорогоцінні обітницї" то приготовав також багаті дари для світа, через того котрий так го любив, що го відкупив. Жиди рівнож поповнили блуд, припускаючи, що всі Божі обітницї, були призначеними виключно для них, бо коли прийшов властивий час Погане зістали покликані до благодаті Божої, частина Ізраїля, котрих серця горіли любов'ю розрадувались з того великого доказу благодати Божої, решта-ж позістала засліплена пересудами, і традиціями людськими. Хай-же сі, котрі становлять Церкву й видять проміне свитання Тисячлітя, з його користями для світа, аби не були в суперечності з поступаючим світлом, а через те не були позбавленими від його краси й благословенств.

Як різнить ся сей славний Божий плян, вибранєм малого числа тепер, на те, щоби в будучності могли благословити многих від перекручення тих

правд представлених двома противними собі поглядами а іменно: Кальвінізму й Армянізму. Обі ці науки не признають науки Біблії о Вільнім Дарі і очевидно перекирчують так високу науку о Покликаню — Виборі. Армянізм невзнає науки о Покликаню й не може зрозуміти благословенства повности Вільного Дару Божого.

Кальвінізм говорить: Бог всезнающий. Він знав кінець від початку і що всі Його заміри будуть виконаними, Він не мав ніколи заміру спасти більше чим „малого стада” т. є. Церкву. Тих Бог вибрав й призначив до вічного спасення, всі інші рівнож були вибрані й призначені на вічні муки „Звісні від віку Богові всі діла Його.”

Той погляд має ту добру сторону, що признає, що Бог є всезнающий. Се згаджалоб ся з нашими поглядами о великості Бога, колиби їх поглядів не бракувало двох великих прикмет посіда-них Богом т. є. Любови й Справедливости. Спровадити на сьвіт стосорок і два біліони людських сотворінь й осудити їх на вічні муки перед їх народженєм ся на сьвіт, се не булоби доказом Божої Любови але зневаги над нею. Бо коли Бог є Любов а Справедливість підвалина Його престолу, то як те все можна погодити або приписати Його характерові.

Армянізм говорить: Бог Любов, приводячи людей на сьвіт не мав заміру учинити нічого лихого, а лише добро. Але Сатані удалось звести першу пару людей, а через те гріх увійшов на сьвіт, а через гріх смерть. Від тої пори Бог старав ся всякими способами вирвати чоловіка з рук Його неприятеля, так, що аж дав Сина свого. Хоч до сих час від Адама уплинуло вже шість тисяч літ а Євангелія досягнула дуже малу часть

роду людського рівнож покладаємо надію, що за слідуєчих шість тисяч літ через енергію й працю Церкви, Бог направить лихо, яке спричинив і завів Сатана так далеко, що принаймній сі, що в той час будуть жити пізнають Його Любов й будуть мати спосібність увірити й бути опасеними.

Після того погляду Бога представлено, яко істоту повну любови й житливих замірів для своїх сотворинь, але недостає му потрібних здібностей, чи радше сказати брак му мудрости й сили. З такого погляду моглоби ся показати, що в часі, коли Бог був зайнятий, порядкованем й приготуванням всього добра для своїх новосотворених дітий навинувсь Сатана і одним своїм зручним замахом, зруйнував Божі пляни до того степеня, що Бог по доложеню всякої своєї сили змушений ужити дванайцять тисяч літ. Після того погляду, люди суть на віки затрачені помимо Божої любови для них, потому тільки, що Сатана вмішав ся до Його плянів. З того виходить, що Сатані удає ся зискати на вічні муки тисячі на одного, котрого Бог спасає до вічної щасливости.

Такий погляд змушує чоловіка припускати о більшій силі й мудрості Сатани, чим се Бог посідає, а о чім Псальміста, говорить, як раз противно: „Бо Він (Бог) сказав, і було так, Він звелів, і сталося” (Пс. 33:9). Але річ має ся так: Бог не був заскоченим від свого противника, ані не був переможений ним. Сатана не знищив Його Плянів. Бог є і завсїгди був й буде паном ситуації, кінець покаже, що всьо ділало до виповнення ся Його замірів.

Науки о Покликаню й Вільного Дару, глумачені через Кальвінізм і Армянізм, не можуть згаджати ся самі з собою ані з розумом чи Писанем

а через те, ті, дві так взнеслі науки Писання є в як найдоскональшій згоді з собою й можна додати велику красоту їх, коли розуміти на підставі Божого Пляну Віків.

І так бачучи, що так багато з славних річий Божого Пляну ради спасення людського роду спочиває в будуччині, і що другий прихід Господа нашого Ісуса Христа є першим заміреним кроком до виповнення давно обіцяних благословенств, чи ж не повиннісьмо ще з більшою пильністю інтересуватись чим менше осявічені Жиди втім взгляді тужили і виглядали Його першого приходу?

Видячи, що час пановання лихого, беззаконя, смерті доходить до свого кінця, через пановане властий сили, котру Він тоді буде виконувати, що справедливість й правда і мир будуть універсальними, хто ж не повинен би тішитись й радівати аби міг оглядати той день? Хто є тепер, що терпить з Христом, натхнений через великі й дорогоцінні обітницї, що „Коли-ж тільки з Ним страждемо, з Ним і царювати мєм? (Рим. 8:17; 2 Тим. 2:12) аби не підніс своєї голови й радів на кожний доказ, знаючи що зближане ся Господа є ознакою, що наше спасене й вивисшене зближаєть ся? Напевне всі, що співчують благовістованю Його благословенств, в дусі любови повитають кожний знак Його приходу, яко зближаючої ся „великої радости й веселости, яка буде усім людям.”

ВИКЛАД VII.

ДОЗВОЛЕННЯ ЗЛОГО І ЙОГО ВІДНОСИНИ ДО БОЖОГО ПЛАНУ.

Чому зло було дозволеним. Добро й зло як засади. Моральний зміст. Бог дозволив зло й переміняє на добро. Бог не є автором гріха. Проба Адама не була іграшкою. Його тяжкі покуси. Він согрішив добровільно. Кара за гріх не є несправедливою й не застра. Мудрости, любови, й справедливости ужито в осуді проти всіх за Адама. Боже право всесвітнє.

ЗЛОМ є все те, що спричиняє нещастє; що не-
будь такого, що спричиняє посередно, чи
безпосередно, які небудь долегливості—Webster.
Тому сей предмет не тільки, що виникає в людські
недомагання, терпіня, болізни, хвороби й смерть,
але вертає в минувшину тихже, аби застанови-
тись над причиною повстання їх — а такою був
гріх — й ліку проти тогож. Понсже гріх є при-
чиною зла, то усуненє його булоби і є одиноким
способом вилічити його наслідки раз на завше.

Майже немає більшого клопоту, як сей коли
умисл людський бажає відомости допитуючись
часто: „Чому Бог дозволив на панованє лихого.
Чому Він дозволив Сатані покусити перших Ро-
дичів, котрих сотворив досконалими і праведни-
ми? Або пощо так постановив, що заказанє дере-
во знаходило ся поміж добрими деревами? Поми-
мо всіх старань відвернути се на бік, питає даль-

(131).

ше й даліше налягає. — Чи не міг Бог запобігти всіма можливими способами упадкові чоловіка?

Цілий клопіт повстав безсумніву через брак розуміння Божого Пляну. Бог міг запобігти вхід гріха у світ, але факт, що Він сего неучинив, повинен бути вистарчаючим для нас доказом, що дозволене на гріх в сьому часі є назначеним для довершення якогось більшого добра. Божі пляни, коли покажуть себе в своїй досконалості, докажуть, що всім напрямі ужита мудрість Бога. Чи не міг Бог для котрого всі річи можливі вмішати ся в певнім часі й перешкодити плянам Сатани? Розуміє ся, що міг, але в такім разі се мішало би, Його власним замірам, Його замір, був заманіфестувати, доказати досконалість, велич і правну власть Його закону, доказати як людям так і ангелам наслідки лихого, які виникли з нарушення того права. Окрім того деякі річи неможливі навіть у Бога. Як Писанє говорить: Що в Бога „неможливим є говорити неправду”. (Жид. 6:18). „Він вірним пробуває, відректись бо себе не може” (2 Тим. 2:13). Він не може робити нічого лихого, і для того Він не міг вибрати, нічого більше хиба, що наймудрійший і найлучший плян аби ввести свої сотворіння в житє, хоч наше коротко сягаюче знанє може хибити зрозуміння укритих жерел неограниченої мудрости.

Писанє освідчає нам, що всі річи сотворені з волі Божої і на Його хвалу (Одк. 4:11) — безсумніву на те аби наділяти своїми благословенствами і виказати прикмети Його величного ества. І хоч впроваджаючи в житє Його добрі заміря, Він дозволяє на панованє лихого, і злочинителям на певний час, рівнож не є се з любови

до лихого, ані тому що мавби стояти за гріхом, бо Він осявідчає: „Що Він не є Богом, щоб любовавсь в беззаконю” (Пс. 5:4). Хоч противить ся лихому під кожним взглядом, Бог дозволяє (т. є. невстримує) на такий до певного часу, бо Його мудрість бачить, що то вийде яко дорогоцінна й на завше вистарчаюча наука для Його сотворінь.

Се є очевидна правда, що кожному доброму принципу відповідає злий принцип. Напр.: правда й неправда; любов й ненависть; праведність й несправедність. Ми відріжняємо сі протигорішчачі собі принципи, доброго і лихого по їх наслідках, коли впровадити їх в дійство. Сей принцип, з котрого по його ужитю, виникає добро називаємо добродійником; бо такий витворює лад, гармонію, щасливість називаємо добрим принципом протигорішч, котрий принцип, витворює нелад, руїну, й нещастя називаємо лихим принципом. Результати сих принципів в їх дійстві (акції) називаємо: добром і злом; й розумне єство будучи встані відрізнити добрий принцип від лихого й добровільно піддає ся впливам одного або другого називаємо праведним або грішним.

Ся здібність розпізнавання межи злим а добрим принципом, названа моральним зміслом або сумлінням. І власне з помічю сього морального зміслу, до котрого Господь завше відкликаєсь аби доказати праведність або справедливість; і власне тим самим зміслом Адам міг розпізнати гріх, або беззаконє, як зло навіть занім ще знав всі його наслідки. Нисшого рода сотворіння Божі необдаровані сим моральним зміслом. Пес посідає троха інтелігенції — розуму але не в так високім степені як чоловік, може навчитися того,

що певне його заховане ся принесе му признане і нагороду його пана, а противне заховане ся нагану. Він може красти, а навіть відібрати жите, але не заслужить на назву грішника; або може стеречи майна і життя, а помимо того не можна назвати го праведником, бо-ж він несвідомий—ігнорант морального зміслу своїх чинів.

Бог міг учинити людей без даня їм здібности відріжнювання доброго від лихого, або, щоби були в стані чинити що добре і правдиве, а коли учинивби був чоловіка в той спосіб, чоловік бувби тільки машиною а не дійсним образом і подобиєм Божим. Або мігби зробити чоловіка, який мавби право розпоряджати власним розумом і волею, а тоді берігби його перед покушенем Сатани. В такім випадку, досвід чоловіка бувби обмеженим в напрямі до доброго, він безустанно підлягавби підшептам злого з боку та похоті з вewnątrz, що спричинилоби вічно непевну будучність, а бунт, непослушенство й безладє моглоби бути можливим завсїгда, в додатку до того, що добро немоглоби бути так високо ціненим, як тоді коли порівнане зі злом.

Бог же познайомив свої сотворіння з добром найперше, яке окружало їх в Едені, а опісля, яко кару за непослушенство дав їм жстоке запізнанє ся зі злом. Будучи прогнані з Едену, позбавлені приятни з Ним самим, Бог дозволив їм дізнати слабости, болю і смерти, так щоби вони пізнали зло та крайню підлоту гріха раз на завше.

Порівнюючи результати, вони прийшли до зрозуміння й належитого оціненя як злого так і доброго: І рече Господь Бог: „Оце і чоловік став, як один із між нас, зрозумівши добре й лукаве” (1 Мой. 3:21). Потомство їх бере участь в сїм,

але з тою ріжницею, що вперше зазнають злого, і неможуть мати властивого поняття, що таке добро, аж доки не будуть мати досвіду в Тисячліттю, яке буде результатом їх відкуплення Христом, котрий буде тоді їх Судія і Цар.

Моральний змісл, або вирозуміне доброго й лихого і свобода ужитя тогож, котрий був даний Адамові, і що власне знаменувало його образом і подобиєм Божим, закон доброго й лихого був написаний в його серцю. Се становило частину його природи. Але незабуваймо, що сей образ і подобиє Боже, ся оригінальна природа чоловіка по закону стратила свій правдивий стан, через спотикане ся з деградуячим впливом гріха, за те нині годі добачити в ній той образ, який перше посідав. Прекмета любови уступила місце ненависти, що велоби нас до припущеня, що Сотворитель не міг зробити чоловіка в свій образ і подобу, з власністю любити й чинити добро, без проти ділаючої снли т. є. ненавидіти й чинити зло. Ся свобода вибору названа вільною волею, то є частиною першого стану чоловіка а взята разом в повній мірі його умислових і моральних здібностей тварили образ і подобу свого Сотворителя. Ниніж по шести тисяч літах упадку чоловіка, гріх так багато знищив оригінальну подобу і образ чоловіка що навіть не єсьмо встані бути свобідними та без впливів його, так сьміло можна сказати, що гріх скорійш промовляє й помагаєсь упавшій расі чим праведність.

Те, що Бог міг був дати Адамові обсервувати ріжні картини злого, аби полишити сильну імпресию повстаючих наслідків з гріха, що могло би повстримати Адама від допущеня ся гріха є цілком ясним, але віримо, що Бог предвидів, що

активний досвід лихого дасть певну й вічну науку чоловікові, і власне з тої то причини, Бог не охоронив, але дозволив аби чоловік ужив свободної волі, по власному виборі а за те відчув би наслідки гріха. Коли спосібність гріха не була би ніколи дозволеною, чоловік ніколи не міг би опиратись тому, а наслідки з того були би такі, що він не мав би ані заслуги ані моралі в чиненню доброго. Бог шукає таких, щоби служили Йому і поклонялись в душі і правді. Він бажає розумного й добровільного послушництва, раднійшим чим несвідомої й механічної служби. Він має вже в операції неживі механічні агенції, що сповняють Його волю, але Його заміром було зробити благороднішу річ, розумне сотворіння на Його образ і подобиє, царя землі, котрого вірність і праведність полягали би на відріженню доброго й лихого.

Принцип доброго й лихого як принципи за всігди еґзистували й мусять еґзистувати а всі досконалі, розумні, сотворіння образу Божого мусять мати свободу вибору одного з двох хоч тільки принцип доброго буде на завше дозволеним. Писання інформує нас, що діяльність лихого дійде до свого означеного часу, на так довго, як на се Бог дозволив, аби досягнув свій замір, а тоді перестане бути активним, і що всі, що продовжали би підчинятись його впливові перестануть еґзистувати раз на завше (1 Кор. 15:25, 26; Жид. 2:14); Тільки добродійне і добродійнителі позістануть на віки.

Та насувається питання ще в іншій формі: Чи не міг би чоловік запізнатись з лихом, в який інший спосіб, чим через практичний досвід? Маємо чотири способи до пізнання річей, а іменно:

Через інстинктивне знанє — уроджене, через обсервацію, практичний досвід й інформацію, одержану з таких жерел, які прийняті, яко позитивна правда. Вроджене знанє є безпосереднє знанє-розумінє без процесу розважання, або конечности доказу. Таке знанє належить одиноко до Бога-Єгови — вічне жерело всьої мудрости і правди, котрий з конечности природи річий є висшим понад всі свої сотворіння, длятого знанє чоловіка не може бути вроджене — безпосереднє. Знанє чоловіка може прийти через обсервацію, але в такім випадку оказуєть ся потреба вистави лихого і його наслідків для обсервованя чоловіком. Справа вимагалаби дозволеня лихого де-небудь інде а так і чомуж се не малоби бути між людьми на землі, а між іншими сотворіннями?

Чому чоловік не мавби статись тою інформацією і осягнути його знанє через особистий досвід? Так оно й сталось: чоловік дістає практичний досвід, а тим самим достарчає собою, ілюстрацію для других, ставсь „видовищем аителям.”

Адам вже посідав знанє злого через інформацію, але те не було вистарчаючим, аби повстримати його від проби й експерименту, Адам і Ева знали Бога як свого Сотворителя, а зате як Того хто мав право контролювати й правити над ними, і Господь сказав о заказанім дереві, „З того неважити меш ся їсти, а то вмереш певно того дня як скоштуєш з його.” Тому вони вже мали теоретичне знанє лихого, хоч ніколи не обсервували або неоціняли власть їх милуючого Сотворителя, й добротинного права, ані небезпеченства перед яким Він замірив охоронити їх. Тому вони піддались покусі на що Бог в своїй мудрості дозво-

лив, ради остаточної перемоги, яку в своїй мудрості вже наперед предвидів й призначив..

Мало є таких, що могли би здати собі справу з того покушення, якому підпали перші родичі, ані вимірена кара справедливості Божої не була за тяжка хоч для многих видає ся, як мале переступство, але троха приглянемось справі то все ясним стане. Біблія оповідає просту історію, як невіста, будучи слабша була зведена а тим стала переступницею. Її досвід й знанє Бога було навіть більше ограниченим чим Адама, бо Він був сотворений перше, і Бог безпосередно дав йому знанє кари за гріх, занім Ева була сотвореною, правдоподібно, що Ева отримала інформації від Адама. Коли зіла овоч, повіривши фальшивим інформаціям Сатани, очевидно нездаючи собі справи, як велике переступство учинила, хоч мала предчутє, що все те потягне за собою злі наслідки. Але хоч обманена, Павло каже, що вона була переступником, хоч не так в повні, як би була тоді, колиб мала більше світла знаня свого чину.

Нам сказано, що Адам, не був зведеним, як се сталося з Евою (1 Тим. 2:14), потому він провинив ся маючи повнійше розумінє гріха, і кари знаючи напевне, що го чекала смерть.

Читаючи можливо добачити покусу, яка заставила його лехкомисльно стягнути на себе кару. Маючи на умі що вони були досконалими, і стали ся умислово й морально образом їх творця, Божий первісток любови підзначивсь сим разом, коли досконалий чоловік оказав любов для ним улюбленої товаришки, досконалої жінчини.

Маючи понятє о грісі і боязнь смерти а тим страти Еви (без ратунку й надії, бо така надія

небула даною) Адам в розпачі, прийшов лехкомисльно до заключення, що не буде жити без неї. Уявивши своє життя нещасливим й безвартісним без Еви, добровільно став ся учасником переступства на те, щоби бути й учасником смерті, правдоподібно уважаючи, що та полягала на ній. Обое були в переступстві (Рим. 5:14; 1 Тим. 2:14). Але Адам і Ева були по одинцєви а не близнятами, тому Ева сталась учасником вироку, до якого помогла Адамові. — Рим. 5:12, 17—19.

Бог не тільки предвидів, що давши чоловікові свободу вибору, що сей задля браку повного виrozumіння гріха й його наслідків, не тільки що згодить ся на гріх, але Бог бачив і те, що познайомившись з тим, він ще таки вибере гріх, бо те знає гріха так опанує його природу, що лихо чим раз більш буде видаватись принагідним чим добро. Рівнож Бог замірив дозволити на зло, бо маючи призначене лікарство для визволення чоловіка з наслідків тогож, він бачив, що добрий результат буде аби вивести його через практичний досвід, до повного оцінення, „надмірної підлоти гріха“ і сьвітло брилянтної чесноти в контрасті до того, що учить більше хвалити й любити свого Сотворителя, котрий є причиною й жерелом всякої доброти й уникнути на завсїди того що принесло так багато горя, й нещастя. Кінцевим результатом дозволення злого буде більше любови до Бога, більше зненавиджене лихого, що противне воли Божій, а опісля-ж запроваджене вічної справедливості, для всіх таких, котрі скористають з науки, яку Бог учить тепер, дозволяючи на гріх і наслідки тогож. В той сам час звертає увагу на велику різницю що між дозволенем на гріх а прийнятим блудом тих, котрі припису-

ють Богові, що Він був автором й заохотою до гріха. Таке припущення не тільки що є хулою проти Бога але противить ся цілком фактам поданим в Біблії. Сі попадають у всякого рода блуд, пробують винайти, який то інший спосіб спасення, чим сей якого ужив Бог т. є. через жертву Ісуса Христа, яко ціна нашого викупу. Коли вони успіють переконати себе й других, що Бог відвічальний за весь гріх, підлоти й злочини,*) а чоловік є тільки знарядом в Його руках й що був змушеним до гріха, тоді вирівняли путь для науки, що жертва за наші гріхи та милосердіє не були конечнимп в жаден спосіб, ~ одинок, справедливисть Божа була конечною. А тим способом заложують фундамент на нову теорію, а іменно: універсалізм, котра учить, що Бог є причиною всякого гріха, підлоти й злочину, а зате

*) Два тексти Св. Писання (Ісаї 45:7 і Амоса 3:6) уживані на підтримування тої теорії але через мильне представлене слова „ало“ в обидвох текстах. Гріх є завжди лихом але лихо не є завжди гріхом. Землетрасене, огонь, потоп, або холера спричиняє нещастя, зло, але жадне з сих лих не є гріхом. Той сам вираз гебрайський переведений горе в Пса. 34:19; 107:39. 6р. 48:16; Зах. 1:15. Переведено на слово недохля в Пс. 27:5; 41:1; 88:3; 107:26; 6р. 51:2; Плач. 6р. 1:21. Переведено на слово нужда, злидні, нещастє в 1 Сам. 10:19; Пс. 10:6; 94:13; 141:5; 6ккл. 7:14; Невмії 2:17. Те саме слово переведене в многих місцях кривда, шкода, біль, нужда, смуток і жалоба.

В Ісаї 45:7 і Амоса 3:6 Бог вгадав би був на завіт учинений в Ізраїлем, коли позістали вірні Його правам, був би хоронив Іх від нещастя, які приходили на світ взагалі. Коли забулиб на него, Він допустив би нещастя на них, яко кара. Зоб. 5 Мой. 28:1—14, 15—32; 3 Мой. 26:14—16; Ісуса Навина 23:6—11, 12—16.

Коли приходили кари на Ізраїля уважаю Іх за випадки а не за кару, за те Бог послав їм пророків, котрі припоминали їм Іх Завіт, говорячи, що Іх кару спадали на них в Його волі для Іх поправ. Тому не булоби річевим уживати тих уступів на удовідненє, що би Бог мав бути причиною гріху, бо такі лиха не означають гріху.

сам увільнить увесь людський рід, від гріху і смерті. А так, допустивши, що Бог хотів і спричинив гріх, так що ніхто не в силі був оперти ся Йому, тому твердять, що коли Він захоче, щоби була праведність, також і тоді ніхто не буде встані оперти ся Йому. Але помимо всіх сих поглядів найблагородніша прикмета чоловіка, свобода волі, чи вибору найбільше ударяючий образ і подоба свого Сотворителя, відсуває ся на сторону зовсім, так що взявши теоретично, чоловіка понижено би до мертвої машини, котрий ділає тільки тоді, коли ним управлялаби інша сила. Коли би так мало бути, то чоловік замість бути паном землі, стався би ще нижче овадів, бо безсумніву, що сі розпоряджають власною волею і правом вибору. Навіть муравель має силу власної волі, котрому, чоловік через свою сильнішу владу може перешкаджати й супротивлятись але не в стані знищити його.

Правдою є, що Бог має силу змусити чоловіка чи то до гріху, чи праведності, але Його слово запевняє нас, що Він не має такого заміру. Він не може безустанно змушувати чоловіка по тій самій причині „що Він не може сам собі перечити.“ Такого рода поступованє не було би в згоді з Його праведним характером, а тим самим неможливим. Він шукає любови тільки від таких, котрі покланяють ся Йому в Дусі і Правді. Зате то дав Він чоловікові свободну волю, подібну до своєї, і бажає аби сей вибрав праведність. Дозволяючи чоловікові власний вибір, що й привело сегож до страчєня ним Божої приязні й ласки й всіх благословєств, а так спіткала го заслужєна кара смерть. Через досвід гріху й смерті чоловік учить ся практично того чого Бог бажав навчити

його теоретично, без його власного—практичного досьвіду гріха і його наслідків. Те, що Бог предвидів, що чоловік учинить неможе бути ужите проти него, яко вимова, аби понизити тогож до машини, а противно то уживає ся на користь чоловіка, бо Бог предвидів, яку дорогу сей вибере коли оставити його самого, він нестримав ся від гроби гріха і результату його гірких досьвідів з тогож, та Він, Бог сейчас начав старатись о средства для його виходу з його першого переступства, через приготоване Спасителя, здібного збавити кожного хто бажавби собі повернути до Бога через него, і зроблено се в такий спосіб, аби чоловік міг посідати свободну волю, а помимо того, бути в стані аби скористати з свого першого упадку, через невластиве ужитє своєї волі в непослушенстві Божій волі. Бог не тільки, що постановив викуп для всіх, але й те, щоби всі до зрозуміння правди прийшли з даної жертви, яка через те зістала пожертвована ради поєднання з собою всіх, свідкуване временами своїми і Тим. 2:3—6.

Жорстокість кари не була виразом ненависти зі сторони Бога, а конечним і необхідним наслідком злого, котре Бог в такий спосіб дав пізнати й відчути. Бог може підтримати жите так довго, як тільки уважає за відповідне помимо руйнуючого ділання злого, але неможливим в Бога підтримати такого рода жите вічно, так як неможливим є, щоби Бог міг сам собі перечити. Є се моральна неможливість. Таке жите сталось би більшим і більшим жерелом нещастя, для чоловіка і других; длятого-ж Бог за добрий аби піддержувати так безужиточну і шкідливу егзистенцію для них самих і інших, а коли його сила

підтримання зісталаби віднята, знищенє, яко результат лихого є одиноким виходом. Житє се дар Божий, а яко таке буде постійно підтримане лише для послушних.

Потомкам Адама несталось жадної кривди, що не дано кожному особистої проби. Бог абсолютно не був нічим зобовязаним дати нам істнованє, а давши нам житє не зобовязанпй продовжати його вічно, ані навіть дати нам проби під услів'єм і обітницею отримання вічного житя через послушенство. Завваж до добре. Хоч теперішнє житє чоловіка від колиски аж до гробу є повільним умиранєм, а помимо всіх клопотів є воно благословенством і даром навіть колиби не було будучности, значна більшість дуже цїнить його, з винятком малого числа (самовбійства), і про сих протоколи наших судів свідчать, що наступали з причини слабости—ума, так що в противнім випадку не відібралиб собі житя. Окрім того через захованє ся досконалого чоловіка Адама Бог дав нам приклад, якими булиби його діти, колиби оставити їх серед таких самих обставин.

Многі є того шильного погляду, що Бог поставив людську расу на пробу заслуги вічного житя або вічних мук, помимо того, що о такій карі за гріх навіть й згадки не було. Благодатю Божою для послушних йому дітей є житє безперерви, свобідне від болів, слабостей, і всього іншого, що спричиняє, руїну — смерть. Адам отримав се благословенство в повній мірі, але був остережений, що сей „дар“ буде відібраним від него вразі непослушенства Богові, “а то вмереш певно тогож дня, як скоштуєш із його.” Він нічого не знав о житю в вічних муках, як о карі за гріх. Вічне житє необіцяне нігде і нікому, хиба послушному.

Житє се дар Божий, а смерть, як суперниця житя, назначена Ним плата за гріх." В Писаню Старого Тестаменту нігде нема згадки о вічних муках, а тільки кілька уступів в Новім Тестаменті мильно переведених, що видають ся немовби згадков о вічних муках, і сі можна знайти або в символях Йоана (Откритю) або мѣжи приповістками нашого Господа, котрі не могли бути зрозумілими для людей, що їх чули (Луки 8:10), а котрі днесь мало що понятіі „Плата бо за гріх смерть" (Рим. 6:23). „Котора душа провинить тота й умре." Езек. 18:4.

Многі припускають, що Бог поступив несправедливо осуджуючи цілий людський рід в Адамі замість дати пробу й спосібність кождому з окрема, ради заслуженя собі житя вічного, подібно як се дав Адамові. Але що сі скажуть, коли їм доведеть ся, що спосібність і проба, яка буде дана сьвітові, буде о много приязнійша, чим се мав Адам; а також і те, що Бог дібрав сей Плян, дозволяючи потомству Адама, взяти участь в його карі цілком в природний спосіб? Ми, вірямо, що так воно є а неіначе, і шостараємось висвітлити справу.

Бог запевняє нас, що так як осудженє, спало на всіх, через Адама, так він приготував нову голуву, отця або житедавця людської раси, до которого всі можуть бути перенесені через віру й послушенство, так що як всі в Адамі стались учасниками проклятя й смерти, так всі в Христі будуть учасниками благословенства реституції; з винятком Церкви. (Рим. 5:12, 18, 19). Тим то, смерть Ісуса, праведника, невинного, є комплітним вблаганєм Бога за гріх Адама. Так як один чоловік поповнив гріх, а всі стались учасниками

кари, його кари, так Ісус заплативши ціну одного грішника, купив не тільки Адама, але й все його потомство, — всіх людей, що одідичили неміч, гріхи й кару — смерть. Наш Господь, чоловік Ісус Христос, будучи невинним, прийнятий, як досконале насінє людського роду, ненароджений в грісі, віддав його повне право до життя на землі, як вповні вистарчаючи жертву викупу за Адама і його потомство або насінє в нім, осуджене.

А так викупивши жите Адама і його потомства Христос освідчає, що прийме за своє насінє, за своїх дітей, всіх потомків Адама, котрі приймуть услівя Нового Завіту а так через віру й послушенство стануть ся членами Божої родини і отримають жите вічне. В такий то спосіб Спаситель буде "оглядав насінє своє [так многих, як багато приймуть його услівя усиновлення і продовжить свої дні [через воскресенє до висшої чим людської природи, даної Йому Отцем в нагороду за послушенство]," і за пожертвованє життя й потомства. Як написано: „Як бо в Адамі всі вмирають так і в Христі всі оживають". і Кор. 15:22.

Шкода, яку понеслисьмо через упадок Адама (хоч нам не заподіяно жадної несправедливости) сталась по благодаті Божій більш чим надгородою через Ісуса Христа, і всі скорше чи пізнійше („в Богом означенім часі“) мають повну спосібність прийти до такого самого стану, в яким був Адам занім согрішив. Сі, котрі неотримають повного знання аби через віру користуватись даром Божим в теперішнім часі (а таких переважна більшість включаючи поган і дітей) будуть мати той сам привілей в будучім віці, або „в грядущім

світі” диспенсації чи віку, що наступить по сім. Таким то способом всі, що в гробах... вийдуть.” Кождий чи то всім чи в слідуючій віці, що дійде до повного пізнання ціни викупу даної Ісусом а через те й до привілею, такий уважаєсь на пробі — на суді, так як був Адам, а тоді послушенство принесе вічне житє, непослушенство смерть. Абсолютне послушенство без досконалої спромоги не вимагаєсь ні від кого. Під заповітом ласки члени Церкви віку Євангелії, котрим приписана праведність Христа через віру, аби прикрити їх неуникнені недосконалости. Божественний дар для світа (для всіх хто пожадає) буде даан в Тисячліттю. Не буде вимагано акуратної моральної досконалости аж доки фізична досконалисть не буде осягнена (що буде привілеєм для всіх занім Тисячлітє скінчить ся). Та нова проба, завдяки викупу й Нового Завіту буде ріжнити ся від проби в Едені, тим, що захованє ся і учинки кождого будуть рішати його власну долю.

Але, чи не буде се декому з роду людського да-нем другої проби заслужити собі вічне житє? Наша відповідь: Перша спосібність заслуженя собі вічного житя страчена Адамом, а в нїм і його потомство стратило „ще в матерні утробі” через непослушенство Адама. Під сею оригінальною пробою „осуд перейшов на всіх людей” а Божий плян був, аби через Христову жертву, яко ціна викупна за Адама, всі, що стратили житє через гріх Адама, покоштувавши гріха і всіх наслідків тогож дістануть спосібність повернути до Бога через віру в Спасителя. Коли кому небудь подобає ся називати сей спосіб Божого розпорядження „другою пробою” а така більше або менше однакова для всього роду людського, хоч

буде се перша індивідуальна спосібність для його потомства, котрі вже в часі уродження були під осудом смерті. Називаймо, як хочемо, але факт остає ся один і той сам, а іменно: Всі осуджені за непослушенство Адама на смерть будуть радіватись (в Тисячліттю) з повної спосібности osiąгнути вічне житє під догідним услів'єм Нового Завіту. Се власне буде як раз так, як ангели благовістували: „Новина великої радости, яка буде всім людям.” І, як апостол сказав: „За те, що благодатію Божою Господь наш Ісус Христос „дав себе в викуп за всіх“ „свідкуване времена своїми“ (Рим. 5:17—19; 1 Тим. 2:4—6). Не Бог, а люде ограничили сю спосібність отримання житя вічного до віку Євангелії, Бог же як раз противно, Він говорить нам, що вік Євангелії, є тільки для вибраня Церкви, для Царського Священства, за помочию, котрих, всі в часі слідуєчого віка, прийдуть до пізнання правди, через дане їм спосібности позискати вічне житє на підставі Нового Закону.

Але що за користь в висше прийнятій методі. Почому не дати людям особисту пробу заслужити собі вічне житя сейчас, без довгого процесу Адамової проби, і осуду та участі його потомства в його осуді і карі, висвободження всіх через жертву Христа й нова спосібність отримання вічного житя для всіх на услів'ях Нового Закону? Коли дозволене злого мусіло наступити, позаяк чоловік є еством, який розпоряджає вільною волею, так і пощож на знищенє тогож ужито так завідного й дивного способу? По що так багато злого допущено на многих, занім захотять остаточно отримати дарунок житя вічного, як послушні діти Бога?

Ага, ось тут власне головна причина, від чого все зависить. Коли би Бог був інакше розпорядив, пропаговане потомства, так, щоби діти не були стались учасниками гріху по Родичах — їх немочій, болізній, умислових, моральних і фізичних, і щоби Бог так був розпорядив, щоби дано всім пробу на сприяючих услів'ях, як се було з Адамом в Едені, а за переступства були би позбавлені — осуджені на втрату життя, так припустім стільки знайшлоб ся гідних під сими сприяючими услів'ями а стільки негідних вічного життя?

Коли взяти один випадок Адама, яко критеріон (взорець), а він справді був тим взірцем під кожним взглядом, член репрезентуючий доскопалість людського роду), заключене було би те, що нікого би незнайдено доскопало послушним і гідним, бо ніхто не посідавби ясного знання і досвіду з Богом, аби розвинуло в них повне довіре в Його закони понад їх особистий суд. Єсьмо певні, що знане Христом Отця учинило Його здібним мати зауфане і бути в абсолютнім послушенстві. Ісаїї 53:11. Але припустім, що одна четверта часть з людей зискалаби житє, або й більше, припустім, що одна половина гідна би житя, а друга половина стратилаби житє і підпадала би карі, якою є: „Плата за гріх смерть.” Щож тоді? Припустім, що друга половина послушні, ані самі недосвідчали ані небули сьвідками гріха, чи не відчували би вони часто цікавість до овочу заказаних річей, а повстримуване ся від такого, булоби тільки з боязні перед Богом та карою? Служба їх не булаби так сердешною, як тоді коли малиби знане доброго й лихого, а через те оцінилиби доброту знаменитого Сотворителя,

Його заміри, які приносили би добро Його сотворінням. Припустім, що половина умерлаби з причини поповненого гріха, а зате булиби відтяті від життя, одиноку надію, яку моглиби мати є та що милосердний Бог з любови памятавби о них, яко о сотворіннях діл рук своїх і що дасть їм другу пробу. Але пощо того всього? Одиною їх надією булоби те, що колиби пробуджено їх і поставлено на пробу знову, декотрі з причини більшого досвіду, тоді ж моглиби вибрати послушенство й жити.

Але й сим разом, колиби й такий плян в своїх результатах мавби бути так добрий, як Богом вибраний плян, всеж булиби серйозні закиди проти тогож.

Щож більшого над мудрість Бога, аби ограничити гріх до певних гряниць, як се показує плян. Навіть наш ограничений розум може багато зрозуміти, що право Боже одинокє й безсторонне, котре освідчає. Плата бо за гріх — за добровільний гріх — смерть, знищенє, відібране права до життя, Бог ограничив зло, яке дозволяє, тим, що приготував Тисячлітє—панованє Христа на знищенє так зла, як : добровільних лиходіїв на томість буде впроваджена вічна справедливість на підставі повного знаня й досконалости свободної волі совершенних людий.

Але маємо ще кілька інших закидів пропонованого пляну, що до проби кожної одиниці з осібна. Один Висвободитель був вистарчаючим в Богом вибраним пляні, бо тільки один чоловік согрішив і тільки один був осуджений (другіж стались учасниками його осуду). Але, колиби перша проба була індивідуальною пробою й слиби одна половина согрішила й за те підпала під

суд з окрема, то в такому разі, оказаласьби потреба одного Висвободителя за кожду особу віддільно. Одно утрачене жите моглоби відкупити тільки одно жите а не більше. Один досконалий чоловік „Чоловік Ісус Христос,” котрий визволяє упавшого Адама (і наші страти в нім) не мігби бути „викупом за ВСІХ” (замінною ціною) під жадним іншим услів'єм, як тільки після Богом вибраного Пляну.

Припустім, що загальне число людей від Адама є сто біліонів і що тільки одна половина з тих согрішили, в такому разі, являесь потреба всіх пятьдесят біліонів послушних, совершених людей, котрі мусілиби умерти аби дати викуп — замінну ціну, за всіх пятьдесят біліонів переступників а таким способом смерть перейшла би на всіх. Очевидним є що такий плян непринісби меньше страданя чим сей який вибраний Богом.

Другий закид проти такого пляну є той, що йде в супереч з Божим пляном відносно вибору й вивиснення „малого стада” до Божої природи, тіла Христового — громадки, котрої Христос є Господом і Головою. Бог немігби слушно дати розказу аби пятьдесят міліонів синів—послушних синів віддали: свої права, привілеї і жите, яко викуп за грішників, бо після його власного права, їх послушенство з'єдналоби їм права вічного житя. Пожадалоби від тих досконалих істот, аби стали ся висвободителями упавших, а се потяглоби за собою дане особлившої нагороди, аби за предложену радість перед ними могли охотно понести кару за гріх братів, так як се Бог учинив з нашим Господом Ісусом Христом, і колиби та сама нагорода дана їм, яка дана нашому Господеві, т. є. участь в новій природі, вивиснене по-

над ангелів, херувимів і серафимів і вище всякого начальства, власті й сили і панованя і понад всяке ім'я не тільки всьому віку, а й в будучому по правиці Єгови (Єф. 1:20, 21), тоді оказалоби ся безмірно велике число членів Божої природи, а що Божественна мудрість очевидно опрокидає. Дальш ще й те, що сих пятьдесять біліонів серед такого рода обставин булиби всі рівними, жаден з них не бувби головою, колиж плян Божий **вимагає** одного Висвободителя, одного високо возвишеного до Божої природи, а по нім „мале стадо,“ котрих Він висвободив, а котрі вступають в Його сліди, страдання, самовідреченє ся, аби носити Його ім'я, честь, славу природу так, як жена участвує в славі мужа свого.

Сі, котрі можуть мати пошану й оцінку Божого пляну, котрий осудив в одному репрезентантові всіх і отворив спосіб викупу з того положеня рівнож через одного висвободителя, вони знайдуть в сій розвязці багато замішаня. Вони добачать, що осудженє всіх за одного було добродійством для всіх, коли взяти під розвагу, що оправданє **всіх** рівнож через пожертвованє ся одного. Лихо буде знищенє раз на завше, коли замір Божий в дозволеню лихого буде доконаним і коли користи викупу вирівняють кару за гріх. Але не можливим ще є дійсне оціненє зарисів Божого пляну без повного пізнаня гріха, природу його кари — смерть вагу й ціну викупу, яку дав нам Господь наш Ісус Христос, позитивне й комплітне приверненє назад принагідних умовій, шід котрими кождий з осіб мігби мати повну й достаточну пробу занім підпавби осудові гідності нагороди вічного житя, чи кари — вічної смерті.

Зі взгляду на сей великий плян спасеня і його

результат новокастаня всіх річей через Христа, те що видимо в дозволеню злого, правдоподібно, що небулоби так добре виясненим в який інший спосіб. Здобутий досвід не тільки що стане ся вічною наукою для людей а також ангелів через їх обсервацію досвідів чоловіка, бо всі скористають, через більше пізнанє Божого характеру відкритого в Його пляні. Коли плян Божий буде доконаний всі пізнають Його Мудрість, Справедливість, Любов і Силу. Зобачать також мудрість і силу, що були в стані учинити для Божих сотворінь так величає призначенє, а тим способом поконати всякий противний вплив, і учинити їх добровільними начинями в попираню ради остаточного доконання Його високих замислів. Колиби зло небуло дозволене та через Боже провидіне непоконане, тоді немоглибсьмо доглянути, як можливо би досягнути подібних результатів. Дозволенє злого на певний час розвиває в людях далеко більшу мудрість, котра визискала всі товаришачі тому ж обставини, знайшла поміч а накінець й вихід назначений й все те учинила Його мудрість й благодать.

В часі віку Євангелії гріх і його наслідки ужито для наказу й дисципліни в приготуваню Церкви.

Коли би гріх не був дозволеним, то жертва Ісуса Христа і Його Церкви, котрої нагородою буде участіє Божественної природи, не булаби можливою.

Здає ся дійсною правдою, що те саме право Боже, котрому підлягає сучасне людство, послушенство за яке нагорода — вічне житє, а непослух заплатою, котрого буде смерть, буде се право правом всіх розумних сотворінь, а те право,

яке нам наш Господь означив, можна вирозуміти через вираз одного слова „Любов.“ Люби Господа Бога твого всім серцем твоїм, і всією душею твоєю, і всією силою твоєю і всією мислю твоєю а ближнього твого як себе самого” (Луки 10:27). Остаточно, коли заміри Божі будуть виконані, слава Божого характеру буде відкрита всім розумним сотворіням, а дозволене злого до часу буде уважатись всіми, яко мудрий замір в розпорядженю Божім. Тепер можемо бачити очима віри за посередництвом Божого Слова наперед річи, які оповів Бог устами всіх своїх сьвятих пророків від сотвореня сьвіта—новонастанє всіх річей.

ВИКЛАД VIII.

СУДНИЙ ДЕНЬ.

Загальний погляд о суднім дню. Чи вгадує ся в наукою Віблї. Вирази суд і день вяснені. В Писаню спокинаєть ся о кількох судних днях. Перший судний день і його наслідки. Установлене іншого. Судїя. Характер будучого суду. Подібности і ріжниси між першим а другим судом. Відвічальність сучасного сьвіта. Два попередні суди й їх цілі. Ровнати й суперечні в собою заданя о грядущім суді. Як апостоли й пророки задивлялись на него.

„БОГ призначив день, в котрий судити ме вселенну правдою через чоловіка, котрого наперед постановив Ісуса Христа праведника.” — „Бо Отець не судить нікого, а суд увесь дав Синові. Дїян. Ап. 17:31; 1 Йоана 2:1; Ев. Йоана 5:22.

Дуже неясне і неозначене понятє панує о суднім дню. Загальне припущенє єсть те, що Христос прийде на землю, сидячи на великім, білім престолі, збере всіх сьвятих, а грішники стануть перед Ним в ряди, аби були судженими серед великого потрясеня ся природи: трясенє землі, отворенє ся гробів, розвалене ся скал і паданє гір, й серед такого хаосу тремтячі грішники будуть випроваджені з глибини мук вічних, аби почули повторенє вироку, засилаючи їх вдруге до вічного й безмилосердного, льосу

без всякої надії — до пекла. Сьвятіж будуть спроваджені з неба аби були сьвідками недолі і распачі прокляття, аби почули вдруге вердикт їх справ і аби повернутись до неба. Після загального розуміння всі отримують свою нагороду чи кару при смерті; загальний суд для відріжнення від першого, названий остаточним, в таких разі є тільки повторенем першого, але немає жадного значіння й неспровадить до жадної цілі, позаяк вирок, виданий при смерті, не буває зміненним на суді останнім.

Довжина часу на те так великої ваги діло судження біліонів людей має бути означеною на день о дваццяти чотирох годинах. Є се лехке тлумаченє, котре незгаджає ся з натхненням Словом Божим. Єсть се дословним тлумаченєм приповіді о вівцях і козлах (Мат. 25:31—46). То власне показує недорічїє тих що пробують тлумачити дословно символічну мову. Приповідка ніколи не є дійсним фактом, а тільки зближенєм ся до правди, про щось такого, яке є подібним в многих взглядах. Колиби та приповідка мала бути дійсністю, то тоді тільки відносилоби ся до правдивих овець і козлів, а ніколи до людей. Пригляньмо ся тепер розумнішому й згіднішому з Сьв. Писанєм поглядів, відносно згаданого діла, а рівночасно результатам судного дня який назначений нам Господом Богом. В тім обьясненю знайдемо розумні і згідні з Писанєм конклюдії, котрі згаджають ся з всіма приповідками описаних тамже.

Вираз суд означає більше чим проголошенє вироку. Вираз той займає в собі мисль: провадження справи, як рівнож і децїзїї опертої на провадженю тоїж. Таке значінє обнимає в собі не тіль-

ко українське слово суд, але також грецьке слово з котрого є перетлумаченим.

Вираз день, так в Біблії, як і в звичайній мові, бував уживаний часто аби представити період дванадцяти або двадцять і чотири годин часу, хоч дійсно означає обмежений або спеціальний період часу. Так, наприклад день Ноя, день Лютра, день Вашингтона, так оно і весь час сотворіня в Біблії є названим днем, де читаємо: „Того дня [того часу], як сотворив Бог небо і землю” (1 Мой. 2:4) — означає довгий протяг часу. Читаємо також: „в день спокуси в пустині” — через сорок років (Жид. 3:8, 9) „день спасеня” (2 Кор. 6:2); а також „день пімсти” „день гніву” і „день недолі” ті вираження відносять ся до періоду часу при кінці Жидівського віку, триваючого сорок літ; рівнож стосують ся они до часу великої недолі при кінці віку Євангелії. Подібнож читаємо: „день Господній” „судний день” — вирази відносячі ся до Тисячлітя, в котрім Христос буде панувати і судити свѣт в справедливості даючи пробу а також проголошуючи вирок. О тім періоді часу написано: Він судити ме вселенну правдою, котрий свого часу явить блаженний і єдиний сильний Цар над царями і Пан над панами (Діян. Ап. 17:31; 1 Тим. 6:15). З подібних виражень видимо, що вираз „день” посідає далеко обширнійше значінє і не можемо поняти, длячого декотрі твердять, що судний день буде тревати тільки дванадцять або двадцять чотири годин, хіба длятого одиноко, що полагали на поданнях без певних доказів і не студійовали предмету.

Єсли-ж би хто з увагою перечитав уступи Біблії відносячі ся до судного дня, то завважив би

і об'єм часу потрібного на те діло, яке має бути довершене в часі того періоду, а через те саме прийшовби до переконання, о недорічливості загально прийнятого погляду і konieczності надання виразови „день” обширнійше значіне.

Писанє говорить о великім суді або дню проби, ще в будучності, і показує, що масн людського роду будуть мати їх повну пробу і кінцевий вирок в той день, учить також, що були інші судні дні, підчас, котрих певні класи вибраних були на пробі.

Перший великий суд [проба і вирок] був на початку, в Едені, коли увесь рід людський репрезентований в Адамі був виставлений на пробу перед Богом, конклюдія з тої першої проби була та, що Адам оказавсь винним непослушенства і негідним життя наложена-ж кара була смерть „умираючи умреш” (Мой. 2:17). Так то „в Адамі всі вмирають” (1 Кор. 15:21). Той час проби був для світа першим судним днем і від тоді вирок Судді Єгови є точно виконуваним.

„Одкриваєть ся бо гнів Божий з неба на всяке нечестє і неправду людий” се можна добачити при кождім погребовім поході. Кожда могила є доказом того. Дає ся відчутти в кождім терпіню й болю, яких досвідчаємо — всі вони суть наслідком першого суду і вироку справедливої кари Божої і доказом, що не єсьмо гідні життя й благодатий яких Бог уділив чоловікові доти доки був послухним й не утратив Божого подобія. Але рід людський зістав спасений від кари першого суду через жертву Збавителя, учиненої раз за всіх. Всі суть відкуплені з гробу і кари смерті, — заглади, — котра зі взгляду на спасенє не повинна вже бути уважаною в цілім значіню того

слова, а тільки яко часовий сон, позаяк в поранку Тисячлітя, всі будуть збуджені Житєдавцем, котрий викупив їх. Тільки Церква т. є. вірні в Христі, суть вільними, чи так сказати „уникнули“ від того першого вироку і кари; їх уникненє не є ще дійсним а тільки почислено їм за їх віру „Надією єсьмо спасені“ тільки. Наша правдива утеча перед карою смерті (на котру заслужилисьмо через Адама а увільнені Христом) може бути осягнутою доперва аж при воскресєнє, коли будемо збуджені на подобу нашого Спасителя. То, що ми котрісьмо, дійшли до пізнання Божого плану в Христі „утекли від нечистоти свїта“ не є принаймні доказом, аби інші не мали надії утечі в будуччині, а впрочім се доказує, що єсьмо в Бога первістками Його сотворінь. Наше перехоженє від смерті Адама до житя в Христі, є якби вступом, котрі захотять бути увільненими від нечистоти — смерті до свободи, житя дійсного, котрих Бог узнає за синів. Усі, коли захочуть будуть увільнені від смерті до житя без взгляду на ріжницю природи, яку Бог постановив для своїх синів на ріжних позьомах. Вік Євангелії є пробним, судним днем житя або смерти для покликаних аби стали ся учасниками Божої природи.

Бог призначив день в котрий судити ме вселєнну. Як се може бути? Чи Бог змінив своє постановленє? Чи завважив, що децизія проби першого чоловіка і загальне завірокованє не було справедливим, за остре і мавби тепер судити кожного чоловіка з окрема.” О нич подібного, бо колиби так було, то немалибисьмо жадної певності о справедливості вироку в будуччині, як і о тім, котрий був в минувшості. То не значить те, щоби Бог уважав свій вирок першого суду

за несправедливий, але що приготував спасенє від карі першого суду в тій цілі, аби міг дозволити на інший суд — пробу під услів'ями більше приязними для цілого людства — всім тим, котрі вперше вже мали досвід, пізнали гріх і його наслідки. Бог ані на йоту незмінив своїх замірів, які упрямував ще перед заложенєм світа. Бог інформує нас виразно, що Він не змінє нічого, і що Він жадним способом не може увільнити винного. Кождий мусить підлягати карі, яку Він справедливо оголосив. Повна кара зістала заплачена через Спасителя, чи то заступника, якого нам Бог сам придумав Ісуса Христа, „а котрий з благодаті Божої пожив смерті за всіх." Наш Господь давши викуп за Адама і увесь рід людський, своїм власним житєм, так, що тепер справедливо може дати житє їм всім. Сей дар для Церкви під заповітом жертви для світа-ж на підставі Нового Закону. (Пс. 50:5; Рим. 12:1; Рим. 14:9; Жид. 10:16; Еф. 31:31).

Ми радше поінформовані, що грядущий суд для світа буде досвідченєм або пробою для кождої одиниці, і що буде відбуватись під провідництвом Христа, яко Судді, котрого Єгова надарив тим урядом за Його послухенство аж до смерті, ради нашого спасеня. Бог надто вивисшив Його і взніс до своєї чи то Божої природи, аби міг бути князем і Спасом (Діян. Ап. 5:31), котрий може спасти від смерті і уділити пробу всім, котрих купив своєю власною дорогоцінною кров'ю. „Бог і не судить нікого а дав суд і всяку власть Синові на небі і на землі." Єв. Йоана 5:22.

Тодіж Той Христос, що так полюбив світ, що віддав своє житє на спасенє і викупленє його буде Судією світа в часі грядущого суду, — проби.

Назначений же на той уряд зістав через самого Єгови. Коли маємо такого рода запевнення—Писання то не повиннісьмо ся нічого лякати, але противно маємо найбільшу причину радоватись й веселитись з нагоди наближаючого ся судного дня. Прикмети грядущого Судії є запевненням, що суд той буде справедливим і милосердним, маючи на взгляді немочі всіх, аж доти доки охотні й послухні будуть допроваджені до першої со-вершенності чоловіка утраченої в Раю.

Судією в давнійших часах був той хто виказував справедливість і освободжав угнетених і поневолених. На пр. коли Ізраїль був поневолений за свої переступства і увязнений неприятелими своїми, а коли мав бути знову освободженим від них, Бог вибирав одиниці з посеред Ізраїльського народу звані „судіями.“ В книзі Суддів 3:9—11 читаємо: „Коли діти Ізраїля взивали до Господа, Єгова возніс ім Спасителя... Отоніла. І зійшов на него Дух Господень і судив Ізраїля, і виступив він у похід, і взяв він гору і втішалась земля супокоем сорок літ.“ Тим то хоч сьвіт був так довго під властю гнету противника—Сатани, але вскорі Той, котрий платить за гріх всіх своєю дорогоцінною кровію возьме свою велику власть і силу й начне своє панованє. Він буде судити і освободить тих, котрих так дуже полюбив і викупив.

З таким заключенєм всі пророцтва згаджаються, яко написано. „Він судити ме землю по справедливості і по правоті народи“ — Пс. 98:9.

Грядущий суд буде на тих самих засадах, як і шерший. Те саме право послушенства буде представлене, та сама наторода, жите, і та сама кара — смерть. Як перша проба мала свій поча-

тож, поступ і закінчила ся вироком такою буде й друга проба; вироком для праведних буде життя, для неправедників смерть. Друга проба буде легшою чим перша зі взгляду на досвід отриманий при першій пробі. Ріжниця між першою а другою пробою буде та, що кождий буде відповідати тільки за себе самого а не за інших. Ніхто в той час не вмере за гріх Адама або з причини одідичених немочий. Не будуть більше говорити: „Отці їли скислий виноград а в синів на зубах оскома. Але **хтоби їв скислий виноград в того буде й оскома на зубах.**” Котора душа провинить тот а й умре.” (Єр. 31:29—30; Єзек. 18:4). Буде то для світа тоді тим, чим тепер єсть для Церкви, т. є. що чоловік не буде суджений по тому чого немає, але по тому що має (2 Кор. 8:12). Під панованем Христа людськість поступово буде виховуваною та розвиваною під дисципліною аж до досягнення совершенного стану. Коли людськість дійде до совершенства, буде вимагана повна гармонія з Богом і тоді коли би хто небудь оказав ся не зовсім послушним буде відкинутий і осужений, яко негідний життя. Гріх, що спровадив смерть на увесь рід людський, через Адама, був з причини непослушенства, а через той чин Адам утратив свою совершенність. Бог мав повне право вимагати від него безвзглядного послушенства, від хвилі коли був сотвореним досконалим; а і тоді буде вимагати рівного послушенства, коли те велике діло направлення буде докінчене. Нікому не буде дозволено посідати життя вічного, в кім би оказав ся хоч найменший брак досконалості. Відпасти тоді від совершенства значилоби добровільно грішити, против повного світла й досконалої здібності.

Хтоби добровільно грішив проти повного сьвітла й сили згине другою смертю. Колиби хто не будь в протягу того віку проби під добродійним промінем сьвітла, погордив дарованими благами, і не учинив би жадного поступу в протягу століт такий буде узнаним негідним життя і буде згладжений, а сто літ буде рівнятися як вік дитинства. Біблія говорить о тім дню: „Як столітнє дитя умре, і яко грішник, хочби й століток вмирати ме в проклоні” (Ісаї 65:20). З того виходить, що всі мусять мати принаймні сто літ проби, а коли не будуть упертими в робленю поступу, їх проба буде продовжена весь час дня Христового, осягнувши свого вершка при його замкненю.

Конклюдія грядущого суду над сьвітом ясно показана в приповідці о вівцях і козлах (Мат. 25:31—46; Оде. 20:15; 21:8; 1 Кор. 15:25). Сії і інші Писання показують, що при кінці суду будуть дві цілком віддільні класи — послушні і непослушні; сі що в згоді з буквою і духом Божого Закону ввійдуть до вічного життя, другіж уперті, непослушні і противні тому законові будуть відкинені т. є. будуть засуджені на смерть („як смерть другу”) так що їх чикає той самий вирок, який був при першім суді від котрого Христос забезпечив їх, право визволення через викуп своєю власною дорогоцінною кров'ю. То буде їх смерть. Викупу за них вже ніхто більше не дасть і nebude вже для них спасення, ані воскресення, бо гріх їх був добровільним, особистим гріхом поповнений в повній сьвідомості і при найприязніших для них услів'ях в часі їх особистої проби.

Не бажаємо собі того аби нас розуміти, що

ігноруємо відвічальність сього сьвіта за посідане більшого чи меньшого сьвітла без взгляду чи се є уроджене чи обявлене знанє. „Господні очі скрізь по сьвіту позирають і виведе на суд все що дієть ся; навіть все втаєне — чи добре воно чи лихе.” (Прип. Сол. 15:3; Еккл. 12:14). Добрі чи лихі учинки сього віку отримають справедливу нагороду будь тепер будь в грядущім віку. „В інших людей гріхи явні, попереджують насуд, а за іншими йдуть слідом” (1 Тим. 5:24). Окрім „вибраних Господніх” „малого стада” ніхто інший не посідає достаточного сьвітла аби міг підпасти кінцевій карі тогож—т. є. другій смерті. Ми ось тут наводимо одну відвічальність сього сьвіта позіставляючи собі деталі до пізнійшого виясненя.

Протяг часу шістьох тисяч літ відділяє один судний день сьвіта від другого.

В протягу того довгого часу Бог вибирає дві особливі класи з помежи людей, котрих пробує в особливий спосіб, строфує, виховує, вправляє аби могли статись вибраним начинем підчас маючого наступити суду для сьвіта.

Сі дві класи особливіше означені Павлом (в листі до Жидів 3:5, 6), яко дім синів і дім слуг; перші складати ся муть з тих побідоносців, що були пробованими і оказались вірними в віці Євангелії, другіж складають ся з тих вірних побідоносців, що попереджали Християнський вік. Сі, що особливіше вибрані неперешкаджають в жаден спосіб судові чи пробі обіцяній сьвітові в грядущім віку по укінченю ся віка Євангелії. Сі що успішно видержали пробу з котрої небудь з сих клас не підлягають судові над сьвітом, але отримають нагороду, коли сьвіт буде покликаний

на суд. Сі будуть Божим начинем в благословленю сьвіта, в даваню людям вказівок, вправ потрібних для їх кінцевих проб і осудження. „Хиба не знаєте, що сьвяті сьвіт судити муть?“ — 1 Кор. 6:2.

Ті дві попередно осуджені класі, рівнож як і решта роду людського знаходили ся з причини гріху під карою, але через віру стали ся учасниками Христової жертви. Будучи перше оправдані вірою в відкупленє і виповнивши услівя свого покликання узнані суть гідними великого вивисшення на становиско сили і власті.

Проба чи суд обидвох сих клас була о много острійшою, чим суд, котрий має бути для сьвіта, в його суднім дню, длятого що вони змушені були опирати ся Сатані, князеві сього сьвіта, зі всіма його підступами і сітями, підчас же судного дня для сьвіта, Христос буде панувати, Сатана-ж буде звязаний аби не міг зводити людей (Одк. 20:3). Сі поносили переслідування для праведності а на грядущім суді праведні будуть нагороджувані а лнходії карані. Мали також великі перешкоди і сітки по дорозі, котрі зістануть усунені коли сьвіт буде суджений. Хоч проба обидвох тих клас була о много острійшою, але за те і нагорода буде відповідно більшою.

З причини крутарств того великого зводителя, яким є Сатана, так сьвіт як і Церква з імені зістали позбавлені благословенств, запевнених грядущим Судом Справедливості. Вони знають, що Сьв. Писанє говорить о грядущім суді, але дожидають його з страхом і перераженням, а з причини боязні приближенє ся Дня Господнього не є для них пожаданою річю. Судний день відсувають вони далеко від себе й не хотять о нїм чути й спо-

минати. Вони не мають поняття, як великі благословенства суть заховані для сьвіта під панованєм Того, котрого Бог призначив аби судив сьвіт правдою. Одним з найбільших блудів, які Сатана вимислив є триманє людий в несвідомості о правдивім значіню судного дня, вкрав ся він до визнань віри і до співанників різних релігійних сект. Дуже много є таких, що ті блуди уважають висше Божого Слова.

Як відмінно задивляли ся пророки і апостоли відносно обітницї судного дня! зобачмо радісне пророче вираженє ся Давида (1 Парал. 16:31—34), коли говорять:

„Радійте небеса
Веселись земле!
Нехай скажуть погане: Господь царює.
Нехай вашумить море,
Й що в йому,
Нехай радіє поле й все що на ньому.
Радійте в купі, всі дерева в лісі,
Перед лицем Господа,
Бо він йде судити землю
Славіте Господа, бо Його Милість віковічна.”

На той сам день вказує апостол і запевняє нас що буде то день славний і пожаданий, і що до него всьо сотворіне вздыхає і стогне дожидає Великого Судїї, аби визволив і благословив сьвіт, як рівнож вивисшив і прославив Церкву. Рим. 8:21, 22.

В Йоана 5:28, 29 дорогоцінна обітниця для сьвіта наближаючого ся судного дня чи **проби**, через мильне тлумаченє обернено в страшну дивовижу. Згідно з грецким, сі що чинили зло, що хибили Божого признання воскреснуть — встануть аби дійшли до совершенного стану через: кари, та дісципліну.

ВИКЛАД ІХ.

ВИКУП І РЕСТИТУЦІЯ.

Реституція ґарантована викупом. Не вічне життя але проба о те, забезпечена викупом. Услґва і користи проби. Христова жертва була конечною. Як рід людський міг був, і був відкуплений через смерть одного. Віра і учинки ще конечні. Плата за добровільний гріх певна. Чи буде місце на землі для воскреслих змертвих мільонів людей. Реституція проти Еволюції.

З описаного і обясненого зарису Божого Плянґу є очевидним, що заміром Божим для роду людського є реституція т. є. приверненє його до стану досконалості і слави утраченої в Едені. Найлучший і найбільше переконуючий доказ того може бути ясним коли розтяглість і характер викупу є докладно оцінений. Предсказана через пророків і апостолів Реституція мусить іти в слід за викупом, яко належне і льогічне наступство. Бог в обмисленю викупу для цілого людського роду доказує, що всі люде, хиба би добровільно супротивлялись заховавчій силі Великого Висвободителя, мусять бути освободжені від першої кари, невільництва нечистоти і смерті, в противнім случаю викуп не був бл корістю для всіх.

Довід Сьв. Павла, о тім предметі є ясним і емфатичним. Він говорить (Рим. 14:9) „Насе бо Христос умер і воскрес, щоб і над мертвими й над живими панувати.” То значить, що смерть і воскресенє нашого Господа не було єдиним на

те аби благословив, царствовав і направив живучий рід людській, але дана йому повна власть, або контролю так над мертвими, як і над живими, аби забезпечити благословенства його викупу, так одним, як і другим.*) Він „дав себе на викуп за всіх (рівної ваги ціну) аби міг благословити всіх і дати кожній людині особисту пробу, т. є. спромогу досягнути вічне житє. Держатись того, що Він “дав викуп за всіх”, а притім твердити, що користь з того викупу має бути для горстки спасених, є великим недорічєм, позаяк то значило би що Бог отримавши заплату — викуп — відмовив би висвободити збавлених, або Христос, по відкупленю всіх небув в стані, або занедбав повзятись того першого заміру. Статочність Божих плянів, як рівнож совершеність Божої справедливости і Любови спротивляють ся й відкидають подібну мисль, і запевняє нас, що перший благоподатний плян, котрого підстава була „викуп за всіх“ буде перепроваджений в Богом „означенім часі“ в правдивім того слова значіню, і принесе вірним благословенство, визволенє від Адамового осуду—кари і спромогу повернення до прав і свободи синів Божих, чим тішив ся Адам занім поповнив гріх і підпав осудові.

Як тільки дійсні користи і наслідки викупу зістали зрозумілими то всі закиди що до повсюдного його застосовання зникають. „Викуп за всіх“ даний „через чоловіка Ісуса Христа“ не запевняє

*) В виражених словах апостола Павла можемо властиво зауважити, що ширше значінє його снів, а іменно: „Що в слові „мертві“ включаєть ся увесь рід людський. В Бога уважаєть ся увесь рід людський під осудом смертної кари, уважанням так якби вже був умерлим (Мат. 8:22); тому вираз „над живими“ означало би істоту, котрі не є мертвими, котрих житє не було утрачено на пр. — житє ангелів).

вічного життя і благословенства кожному чоловікові, але запевнає кожному іншу спосібність, чи пробу отримання вічного життя. Перша проба чоловіка, котра закінчила ся утратою отриманих дарів, при першій обдарованню його життям, в дійсності замінила ся для вірних в благословенство досвідів і увільнене від него через викуп, о котрий подбав. Викуп не хоронить їх від поновного упадку і непослушенства в часі коли будуть особисто досвідчувані, для того, аби доказали, чи покажуть ся гідними вічного життя—котрого ніхто не допустить без безвзглядного послушенства. Чоловік з причини теперішнього досвідів гріха і прикрої за него кари, буде мати вистарчаючу пересторогу, а коли буде обдарований іншою особистою пробою, яко результат викупу, під оком і контролею Того, котрий, так полюбив світ, що віддав своє життя за него, і котрий не хоче, щоби хтонебудь згинув, але, щоби всі навернули ся до Бога й жили, тоді можемо бути певні, що одиного ті, котрі коли будучи осявідомлені а тоді добровільно сталисьби непослушними, отримають кару в часі другої проби. Тою карою буде: друга смерть, від котрої не буде більше збавлення—викупу, бо й небулоби жадної цілі давання викупу, або дальшої проби. Всі будуть мати совершенне знанє і досвід так доброго, як лихого, будуть мати доказ доброти й любови Бога, і отримають повну і успішну пробу ради осягнення життя, під найбільше сприяючими услів'ями. Більше того не буде ані вимагано ані не буде більше дано. Та проба — суд порішить раз на завше хто покаже ся праведним і святим по многих пробах, рівнож буде доведеним хто є беззаконним і плюгавим.

Булоби безужиточним уділення другої проби на акуратно таких самих обставиnah, але єсьмо певні, що хоч обставини тих, що будуть досвідчувані в будучності, будуть відмінні і більш сприяючі услівя для їх особистої проби о житє, будуть ті самі, які мали своє місце в часі проби Адама. Боже право позістане те саме — оно не змінить ся. Воно говорить: „Котора душа провинить, тота й умре.” А хоч обставини небудуть приязнішими чим в Раю, що до окруження, але велика ріжниця буде в степені знаня. Досвід злого, коли буде порівнаний з добром, якого зазнає всякий в часі будучої проби чи то на суді грядущого віка, буде становило перевагу, через що результати другої проби будуть ріжнити ся від першої числячи на те, що Божественна мудрість і любов запевнили всім благодатну спосібність нової проби. Жадна принагідніша проба, жаден прихильнійший закон ані більш сприяючі обставини або окруженє, і в жаден спосіб не можуть дати причини о потребі іншого викупу, або якої дальшої проби поза віком Тисячлітя.

Даний викуп гріху неоправдує в нікім, не заміряє почитувати грішників за сьвятих аби за те впровадити їх до вічної щасливості. Він єдино освободжає грішників від першого осуду і наслідків тогож як посередних так і безпосередних, ставить їх знову на пробу, в котрій кождий з окрема через його власне і добровільне послушенство чи непослушенство порішить, чи буде вартий або ні отримати вічне житє.

Декотрі є того погляду, а таких є много, що уважають тих, що мають Біблію в посіданю або є цивілізовані, щоби вже тим самим могли бути почислені яко такі, що мали спромогу, повну

спосібність проби, на заслужене життя. Належить помятати о тім також, що упадок Адама не діткнув всіх людей однаково. Декотрі прийшли на свѣт слабосильні й упосліджені даючи себе легко засліпити богові свѣта сього — Сатані, і бути невольниками окружаючого їх гріху всі більше або меньше знаходять ся під тим впливом так далеко, що коли бажають чинити добро, зло осьту зараз при них викликає свій вплив, через окруженє, склонність і тм подібні обставини. Чиненє доброго є цілком неможливим, а лихого, яке нетерплять майже трудно устеречись.

Направду дуже мале число є таких, котрі в сім часі правдиво і дорогою досьвіду навчили ся свободи; через котру Христос робить свободними тих, котрі прийняли Його викуп і піддались під Його власть і провідництво. Тільки „мале стадо” „Церква” покликана і пробована та досьвідчувана для спеціяльної цілі, т. є. аби стались помічниками Божими в благословленю і судженю свѣта в грядущім віці, котрий буде для свѣта днем судним, чи пробою — сі одиноко хористають з викупу, котрі виставлені тепер на пробу отримання вічного життя. Їм одиноко приписані (і отримують через віру) всі благословенства реституції, котра призначена для свѣта в грядущім віку. Хоч вони не суть совершенними ані приверненими до дійсної совершенності від якої відступив Адам, то однако почитані в такий спосіб, якби ними були. Через віру в Христа суть почитані за совершенних і від тоді суть привернені до досконалості і Божої благодаті, якби вже більше не були грішниками. А їх недостачі і неуникнені слабости не суть вже їм більше приписувані а покриті совершенністю Спасителя. Від тоді їх

суд чи то проба, з причини приписаного їм тревання в Христі, є такою, на якій світ має бути в часі своєї проби. Цілий світ має бути припроваджений до повної знайомости правди і кождий хто прийме її постанов еня і услів'я, не буде більше уважайний за грішника, але яко син, для котрого всі благословенства реституції суть замірені.

Ріжниця яка заходить між пробою світа а церкви єсть та, що світ зачне сейчас отримувати благословенства реституції через поступенне усунуванє його слабостей, умислових, моральних і фізичних — коли тимчасом Церква посвячена на службу Богу змушена є терпіти аж до смерти, а нагороду-ж отримає в одній хвилині при першім воскресєннє. Інша знову ріжниця межи тими пробами (судами) є та, що в грядущім віку суспільність, уряд і т. д. будуть сприяли праведникам нагороджаючи віру й послушенство а караючи гріх і беззаконє; тимчасом коли тепер, під панованєм князя сього світа проба Церкви відбуває ся при дуже неприязних обставинах для праведности, віри і т. д. Але як то вже виділисьмо, слях буде нагороджена Божою природою, славою і честію в додатку до дару яким є вічне житє.

Смерть Адама була певною, хоч наступила доперва по девятьсот трийцяти літах його умираня. Понеже він сам знаходив ся в умираючім стані, зате всі його діти були уроджені в тім же самім стані умираня без права до житя, подібно як їх родичі, всі умирають по коротшім чи довшім процесі знищеня. Треба мати на взгляді, що не біль і терпінє в умираю, але смерть, — відтате від житя — є вершком умираня, кара бо за гріх є смерть. Терпінє є тільки випадковим, смерть

же на многих приходить малими, або без жадних терпінь. Повинно ся також і о тім памятати, що коли Адам утратив жите, утратив його на завше; і ніхто з його потомків не був в стані відпокутувати за його вину, щоб відзискати утрачене наслідство. Увесь рід людський є умерлим або умираючим. Если немогли відпокутувати своєї вини перед смертю, тим більше не є здібними по смерті — коли вже більше не існують. Плата за гріх не була смерть з привілеєм повернути коли небудь знову до жита. В виголошеній карі нема ані згадки о спасеню (і Мой. 2:17). Реституція зате є вільним даром Божим. Коли чоловік стягнув на себе кару і коли та кара була проголошена, то вже навіть тоді благодать Божа була оказаною чоловікові, коли-ж зістане виповненою доведе в цілості його милість.

Коли би не обітниця, що насіне Невісти розщавить голову змія, людськість булаби в повній розпачи; але дана обітниця показує, що Бог мав певний плян на її користь. Обітниця, яку Бог учинив Авраамові, що в насіню його благословлять ся всі племена землі, обіймала в собі воскресенє, або приверненє до першого стану всіх, бо многі тоді були умерлими, а інші від того-ж часу умерли без благословенства. Заповіт Божий є певним; всі будуть благословені, як прийде час покріплення від лица Господнього, в часі новонастаня всього (Діян. Ап. 3:19—20). Що більше від коли благословенство всказує на благодать Божу, і від коли благодать Божа зістала віднята а на їй місце прийшло осудженє з причини гріха заповіт будучого благословенства відносить ся до усуненя осуду, а натомість привернення благодаті. То доказує також, що або Бог, змилувавши

ся змінив свій перший вирок і змазав вину людства, або-ж мав плян, через котрий рід людський міг бути відкуплений, заплаченєм кари через іншого чоловіка.

Бог не полишив Авраама в сумніві, що до свого пляну, як о тім взгляді перше замірив, але показав під ріжними постатями жертв, котрі, всі бажаючи зблизити ся до нього були зобов'язані приносити, що Він не міг і не змінив свого постановлення ані не взгляднув гріху і що одинокий спосіб змазання і знесеня його кари булоби задосить учиненє через жертву, котра би понесла ту кару. То було оказанє Авраамові в дуже досадній фігурі; син Авраама в котрім концентрувались обітувані благословенства, мав перше стати ся жертвою замімі міг благословити, і Авраам прийняв його в образі воскресєня (Жид. 11:19). В тім образі Ізаак виображає правдиве насінє, Ісуса Христа, котрий умер, аби спасти людий, а через то, аби всі викуплені могли прийняти обітованє благословенство. Колиби Авраам мислив, що Бог може дарувати і змазати вину, то припускав би, що Бог був би змінним а прото не міг би мати повного довіря в учинені йому обітування. Міг думати, що коли Бог змінив своє постановленє раз, для чого не мав би змінити знову. Если змінив своє постановленє в оправі смерті, чи неможе знову змінити обіцяного дару і благословенства. Але Бог не полишає нас в подібній непевності. Він дає нам щедро запевненє о своїй справедливості і незмінності. Бог не міг змазати вини, помимо того, що любив людей. „Він, що свого Сина непощадив, а за всіх нас видав його.”

Як увесь людський рід був в Адамі, в часі осу-

дження й утратив жите, так коли Ісус, „що дав себе на викуп за всіх” смерть його включає можливість спасення й ненароджених ще поколінь Адама. Вистарчаючи, або заміна ціна дана за всіх людей в руки Справедливості, а „в речинці має бути звернена,” і той що купив всіх нас має повну власть вернути жите всім, котрі прийдуть до Бога через него.

„Тимже оце як через провину одного на всіх людей осуд так і через праведність одного на всіх людей оправданє життя. Як то через непокору одного чоловіка грішними зробились многі, так і покорою одного праведниками зроблять ся многі. Рим. 5:18, 19. Пропозиція ясна: Так много як многі стались учасниками гріха і смерті з причини упадку Адама, тільки-ж рівно будуть мати привілей отримати жите, дароване їм Господом нашим Ісусом Христом котрий за досить учинив справедливості і став ся заступником за Адама відносно переступленого закону тим що „дав себе на викуп за всіх.” Він умер, Праведник за неправедних, аби привести нас до Бога” (і Пет. 3:18). Неналежить забувати, що всі розпорядження узнають вільну волю чоловіка, яко чинник в запевненю Божих дарів приготованих так щедро. Декотрі незвертають уваги на те, що при студійованю повисшого тексту Рим. 5:18, 19. Павло осьвідчає, що як вирок осуду розтягав ся на все насінє Адама так же і через покору Господа нашого Ісуса Христа з волі Отця через учинену з себе жертву за нас, вільний дар розтягає ся для всіх, дар відпущення гріхів, котрий в разі прийняття його буде становити оправданє, яко підставу життя вічного. „Тим же як через провину одного чоловіка грішними зробились многі, так

і похорою одного праведниками зроблять ся мно-гі." Если сам викуп без нашого прийняття Його чинив би нас совершенними тоді читалоб ся: „через покору одного праведниками стались мно-гі." Хоч викуп Збавителя зістав заплачений і прийнятий Єговою, то однако дуже мале число є оправданих, „через віру в кров Його" в віці Єван-гелії, але за те много буде в Тисячліттю. Понеже Христос став ся вблаганєм за гріхи цілого сьвіта і через те всі люди освободжені від кари за гріх Адама — під Новим Законом.

Нема неправедності в Бога, прото-ж: Коли ви-знаєм гріхи наші, Він і праведний, щоб простив нам гріхи і очистив нас від всякої неправди (і Йоана 1:9). Так як Бог бувби непраедним, ко-либи позволив уйти заповідженої кари, так се вже дає нам до зрозуміння, що рівнож було би не-праведно відмовити повного дарованя кари тим, котрі прийняли би услівя Нового Закону. Та са-ма справедливість, яка осудила чоловіка на смерть, запевняє тепер вибавленє всім, що ви-знають свої гріхи, покликаючись на право до жи-ття через Ісуса „Хто буде винувати вибраних Божих"? Бог же той що оправдує! Таж Хрис-тос умер ба й воскрес, Він і по правиці Отця, Він і заступаєть ся за нас!" — Рим. 8:33, 34.

Сповненє викупу є найсильнішим доказом Реституції, або поверненє всього роду людського на представлених услів'ях (Одк. 22:17): Харак-тер Божої Праведності й Честі є Його порученєм, що кождий заповіт, який Бог учинив відносить ся до тогож викупу, як рівнож кождий образ жер-тви, всказує на велику й повиу жертву. „Ось, Аг-нець Божий, що бере на себе гріхи сьвіта, котрий є вблаганєм за гріхи наші (церкви); не за наші-ж

тільки а також цілого світа. (Єв. Йоана 1:29; 1 Йоана 2:2). Плата бо за гріх смерть, а коли гріх зістане змазаний кара в своїм часі мусить устати. кождий інший погляд бувби нерозумний і несправедливий. Власть змазання гріху спочиває в Христі — Він купив цілий рід людський і суд проти тогож. Він з певністю спаде не тільки від гріху, але також від всякого рода його кари на всіх, котрі приймуть Його Закон. То, що вже близько дві тисячі літ упливає від часу смерті нашого Господа, і ніхто ще небачив аби хто небудь був освободженням від гріху і смерті, ані разу несвідчить проти Божого Завіту о новонастаню всього, рівнож як і тнх чотири тисячі літ, які уплинули перед Його смертю недоводять того, щоби Бог не був постановив і виготовив спасенє ще перед заложенєм світа. Так дві тисячі літ по смерті як чотири тисячі літ перед смертю були призначеними для сповнення інших частий діла спасення, яко приготованє до „часу новонастаня всього.“

Нехай ніхто не думає, аби ті погляди були в суперечності з наукою Біблії, і аби віра в Бога, покута за гріх і відновленє характеру не мали бути конечними до спасення. Ті річи будуть трактовані обширнійше троха пізнійше, тепер спіємо, що тільки мала частина з людей мали коли небудь вистарчаюче світло, аби прийняти повну віру, чинити покуту й поправу. Декотрі були засліплені по часті богом сього світа, а ще інші зовсім, такі мусять бути вилічені зі всіх сліпот, як рівнож зі смерті аби кождий міг мати повну спосібність довести, через похору, чи заслугоє на вічне житє або ні. Тоді сї, що докажуть самі, що не суть гідними життя умруть вдруге, другою

смертю з котрої не буде вже спасеня чи воскресеня. Смерть, яко наступство гріха Адама і всі недостачі виникаючі з неї будуть згладжені через відкуплене, котре в Христі Ісусі, але смерть, котра приходить, яко наслідок особистого, добровільного відступлення, є останньою. Такий гріх не прощається а плата за него — смерть друга **треваюча вічно** — не вічне умиранє, але вічна смерть — смерть нічим неперервана.

Фільософія пляну спасеня буде трактованою в наступаючій томі. Тут представимо одиноко факт спасеня людства через Ісуса Христа, котрого результат і спосібности, сягають так далеко як далеко сягав гріх Адама в своїм знищеню і руїні — так аби всі котрі були сказані і терпіли з причини одного могли „в своїй порі” бути певними освободження від всіх тих нещасть з причини другого. Ніхто однак не оцінить того доводу Біблії если не признає того чого она учить, т. є. що платою за гріх смерть — а смерть — є се знищенє істоти. — Сї, котрі мислять о смерті, яко о житю в муках не тільки незважають на значіне виразів **смерть і жите**, котрі становлять дві суперечності але виставляють себе на підвійного рода абсурд. Першим з тих є припущенє, що Бог мав продовжити істнованє Адама в муках і то без кінця за який будь гріх, котрий міг поповнити а головню за так мале в порівнаню переступство, яким було з'їдженє забороненого овочу. Другим є: Коли Господь наш Ісус Христос вибавив рід людський, умер за нас, чи то заступив нас в смерті, став ся нашим викупом, заняв наше місце позіставаня в смерті, чиж не є се очевидним, що кара котру Він поніс за неправедних, була запевне такою самою на яку

цілий рід людський був сказаний? Чи терпить Він тепер вічні муки за нас? Коли ні, як же-ж певним єсть те, що Він умер за гріхи наші так же-ж і те певним єсть, що кара за гріх була смерть, а не житє в яких небудь проявах тогож.

Але знаходячи, що теорія о вічних муках стоїть в суперечності з осьвідченням, що: „Провини усіх нас вложив Господь на него одного, що Христос „приймив на себе гріхи многих і вмер за гріхи наші” і видячи, що одно або друге мусять бути відкинене, яко неправдиве, декотрі сильно привязані суть до науки о вічних муках і так її цїнять, як би який присмак незважаючи на науку Сьв. Писання а вмісно заперечаютъ, що Господь Ісус відкупив сьвіт, хоч тої правди учить майже кожда сторінка Сьв. Писання.

ЧИ РЕСТИТУЦІЯ МОЖЛИВА ДО ВИКОНАННЯ?

Декотрі думають, що колиби мільони умерших зістало збуджених то небулоби для них місця на землі, а колиби знайшло ся місце, земля не булаби в стані виживити так великої людності. Декотрі навіть є того погляду, що земля є одним великим цвинтарем, і коли би всі умерші були збудженими то допталиби одні по других задля браку місця.

Се важна справа. Як дивним показало би ся твердження Сьв. Писання о воскресеню всіх мертвих, коли би по докладнім обчисленю показало ся, що за мало для них місця на землі! Почислимо, а переконаєм ся що повисше твердження є мильним. Довідаєм ся, що буде досить місця для „новонастаня всього,” що глаголав Бог устами всіх сьвятых своїх пророків од віку.”

Припустім, що від початку сотворення чоловіка єсть шість тисячий літ і що тепер живе біліон і чотириста мільонів людей на землі. Наш рід зачав ся від одної пари, але припустім, що вже на початку теж жило тільки, що тепер і далше, що ніколи не було меншого числа чим тепер, хотяй вдійствості потоп зменьшив людність до осьми осіб. Будьмо далше щедрими приймаючи три генерації на одно столітє хоч після і Мой. в 5 голові було тільки одинацять родів від Адама до потопу, період тисяч шістьсот пятьдесят і шість літ, або около сто пятьдесят літ на кожду генерацію. Погляньмо тепер шість тисяч літ, як шістьдесят віків; три роди кожного віку дають сто вісімдесят генерацій від Адама; тепер біліон чотириста мільонів на один рід — генерацію, далоби двіста пятьдесят два біліони (252.000.000.000) яко загальне число нашої людності від сотворення світа аж до сього часу після сього так щедрого обчислення, котре правдоподібно є два рази більше від дійсного числа.

Але де знайти нам місце на приміщенє тої так величезної маси? Зміряймо тепер землю й зобачмо. В Сполучених Державах тільки один стан Техас, обнимає двіста трийцять і сім тисяч квадратних миль. В кождїй милї містить ся двіста сім мільонів вісім сот сімдесят і вісімтисяч чотириста квадратних стіп, за те: шість тріліонів, шістьсот сім біліонів, сто вісімдесят мільонів і вісімсот тисяч квадратних стіп (6.607.180.800.000). Признавши 10 квадратних стіп, яко поверхню на кожде тіло помершого, знаходимо що Техас, яко цвинтар після сого обчислення помістив би шість сот шість-десят біліонів, сімсот вісімнайцять мільонів і вісімдесят тисяч (660.718.-

080.000) тіл, або приблизно три рази тільки, як се показує наше вигуроване число людей, котрі жили на землі.

Особа в стоячій позиції займає одну і одну третю частину квадратної стопи. Після сього обчислення сучасна людність на землі (Один біліон чотириста мільонів осіб) моглиби стати на простороні шість-десять шістьох квадратних миль — просторонь менша чим Лондон або Філадельфія. Ірландія (просторонь триста дві тисячі квадратних миль) достарчилаби місця для два рази більшого числа, яке жило на землі після нашого вигурованого обчислення.

За те-ж то немає труднощі усунути сю перешкоду. А пророцтва Ісаї насувають на думку (Ісаї 35:1—6), що земля побільшить свій урожай, що пустиня розрадуєсь і зацвіте нарцизом, що проторгнуть ся в пустині води а в степу потоки, бачимо що Бог предвидів всі потреби свого пляну і щедро забезпечить в конечні потреби свої сотворіня в цілком природній спосіб.

РЕСТИТУЦІЯ ПРОТИ ЕВОЛЮЦІЇ.

Хтось мігби закинути, що доводи Сьв. Писання взглядом привернення чоловіка до першого стану, незгаджують ся з наукою і філософією, котрі показують ясно показуючи нам висшу цивілізацію дев'ятнадцятого столітя, вказуючи через те, яко непоборимий доказ, що перший чоловік був о много нисшим в інтелігенції, яка після їх переконання є наслідком розвою. З тої точки погляду Реституція до першого стану небулаби пожаданою в цілості й якраз в суперечності до благословенства.

На перший погляд се видаєсь подібним до

правди і багато схильні до прийняття того твердження за правду, без належного застановлення ся, повторюючи за певним Бруклінським проповідником: „Если Адам упав, то упадок його не був на діл, але в гору, а чим більше і скорше відпадаємо від його першого стану, кращим є для нас і для тих, кого те дотикає.”

Тим способом філософія навіть з проповідальниці хоче учинити Слово Боже без значіння, а еслиби то було можливим, шереконати нас, що апостоли були дураками, учачи, що смерть і всі лиха прийшли через непокору першого чоловіка, що садиноко через викуп можуть бути усуненими а чоловік допроваджений до благодаті Божої і життя. (Рим. 5:10, 12, 17—19, 21; 8:19—22; Діян. Ап. 3:19—21; Одк. 21:3—5). Чолиби повисша теория мала бути правдивою, в такім разі чи не повиннісьмо відкинути науку апостолів відносячу ся до походження гріха і смерті і привернення чоловіка до першої совершенності? так хочачи бути чесними мусілибисьмо відкинути їх свідощтво цілком і в кождім предметі, яко ненатхненних а за те без жадного значіння — авторітету.

Розберім в світлі фактів той вмагающий ся погляд і зобачмо, о стільки має рацію бити.

Один з оборонців і представителів тої ідеї говорить: „Чоловік найперше егзистував в стані, в котрім його звірячі інстинкти переважали, а майже правили ним, поволи переходив з одного стану в другий, доки не діпняв стану, в котрім можна сказати, зачав ним рядити розум. Від тоді вік той можна уважати і назвати Віком Розуму. Розум попихає великі підприємня дня. Розум бере провідництво правління, а елементи землі—повітре і вода стали підчинені властю чоловіка,

він кладе свою руку на всі сили фізичні поволи але без заведення ся осягає, так видатну силу над скарбами природи, що за Александром Селкірком може сказати: „Єсьм володарем всього, що бачу”.

На перший погляд та теорія видаєсь бути розсудною, неповиннисьмо однако надто з захватом погодити її із Біблією, котру на тисячу способів досвідчалисьмо й пізналисьмо яко обнимаючи в собі надлюдську мудрість, чинячи її свідощтва неомильними. Повиннисьмо також пам'ятати, що коли наукові досліді мають бути поручувані під розвагу, рівнож результати їх неможуть уходити за неомильні під жадним взглядом. І дивна річ. Власне сі наукові досліді самі довели тисячі раз неправдивість і суперечність їх власної теорії, а зрештою належить знати і пам'ятати о тім, що правдивий учений є заледво учеником, котрий при многих неприяних обставинах бореся протів майже непоборимих трудностей аби довідатись з Великої Книги Природи, історію чоловіка, його призначенє та стале проживанє.

За те не будемо спротивляти ся ані перешкаджати науковому досліджуваню, але чуючи ріжні уваги від дослідників природи, порівнуємо їх доводи з Книгою Божого Обявлення аби поперти або збити науки учених, котрі часто по часті або й цілком удовіднені яко звідничі через „Закон і Обяву.” „А вони як не так говорять, як там сказано то нема в них сьвітла” (Ісаї 8:20). Акуратне знанє обидвох книг (книги Обявлення і Природи) докаже їх гармонію, але занім таке знанє осягнемо книга Обявлення мусить мати першенство й мусить бути зеркалом для всіх дітий

Божих, за помочію котрого допущені винаходи омільних людей можуть бути осуджені.

Тримавши ся тої засади, зобачимо, чи не має, якого іншого розсудного розвизання змагаючого ся знаія, біглости і сили чоловіка окрім теорії Еволюції, т. є. що через процес розвивання ся з нисшого ґатунку істот чоловік досягнув тепер найвисшого або „Віку Розуму.” Бути може, що в результаті переконаємо ся, що винаходи, вигоди, загальний поступ, і широке змаганє ся знаія не є власностями більшої умислової здібності, а завдяки більше сприяючим обставинам для уживання розуму. Позитивно заперечаємо аби умислова здібність могла бути більшою чим в минувших віках і хоч признаємо, що нині жиємо в кориснійших і більш сприяючих обставинах, так що людська здібність розумовання є днесь загальнішою чим в минувших віках, а за те стаєсь видатнішою. В різбярстві і малярстві студенти сього „Віку Розуму” чиж не вдають ся по взірці до великих знавців миновшості? Чи тим самим непризнають тим-же умислової й оригінальної висшості рисунку як рівнож зручності виконання що є гідним наслідовання? Чи сучасний „Вік Розуму не черпає щедро до своєї архітектури з оригінальних рисунків минувших віків? Чи оратори й льогіки сього „Віку Розуму” нестудіюють метод і стилів Плятона, Арістотеля, Демостенеса і інших з часів минувшини? Многі з сучасних бесідників бажалиби посідати вимову Демостенеса або Анполя або о стільки ще більше дар ясного розумовання апостола Павла?

Вернувшись, ще далій можемо сьміло відкликати ся до реторичного дару декотрих пророків, до взнеслих поетичних образів в Псальмах, від-

силаючи філософів „Віку Розуму” до мудрості й логіки не менше як до моральних чутств терпіння Йова та потішаючих Його приятелів. А що скажемо о Мойсею, „вивченого всякої єгипетської мудрості.” Майже через него були установлені підвалини всіх прав якими нині послуговують ся всі цивілізовані народи, які визнавані і обнимають в собі надприродну мудрість.

Викопи засипаних старожитних міст своїм станом штук і наук вводять в здивоване філософів сього т. зв. „Віку Розуму.” Давніші методи бальсамовання тіл, гартоване міді, виріб еластичного скла і дамаскової сталі, є то деякі з поміж творів далекої минувшості; розум сього віку зі всіма його вигодами не встані учинити щось подібного.

Вертаючись взад чотири тисячі літ до часів Авраама знаходимо велику — єгипетську піраміду — предмет гідний подиву й задуми хочби найученіших мудрців наших часів. Її будова згаджаєсь вповні з найбільше поступовими результатами математики і астрономії. Она учить річей, о виконанні котрих заaledво можна взятись нині, і то уживши найновіших знарядів. Її науки так ударяючі і ясні, що декотрі висказались, що то є ділом, яке походить від Бога. Коли навіть еволюціоністи „Віку Розуму” признають, що єсть она ділом надприродним і що займає в собі надлюдську мудрість, то мусять також признати що є вона людської будови. І се є фактом, що в давній минувшині, кожда громадка людей мусіла мати умислову здібність аби виконати подібне Боже діло, як мало днесь людей, котрі могли би учинити щось подібного, маючи перед собою модель — взорець, і посідане всіх засобів сучас-

ної науки і средств на часі, а зате доводить нам те, що „Вік Розуму” розвиває ся більше в своїй зарозумілості, чим обставини й факти позволяють на те все.

Колиж удовіднилисьмо, що сучасна умислова здібність не є зовсім більшою від здібності минувших віків, але правдоподібно меншою, ну і ко-муж припишемо змагаюче ся знанє, винаходи і т. д.? Маємо надію, що будемо в стані представити все розумно і згідно з Сьв. Писанєм. Відкриття, винаходи котрі довели своєї вартості уважані, яко результат „Віку Розуму” а властиво суть сучасними — майже всі появили ся в останнім століттю, а найважніші з них походять з останніх 60 літ, на пр. застосованє електричества і пари при телеграфах, желізних доріг, парових кораблях, і машинах в розмаїтій промислі. Коли-ж се суть доводи взростаючої умислової сили, тоді „Вік Розуму” мусить бути доперва початком і льогічний внесок єсть той, що в грядущім віку щоденно будуть притрафляти ся всякого рода дива — чуда а колиби ся в тім самім степені змагали, де би тоді був кінець?

Але пригляньмо ся знову: Чи всі люди є винаходцями? Як мало єсть тих котрих винаходи є справді ужиточними і практичними, беручи під увагу, число тих, котрих винахід оцінили і вживали, коли дістав ся він в їх руки. Не бажаємо того, і віримо, що неображаємо клясу людей, більш пожиточних і висше цінених, коли скажемо, що менше—число з них, котрі посідали би великі умислові здібности. Декотрі з найздібніших і найбільших мислителів людства, не є винаходцями механічних інструментів. А знов декотрі з винаходців стоять умислово так низько, що ви-

кликають у всіх здивоване, в який спосіб впали вони на так великі відкриття доконани: и ними-ж. Великі первістки (електричество, сила пари і т. д.), що витворені многим числом людей, засто-совувані та удосконалювані тепер були відкриті по більшій часті припадково, без великого напру-ження умислу, та знаня а майже нешукані.

З людської точки погляду на справу, винахід друку (около 1440 р.) можна уважати початком інших. З друкованем книжок наступило спра-воздане мислі і винаходів, мислителів та Obser-ваторів, котрі без того винаходу, не були би зна-ні своїм послідувателям, за книжками в слід на-ступила загальна Едукація—просьвіта а накінець звичайні школи. Школи й колегії не побільша-ють людської здібности, але уможлиwiająть уми-слову діяльність загальною а через те допомага-ють розвивати посідані здібности. Коли просьвіта сталась загальною а книжки повсюднішими, ге-нерація що посідає їх має безперечно більші ко-ристі чим попереджаюча їх, окрім того, маємо те-пер сто мислителів на одного в минувшині, які заохочують і підбадьорують ся взаїмними рада-ми, як те, що кожда пізнійша генерація за помо-чю книжок має і може получити досьвіди ми-нувшини зі своїми власними. Едукація і власти-ва їй амбіція товаришить, котра співпроводни-чить через справозданя і описи винаходів в ден-ній пресі, заохотила і вияснила спостерегаючу здібність чоловіка, та звернула увагу кожного на відкриття та винаходи, в області аби могли слу-жити на пожиток і вигоди суспільності. З того доводимо, що сучасні винаходи, коли взяти їх з людської точки погляду на справи, не учать, о

побільшенню умислових здібностей а заостреної виобразні і знання з природніх причин.

Тепер удаємо ся до Сьв. Писання, аби добачити, чого оно учить відносно сеї справи. Вірячи, як висше було представлено, що винаходи, побільшенє знання і т. д. між людьми, є результатом з природніх причин, узнаємо також, що ті природні причини вже давно були всі упляновані і упорядковані самим Господом-Богом — Єговою, і що появили ся в властивім часі, через Його всемогуче Провидінє, котрий є тим: „хто чинить усе по радї волі своєї” (Єф. 1:11). Після обявленого пляну в Слові Божім, Бог призначив і дозволив аби гріх і недоля опанували сьвіт і гнобили Його через шість тисяч літ, а в семім Тисячлітїу, направить всьо і викоренить лихо нищучи Його і насідки тогож через Ісуса Христа. Тому, коли тих шість тисяч літ має ся к' кінцеві, Бог дозволив на те щоби обставини сприяли відкритям в цілі студійованя Його книги Обявлення і Природи, як рівнож і в цілі приготования механічних і хемічних средств пожиточних в благословленю і піднесеню людського роду в часі тисячлітнього Віку, котрий є на часі. Що те було Божим Плян-ном про се ясно сьвідчать пророцтва. „А ти Даниїле, заховай сі слова й запечатай сю книгу на останній час; [тоді], богато прочитає її і побільшає знанє [а не здібність], і не зрозуміє сього нікто з нечестивих [Божої дороги, способу, Пляну], але мудрі зрозуміють, й настане час лютий, якого не бувало від того часу, як повстали люде до сього часу” — Даниїл 12:1, 4, 10.

Декому може видати ся дивним, чому Бог не розпорядив так аби винаходи і благословенства нас-піли вчаснійше, бо в такім разі улекшилиби кару

на яку був осудженим. О тім належить пам'ятати що Божий Плян полягав на тім аби дати людському родові повне пізнанє кари, для того, аби коли надійде благословенство для всіх, могли на завше порішити шкоду гріха. Тим більше, що Бог предвидів і предсказав те чого світ, ще й днесь нерозуміє, т. є. що найбільші благословенства провадилиби до найбільшого лиха, коли би оказані й даровані тим, котрих серця не є в згоді з справедливими законами природи. Накінець переконають ся ті всі, що нинішнє дозволенє на побільшенє благословенства є доброю наукою в тім взгляді, що може послужити прикладом на цілу вічність так для відродженої людськості, як і для ангелів. В який се спосіб може статись, сего тільки догадуємось: —

По перше: Так довго, як довго рід людський знаходить ся в упавшому стані без рішучих прав та кар а також сильного правительства до впровадження і виконання тихже, так довго самолюбні прямованя більш чи менш панувати муть у всіх. Взявши на увагу нерівні здібности одиниць, не може іначе статись, як те, що результат винаходу машинерії, яка заощаджає працю чоловіка, мусить по наглості спричиненої через фабрикацію машин учинити багатих багатішими а бідних біднішими. Очевидне прямованє монополю збільшає користи тих, котрим і так обставини вже досить і то на кождім кроці сприяють.

По друге: Коли би було можливим поділити теперішнє багатство і його денний прихід нарівню між всі кляси, що є неможливим, то і так без людської досконалості або надприроднього уряду для регулювання людських справ результат був би шкідливим більш чим в сучаснім стані.

Коли би користи які дають нам машини через заступлене ручної праці та всі сучасні средства були нарівні поділені, результат був би той що вневдовзі оказалась би потреба зменшити години праці а за те настав би значний взрість свободного часу. Бездільність для упавших істот є найнебезпечнішою річю. Коли би незаходила конечність праці в поті чола побільшене нашого роду стало би о много скорійшим, чим було до тих часів. Дармоване є матерію всього лихого; а умислове, моральне і фізичне упіднене — безвихідне. Задержане благословенства-ж до їх властивого часу для впровадження їх, яко приготования до благословенного панования Тисячлітя бачимо в тім мудрість і доброту Бога. Під управою надприроднього уряду Царства Божого не тільки всі благословенства будуть однаково поділені поміж людий але час свободний буде так упорядкованим, тим надприродним урядом, що видасть пожиточні наслідки і спричинить висше прямоване до совершенності моральної, умислової і фізичної. Теперішнє побільшене ся винаходів і інших благословенств змагаючого ся знання, зістало дозволенням в тім „дню приготования” в спосіб так природній, що люде підхлібляючи самим собі, мислять що те все належить завдячити „Вікові Розуму” але не улягає сумнівові, що те буде дозволенням в такий спосіб що заведе надію всіх премудрих філософів. Те саме побільшене ся благословенств станеть ся причиною спровадження на світ часу недолі, муки, якої не було від часу настаня народу.

Пророк Даниїл, як читалисьмо повисше вяже побільшене ся знання з часом недолі. Знане спричинить муку з причини зіпсутя людськості. По-

більшене знання не тільки дало сьвітові заощаджачу працю машин і вигоди але надто doprowadило до медичного знання, і так освітило людськість, що різня людей — війна стала ся менше популярною, через що також тисячі життя заощадилось для дальшого розмножувания роду побільшаючого ся нині може скорійш чим в іншим періоді знанім в історії. В міру як скоро люди розмножують ся, потреба праці рук відповідно зменшає ся. Фільософи „Віку Розуму” мають перед собою задане незнаних вийзів потреб життя для тої великої і скоро vzростаючої маси людей, котрої услуги по найбільшій часті заступлені машинами. Мусять нарешті сі фільософи признати, що розвизане того задання переходить можливість їх розуму.

Самолюбство богатих котрі держать в своїх руках власть і достатки, засліплює їх розум і почуте справедливості, в тімже часі. Подібний егоїзм получений з інстинктом самоохорони а розбуджене знане о їх права, горить і запалює до борби декотрих з найбіднійших кляс так що наслідок сих благословенств доведе до страшного — часу недолі, муки, горя, справді такого, якого не було від коли народи почали бути на сьвіті — а то длятого що чоловік в упавшій стані нездібним уживати тих благословенств без власті і провідництва. Не скорій аж пановане Тисячлітя в друге напише на відновлених серцях людських закон Божий, тоді доперва люде будуть здібними уживати повної свободи без шкоди і небезпеченства. “День горя закінчить ся в часі властивім, коли той, що погрозив вітрові і морю Галилейському, сказавши: Мовчи. Перестань! подібно розкаже шаліючому морю людської пасії. Коли

Князь Ми́ра „повстане“ в силі запанує велика мовчанка. Шаліючі і противні собі сили узнають вла́сть „Помазанця Єгови“ „Бо явить ся слава Господня й побачить всяке тіло,“ яко початок панованя Христа в котрім „благословлять ся всі пле́мня землі.“

Тоді, зобачать люде, що то, що приписували еволюції, і природньому розвоєві та здібності „Віку Розуму“ були се блискавки свѣтла Єгови (Пс. 77:18) в день його приготованя „для благословлення роду людського.“ Але о тих річах можуть знати і розуміти тільки свѣті т. є. посідаючі змисл Божий, бо „Довірність Господня для тих, що Його боять ся, а заповіт Його нате щоб звістити їм“ (Пс. 25:14). Нехай буде подяка Божові за те, що ся збільшило загальне знанє, і що Він розпорядив, що Його діти „не будуть безовочні в знаню Господа“ і в оціненю Його плянів. Через обуджене Божого Слова і плянів єсьмо здібними розізнати і дати відпір порожним філзофам та бѣзовочним традиціям людським, котрі спротивляють ся Слово Божому.

Сьв. Писанє, говорить, о сотвореню чоловіка, що го Бог сотворив совершеним фізично, умислово і морально на образ свій, та чоловік пустивсь на всякі вигоди, через котрі згіршив ся (1 Мой. 1:27; Рим. 5:12; Єккл. 7:29); і що людськість будучи грішною не була здібною сама собі порадити і ніхто не здолів спасти брата свого, й не міг дати викуп за него (Пс. 49:7, 15); та Бог в милосердію своїм і любові обмислив спосіб на то і що згідно з тим, Син Божий став ся чоловіком і заплатив ціну викупу за чоловіка а в надгороду за Його жертву та виконанє великого діла вблаганя був надто вивисшеним, аж до Бо-

жої природи, і що у властивім часі дасть реституцію людському родові т. є. припровадить до першого стану і до посіданого благословенства занім гріх увійшов у сьвіт. О тих то річах, що є в повній суперечності з наукою Еволюції, Сьв. Писанє учить від початку аж до кінця; збиває „наукову паплянину“, котра є нарушанєм і непримирним противником Слова Божого.

ВИКЛАД Х.

ВІДЛУЧЕННЯ І ВІДРІЖЕННЯ ПРИРОДИ ЛЮДСЬКОЇ ВІД ДУХОВНОЇ

Загальні недорозуміння. Природа немська чи людська, а небесна чи духовна. Земська слава і небесна слава. Біблійні свідчення відносячі ся до духовних істот. Смертelnість а неcмepтeльнiсть. Чи cмepтeльнa iстoтa мoжe пoсiдaти вiчнe життє. Спpавeдливiсть в oкaзaннi дaрiв. Пpипyщeнi пpинципи пpoвipeнi. Poзмaйтiсть в coвepшeннocтi. Нeoгpaничeнi Бoжi пpaвa. Бoжe пpивнaчeнe для чoлoвiкa є вaдoвoляючим дiлoм. Пoлкaнaнe Хpистoвoгo Тiлa. Яким cпoсoбoм ocaгнeнa пepeмiнa пpиpoди.

НЕЗНАЮЧИ, що Божим Плянoм вглядoм людськoгo poду в зaгaльнiм пoняттi є пpивepнeннє нoгo дo пepшoгo cтaнy, людськoї coвepшeннocтi yтpaчeнoї в paю, i щo людськa пpиpoдa Хpистoвoї Цepкви є виняткoм з зaгaльнoгo плaнy, мae бyти пepeмiнeнa нa дyxoвнy, Хpистiянин пpипyскaють в зaгaлi, щo нiхтo нe бyдe cпaceннiм з виняткoм тих, кoтpи пepeйдyть пepeмiнy з людськoї нa дyxoвнy пpиpoдy. Св. Писaнє нaчae o oбiтницях життє, блaгocлoвeнcтвa й рeститyцiї для всiх нapoдiв зeмлi, як тaкoж o зaпoвiтi вiключчo для пoсьв'ячeнoї Цepкви вибpaнoї в чaci вiкy Євaнгeлiї, т. є. o пepeмiнi пpиpoди з пpиpoди людськoї нa дyxoвнy, a нeмa жaднoгo тeкcтy, кoтpий пiдтpимyвaвби пoдiбнi нaдiї для iнших.

Кoлиби мaeм людськoгo poду зiстaли збaвлeнi
(195)

від їх упадку, немочий, недолі й смерти спричинених гріхом і допроваджені до людської совершенності, яку посідав Адам, перед своїм упадком, тоді спасені їх булоби так дійсним і повним як і тих, котрі користаючи з спеціального привілею, „небесного покликания” віку Євангелії, сталися учасниками Божої природи.

Брак правдивого вирозуміння, що становить совершенний чоловік, мильне понятє значіля виразів „смертельний” а „несмертельний,” і лихе зноображення о справедливості, допровадили разом до сего блуду, затьмили покривши Сьв. Писанє темною поволокою, котре в противнім разі булоби лехке до врозуміння. Звичайний погляд, хоч жадним текстом Сьв. Писаня не підтримуваний, є той; що совершенний чоловік ніколи не егістувал на землі; що чоловік якого видимо тепер, є тільки по часті розвинений, і аби дійти до совершенності мусить стати ся духовною істотою. Той погляд чинить Сьв. Писанє мрачним, замість розвивати його гармонію і красоту, яка повстає через „право правлячим слово правди.”

Писанє учить нас, що було лише двох совершенних людей — Адам і Ісус. Адам будучи сотвореним на образ і подобу Божу; т. є. з подібними власностями умисловими, здібностями розуму, памяти, розсудку і волі, а також моральними прикметами, справедливости, доброти і любви, і т. ін. „З землі земний,” він був земским образом духовної істоти посідаючої прикмети того самого роду, хоч іншого розміру, степеня, взнеслості і розлеглості. До того степеня чоловік є сотворений на образ Бога, що Бог може сказати навіть до упавшого чоловіка: „А тоді прийдіть— і розсудимось.”

Так як Єгова є управителем над цілою вселеною так знов чоловік зістав сотвореним аби панував над всіми річами земними — „Сотворимо чоловіка в наш образ і в подобу, і нехай панує над рибою морскою і над птаством небесним, і над скотною, і над усяким диким звірем, і над усяким гадом, що лазить по землі (1 Мой. 1:26). В першій книзі Мойсея читаємо (1:31): що узнав Бог чоловіка ~~якого~~ сотворив від разу а не дорогою еволюції чи поступеного розвою, як се було з всяким іншим сотворінем назвав його „вельми добрим” т. є. ~~совершенним~~, бож після Божого погляду на справи, яким не доставало би ~~совершенності~~ не можна би назвати „вельми добрим.”

Совершенство сотвореного чоловіка виражена в Псалмі 8:5—8 „Бо хоч ти зробив його трохи меншим проти ангелів та увінчав за те славою і честю. Поставив його господарем над ділами рук твоїх, усе положив еси під ноги його; овець і волів усіх а також польового звіря, птаство піднебесне і риби морські усе що верстає морськими шляхами.”

Деякі, що старають ся погодити Біблію з теорією еволюції заводять, що виражене „умалив еси його малим чим од ангелів” (Жнд. 2:7) не має означати умалення о степені низше від ангелів ані на малу хвилину. Таке тлумаченє немає жадной ваги ані рації. Той уступ є цитатом Псалми 8:5 і критичне порівнянє тексту гебрійського і грецького не подає жадного сумніву що до важності. Мисль ясно виражена, що чоловік був сотворений в степені мало що меншим від ангелів.

Давид виражає ся в тім Псалмі о першім

стані чоловіка і пророчо дає до зрозуміння, що Бог не занехав свого першого пляну мати чоловіка на свій образ і подобу, царем землі, пам'ятає о ній, спасе його і знову приверне до того самого стану: Апостол в листі до Жидів 2:7 звертає увагу на той самий текст і факт, що Бог не занедбав свого першого заміру; що чоловік перше увінчаний і совершений цар землі спімнутий, відвіданий і привернений до утраченого стану, додаючи: „Тепер же ще не бачимо, щоб все було йому упокорене і звернене але видимо перший крок, який Бог підприємявсь до виконання тогож. Видимо Ісуса увінчаного славою й честю совершеного чоловічества, щоб через відповідний викуп, чи щоб благодатю Божою за всіх пожив смерти, приготувати дорогу для привернення чоловікові того, що був утратив.

З того не належить вносити, щоби трохи менш, чим ангели що до степеня мало значити менше совершений. Певне сотворіне може бути совершене а однако нисше в степені від іншої істоти; тимто совершений кінь бувби нисшим від совершеного чоловіка і т. п. Бувають різні природи: живі і неживі. Аби лучше представити їх хай послужить слідуєча таблиця:

Степені небесних або Духовних істот.	Степені земних або Звірячих істот.	Степені в Царстві рослиннім.	Степені в Мінеральнім Царстві.
Божественна	Людська	Дерева	Золото
_____	Звіряча	Корчі	Срібло
_____	Птацтва	Трави	Мідь
Ангельська	Риб	Мхи	Залізо

Кождий з вичислених мінералів може бути ідеально чистим, золото-ж помимо того ставимо найвисше. Хоч кожда рослина може бути допрова-

джена до совершеності однаково буде завше різнити ся в природі і ряді. Подібнож з звірятами: сли би кождий гатунок зістав допроваджений до досконалості то ще була би відміна; бо удосконаленє природи неозначає переміни природи*) Степені духовних істот хоч суть совершені, стоять ознаков стосунку до себе, яко висші і нисші в природі і роді. Божа природа є найвисша й понад всі духовні природи. Христос по воскресеню став ся „о стільки луччий від ангелів,” о стільки Божа Природа є висшою від ангелської. — Жид. 1:3—5.

Зверніть пильну увагу на повисшу таблицю, на котрій кляси хоч відріжняють ся суть відділені від себе то порівнанє між ними може бути зроблене в сей спосіб: найвисший степень мінеральний, низшим є від найнижшого степеня рослини, для того, що в рослині є житє. Так само найвисший степень рослини є низшим від найнижшого степення звіринного житя, для того, що житє звіряче в своїй найнижшій формі посідає досить знання о своїй еґзистенції. Подібнож з чоловіком, хотяй перевисшає звірят і інші земські істоти то однаково є трохи низшим від ангелів понеже ангели є істотами духовними, чи небесними.

Задивляюча ріжниця заходить між чоловіком, якого бачимо тепер zdeґрадованим через гріх, а совершеним чоловіком, котрого Бог сотворив на свій образ і подобу. Гріх змінив поступенно його риси так як і характер. Помноженє ся генерацій через темноту, розпусту і упадок в загалі, так

*) Вираз природа, буває часом уживаний для означеня успособленя, напр.: коли ся говорить він є доброї природи чи лихої природи таке вираженє не означає правдивої природи, але успособленя — склонності при порівнаню одних до других.

зруйнували і сплюгавили людськість, що в значній більшості роду людського подоба Бога є майже затерта. Моральні і умислові прикмети так звиродніли; а звірячі похоти і низші інстинкти так розвинули ся, що висші вже не мають більше переваги. Чоловік утратив свою фізичну силу до того степеня, що при всій допомозі наук і заходів медичних пересічний вік його життя виносить около тридцять літ всього коли перший під тою самою карою пережив дев'ятьсот тридцять літ. Помимо сплюгавлення і упідлення ся через гріх і його кару — смерть, чоловік буде допроваджений до його першої совершенности умислу, слави тіла і пановання в часі тисячлітнього пановання Христа; буде привернений через Христа до того всього що було утрачене через непокору Адама. (Рим. 5:18, 19). Чоловік не утратив небесного Раю, але земський. Через кару смерті, неналежить розуміти утрату духовної але земної егзистенції; все, що небудь було утраченим, зістало купленим Спасителем, котрий осьвідчив що прийшов, аби шукати й спасати погибше.—Луки 19:10.

В додатку до повисшого, маємо ще інші докази, що чоловік в стані совершенім не є істотою духовною. Писанє говорить гам, що наш Господь, занім опустив свою славу аби став ся чоловіком, був в „образі Божому” духовнім образі, духовною істотою; але коли мав ся стати викупом за рід людський, мусів стати ся чоловіком тої самої природи, якої був переступник (Адам) котрого став ся заступником в смерті, а за то зміна його природи була конечною. Павло говорить нам, що Господь Ісус не прийняв природи ангелів нішою чим його власна, а принизив себе

ще нижче і прийняв людську природу — став ся чоловіком; „слово тілом стало ся.” — Жид. 2:16; Філ. 2:7, 8; Йоана 1:14.

З повисшого виходить, що природа ангельська не тільки що не єсть одиноким станом духовних істот, але ще нижча о степенъ від природи яку посідав наш Господь занім став ся чоловіком; як рівнож і се що не був Він так вивисшеним тоді як тепер, „Бог Його високо возніс” за покору, що став ся добровільно відкупителем чоловіка (Філ. 2:8, 9). Він тепер в ряді найвисших духовних істот учасником Божої (Єгови) природи.

Зате не тільки, що маємо довід, що Божа природа, ангельська і людська є віддільні і відріжняють ся межи собою, але також, що чоловік совершенний не є ані не повинен бути уважаний за ангела так само як совершеність ангельської природи незначить аби ангели мали посідати Божу природу, рівну Єгові. Ісус не прийняв природи ангельської але природу людську, і не прийняв недосконалої природи, яку тепер посідаємо, але совершену, людську природу. Став ся чоловіком; не зіпсутим, або звироднілим, майже умерлою істотою, якими люди суть тепер, але чоловіком в повній совершеності.

Ісус мусів бути совершенним, іначе немігби заховати досконалого Божого закону, котрий є повною мірою совершенної здібности чоловіка. Мусів бути совершенним чоловіком, іначе немігби дати викупу (рівної—важної—відповідної ціни — 1 Тим. 2:6) страченого життя совершенного чоловіка — Адама. „Яко бо через чоловіка смерть (прийшла), так через чоловіка й воскресенє з мертвих” (Кор. 15:21). Коли би Ісус під найменьшим взглядом оказав ся недосконалим, довів би

тим, що сам знаходив ся під осудом а прото немігби бути приємною Богові жертвою; ані не заховав би досконалого Божого права. Совершений чоловік підлягав пробі, упав і був осуджений і тільки совершений чоловік міг заплатити відповідну ціну, яко Збавитель.

Тепер маємо перед собою повне питанє в иньшій формі: Коли Ісус в тілі був совершеним чоловіком, як Писанє учить, чиж се не доводить, що совершений чоловік є тілесним, людською істотою — а не ангелом, тільки меншим від Ангелів? Льотичний внесок тут являєсь необхідним; в додатку маємо натхнене свідощтво Псалмисти (Пс. 8:5—8) і Павла в листі до Жидів 2:7—9.

Господь Ісус не був полученєм двох природ, людської і духовної. Мішанє двох природ втворює недосконалу природу т. є. ані одну ані другу — річ мішану, спротивляючу ся Божому ладові. Коли Ісус був в тілі був совершеною людською істотою; до приходу-ж на землю був совершеною духовною істотою, а від часу воскресєня є досконалою духовною істотою найвисшою з ряду, т. є. Божої природи. Не скорій аж під час свого посвячєня ся на смерть, (котру образово представляв хрест і в тридцятім році житя—зрілість після закону, прото властивий час пожертвованя себе самого яко чоловіка) — отримав задаток Божої природи (Мат. 3:16, 17). Людська природа зістала посвячєна на смерть занім міг отримати хоч задаток Божої природи. А перше аж пожертвованє ся зістало пожертвованє дійсно на смерть, тоді доперва Господь наш Ісус Христос став ся в повні учасником Божої природи. Зате, що став ся чоловіком і був покірним аж до смерті, потому то Бог возніс його високо, бо аж

до Божої природи, (Філ. 2:8, 9) але пожертвована людська природа була дійсно умерлою.

З того бачимо, що Ісус непосідає мішанини двох природ, але що зміняв природу аж два рази, перше з духовної на людську, потім з людської на найвищий степень духовної природи, на Божу природу, а при кожній з тих змін одна була віддана за другу.

В тім взнеслім прикладі досконалого чоловічства, котре стало ся чистим перед світом аж до пожертвування за гріхи світа видимо досконалість від якої наш рід відпав в Адамі, а до якої буде знову привернений. Ставши ся людським відкупленем, Господь наш Ісус Христос, дав рівний вартості те, що чоловік утратив, проте цілий рід людський через віру в Христа і послухенство Його вимаганням не отримає духовну але славну людську природу „те що було погублене.”

Власности і здібности досконалої людської природи можна вправляти неограниченно в нових і різних корисних цілях, знанє і звинність можуть побільшити ся, але подібного рода побільшування ся власностей і знаня незмінить природи ніколи; анї неучинить її нічим більш чим досконалою. Буде се одиноко розширене і розвиванє досконалих людських власностей. Побільшенє знаня і звинності буде привілеєм чоловіка безсумніву за час цілої вічності, однако неперестане він бути чоловіком, але буде одиноко учитись уживати докладно посідаєних власностей людської природи. Понад їх широкі границі не може мати надії, як рівнож не буде собі того жити аби міг поступати; його життя будуть ограничені до розлеглости власти його діяльності.

Як Христос, яко чоловік був досконалим обра-

зом людської природи до котрої рід людський буде допроваджений так його воскресенє є образом славної Божої природи в котрій тріумфальна Церква при своїм воскресеню візьме з Ним участь.

Длятого нинішній вік є головню призначений на розвиненє тої кляси, котрій предложена зміна природи і длятого, що листи апостольські посвячені для науки „малого стада” не повинно ся вносити, що Божі заміри кінчать ся з доповненєм того вибраного стада. З другої сторони не повинниєм впасти в противну крайність і припускати аби спеціальні обітницї Божої природи, духовного тіла і т. д. були рівнож призначені в Божім замірі для цілого людського роду „найбільші і дорогі обітницї вибраного стада переходять понад інші дорогі обітницї учинені цілому людському родові. Аби добре зрозуміти слово правди, повинниєм завважити, що Писанє узнає досконалість Божої природи для „малого стада” а досконалість людської природи для відновленого людського роду, яко дві відлучні річи.

Тепер провірмо особливше, що то є духовні істоти? які їх власности? і якими законами правлять ся? Многі нерозуміючи природи духовних істот, судять, що те мусить бути вигаданою байкою а з тої причини ганує в тім взгляді много пересудів. Але Павло Апостол не здає ся мати подібного виображення. Хоч він згадує, що чоловік не є здібний зрозуміти висшїсть духовної природи (1 Кор. 2:14), то рівнож для забезпеченя ся проти містичної і забобонної виобразні осьвідчає виразно що єсть тіло душевне (т. є. людське) і єсть тіло духовне; суть тіла небесні і тіла земні і що є слава тіла земного і слава тіла

небесного. Слава земного, як то вже виділиьмо, була страченою через гріх першого Адама, і буде приверненою цілому родові людському через Господа нашого Ісуса Христа і Його Невісту (Христа-Голову — і тіло) в часі Тисячлітнього пановання. Слава небесного тіла ще не є знаною, але виявляє ся она очам віри через Духа на підставі Слова Божого. Сі слави є ріжні і віддільні (1 Кор. 15:38—49). Знане нам до певного степеня, яким є земське тіло — природа, понеже посідаємо Його тепер; Його досконалий стан можемо оцінити тільки в приближеню. Є се тіло з мяса, крові і кості, бо „що ся народило з тіла є тіло.” Але є двоякого рода тіло. Знаємо, що тіло духовне, якеби оно й небуло не є оно зложене з тіла, крові і кості, є оно небесне. Рожене від тіла тіло, а роджене від Духа — дух. Але яке те тіло духовне ми незнаємо, бо „Ще не явилось що ми будемо; знаємож... подібні Йому будемо” — подібні до нашого Господа Ісуса. — Йоана 3:6; і Йоана 3:2.

Не маємо нігде й згадки або опису ані о людській або духовній істоті, котраби підпала переміні природи з одної на іншу з винятком Сина Божого; і се був винятковий випадок для виняткової ціли. Коли Бог сотворив ангелів, безсумніву, що мав замір аби сі позістали ангелами раз на завше, подібнож, як і люде мали остатись в своїм совершенім стані. Писанє не говорить нам о яким небудь іншим замірі. Так як в мертвій природі знаходить ся майже нескінчена ріжнородність так і між живими і розумними сотворіннями є можливою ріжнородність в своїм досконалим стані. Каждє сотворіне в своїй совершеності є славним—подиву гідним, як се Павло говорить, що

слава небесна є свого рода а слава земна є другого рода, і що одна ріжнить ся від другої.

Через студійованє фактів описаних о Господі нашім Ісусі, о Його воскресеню і о ангелах, котрі суть духами, а також, що духовні речі духовним словом подаючи (Кор. 2:13), з чого можливо осягнути інформацію загального значіння відносно духовних істот. Найперше що ангели можуть бути і суть часто присутні хоч невидимі. „Ангел Господень чатує кругом боящих ся Його; і визволяє їх.” Чи не всіж вони служебні духи, посилаємі на служенє про тих, що хочуть наслідувати спасенє”? (Пс. 34:7; Жид. 1:14). Чи usługують вони видимо чи невидимо? Без сумніву що невидимо. Єлисей зістав оточений Ассірійськими військами, чим його слуга перестрашив ся. Єлисей помоливсь до Бога і Господь отворив очі слуги, котрий увидів гору повну коний і возів огнистих [чи то подібних огневі]. Також для Балаама ангел був невидимий, щоч очі ослиці були отворені і виділи його.

Вдруге: Ангели можуть брати на себе людські тіла і показувати ся в постаті людей. Господь і два ангели okazали ся Авраамові і їли приготувану для них вечерю. З початку Авраам думав, що то суть подорожні аж доперва при відході пізнав їх, що один з Них був Господь, а два другі Ангелами, котрі пізнійш пішли до Содоми і освободили Лота (1 Мой. 18:1, 2). Ангел показавсь Гедеонові в постаті чоловіка, але пізнійше дав ся пізнати. Ангел показав ся отцеві і матері Самсона також, котрі мали го за чоловіка аж до часу коли вступив в огонь який був на олтарі і зник. — Суддів 6:11—22; 13:20.

По третє: Духи суть славними в своїм звиклім

станї часто показуванї яко достойні і сьвітлі. Видиво Ангела, котрий відвалив камінь від дверей гробу, було „яко блискавиця.” Даниїл видів духовне тіло коїре описав, як слїдує: „Тіло в него неначе топаз, а вид у нього неначе блискавка; очі в нього, неначе горіючі сьвічники, руки ж у нього й ноги його на вид неначе лискуча мідь, а голос мови його, ніби голос багатьох людей.” Даниїл упав перед ним як мертвий. (Дан. 10:6, 10, 15, 17). Савел з Персу (Павло) мав подібне видиво, славного тіла Христового, сьвітячого ся більше, ніж сонце в полудне, Павло стратив зір і упав на землю.

З того видно, що духовні істоти є дійсно славними; однако коли очі чоловіка не зістануть отвореними, аби міг зобачити, або не окажуть ся в тілі людським, неможуть бути іначе видимі для людей. Той внесок може бути потвердженням через обсервованє детальнічних особливостей показування ся духовних істот. Господь Ісус дав ся видіти тільки Павлови самому, люде, котрі з ним їхали, чули голос але не виділи нікого. Діян. Ап. 9:7. Люде будучи з Даниїлом невиділи тої славної істоти, котру він описує, але страх великий впав на них, утекли і поховали ся. Та сама істота говорила до Даниїла: „Та князь царства Перського стояв проти мене двацять і один день, (Даниїл 10:13) улюблений Господом, упав яко мертвий перед тим, котрому цар Перський спротивляв ся через двацять і один днів? Як се може бути? З певністю, що князеві неоказавсь в своїй славі: що більше, він був при нім або невидимим, або оказав ся яко чоловік.

Господь наш від часу воскресеня, єсть духом; з того виходить, що ту саму силу, яку виділисьмо

в Ангелах, (духовних істотах і Він повинен посідати. Так оно з Ним і є, як то зобачимо в слідуючім викладі.

Доходимо ж до того переконання що Писанє, уважає духовну природу віддільною, і відлученою від людської і не дає жадних доводів аби одна через розвиванє ся перемінила ся в другу; противно Писанє учить нас що тільки мале число буде перемінене з людської на Божу природу, до котрої Ісус яко Голова вже зістав вивисшений. І то є гідним уваги і особливший зарис Пляну Єгови, що для важної і особлившої цілі приготвляє тих, яко Божественне начинє, до граду-щого віку великого діла новонастаня всього.

Провірімо тепер вирази:

СМЕРТЕЛЬНИЙ І НЕСМЕРТЕЛЬНИЙ.

Знайдемо їх правдиве значінє в повній згоді з тим, чого довідалисьмо ся через порівнанє доводів Писаня взглядом людських і духовних істот земних і небесних обітниць. Ті слова дають дуже непевне значінє і лихе виображенє а їх значінє витворяє блудні погляди о предметах з котрими они в стичності так в загальнім ужитю як і в Писаню.

„Смертельність” значить услів’є, чи стан підлягаючий смерті; не стан смертельний, але стан в котрім смерть є можливою.

„Несмертельність” значить услів’є, чи стан не підлягаючий смерті, в котрім смерть є неможливою.

Загальне але блудне зрозумінє смертельності, яко услів’є, чи стан в котрім смерть є неуникненою загальне-ж виображенє о несмертельності є майже докладне.

Слово **несмертельний** означає **безсмертний**; вже самий склад слів вказує на їх дефініцію. З причини переважаючої ідеї через мильне понятє виразу **смертельний** многі знаходять ся в клопоті, коли хотять окрислити: чи Адам перед гріхом був смертельний чи також несмертельний? Розумують в той спосіб що коли би він був несмертельний то Бог не сказав би був: „А ~ виріш певно тогож дня, як скоштуєш із його,” длятого, що неможливим є для несмертельної істоти умерти. Се єсть дуже розумний внесок. З другої сторони, вони говорять: „коли би він був смертельним (після їх блудного означеня) то на що здалося оголошувати кару, „що смертю умереш,” коли-ж бо він і так мав умерти?

Ціла трудність лежить в лихім розуміню виразу **смертельність**. Застосуй докладне означене, а всьо стане ся ясним. Адам був смертельним — т. є. в стані, в котрім смерть була можливою. Він мав житє в повній і досконалій мірі, але се не було уроджене житє. Житє його було підтримуване овочами „з усякого дерева, що в раю, які були призначені на харч, з винятком заказаного дерева і доки тревав в покорі і гармонії з своїм Сотворителем, його житє було запевнене — був заобезпечений в елемента підтримуючі житє. З того видимо, що Адам мав житє і міг уникнути смерті хотяй був в стані, в котрім смерть була можливою, — був смертельним.

Тенер являєсь питанє: коли Адам був смертельним і був на пробі, таж чи був він на пробі отримання несмертельності.” Загальна відповідь була би „Так.” Ми відповідаємо „Ні”. Проба його була для його досвїду чи окаже ся гідним продовження житя і вже шосіданих благосло-

венств, чи ні. Позаяк ніколи не маємо сказаного, що если буде послухним, стане ся несмертельним, змушеніємо всякі того рода допущення відложити на сторону яко незаслугуючі на увагу. Він мав обіцяне посідане отриманих благословенств так довго, як довго буде послухним під грозьбою утрати всього, під грозьбою смерті, коли покаже ся непослушним. Блудні понятя о значіню виразу смертельність провадять людий до загального внеску, що всі сотворіня, котрі не вмирають суть несмертельними. До того числа зачисляють нашого Небесного Отця, Господа нашого Ісуса, ангелів і увесь людський рід. Та се є рівнож помилкою; велика маса людського роду викуплена з упадку, як також небесні ангели будуть смертельними на завше хоч в стані досконалости і щасливости будуть завше смертельної природи, в стані понести смерть, яко кару за гріх коли би поповнили такий.. Запевненє їх егзистенції під певними услів'ями; так як річ мала ся з Адамом, що будуть жити під услів'ями послушенства всемогучому Богові, котрого справедливість, любов, і мудрість буде в повноті своїй обявленою, в його обходженю ся з гріхом в теперішнім часі, котрого сила спричиняє, що всі річи ведуть до доброго тим, котрі люблять Його і слухать Йому.

Нігде не маємо сказаного в Писаню аби ангели були несмертельними, або що направлений рід людський буде несмертельним. Противно несмертельність та є приписаною тільки Божій природі, перше тільки самому Бггові-Єгові, опісля Господеві нашому Ісусові, в Його теперішнім вишненім стані; а накінець через обітницю Церкви, тілу Христовому, коли прославить ся з Ним.

— 1 Тим. 6:16; Йоан 5:26; 2 Петра 1:4; 1 Кор. 15:53, 54.

Не тільки, що маємо доводи, що нескмртьелнь-ність належить одиноко до Божої природи, але маємо довід, що ангели сущь смртьелньними, за приклад може послужити те, що Сатана, котрий колись був головним з їх числа, має бути знищений (Жид. 2:14). Коли-ж він може бути знищений, доводить, що і ангели в своїм стані сущь смртьелньними.

Так розважаючи видимо, що коли непоправні грішники будуть вигладжені, а нескмртьелньні як також і смртьелньні будуть жити в вічній щасливості, радості і любові, — перша кляса буде посідати природу непідлягаючу смрті; маючи жите вроджене в самих собі — (Йоана 5:26); друга-ж посідаюча природу підлягаючу смрті, але коли осягне фізичну досконалість та знане добро-го й лихого, не буде чинити нич такого, що спричинилоби смрть. Узнані Божим законом, будуть вічно заощаджуварі в конечні річи до підтримування їх совершеності а зате неумруть ніколи.

Властиве пізнане виразів смртьелньний і нескмртьелньний і їх застосоване в Писаню, нищать підставу науки о вічних муках, котра цілком не опираєть ся на Слові Божім. Доводить она (наука о вічних муках), що Бог сотворив чоловіка нескмртьелньним, що він мусить існувати, і що Бог неможе го знищити; з того походить довід, що непоправні мусять жити денебудь, і яким небудь способом, внесок же є той, що позаяк они не сущь в гармонії з Богом, вічність їх мусить бути повна скрайних терпінь і долегливостей. Але Писане запевняє нас, що Бог запобіг против віч-

но триваючому гріхові і грішникам тим, що чоловік є смертельним і що повною заплатою за добровільний гріх при посіданню повної відомості, не буде жите в муках, але друга смерть. „Та душа, що грішить, та й вмерти мусить.”

**„ХТОЖ СЕ ТИ, ЧОЛОВІЧЕ, ЩО ЗМАГАЄШ
СЯ З БОГОМ?”**

Лист до Римлян 9:20.

Блудним є понятє тих, що твердять, що справедливість вимагає, аби Бог не чинив жадної різниці в оказуваню дарів взглядом своїх сотворінь; коли то виносить одного до високого степеня, після справедливості повинен то учинити з всіми, хиба, що оказалоби ся, що декотрі утратили права, в такім разі могли би справедливо бути призначені до нисшого степеня.

Коли така засада малаби бути впровадженою, то показало би ся, що Бог не мав права творити Ісуса висшим від ангелів ані вивисшати його до Божої природи, доки неучинив би того самого з ангелами і цілим людським родом. Провадимо такого рода погляд ще далій що коли декотрі з людей мають бути високо вивисшені і стати ся учасниками Божої природи, то в такім разі всі повинні бути вивисшені до тої самої позиції. Але чому би не пійти ще далій до скрайних границь і застосувати те саме право взглядом звірят і оवादів і сказати, що если Бог є Сотворителем всіх тих сотворінь прото й очи рівнож повинні бути внесені до тогож степеня егзистенції — до Божої природи? Єсть то очевидна недорічевість, але так правна як і много інших поглядів, коли приймати подібні засади.

Може бути, що ніхто би тих припущень не мислив посувати так далеко; але коли та засада малаби полягати одиноко на справедливості, то где-ж випадалоби затримати ся Богові, аби міг позістати справедливим? Коли би насправду таким був Плян Божий, то де булаби та внесла ріжнородність Його діл? Але не таким єсть Божий план. Ціла природа жива і мертва представляє славу і розмаїтість Божої мудрости і сили, коли небеса являють славу Богу, і простір звіщає про діла рук Його" в чудесній розмаїтості і красоті, то як о много більше покаже вищу славу Його сили розмаїтість Його розумних сотворінь. Вносимо се з науки Писаня зі сторони розуму і образів природи.

Єсть дуже важною річю, абиємо мали правдиве виображенє о справедливості. Дар не повинен бути ніколи уважаним яко заслужена нагорода. Звичайний чин справедливості не є поводом до особлившої вдячності, ані доводом любови, Бог дає доказ великої любови своїм сотворінням, в нескінчених і нічим незаслужених дарах, за котрі належить ся Йому любов і слава.

Бог мав право, если би так собі уподобав, учинити нас сотворіннями на короткий протяг часу, навіть колибисмо незгрішили ніколи, як то учинив з декотрими Його сотворіннями низшого ряду. Міг дозволити тішити ся Його благословенствами на певний час, а тоді без жадної несправедливості міг всіх вигубити. Навіть так коротке істнуванє булоби добродійством. То що єгзистуємо, можемо одиноко завдячити Його благодаті. Ще більшим добродійством єсть збавленє єгзистенції раз утраченої через гріх? Далій, і се є також даром Божим, що єсємо людьми а не зві-

рятами; є рівнож Його даром, що Ангели в своїй природі суть висші від людей; так з благодаті Божої Господь Ісус і Його Невіста призначені суть до Божої природи. Належить ся проте всім розумним, сотворіням приймати з вдячністю, що небудь Бог уділяє. Всьо противне тому духові заслугоє на осудженє, і еслиби в тім стані позіставало буде пониженє і витраченє. Чоловік не має права мати бажаня стати ся ангелом не бувши покликаним до тої гідності, ані ангел не має права пожадати Божої природи, бо ніколи не була йому предложена.

Того рода пожаданє було пихою Сатани і спричинило Його струченє й закінчить ся загладою (Ісаї 14:14). „Бо кожен, хто нести меть ся в гору принизить ся, хтож прилижуєть ся пійде в гору” (Луки 14:11) хоч не конечно до найвисшої позиції.

По часті з блудного виображення о справедливості, по часті з інших причин, вибір, о котрім учить Сьв. Писанє був причиною многих диспут й непорозумінь. Що Писанє учить о Покликаню, мало хто стане сему перечить, але на якій засаді єсть опертий вибір, заходить знатна ріжниця понять. Декотрі придержують ся, що се є безусловний вибір, а ще інші, що під певним услів'єм. В обидвох поглядах є певна міра правди. Вибір зі сторони Бога є вираженєм Його уподобаня для певної цілі, функції, уряду або стану. Бог вибрав, або уподобав собі аби декотрі з його сотворінь були ангелами, декотрі людьми, декотрі звірятами, птицями, овадами і т. інь., а декотрі щоби стались його власної Божої природи. І хоч Бог вибирає на певних услів'ях, всіх що мають статись учасниками Божої природи, всеж не-

можна би сказати, що сі більше заслугували на те чим інші; бо то просто дар Божий коли яке небудь сотворіне егзистує на якому небудь по-зьомі жити.

„Тим же то воно ні від того, хто хоче, ні від того, хто біжить, а від милуючого Бога”—котрий оказує свою благодать (Рим. 9:16). Не потому-ж бо аби вибрані мали би бути лучшими чим другі, що Бог запросив їх статись учасниками Божої природи, бо Він поминув Ангелів, котрі ніколи не согрішили а покликав відкуплених грішників до небесної природи і слави та гонорів. Бог може робити, як му ся подобає з Його власністю вживаючи сего права в доконаню своїх плянів. Томуж все, що посідаємо є даром Божим.

Хтож се ти чоловіче, що змагаєш ся з Богом? Хиба скаже зроблене тому, хто зробив Його: На що зробив еси мене так? Або не має власті ганчар над глиною, щоб з того самого місива зробити одну посудину на честь, а другу на нечесть?” — меншої слави або стану? (Рим. 9:20, 21). Всі були сотворені тою самою Божою силою — декотрі, аби мали висшу природу і більшу славу, другіж низшу природу і меншу славу.

„Так говорять Господь Сьвятий Ізраїлів і Сотворитель Його (чоловіка). Ви питаєте в мене: що станеть ся з моїми синами, й хочите мені розказувати в ділі рук моїх? Сотворив я землю, создав на ній й чоловіка; я — моя рука розпостерла небеса, та й усьому воїнству їх дав я закон.” „Так бо говорять Господь, сотворитель небес, — Він, Бог, що создав землю й приспособив її; Він же утвердив її, та й не надармо сотворив її, Він приспособив її, щоб на ній жили: Я — Господь, а іншого нема.” (Ісаї 45:11, 12, 18). Ніхто не

має права диктувати Богові. Єсли Він уґрунтував землю тай не на дармо приспособив її, але щоб на ній жили люди привернені до свого першого стану т. є. стану совершеного чоловіка. Чим же-ж єсьмо ми абисьмо вели спір з Богом й говорили, що є несправедливим, бо не змінив природи людей і неучинив всіх учасниками духовної природи, подібної до ангелів або до Його власної, Божої природи? Тимто, повиннісьмо статись униженими і в покорі прийти до Слова Божого і „питати“ о будучі речі, а не розказувати“ заміри? Господи відверни слуг Твоїх від гріхів їх зарозумілості, нехай не панують над нами. Єсьмо переконані, що ніхто з дітей Божих не відважив би ся диктувати Богові, а однако так легко і майже без відома много попадає в той блуд.

Всі люди від Бога сотворені, суть Його дітьми — ділом Його рук, — а плян Його відносно до них об'явив в Слові Своїм. Павло говорить що перший чоловік котрий був взірцем цілого роду людського (будучи в совершенім стані) був з землі земний; і його потомство з винятком Церкви віку Евангелії, при воскресеню буде земске, людське, застосоване до умов землі (1 Кор. 15:38, 44, 47). Давид говорить що чоловік був сотворений трохи що меншим від ангелів, укоронований славою, честю і царством. Господь Ісус, Петро і всі пророки говорять від початку світа о приверненю людського роду до тої так славної совершеності й осягнення власті пановання над землею, власті, яку посідав Адам. Діян. Ап. 3:19—21.

Сеж власне є той пай, який Бог вибрав аби дати людям. Що за славне діло! Замкни очі на хвилину на вид недолі нещастя, терпіння й під-

лоти, які панують з причини гріху а представ собі в умислі образ совершенної землі, неспламленої гріхом, нічим незаколоженої гармонії й спокою досконалої суспільності, не дрожачі мислі або прикрі слова, немилі спогляди але любов витрискуюча з глибини кожного серця, а відбиваюча ся ехом в кожному серцю і учинність знаменуючу кожний учинок. Коли не стане більш смутку, ані крику, ані труду, ані жадного лиха, ані боязні о подібні речі ані смерті. Представ собі всі картини в повнім розцвіті здорової людської природи, які коли небудь міг бачити й подивляти: їх красоту, вигляд і форму так знай, що людськість в своїм совершеннім стані буде перевишати всякий нам знаний поваб до сих час. Внутрішня чистота моральної і умислової совершенності відібють ся і прославять кожний промінчик твари. Такою то буде суспільність і всі нещасливі і плачучі будуть мати отерті їх сльози, коли діло їх воскресення буде довершене — Одк. 21:4.

Та се тільки переміна людської суспільності. Але припоминаємо се ще, що земля, яка була „учинена на мешканє” такого рода ествам, буде відповідним і приемним мешканєм для них, як се було представлено в Едені, в котрім то перший чоловік був уміщений. Рай буде привернений. Земля вже більш не буде родити осету і терня, і не треба буде більш працювати в поті чола на хліб, бо земля дасть свій урожай [легко і в зовсім природний спосіб]. „Возвеселить ся пустиня й задвигне нарцизом” звірята будуть досконалимн й послушнимн слугамн; ціла природа з її вдячною ріжнородністю буде припоминати чоловікові аби шукав і пізнав тую так ве-

лику, славу, силу й любов Бога а умисл й серце буде радуватись в нїм. Ненаситна жажда що раз нового, яка днєсь панує, не є природною власністю чоловіка але ненормальною властива нашої недосконалості та сучасному окруженю. Неспокійна й ненасичена жажда чогось то нового не є образом Божим, бо власне в Бога найбільше старих річий, і Він найбільше радує ся в старих річах, котрі суть старими і досконалими. Так само буде з чоловіком, котрий буде допроваджений до образу і подоби́я Божого, совершений чоловік не буде на стільки в стані аби оцінити стану духовного, а зате не буде пожадав слави духовних істот, для того що суть відмінної природи, так само як птахи і риби для тої самої причини волять свою власну—і суть задоволені з неї. Чоловік як буде насичений і захоплений окружаючою його славою, яка дісталась в уділі людської істоти, що не буде мати пожадання ані не буде кликав за іншою природою, або стану опруч тих, котрі посідав. Догляд ока на теперішнє досвідчанє Церкви може то представити: „Як тяжко вповаючим на бога́тва в царство Боже ввійти!” Посіданє трохи річей під панованєм теперішнього зла і смерті так увязнило людську природу, що аби утрвалити наше Покликанє і удержати наш взрок на духовних обітницях, потребуємо особлившої помочи Божої.

Християнська Церква, Христове тіло становить виняток в загальнім Плянї Божім взглядом людства, що являєсь очевидним фактом, котрий вказує нам що вибір Церкви Богом постановлений, ще перед заложенєм сьвіта (Єф. 1:4, 5), в котрім то часі Бог не тільки, що предвидів упадок чоловіка, але вже наперед постановив оправ-

данє, посвяченє, і прославленє сеї класи, котра в часі віка Євангелії, покликана зі сьвіта аби прищодобити себе образowi Сина Його, та стати учасниками Божої природи, бути співучасниками в Царстві Божім, в Царстві Тисячлітнього панованія Ісуса Христа аби установити вніверсальну справедливість і мир. Рим. 8:28—31.

Се показує, що покликанє або вибір Церкви, була се Богом уплянована справа; але не був се вибір без жадного услів'я, що до поодиноких членів Церкви, Бог ще перед заложенєм сьвіта постановив, що певне стадо буде вибране для певної ціли і в пазначєнім часі — віку Євангелії. Безсумніву, що Бог міг предвидіти чини кожного поодинокого члена Церкви і міг наперед знати, хто окаяє ся гідним і прото установити членів „малого стада” але се не єсть спосіб в який Боже Слово представляє науку о виборі, не була то мисль о особистім призначєнню, котре апостол старав ся вщепити в умисли але класа була наперед від Бога уплянована і призначена для отриманія гонорового становиска, вибір котрої полягавби на услів'ях жорстокого досьвіду віри, шокори, і пожертвованія земських привілеїв і т. ін. і то аж до смерті. Прото через особисту пробу, через особисте „поконаня поодинокі члени призначєної класи суть вибрані аби були прийняті до благословєств і користий наперед установлєних для тої класи.

Слово „прославив” в листі до Римлян 8:30 з Грецкого „доказо” значить учтив. Становиско до якого Церква є вибрана, є великої чєсти і слави.

Чоловік немігби навіть помислити о пожаданю так великого гонору. Навіть наш Господь Ісус

перше був покликаний, занім пожадав тої честі, яко читаємо: „Так і Христос не сам себе прославив, (доказо, учтив) бути архиєреєм а той хто глаголав до нього: „Син мій еси Ти, я сьогодні породив Тебе.” Прото отець наш Небесний прославив Ісуса, і ціле вибране тіло, котре має бути співнаслідником з Ним, буде також прославлене благодатию Єгови. Церква подібно як її Голова, дізнала честі в початку, коли зістала сплджена словом правди — Богом до Божої природи (Якова 1:18) а буде допроваджена вповні до слави і честі, коли буде народжена з Духа, як духовні істоти, на образ прославленого голови. Сі, котрих Бог учтив мусять бути совершенними і чистими, будучи дідичними грішниками, Бог не тільки, що запросив нас до честі, але приготував оправданє від гріху, через смерть свого Сина, аби учинити нас гідними до прийняття тої честі, до котрої нас покликає.

В виборі „малого стада” Бог робить загальне покликанє — „богато бо званих.” Всіж однако не є покликані. Перше покликанє ограничалось тільки до Жидівського народу в часі голошеня Євангелії нашим Господом, але тепер так много, як слуги Бога стрічають (Луки 14:23) запрошувані ввійти на ту вечерю благодаті (не приневолувані). З тих же що чують і приходять не суть всі гідними. Весільні шати (приписане оправданє Христове) роздані, але всі ті що неносять їх відкинені, декотрі з тих, що вложили на себе шати оправданя і стались гідними аби бути сплдженими до нової природи, не витревали в вірі, не учинили свого покликаня й вибрана певним, після учиненого завіту — слюбю з Богом. О тих всіх, що будуть гідні явитись з

Агнцем в славі сказано: „Ті суть: покликані, і вибрані і вірні.” Одк. 14:1; 17:14.

Божя постанова, покликане, вибране і вивисшене до тої вибраної кляси є під пегним услів'єм. Всі, що бажають взяти участь в призначених гонорах, мусять виповнити услів'я покликання. „Біймо ся ж оце, щоб, коли зостаєть ся обітниця явійти в покій його не явив ся хто з вас опізнившись (Жнд. 1:4). Хоч той так великий дар не залежить ні від того хто хоче, ні від того, хто біжить, але однако дістає ся тому, що біжить тоді, коли зістав покликаний.

Маємо надію, щосьмо ясно показали повне право Боже і причину поступованя з його власністю, звертаємо також увагу на факт, що Божою цілю в розділюваню своїх дарів являєсь загальним добром для всіх.

Коли-ж на підставі Писаня довідалисьмо ся, що людська природа є віддільною від духовної природи і що між одною а другою є велика різниця і що мішане двох природ не має своєї часті в Божому пляні а булоби се недосконалостю, і що заміна одної природи на другу не є правилом, тільки випадком винятковим в прикладі нашого Господа Ісуса Христа і Церкви, в який спосіб та причина буде удосконалена, на певних услів'ях може бути осягненою, в який спосіб наступить є се предмет глибокого заінтересованя ся.

Услів'я на яких Церква може бути вивисшена зі своїм Господом до Божої природи (2 Пет. 1:4) суть зовсім ті самі, на яких Він отримав т. є. через вступлене в Його сліди (1 Пет. 2:21) через пожертвоване себе самих, як се Він учинив, через вірне поступоване в виповнюваню слобів,

посвячення ся так а те посвячене цілковито сповнить ся в часі дійсної смерті. Зміна природи з людської на духовну єсть дача, яко нагорода тим, котрі в часі віка Євангелії посвятили Богові, свою людську природу, як то учинив наш Господь т. є. всі заміри їх, ціли їх, надії їх, і користі сучасні і будучі мають бути пожертвовані аж до смерті. Такі в часі воскресення будуть збуджені, не будуть мати свого паю з рештою людського роду в словнім допровадженю до людської совершенності та у всіх товаришачих їй благословенствах, але візьмуть участь в подобі слави й радості Христа Господа, яко учасники Божої природи з Ним". Рим. 8:17; 2 Тим. 2:12.

Початок і розвій нової природи подібний до початку і розвою життя людського, як в однім випадку буває заплоджене а наступно народжене, так подібнож і в другім сьвяті сплоджені суть від Бога, через Слово Правди (1 Петра 1:3; 1 Йоана 5:18; Якова 1:18). То значить що вони отримують перший імпульс Божого життя від Бога через віру в відкупленє, чують покликанє. „Представляйте тіла ваші (яко) жертву живу, сьвяту, угодну Богові; (се) розумне служенє ваше" (Рим. 12:1), а коли окажуть ся послухні голосові покликаючому їх і в цілості посвящать своє чоловічєство Богові живу жертву побіч жертви Ісуса, тоді є вона Богу приємною і зістане прийятою; в тім самім акті духовне житє зачало ся. Такі сейчас зачинають мислити й ділати після нового умислу, готові до умиртвлюваня тілесних похотий. Від хвилі посвячення ся, такі суть Богом почитані яко „нові сотворіня."

Тим способом для тих зародків „нових сотворінь" старі річі, тілесні пожаданя, надії, пляни

і т. д. проминули а всі річи новими стали ся. Зародок „Нового Сотворіня” зачинає рости і розвивати ся в міру, як стара людська природа зі всіма її прямованнями, надією, похоти і т. д. є умертвлюваною. Ті два процеси вілбувають ся в однім і тим самим часі почавши від хвилі пожертвованя ся аж до смерті людскої природи виником чого є народженє ся духовної природи. Дух Святий що раз більше й більше через Слово Божє, відкриває зарис Божого Плянґу, оживляє, тим способом смертельні тіла наші (Рим. 8:11) чинячи смертельні наші тіла здібними к служеню Богові; а в часі властивім отримаємо нові тіла — духовні, небесні застосовані під кождим взглядом до нового Божого, умислу.

Народженє „нового сотворіня” наступить при воскресеню. (Кол. 1:18); воскресенє тої кляси є назначене, яко перше воскресенє (Одк. 20:6). Повиннисьмо памятати і те що хоч від хвилі колисьмо отримали духа всиновлення, есьмо уважані яко духовні, то рівнож не будемо в дійсності духовними істотами аж при воскресеню (Рим. 8:23—25, 15; Єф. 1:13, 14; Рим. 6:10, 11). Коли вже дійсно станемо духовними, т. є. коли наступить наше народженє з Духа, не будемо більше тілесними істотами; бо що „родженє від Духа — дух.”

Народженє духовної природи при воскресеню мусить бути попередженє через сплодженє з духа при пожертвованю ся, так як народженє з тіла мусить попередити сплодженє з тіла. Всі роджені з тіла на подобу першого Адама, земні; були перше сплоджені з тіла; декотрі зістали знову сплоджені з Духа Божого, через Слово Правди, аби в часі властивім могли бути народжені з Духа на подобу небесного в часі першого воскре-

сеня. „І якож носили ми [Церква] образ земного, так носити мєм образ небесного — хіба би хто відпав.” — 1 Кор. 15:49; Жид. 6:6.

Прийняте небесного покликання і наше посвяченє ся бути послухним тому ж є порішене одної особлившої хвилі, але допровадженє наших мислїй до повної гармонії з умислом Божим, діє ся поступенно, єсть то стопнюєве взношенє ся до неба того, що природньо гне ся до землі. Апостол означає те діло переміни коли говорить: „І не приладжуйтеся до віку сього, а переображуйтеся обновленєм ума вашого, щоб довідуватись, що воля Божя добра, угодна і звершена. — Рим. 12:2.

Треба завважити, що сі слова апостола невідносять ся до невірующого свїта, але до тих котрих Він узнає за братів, як показує попередний верш — „Тож благаю вас, братя... представляйте тіла ваші (яко) жертву живу, свьату угодну Богові.”

Загальним повірем є, що коли чоловік навернувся, відвернувся від гріху, а наверх до праведності і від невіри до поєднання з Богом, що то єсть відновленє умислу, о котрім апостол говорить: Направду, що є то велика зміна — але нета переміна, до котрої Павло заохочує. То є зміна характеру; але та о котрій Павло споминає є переміною природи обіцяної вірним в часі віку Євангелії, на певних услів'ях, і настає на вірних, аби виповняли ті услів'я. Коли сп сі до котрих він ся відкликав не перемінили вже свого характеру то не називав би їх братами; та коли для того, що посідали щось „свьатого і угодного Богові” для посвячення; бо одиноко такі котрі суть оправдані через віру в вікупленє суть узнані

Богом яко святи і угодні Богові. Переміну природи отримують ті що в часі віку Євангелії складають оправдане своє чоловічество жертвою живою так як Ісус представив своє досконале чоловічество, на жертву, такі кладуть всякі права дальшої людської еґзистенції, як також занежання задоволень сього світа, привілеїв, прав і т. інь. Найпершою річю до пожертвовання є людська воля. Від того часу не можемо більше руководитись нашою власною волею, ані через жадну іншу людську волю, а одиноким через Божу волю. Наша воля котрусьмо занежали і пожертвовали, не є вже нашою. Від часу нашого посвячення ся Божя воля стала ся нашою волею, зачинаємо мислити, розумовати, і судити з Божого погляду на справи; Божий план стає ся нашим, а Божі дороги стають ся нашими дорогами. Ніхто не встані зрозуміти вповні тої переміни, хто в добрій вірі не ставить себе самого яко жертву се є аби опісля міг прийти до її досвіду. Попередньо моглисьмо розкошувати у всім, що дійсно не було гріхом; бо світ і всі його добрі річи були сотворені для ужитку і приємності чоловіка одна трудність є поконати і уярмити лихі схильности. Але посвячені — перемінені так, що в додатку старань поконування і нищення гріха мусять жертвувати теперішні добрі річи і посвятити цілу свою енергію на службу Богу. Такі вірні і витревалі в службі і жертві будуть щоденно переконуватись що той світ не є для них місцем супочинку і що не мають тут сталого місця. їх серця і надії будуть звернені до „відпочинку, який ще дано людям Божим“. І та благословенна надія в заміну оживить до витревалості учиненої жертви.

Так то через пожертвоване, умисл зістав відновлений, або перемінений, а бажання, надії і пряминовання починають взростати до духовних невидимих обіцяних річий; в час коли людські ціли і т. д. вмирають. Сі що так перемінені або в процесі переміни, уважані яко „нові сотворіня” сплоджені Богом яко учасники Божої природи. Завваж добре ріжницю межи сими „новими сотворінями” а вірними що названі „братами” котрі суть тільки оправдані. Сі останні є з землі, земними, відсунені від грішних пожадань, їх надії, замилюваня і ціли суть такі, з яких буде їм радість учинена в обітницї новонастаню всього. Але кляса перших не є з сього світа так як і Христос не був з сього світа, і надії їх полягають на річах котрі суть високо, де Христос усїв на правиці Божій. Згадка о земній славі так дуже захвачує тілесного чоловіка, що не може бути задовольючим паєм сплоджених до небесної надії, тим котрі видять славу небесних обітниць і котрі оціняють призначений їм уділ в Божім пляні. Тим новим Божим умислом є: старанє ся о наше наслідство о осягненє Божої природи — умислу і тіла. Але маємо сказано; що Ісус є образом істоти свого Отця, а котрі побідять „подібні Йому будуть, бо побачать Його, якож єсть. (1 Йоана 3:2). „Єсть тіло душевне (людське) і єсть тіло духовне (1 Кор 15:44). Немоглисьмо представити собі ані нашого Небесного Отця ані нашого Господа Ісуса, як тільки великі чмисли без тіл. Їх тіла суть славні тіла духовні, але не є ще обявленим як великою єсть та слава і не будемо видіти аж самі візьмемо в тій природі участь.

Переміна умислу з людського на духовний дієся поступенно, перемінаж з людського на духов-

не тіло не буде поступенним, але моментальним (1 Кор. 15:52). Тепер, так говорить Павло, посідаємо той скорб (Божий умисл) в глиняних начинях, але в властивім часі буде в дійснім начиню славнім йому властивім, в духовнім тілі.

Виділисьмо, що природа людська є подібна до духовної (1 Мой. 5:1). Наприклад, Бог посідає волю, котру мають також люде і ангели; Бог має розум і память, мають їх також розумні сотворіння: ангели і люди. Характер дімльності кожного з них єсть той самий. З тим самим даром розумування і під подібними услів'ями, ті ріжні природи є в стані дійти до тих самих конклюдій. Хоч власності умислові Божої, ангельскої і людської природи суть подібні, то однак знаємо, що духовні природи посідають власности перевищаючи людські,—власности, котрі як вносимо походять не з причини ріжних собі власностей, а через відмінні обставини при котрих суть виконувані. Людська природа є совершенним образом духовної, посідає ті самі власности, але ограничені до земної сфери і зі здібностями розізнавати тільки, оскільки Бог уважає за відповідне обявити для щасливості й користі чоловіка.

Найвисшою з ряду духовних природ є Божа. О, як незмірна є просторонь між Богом а його сотворіннями! Єсьмо в стані мати тільки слабоньке виображенє о Божественній мудрості, власті і доброті, щось на взір панорами Його великих творів, які з Його власті пересувають ся нам поперед оді. Але маємо настільки сили аби обняти й зрозуміти славу досконалої людськості.

Маючи ясне понятє сих гадок на умислі, єсьмо в стані оцінити, в який спосіб відбуває ся пе-

реміна з людської на духовну природу а іменно: черес перенесенє тих саких умислових здібностей до їх висшого стану. Коли одягнемось в небесне тіло будемо і небесну силу мати, яка належить до так славного тіла; будемо також мати дальше сягаючу силу мислі і сили яка до неї належить.

Заміна чи то перемінене умислу, з земного на небесний, котрої пожертвовані досвідчають тут є початком переміни природи. То не є переміна мозку ані його чудесна операція, але починаєсь від умислу і змінення волі. Наша воля і чувства представляють нашу індивідуальність з тої причини єсьмо перемінені і почитані яко істоти належачі до небесної природи, коли наша воля і чувства суть тим способом змінені. Правдиво, є то дуже малий початок; але сплоджене є завше в початку малим; єсть помимо того всього тільки малим задатком, або запевненєм докінчного діла. — Єф. 1:13, 14.

Деко́трі запитували, як пізнаємо самих себе, коли зістанемо перемінені? Як будемо знати тоді, що єсьмо ті самі, котрі терпіли і жертвовали ся, аби статись учасниками тої слави? Чи будемо ті самі свідомі о собі істоти? Без найменшоко сумніву. „Коли-ж ми вмерли з Христом віруємо, що й жити меж з Ним.” (Рим. 6:8). Переміна наших тіл, яка відбуває ся щоденно не є причиною забування минувшості, або трачення самосвідомості.*)

*) Наші людські тіла постійно змінюють ся. Наука говорить, що кождий сім літ наступає ціла переміна атомів нашого тіла. Обидна прото заміна в людського на духовне тіло не знищить пам'яті або самосвідомості, але побільшить їх силу і просторою, тої самий Божий змісл, котрий тепер є нашим в тою самою пам'яттю та в тою самою власністю розумування і т. д.

Ті думки можуть допомогти нам до розуміння, в який спосіб Син Божий зістав перемінений зі стану духовного на людський — на людську природу і земного обмеження ся, — зістав чоловіком; хоч був тоюж самою істотою в обох разях, т. є. в першій стані був духовною а в другій людською. Ті дві природи є відлучними і різнять ся, а однак одна подібна до другої, проте ті самі власності умислові (пам'ять і т. д.) будуть спільні обидвом. Ісус міг пам'ятати свою першу славу, замість став ся чоловіком як о тім свідчать Його власні Слова. — „А тепер простав мене, Отче, у Тебе самого славою, що мав я в Тебе, перш ніж світлу бути“ (Йоана 17:5) — славою духовної природи. Тепер Його вивисшене до найвищого образу духовних істот, Божої природи, було більш чим відповідню на Його молитву.

Відкликаючи ся знов до слів Павла, можемо заважити, що Він не говорить: Не приладжуйтесь до віка сього, а перемініть ся до подоби Божого, але говорить: „Не будьте подібними... але будьте переображені.“ Се є добре виражене ся; бо ми ані не переміняємо самих себе, ані не уподобляємось світові і його впливам духові світа що довкола нас але ми або піддаємось волі Божій, святій волі або духові, аби бути переображеними обновленєм ума небесного і його впливові через Слово Боже. Ви, котрісьте пожертвовані, яким впливам підданісьте. Переображаючи впли-

тоді буде розширати свої сили до невимірної висоти і глибини, в гармонії з його духовним тілом; пам'ять буде сягати від найвчаснішого дитинства так, що будемо в стані через порівняне знов перекопати ся о славній нагороді нашої жертви. Але так не булоби слаби людська природа небула образом духовної.

ви провадять до сучасної жертви і страдань, але кінець славний. Коли ви розвиваєтесь під переображаючими впливами доказуєте щоденно що воля Божа єсть: добра, згодна і звершена.

Хай такі, що посвятили все, що посідають на олтарі жертви, щоденно заховуючи в пам'яті, що коли Писає обнімає земні і небесні обітницї то одиноко ті останні до нас належать. Наш скарб єсть в небі; хай серця наші там безустанно спочивають. Наше покликанє не тільки що є до духовної природи але до найвисшої з ряду природ, — до Божої природи — „луччої від ангелів” (2 Петра 1:4; Жид. 1:4). Те небесне покликанє застосоване до віку Євангелїї; оно не було ніколи перед тим і скінчить ся з замкненєм ся то-гож. Перед небесним було земне покликанє хоч не зовсім зрозуміле і маємо сказано, що буде воно тревати по укінченю ся віка Євангелїї. Житє (для допроваджених до першого стану людий) і нестерельність, нагорода о котру тіло Христове убігає ся, зістала випроваджена на яв в часі сього віку. (2 Тим. 1:10). Обидві природи, так людська як і духовна будуть славні в своїй совершенності, однакож ріжнячі ся і віддільні. Буде се великий і важний зарис слави довершеного Божого діла, прегарна ріжнородність, як також чудова розмаїтість всіх річей так живих, як і мертвих полигаючих на згоді одних з одними і в згоді з Богом.

ВИКЛАД ХІ.

ТРИ ДОРОВІ: ШИРОКА ДОРОГА, ВУЗКА ДОРОГА, СВЯТА ДОРОГА.

Широка дорога веде до знищеня. — Вуска веде до життя. Що се таке життя? Божа природа. Зв'язь Божественної а людської природи. Нагорода на кінці вускої дороги. Високе покликання обмежено до віку Євангелія. Трудности і небезпеченства вускої дороги. Гостинець — дорога святоблivity.

У ВІХОДЬТЕ вузкими дверима, бо широкі ті двері й розлога та дорога, що веде до погибелі, й богацько таких, що ними входять. Вузкі бо ті двері, й тісна та дорога, що веде до життя, і мало таких, що їх знаходять! — (Мат. 7:13, 14). І постане там дорога, а тая дорога назвеса дорогою святою, не ходити ме шляхом тим ніюдин нечистий, він їм одним буде служити, хто ходити ме тим шляхом, той незблукась, хочаби як був недоумний. Лева там не буде ні звір хижий на його неступить; ні він там не знайдеться; ходити там будуть самі лиш спасені. Ісаї 35:8, 9.

Три дороги „широка дорога“ „вузка дорога“ і „свята дорога“ подані нам під розвагу в святому Писаню.

ШИРОКА ДОРОГА ВЕДЕ ДО ПОГИБЕЛІ.

Та дорога так названа длятого, що она найдоступнійша для упавшого роду людського. Шість тисяч літ тому, як Адам, яко грішник, осуджений

(231)

на затрачене (а в ній увесь рід людський) вступив на ту дорогу, а котрий по дебастьот трийцять літах дійшов до свого кінця — смерті, або погибелі. В міру, як літа і віки минали, похила стежка ставалась, щораз більш похилою, а рід людський ще скорійш гнав до погуби, дорога-ж через гріх ставалась що раз гладшою і більше ховзкою. Окрім того люде тратили щоденно силу витривалості в спротивленю ся злому, так що тепер сучасний вік людського життя є около трийцять і п'ять літ. Люде досягають кінця дороги — погуби — о девятьсотліт скорійш чим се було з першим чоловіком.

Людськість поступала постійно по тій похилій дорозі через протяг шість тисячий літ. В зміслі порівняня дуже мале число людей котре змінило свій біг аби ступати по іншій дорозі. Фактом є, що коли оглянутись на картинну минувшини аби осягнути оригінальну досконалість, було неможливим, хотяй стараня ся учинити те були порадами, і не без успішних результатів. Через час шість тисячий літ гріх і смерть безпощадно царствували над людським родом і вигнав його на сю широку дорогу погибелі. Аж доперва вік Євангелії вказав сьвітлу дорогу визволу. Хоч проміне минувших віків давали слабу надію в символах, образах та тінях, які ділали потішачо винятково на незначну громадку людей, котрі радісно і відповіздо до них провадили житє, однако житє і нестерельність не були висьвітленими аж до часу, появилення ся Нашого Господа і Спасителя Ісуса Христа, і прогомошення апостолами радісних новин, Відкуплення, дарованя гріхів, після чого наступить воскресєне з погибелі. (2 Тим. 1:10). Ученє Ісуса і апостолів принесло

на світло денне жите, реституцію з руїни, себто вернене утраченого жита, для всього людства, завдяки жертви й заслуги Відкуплення, а що було показане в фігурах і символах Старого Тестаменту. Висвітляють рівнож нестерпність, як нагорода небесного покликання Церкви віка Євангелії.

Хоч спосіб виходу з широкої дороги — погуби вказаний через світло Євангелії, велика маса людства не дбає о звістование добрих новин будучи зіпсуті гріхом і засліплені богом світа свого. Тим, котрі з вдячністю прийняли обітницю жита, т. є. повернене до людської егзистенції через віру в Ісуса Христа, показана нова дорога, яка зістала отвореною, по якій посвячені віруючі, коли будуть поступати можуть в кінці тої дороги доступити з людської природи до висшої — природи духовної. Ся нова дорога „посвячена для нас” — т. є. для царского священства (Жид 10:20; 1 Пет. 2:9). Господь наш Ісус називає:

„ВУЗКОЮ ДОРОГОЮ ДО ЖИТЯ.”

Господь наш говорить нам, що з причини тої так вузької дороги, многі волять позістати на широкій дорозі затраченя. „Вузкі бо ті двері, й тісна та дорога, що веде до жита, і мало таких, що їх знаходять!

За нім зачинемо розважати ту дорогу, її небезпеченства, трудности, треба завважити, що кінець до котрого она веде, є жите. Вже бачилисьмо, що жита можуть заживати в різних степенях істоти висші від чоловіка, як рівнож і нисші. Виражене ся нашого Господа відносить ся до найвисшого степеня жита, яке належить до Божої при-

роди — безсмертя, як нагороди до якої Він запросив нас убігати ся. Що є жите? Ми не тільки відчуваємо жите в нас самих, але бачимо його діяльність в низших звірят, а навіть в рослинах а також сказано о існуванню тогож в висшій формі: Божественній і ангельській. Як жеж нам означити вираз так високого значіння?

Коли не можемо відкрити тайни жерела житя у всім, можемо безпечно прийняти, що Божа Істота — Єгова є великим жерелом всього житя, котрому всі інші жерела завдячують своє існуванє. Всі живучі єства є результатом і від него зависить їх жите.

Все жите чи то в Бозі чи в Його сотворінях є одно і те саме то є первісток енергічно ділающий, але не субстанція. Є то принцип, котрий егзистує в Бозі, а котрий в Його сотворінь є результатом певних причин, котрі Бог установив, і котрих Він через се є причиною, і автором або жерелом. З того powodu Боже сотворінє не може бути частию, або потомством Сотворителя, Його Істоти, як то деякі собі виображають, а тільки ділом рук Божих, обдарованих від него житєм.

Узнаючи, що тільки Божа Природа посідає незалежне жите, неограничене, невичерпане, завше триваюче невитворене ані непідлягаюче контролі обставин, видимо, що Єгова з конечності є висшим понад ті фізичні права і достави, котрі Він призначив до піддержуваня своїх сотворінь. Є то рід житя яке є одиноко власністю Божої природи, яке означене словом **несмертьельність**. Як показано в попереднім викладі, що „несмертьельний” означає непідлягающий смерті, хоробам і болізням. Фактично несмертьельність можна уживати, як символ Божества. З Божественного

жерела виходить всяке жите і благословенства, кождий добрий і досконалий дар, подібно, як земля отримує від сонця світло й силу.

Сонце є великим жерелом світла для землі, освічаючи всі річи, витворюючи розмаїті кольори і тіні світла після природи предмету на котрий кидає своє світло. Те саме проміне сонця падає на діямент, що і на цеглу і на ріжнородні шкла рівнож витворюють подивляючу ріжницю наслідків ділання світла. Світло одно і те саме але предмети на котрі світло падає ріжнять ся в здібності приймаючі і відбиваючі ся тогож. Так воно має ся з житєм. Те все впливає з одного невичерпаного жерела. Острига має жите але її організм є таким, котрий не може багато оказати життя, як цегла не може підбити багато сонічного світла. Так воно є в обявленю висшого життя в звірят, риб і птиць. Подібно, як ріжні гатунки шкла під діланем сонічного світла, так се ріжні сотворіня показують відмінну силу своїх ріжнородних організмів, які посідають, коли жите оживляє їх організми.

Ошлюфований діямент так застосований до світла, що то видаєсь так немовби посідав власне світло, а за те якби сам був маленьким сонцем. Так то справа має ся й з чоловіком, одним з Божих діл сотворіня „мало що меншим від ангелів.” Він був так зформований аби був здібний до приняття й заховання життя через уживанє средств, якими Бог обдарив його і ніколи не мав згаснути. За те то Адам перед своїм упадком був висшим над всі інші земські сотворіня, не з якоїсь причини в данім первістку життя а з причини висшого рода організму. Ще і те памятаймо, що як діямент не може відбивати світла, коли

неосвічений від сонця, рівнож і чоловік посідає і користує з життя так довго доки заобеспечений в житті. Чоловік не посідає в собі вродженого життя, він не є жерелом життя так само як діамант не є жерелом світла. Найлучшим доказом, що не посідаємо вродженого життя в нас самих, або так виразитись не ємо не смертними, бо від часу від коли гріх ввійшов у світ, смерть прийшла на весь рід людський.

Бог так зарядив що чоловік в Едені мав право приступу до дерев, підтримуючих життя, а рай в котрім Адам жив, був ульокований, де знаходилися „дерева всякого роду” принадні на погляд і смачні до їди (1 Мой. 2:9, 16, 17). Межи деревами життя добрими до їди знаходилося одно заказане дерево, в часі коли чоловікові було заборонено їсти з дерева знання доброго й лихого, йому дозволено було їсти з дерев свобідно, що піддержували досконале життя; і він був відділений від них тільки по переступленю права, аби кара смерті виконалась на нім. — 1 Мой. 3:22.

З того бачимо, що слава й красота чоловіка полягає від постійного піддержування життя, так власне як і світло та красота діаманту залежить від постійного допливу сонічного світла. Коли гріх позбавив людськість права до життя, достарчуване тогож було здержане і сейчас дорогоцінний жемчуг начав тратити свою ясність і красоту, аж накінець зівстав позбавленим останнього права до життя. Його красота счезла як павутинне (Пс. 39:11). Так як діамант тратить свою красоту, коли світло відняте, так чоловік тратить життя, коли Бог повстримає достарчуване тогож. Чоловік, як умре розпадає ся; відійшов, і де він подів ся? (Йова 14:10). Честь його дітям чи ні

він того не знає, понижені вони йому байдуже. (стих 21). „Бо в могилі кудя ти йдеш, нема вже роботи, ні роздумованя, ні знаня, ні мудрості” (Єккл. 9:10), Але зате що знайдено викуп і що смертна кара зістала сплачена Спасителем, жемчуг, буде міг знову мати привернену свою красоту і буде знову досконало відбивати образ свого Сотворителя. „Коли зійде сонце справедливості і оздоровлене в проміню його” (Мал. 4:2). З причини Христової жертви за гріх „всі що в гробах, вийдуть, тоді настане новонастане всього; а коли вже всьо зістає відновлене, людськість осягне досконале житє, як перше, а котре через послушенство може посідати вічно.

Але то не є ще нагородою, про котру Христос споминає, при останку вузкої дороги. Довідуємо ся з іншого тексту сьвятого Писаня, що обіцяною нагородою для тих, що поступають по вузкій дорозі є статись учасниками „Божої природи.” осягнути житє урожене, житє, в так високім степени, яке тільки Божа природа може посідати — нескмертьність. Що за надія! Чи осьмілили-бисьмо ся пожадати так високої слави, певне, що ніхто невідважив би ся правно пожадати без ясного запрошеня. З першого листа до Тимотея 6:14—16 учимо ся, що безсмерте перше посідала тільки Божа Істота. Читаємо: „Він [Ісус] в Його часі [Тисячлітїю] явить, хто є блаженний, і єдиний Цар над царями і Пан над панами; один, що має безсмерте, і живе в сьвітлі неприступному, котрого не бачив ніхто з людей, ані бачити не може; Йому-ж честь і держава вічна. Амінь.” Всі інші істоти, ангели, люде, звірята, птиці, риби і інші є тільки начиннями, які посідають мірку житя, ріжнячи ся всі характером, здібностями,

та родом, після організму, який подобало ся Сотворителеві дати кожному з них віддільно.

Дальше довідуємо ся, що Єгова, котрий один оригінально посідав безсмерте високо вивисшив Свого Сина, нашого Господа Ісуса Христа, до тої самої Божественної природи, яку сам посідає, до безсмертної природи, длятого Він є тепер живим образом особи Отця (Жид. 1:3). Тому читаємо: „Бо як Отець має ЖИТЕ В СОБІ [Божа дефініція о „несмертальності“] недостарчуване з іншого жерела, ані независиме від обставин, вроджене житє], так дав і Синові мати ЖИТЕ В СОБІ.” Йоана 5: 26). За те від воскресеня Господа нашого Ісуса Христа є дві несмертальні Істоти, і предивна благодать Божа, що обітниця дана „послідователям Христа” вибраних в віці Євангелії, доступити тої самої слави. Однак не всі з великого числа; що є Христіянами лише з імені осягнуть велику нагороду а тільки „мале стадо” побідоносців, котрі так убігають ся, аби могли отримати, котрі поступають слідами Ісуса; котрі подібно, як Він поступають тою вузкою дорогою, жертвою самовідреченя ся і то аж до смерті. Сі в часі воскресеня стануть ся учасниками Божої природи і форми, ся несмертальність, независимість, самоєгзистенція, Божа природа, є житє до котрого веде вузка дорога.

Ся кляса не повстане з гробів, яко людські істоти, бо як апостол запевняє нас, що хоч їх тіла всіяні до гробу, як тіла тілесні але повстануть тіла духовні. Сі всі будуть „перемінені” і як носили образ земного так будуть носити образ небесного. Але „ще ся не явило чим будемо; знаємо що коли Він явить ся будемо Йому подібні” беручи участь в славі, яка має ся обявити” 2 Кор.

4:17; Йоана 17:22; 1 Пет. 5:10; 2 Сол. 2:14; Кол. 1:27.

Високе покликанє до зміни природи ограничене тільки до віку Євангелії, і є самотньою нагородою сього віка. Тим способом слова нашого Господа Ісуса Христа цитовані на початку викладу означають, що всі, котрі неубігають ся самотню нагороду **тепер дану**, знаходять ся на дорозі, яка веде до погибелі. Вузка дорога, є самотньою дорогою **тепер отвореною**; для того, що є тяжкою мало знаходить ся таких, котрі хотілиби поступати по ній. Всі інші, ще знаходять ся на широкій дорозі, так, що тільки „мале стадо” уйшло прокляття, яке панує над світом. Маса людства в їх слабосильності волять широкую дорогу, легку догаджування самим собі.

Вузку дорогу в кінці котрої знаходить ся життя — нестерпність, можнаби назвати дорогою смерті, для того, що її проба відбуває ся коштом людської природи аж до її кінця. Є то вузка дорога від смерті до життя. Будучи узнані вільними від вини Адама й смертної кари, посвячені, добровільно зрікають ся тих прав, які зістали їм признані і чинять з них жертву, котру в своїм часі були би дійсно отримали разом зі світом. Як чоловік „Ісус Христос” положив, чи пожертвовав життя своє за світ, так і сі стають ся співжертводавцями з Ним. Не для того, щоби Його жертва не була вистарчающею, аби других було потрібно, Його-ж жертва зовсім вистарчающею, для тих же дозволеним служити й терпіти, аби могли стати ся невістою і співучасниками. Тому коли світ знаходить ся під прокляттям смерті і умирає в Адамі, „мале стадо,” через віру в Ісуса Христа має приписане собі оправданє, а через оправданє

право до вічного життя на землі, котре має зложити на жертву Богу, або вмерти з Христом. Вони жертвують ся і умирають з Ним, яко людські істоти, аби могли стати ся учасниками Божої природи і слави з Ним; бо віримо, що коли з Ним умremo, з Ним і прославлені мем. — Рим. 8:17 і 2 Тим. 2:11, 12.

Поступаючі вузкою дорогою отримують нагороду на початку Тисячліття, о ко-ру ся убігали, т. є. нестерельність, а будучи одягнуті в Божу природу і власть будуть приготовлені до великого діла направлення і благословлення світа в часі тогож віку. З кінцем віку Євангелії вузка дорога до нестерельності зістане замкненою, длятого, що „мале стадо,” яке мало бути досвідчене й випробоване, буде доповнене. „Тепер час приятний” [грецьке *dektos* приємний, або час до прийняття] — в котрім то часі жертводавці приступають з заслугами Ісуса, і стають з Ним умерлими, і так є приємними Богу, стають ся жертвою пахоців. Смерть, як кара за гріх Адама, не буде більше дозволеною, буде знищеною в часі Тисячліття; яко жертва є прийнятою й нагородженою в часі віку Євангелії.

Святі сього віку суть на тій дорозі до життя одиноко, яко „Нові Сотворіня“ а яко людські сотворіня тільки яко жертви. Коли, яко людські сотворіня умremo з Христом, яко нові, духовні істоти з Ним жити мем (Рим. 6:8). Змисл Божий в нас пробуваючий і перемінений людський умисл сут зародком нової природи.

Нове життя може бути легко страчене; Павло запевняє нас, що будучи сплдженими з Духа, через Слово Правди, еслибсьмо жили після тіла помremo (страtimo наше життя), тілесні учинки

(склонности людської природи) жити будемо, (яко нові сотворіня); котрі бо Духом Божим водять ся ті сини Божі" (Рим. 8:13, 14). Се є річ великої ваги для всіх посвятих, бо коли бисмо зробили слюб з Богом жертвуючи наше чоловічество, коли-ж жертва зістала Ним прийнята, булоби даремним цофнути ся в зад. Пожертвоване чоловічество узнане тепер Богом за умерле й мусять дійсно умерти, і ніколи неможе бути повернене до життя. Повернене до життя опісля, булоби хвилиним догаджанем пожаданям тіла кождом нової духовної природи.

Багато є посвятих, що жадають нагороди і тих котрі були сплдженими з Духа, котрі почасті пересякли привабами сьвіта, і пожаданнями тіла, або підступами Сатани. Випустили з уваги виставлену перед ними нагороду, пробують поступати по середній дорозі, позіставати під благодатю Божою і приязні з сьвітом. Забувають вони що „любов сьвіта сього вражда проти Бога" (Якова 4:4), і що розпорядження для тих, що убігають ся о ту нагороду є: „Не любіть сьвіта, не приймайте слави один від одного, але шукайте слави, що від одного Бога походить." і Йоана 2:15; Йоана 5:44.

Сі, що люблять сей сьвіт, але не забувають цілком о своїм слюбі з Богом, отримують кари і очищувані огнем ріжних долегливостей, як то апостол виражає ся, віддані Сатані, на затрачене тіла, аби дух (нова сплджена природа), новий умисл спас ся на день Господа Ісуса (1 Кор. 5:5). А накінець, коли будуть через те виховані, можуть бути прийнятими до духовного стану, Будуть мати вічне духовне житє, так як се ангели мають, але утратять нагороду нескертельності. Такі бу-

дуть служити Богу в Його храмі, і стояти перед престолом маючи пальмові вітки в руках їх. (Одк. 7:9—17); але хоч їх стан буде славний, всеж не таке становиско як „малого стада” побідоносців, котрі будуть царями, сьвящениками Божими сидячими з Ісусом на престолі яко Невіста — Жена — наслідники, увінчані з Ним безсмертем.

Наша дорога є грудовата, прикра, вузка дорога, і коли би недостарчувана сила на помисльний наш кожний крок, ніколи не дійшлибсьмо до ціли а тою то силою суть слова нашого Господа і Провідника: „Бодріть ся, я побідив сьвіт, доволі з вас благодаті моєї, сила бо моя в немоцнх звершуєть ся” (Йоана 16:33; 2 Кор. 12:9). Трудности тої дороги мають в сей спосіб ділати, яко розділяючий принцип і усьвятити, вполерувати „свій нарід,” які мають стати ся „наслідниками Божими і співнаслідниками з Ісусом Христом.” Маючи на взгляді ті річі приступаймо сьміло до престолу благодаті, щоби доступити милосердія і знайти ласку в часі потреби в час коли ми боюємо добрий бій віри для отримання „корони слави” — безсмертя — Божої природи. — 2 Тим. 4:8; 1 Пет. 5:4.

СВЯТА ДОРОГА.

Коли особливша надія віка Євангелії є так вадивляючо славною, а дорога відповідно до неї так трудна, вузка, наїжена труднощами і небезпеченствами на кождім кроці, а до того мало є таких, що їй знаходять, то рівнож в будучім віці справа буде матись цілком в інший спосіб. Як ріжнить ся надія так і дорога інша, котра провадить до неї. Дорога до несмертельності є дорогою, яка вимагає жертв, в іншій разі правних і

властивих надій, прямивань і пождань, розстаня ся на завше з людською природою. Але дорога до людської досконалості, реституції, надії світа, вимагає самотньо полишення гріха, невимагає виречення ся прав чоловіка, але властивого їх уживання. Она буде провадити до особистого очищення і відзискання образу і подоби Божого, який посідав Адам замість гріх увійшов у світ.

Дорога провадяча до дійсної людської досконалості буде простою і легкою, так простою, що хто ходити не тим шляхом той не зблукань, хоч і як був би недоумний" (Ісаї 35:8); так проста що потім уже не будуть більше навчати одно одного, чи брат брата й казати: Пізнайте Господа, самі бо знати муть Господа від найменшого до найбільшого. (Єр. 31:34). Замість вузької дороги, про яку мало є таких, що їй знаходять, тяж названа, „свята дорога," публична дорога, шлях, гостинець, а не вузька, спадиста, грудувата, трудна з колодами а дорога вмісне приготована до легкого по ній поступовання, виключно уряджена для вигоди і помочи подорожуючих. Стихи 8 і 9 показують, що се є дорога публична, отворена для всіх відкуплених — для кожного чоловіка. Кождий чоловік за котрого Христос умер, котрий признає і скористає з спосібностей і благословенств куплених Його дорогоцінною кровю, може поступати по тій святій дорозі, великої мети, до осягнення повної досконалості чоловіка і вічного життя.

На тій дорозі нікому не буде приписане оправданє і почисленє за святе й досконале перед Богом; коли зачнуть своє подорожуванє по тій святій дорозі, то можуть дійти до дійсної досконалості, як результат витривалості й послушен-

ства, для котрих всякі прихильні средства будуть дані їх Відкупителем, котрий тоді запанує. Кожда одиниця, відповідно до своїх вимог дістане підтримане від мудрого і досконалого заряду нового царства. Се окажется яко правдивий результат Викупу. Від часу від коли наш Господь Ісус Христос дав себе на викуп за всіх і бажає аби всі до знання правди прийшли, а через те до дійсної досконалості. Длячого-ж не установив зразу так доброї й вигідної дороги для всіх? Чому не усуває перешкод і каміня спотикання і сїтий? Чому-ж Він тепер не помагає грішникови до поєднання ся, замість вузкої дороги, грудоватої, тернистої, трудної до вишукання а ще труднішої ходити по ній? З причини блудного зрозуміння Слова Правди, і брак доглянення, що теперішня вузка дорога веде до особлившої надгороди і є для випробовання й вибору „малого стада” співнаслідників, тіла Христового, котре коли буде вибране й вивисшене з їх головою буде благословити всі народи, і се власне є тим в чім многі блудять що до належного зрозуміння сього предмету. Многі не маючи поняття о Гожім пляні, оповідають сьвяту дорогу, лехку, провадичу до житя в сьому віку, а що така неєгзистує, запутують ся, коли старають ся погодити, аби застосувати факта і Сьвяте Писанє з їх блудними науками. На тій сьвятій дорозі котра буде в коротці отвореною, все що грішне буде заборонене, тим часом сі що поступають по вузкій дорозі мусять заперти ся самих себе, і многих річий котрі не є грішні, чинити жертву, як рівнож провадити сьвяту борбу з окружаючим їх злом. Се є дорога жертви, а дорога в грядущім віку буде дорогою справедливості.

О тій великій дорозі виражено виразно в символічній мові, що: „Лева там не буде ні звір хижий на його не ступить; ні, він там не знайдеться; ходити ним будуть самі лиш спасені. (Ісаї 35:9). Як багато левів знаходиться на дорозі тих, котрі охотно хотілиби покинути грішну дорогу, а наслідували справедливність. Лев звироднілої публичної опінії, відстрашує многих від поступованя за голосом совісті, в їх щоденнім життю, що до одіня, домових купецьких уряджень і т. д. Лев потягає до опияючих напоїв перешкаджає тисячам, котрі бажалиби, аби те зістало відтате від них. Пропагандисти повздержування ся від напоїв мають трудну задачу до виконання, лише власть грядущого віку буде в стані усунути ті труднощі, те саме можна сказати о інших змаганнях і моральних реформах. „Ні звір хижий на неї не ступить.” Великих корпорацій та тростів з'організованих для особистих цілей там не буде, й не будуть більше толерованими коштом загального добра.

„На сьвятій горі моїй (гора = царство Боже) одні одним шкодити не будуть.” (Ісаї 11:9). Хоч будуть певні труднощі в поконуванню труднощій злого і т. д. то рівнож в порівнянню з вузкою дорогою сього віка буде тая дорога легка. „Каміне перешкод буде усунене з дороги, знамя —хоругов правди народів буде виставлена” (Ісаї 62:10). Темнота та пересуд будуть належати до минувшості, справедливність отримає свою нагороду, а злomu буде відмірено після його заслуги. (Мат. 3:15, 18). Через здорове наказуванє, відповідне заохочуванє й виразні приписи, так як марнотравний син, так і людськість буде прова-

джена і виховувана аж до досконалості від котрої відпав перший отець Адам.

Тим то способом „вернуть ся визволені Господом,” із радісними піснями пійдуть на Сион і радість вічна буде над головою в їх; радости й веселощі знайдуть вони а смуток і воздыханє віддалять ся від них.” (Ісаїї 35:10). Наш Господь Ісус сказав тільки на дві з сих доріг, бо ще не був час тоді для отвореня третьої власне коли почав проповідувати рік Господень приятний глаголав до них: „Що сьогодні справдилось писанє се в ушах але поминув: „день пімсти” длятого що на те не був ще час. (Порівнай Луки 4:19, 21 і Ісаїї 61:2). Тепер коли вузка дорога зближаєть ся до свого кінця, величава дорога справедливості зачинає бути виднійшою при свитаню наближаючого ся дня.

Так то знайшлисьмо „Широку Дорогу” по котрій велика більшість людського роду прямує, будучи зведеною „князем сього сьвіта” поведована зіпсутим смаком. Довідалисьмо ся, що она зістала отвореною і людськість почала поступати по ній через непослушенство „одного чоловіка.” Знайшлисьмо, що „Свята Дорога” буде отворена нашим Господом, котрий видав себе самого, як викуп за всіх і спас всіх від погибелі, до котрої провадить „Широка Дорога,” і що в своїм часі буде доступною і легкою для відкуплених, котрих Він купив своєю дорогоцінною кров’ю. Довідалисьмо ся також, що сьогочасна „Вузка Дорога” отворена через заслуги тоїж дорогоцінної крові, є особлившою дорогою, яка провадить до спеціальної нагороди, і вмисне зроблена вузкою й трудною ради проби і дісципліни, виховання

тих, котрі будучи вибираними тепер мають стати ся учасниками Божої природи і співнаслідниками з нашим Господом Ісусом Христом і в Царстві Слави, яка в коротці буде обявлена для благословення всіх. Сі що мають сю надію, котрі пізнали сю нагороду, можуть уважати все інше в порівнянню „за сьміте і гній. — Філ. 3:8—15.

ХРАМ БОЖИЙ

„Спопе, дигнись, хай линуть сьпиви
Вічної веселості;
Бо предвічний Бог, що гідний слави,
Всі враги ним забиті.
Храме сьвятий Божий, будись! будись!
Сьвітло в небес зоріє
Від земного пороку отрясись
День слави твої мріє.

Щоб тебе понад землю піднести,
Бог вже свої сили;
Щоб сум твій в пахоці обернути
Що в журбі більш не жили.
Нарядись в оздоби сьвітлі шати,
Надінь одіне чисте;
Твій цар знає дорогу до мети
Що є певне і сьвяте.”

ВИКЛАД XII.

ОБ'ЯСНЕННЯ РИСУНКУ ПРЕДСТАВЛЯЮЧОГО ПЛАН ВІКІВ.

Віки. Життя. Рівень дійсного й приписаного становища. Курс нашого Господа Ісуса. Курс Його послідователів. Три класи в номінальній Церкві. Розділені в часі життя. Помазана класа прославлена. Класа з великого горя. Кукіль спалений. Сьвіт благословлений. Вихід славний.

НА початку сього тому подаємо рисунок представляючий Божий План спасення сьвіта. Тим же старалисьмо ся допомогти умишлови при помочи обсервації вирокувати поступ Божого плану, степені, які мусять перейти всі, котрі мають доступити повної „перемінн” людської природи на Богу.

Найперше поданий нарис трох великих сьвітів, А, В, С. — перший з сих, А, тревав від сотворення чоловіка аж до потопа; другий, В, від потопа до Тисячліття початку, пановання Христа, в час Його другого приходу; а третій, або „Сповнене ся времен,” С, треває від початку пановання Христа аж до „віків грядущих” (Єф. 1:10; 2:7). Про ці три великі епоки Сьв. Писане часто споминає: А названий „тодашній сьвіт”; В, названий нашим Господом „сей сьвіт,” а Павлом „сей лихий сьвіт,” Петром „нинішній сьвіт”; С, названий, „сьвітом що настане де домує справедливість,” як раз в супереч сучасного злого сьвіта. Тепер

зло царствує а справедливі страдають, але в грядущім віку буде на відворот; праведні будуть панувати а злочинителі будуть терпіти, а накінець зло і злочинителі будуть витрачені.

В кожній з сих трьох епок, або „світів“ Божий плян відносно людства посідає відмінний і віддільний зарис, а однаково кожда з них є частиною великого пляну, по доконаню котрого покаже ся Божа мудрість — хоч части сі розбирані з осіб на не оказують їх глибоких зарисів. Коли перший „світ“ („небеса і земля“ чи тодашній суспільний лад) проминув в потопі, з того виходить що тодашній устрій мусів бути інший, чим в „сім лихим світі“ в котрім, як наш Господь сказав, Сатана є князем; з чого являєсь, що князь сього світа не був князем світа, котрий був перед потопом, хоч мав він вплив і тоді. Декотрі уступи Свв. Писання кидають світло на Божу діяльність того часу, а сим уможливають нас вірити в Його плян, яко цілість. Мисль, яка з того насуваєсь є та, що „перший світ“ перед потопом був під надзором і спеціальною управою ангелів котрим було дозволено пробувати, що вони моглиб учинити в приверненю людського роду з упавшого стану. Безсумніву, за Божим дозволом, вони раді були спробувати того, бо всі викликували з радощів над ділами Божого сотворіння (Йова 38:7). То що ангелам було дозволено правити в першім світі не тільки що було безуспіху про що свідчать всі цитати відносячі ся до тої епоки, але можна прийти до зовсім слушного внеску з уваги на апостола, коли порівняти сучасну з минувшою та грядущою епокою, котрий говорить: (Жид. 2:5), „Не ангелам бо покоровив вселенну грядущу, про котру глаго-

лемо": Нї, грядущий сьвіт буде під контролею Господа Ісуса і Його послідователїв; тим то не тільки що буде справедливий заряд аніж „сього злого сьвіта“ але буде успішнішим чим перший сьвіт“ під „управою ангелїв“ котрих нездібність поправлення людської раси була доведена тим, що безбожність була так велика, що Бог в своїм гніві і в справедливім обуреню, витратив тоді живучій людській рід з винятком вісьмох осіб. — і Мой. 7:13.

В часі „сього лихого сьвіта“ чоловікові дозволено управляти самим над собою; але з причини свого упадку, він є під контролею Сатани, „князя сьвіта сього,“ проти котрого сітний і інтриг боров ся надармо в своїх стремліннях правити собою через довгий час т. є. від потопу аж до сього часу. Се пориванє ся чоловіка пановання над собою під властїю Сатани, закінчить ся в часі найбільшого горя, муки, якого не було від настаня сьвіта; А сим то буде доведено, що не тільки ангели хитрили допомогти в визволеню чоловіка з упадку а і він сам помимо всіх змагань не міг здобути задовольняючих умов.

Друга з сих великих епох, В, складає ся з трох ріжних віків, з котрих кождий, яко висший степень провадить висше і вперед в розвою Божого Пляну.

Вік D коли Божа спеціяльна діяльність була виконувана через патріархів Авраама, Ізаака і Якова.

Вік, E, є Вік Жидівський, або період, який настав від смерті Якова, в котрім то часі його потомство було уважане Богом, яко „Його нарід“. Сим оказував особливші дари, і ослідчив: „Вас одини (з поміж усіх народів на землі) признав

я за своїх," (Амоса 3:2). Сіж яко нарід були образом християнської Церкви „народу святаго“ вилучені зі всіх народів землі. Обітниці учинені їм були образом „лучших обітниць," даних нам, подорожуванє на пустині були образним переходом через пустиню до небесного Канаану. Їх жертви оправдували їх образно а не дійсно, для того, що кров волів та козлів не могла згладити гріхів (Жид. 10:4). Але в віку Євангелії, F, маємо „лучші жертви," котрі є вблаганєм (задоситьучиненєм) за гріхи цілого світа. Маємо царске священство, складаюче ся з тих котрі принесли себе в жертву Богу, яко „жертву живу" свята, угодну Богові, через Ісуса Христа, котрий є їх Вождом, чи „найвисшим святителем визнання нашого". (Жид. 3:1). В віку Євангелії знаходимо дійсність річей, котрі були укриті в віці Жидівським в образах і типах. Жид. 10:1.

Вік Євангелії, F, є періодом в котрім тіло Христове покликане зі світа, якому показано корону життя через віру, і над'звичайно великі, дорогоцінні обітниці котрими через послух покликаня та його вимог, можуть стати ся учасниками Божої природи, (2 Пет. 1:4). Панованє злого ще дозволене в світі, аби через спітканє ся з тимже, могли бути досвідченими, чи окажуть ся охотними в відданю людської природи, з її привілеями й благословенствами, яко жертву живу, аби бути подібними до смерті Ісуса, щоб бути подібними Йому в воскресеню. — Пс. 17:15.

Третя велика епока, C, має складати ся з многих віків — „Грядущих Віків". Першим з сих є Тисячлітє, G, є одиноким віком про котрий маємо означені інформації. Є то Тисячлітє підчас котрого Христос буде царствовать і благослови-

ти народи землі, довершуючи, новонастанє всього, що глаголав Господь устами всіх святих своїх пророків од віку. (Діян. Ап. 3:19—21). В часі того віка гріх і смерть будуть згладжені, бо Христок мусить царювати, аж положить всіх ворогів під ноги Його... останній ворог зруйнується смерть. (1 Кор. 15:25, 26). Буде то період великого відбудовання. Церква буде співнаслідником Його панування, так якто навіть Він сам обіцяв, коли сказав: „Хто побідить дам Йому сісти зо мною на престолі моїм, яккож і я побідив і сів з Отцем моїм на престолі Його.—Одк. 3:21.

„Грядущі Віки,” Н, слідуєть по великім періоді відбудовання, будуть віками досконалості, благословенства і щасливості, що ся відносить до діла тих віків Біблія нічого незгадує. Досить того знати, що будуть се віки слави, і благословенства з Божої благодаті.

Кожда з сих епох має свою пору початку і розвивання свого діла, і кожда кінчить ся жнивими, представляючими овочі віка. Жнива при кінці жидівського віка були періодом сорока літ триваючи від початку виступлення Ісуса з Євангелією, коли то був Помазанням Богом через Духа Святого (Діян. Ап. 10:37, 38) від 29 Р. Г. аж до збурення Єрусалиму Р. Г. 70. Той вік жидівський закінчив ся жнивими, а розпочав ся вік Євангелії. Був то перелом тих епох, як то показано на рисунку.

Жидівський вік скінчив ся в певній мірі, коли Господь Ісус при кінці своєї місії і по трох і пів літах відкинув нарід Жидівський говорячи: „Оцеж оставляєть ся дом ваш пустий.” — Мат. 23:38.

Однак була їм ще оказувана благодать через

три і пів року і ограничене до них покликане Євангелії згідно з освідченням пророка Дан. 9:24—27 відносно сімдесяти тижнів (літ) для них благодаті, в половині останнього тижня Христос мав бути забитий (умерти), але не за себе „Христос умер не за себе але за гріхи наші.” Тим способом положив кінець жертвам і приносам в середині тижня — три і пів року перед укінченням сімдесяти тижнів обітницї т. є. благодаті для Жидів. Коли правдива жертва зістала доконаною, з чого виходить, що образів жертви не могли вже бути більш узнані Єговою.

Вік Жидівський скінчив ся виповненням ся сімдесяти тижнів, або три і пів року по розп'ятю — по котрих Євангелиє голошено не тільки до Жидів але й серед Поган почавши від Корнеліюша. (Діянь. Ап. 10:45).

Сим закінчив ся їх вік, відносно, ласки і признання Божого їх церкви; їх народова егзистенція закінчила ся в великій недолі, котра послідовала час їх відкинення від ласки.

В часі жнив Жидівського віку розпочав ся вік Євангелії. Зарис того віка називає ся розвиванням ся і пробою „Христа — Помазанця Божого Голови і тіла.” Се є епока Духа, а за те можна сказати, що вік Євангелії начав ся помазанням Ісуса „Духом Сьвятим і Силою”. (Діянь. Ап. 10:38; Луки 3:22; 4:1, 18) в часі його хрещення, а що відносить ся до Церкви т. є. Його тіла, зачало ся в три і пів року пізнійше.

„Жниво” становить також замкнене віку Євангелії, в котрому часі сходять ся разом два віки знову, — кінець віка Євангелії, а початок Реституції, або Тисячліття. Вік Євангелії замикає ся подібними подіями, які мали місце при закінчен-

ню ся віка Жидівського, котрий є взірцем або „тіню,” як тоді перших сім літ були виключно посвячені для Ізраїля по тілі і були літами благодаті, так і тут подібнож сім літ мають той самий характер Церкви Євангелії, за котрими слідує горе, (огонь) на цілий сьвіт, яко кара за його підхоти, а приготуване на панованє справедливості.

ДОРОГА ДО СЛАВИ.

K, L, M, N, P, R. кожда з них представляє відмінну лінію — позьом. **N** представляє позьом совершеної людської природи. Адам був на тім позьомі занім согрішив; але від моменту його непослушенства спав на лінію погибелі, або на позьом грішників **R**, на котрій все його потомство народжене, а те все рівняє ся „Широкий Дорозі” котра веде до погибелі. **P**, представляє позьом фігурального оправданя, признаване за виконуване жертв закону. Не була се дійсна, правдива досконалість, бо „закон нікого не звершив.” Жид. 7:19.

N, представляє не тільки позьом людської досконалості, яку колись посідав досконалий чоловік Адам, але представляє також становиско всіх людий оправданих через віру.” Христос умер за гріхи наші по писанням,” а за те всі віруючі в Христа — т. є. сі всі, котрі приймуть і признають Його досконале і скінчене діло жертви, для їх оправданя — за їх віру узнавані Богом як праведні — досконалі люде, так якби ніколи не були грішниками. Всіх, котрі приймають Христа, яко свого Спасителя, Бог уважає на позьомі людської совершенності, **N**, се одинока точка, за помочаю, котрої чоловік може зблизити ся до Бога, або мати яку небудь з Ним єдність. Всіх находячих

ся на сьому позьомі Бог називає синами — людськими синами. Прото Адам був сином (Луки 3:38) і мав єдність з Богом занім став ся непослушним. Всі котрі признають і приймуть діло Відкуплення Господа нашого Ісуса Христа, почислені чи узнані, яко привернені до першої чистоти а за те мають єдність з Богом.

Підчас віку Євангелії Бог учинив спеціяльну пропозицію, оправданим, людським істотам, говорячи їм: що під певним услів'єм можуть доступити зміни природи, що можуть перестати бути земськими істотами а статись небесними, духовними, такими як Христос їх Спаситель. Деякі оправдані вірою, будучи вдоволеними радіст'ю і спокоєм, який мають через віру в відпущенє їх гріхів незважають на голос коли кличе їх аби поступили висше. Інші, знову порушені великою любов'ю Бога яку оказав їм в Відкупленю їх від гріха, зрозумівши, що від тоді більше не належать до себе а відкуплені дорогоцінною кров'ю, говорять: „Господи, чого хочиш абим учинив”. Такі дістають від Господа відповідь через Павла, котрий каже: „Тож благаю вас, братя, щедротами Божими, представляйте тіла ваші, (яко) жертву живу, сьвяту, угодну Богові; (се) розумне служенє ваше”. (Рим. 12:1). Щож апостол розуміє, взиваючи, представляйте тіла ваші, яко жертву живу? Він розуміє те, що ми маємо посьвятити на службу Божу всі сили й таланти, які посідаємо, так щоби від тої хвилі, ми не жили більше для себе самих, наших приятелів, родини, анї сьвіта, анї для нічого і нікого іншого, яко послушні в службі Того, котрий відкупив нас своєю дорогоцінною кров'ю.

При пожертвованю образних жертв Бог не

приймав жадної, котра була недосконала, або мала яку небудь ваду, а від часу від коли всі через Адама стали ся грішними не можемо бути приємними жертвами? Павло показує, що для того єсмо приємними жертвами, що єсмо святими. Ми не єсмо святими, як Ісус, котрий не знав гріху, бо єсмо потомками того, що согрішив, а тим же і ми уродившись в грісі — а одідичим, ані також не потому, щобисмо osiąгнули досконалість захованя ся, не вважаємо, що osiąгнулисмо ту досконалість, до котроїсмо покликані; коли посідаємо сей скарб то тільки в крухих текучих, глиняних начинях, аби слава нашої останньої досконалости була уважаною за благодать Божу, а не за нашу власну заслугу. Що Бог приймає нас, яко жертву і що освячує нас, походить з того, що Бог оправдав нас дармо від всіх гріхів через нашу віру учиненої Христом жертви за нас.

Сі що вірують і стануть послушними покликанню радіючи, що стали ся гідними терпінь і зневаг задля імені Христового недивлячись на річвидимі, але на річ, котрі є невидимі, на „хорону життя,” „нагороду нашого небесного покликання в Христі Ісусі” і „на славу, яка обявить ся в нас.” Сі від моменту посвячення ся Богові, неважані більш за людей, але будучи сплдженими від Бога словом правди, не є більше людськими, а духовними дітьми Божими. Тепер є вони о один степень близше нагороди чим тоді коли вперше увірували. Але їх духовна істота не є ще досконалою; вони тільки сплджені, але не народжені з Духа. Вони доперва є зародком духовних дітей, на позьомі М — лнії сплдження з Духа, прото не вважані більше, як тілесні; але як

духовні. Їх людська природа будучи раз їхньою раз оправдана, яку вони тепер віддали, або почислені за вмерлих, яко жертва жива, сьвята, угодна і принята Богом. Вони є тепер „Нові Сотворіня” в Христі Ісусі! Старі річи, людські надії, воля, амбіція минули, всі річи стались новими, бо: „Тим же, коли хто в Христі, той Нове Сотворіне, старе минуло; ось стало все нове. Виж не по тілу а в дусі, коли-ж тільки Дух Божий домує в вас”. (2 Кор. 5:17; Рим. 8:9). Коли ви зістали оплоджені з Духа, тоді (яко людські істоти умерли, і жите ваше заховане Христом в Бозі.

Позьом L, представляє стан досконалої духовної істоти, але занім можна дістатись на позьом L, услів'я нашого слюбу мусять бути виповнені вперше. Робимо з Богом слюб в тім: „що будемо умерлими для всіх людських справ, а на далі виконуванем того слюбу в часі цілого нашого жита, „підчиняти наше тіло” (смерті), усуваючи нашу волю на сторону, а виконувати одиноко волю Божу. Вступленє на позьом L називає ся народженє або повне вступленє до жита, яко духовна істота. Ціла Церква ввійде на той позьом, коли зістане вибрана зі сьвіта в часі „жнив” чи так сказати-б при кінци віку Євангелії. „Мертві” в Христі воскреснуть найперше”; потім ми, котрі зістанемось живими, будемо перемічені в мгновеню ока, зроблені духовними істотами, з подібним тілом до славного тіла Христового („бо мусить се тлінне зодягнутись в нетлінне”).

Діставши досконале духовне тіло, позбудимо ся теперішнього (котре в часі сплодження з Духа ставить нам перешкоди).

Але є ще один степень, який духовна істота має osiąгнути а тим є: „степень слави — позьом

К. не маємо на думці славу особи, але слава властї і уряду. Осягненє позьому **L** дає повну особисту славу т. є. стане ся духовною істотою, подібною Христові. Але тоді, коли станемо ся досконалими і учиненими цілком на подобіє нашого Господа і Голови, маємо бути учасниками з Ним слави, силн і власти, сидіти з Ним на Його престолї, так як Він ставши ся досконалим при воскресеню, зістав вивисшений і усїв по правиці Маєстату Божого. Тим способом дійдемо до позьому **K** — позьом вічної слави.

Адам був досконалою істотою, піраміда, а. Завваж її позицію — на позьомі **N**, яка репрезентує людську совершенність. На позьомі **R**, яко позомі, що представляє гріх і смерть, піраміда, без вершка, **b**, недосконала фігура, яка репрезентує Адама, і його потомство, здеградоване, грішне, і під осудом смерті.

Авраам і інші того часу були в приязні з Богом будучи оправданими вірою за те репрезентовані пірамідою, **c**, на позьомі **N**. Авраам був членом упавшої людської раси, і природньо належав як і решта до позьому **R**, але Павло говорить нам, що Авраам був оправданий через віру, т. є. що задля його віри, зістав узнаний від Бога безгрішним досконалим чоловіком. Задля його віри Бог винїс його понад сьвіт упавших і грішних людий, до позьому совершенності на лінії **N**; а хоч не був досконалим в дійсності рівнож був прийнятий до благодаті яку Адам утратив, то значить єдність з Богом, був яко „Друг“ (Яков 2:23). Всі, що находять ся на позьомі досконалості **N**, (без гріху) є друзями Бога а Він їх; але всі ті, що на лінії **R**, або грішній є Його „ворогами через безбожні чини.“

Рід людський по потопі, який репрезентує фігура, d, був ще на лінії R — на позьомі неприязні з Богом, позістає там аж дотн, доки Церква віку Євангелії не буде вибрана а вік Тисячліття розпічне ся.

„Ізраїль по тілі,” підчас Жидівського віку, коли приносили фігуральні жертви, козлів і бичків, очищав ся ними (не дійсно але фігурально, „нічого бо незвершив закон.” Жид. 7:19), вони були образowo оправдані, за те знаходять ся (e) на позьомі P, позьом фігурального оправдання, котре тревало від даня закону на горі Синай, аж до часу, коли Ісус положив кінець законові прибивши його до Хреста. За те фігуральне оправданє закінчилось через установленє „луччих жертв” чим Жидівські фігури, таких, „котрі справді „гладять гріхи сьвіта,” „котрі до них приступають можуть учинити їх [дійсно] досконалими”. — Жид. 10:1.

Огоп' і проба якого довелось зазнати тілесному Ізраїлю, в часі Христової присутності, пересіваючи їх і відділяючи правдиву пшеницю від їх номінальної церкви, „Ізраелітів правдивих” а особливо коли, по розділеню пшениці, він спалив полову [противну сторону того систему] огнем негасимим,” як се ілюструє фігура f. Се був час недолі, яку вони не були в стані відвернути. Гл. Луки 3:17, 21, 22; 1 Сол. 2:16.

Ісус, в тридцятім році життя, був совершенним, зрілим чоловіком, g, оставивши славу духовного стану, став ся чоловіком на те аби (благодатію Божою) пожив смерти за всіх. Боже досконале право є: око за око, зуб за зуб, житє за житє. Тим то конетним було аби досконалий чоловік умер за рід людський, длятого, що вимогам спра-

ведливості неможна було задость учинити в жаден інший спосіб. Смерть ангела не могла заплатити людської вини, так, як кров „козлів і бичків” не могла згладити гріху.” „Початок Створіння Божого” стався чоловіком” аби міг дати викуп (відповідну ціну) інакше й немігби учинити нічого більше, чим котрий небудь член упавшого роду людського. Він був „святий, невинний, чистий, відлучений від грішників.” Приняв на себе подобу грішників, „подобіє грішного тіла” людську постать. Але прийняв Він те подобіє в Його досконалості, не мав Він участі в Його гріху, ані одіичив недосконалості, а добровільно прийняв на себе терпіня, болізни декотрих людей в часі свого usługування, беручи їх терпіня і слабости, уділяючи житє, здоровле і силу в заміну, як написано: „Та Він взяв болізни й недуги наші на себе”. (Ісаї 53:4) „бо сила [житє, сила) від него виходила й сціляла всіх. Мар. 5:30; Луки 6:19; Мат. 8:16, 17.

Будучи в стані (досконалого) чоловіка, упокорився сам і стався послухним аж до смерті. Тоді представляючи себе Богові сказав: „Ось, і йду (у почину книг написано про мене) вчинити волю твою Боже.” А те посвяченє себе самого виразив символом хрещеня в воді. Тим способом ставлячи себе, пожертвовав свою істоту, пожертвоване Його було сьвяте (чисте) угодне Богу, котрий оказав своє принятє через наповненє го своїм Духом і Силою, коли Дух Сьвятий зступив на Него, тим власне способом помазав Його.

То наповненє Духом Сьвятим було сплodgeнєм до нової природи — Божої, яка мала розвинутиьсь вповні або нагородженою, коли доповнив

цілком свого пожертвования — жертви людської природи. Те сплоджене було о степені висшим до людського стану, що є означеним через піраміду, **h**, на позьомі **М**, лінія духовного сплодження. На сьому позьомі Ісус прожив три і пів року свого життя аж Його людська еґзистенція скінчилась на Хресті. Тоді будучи три дні умерлим воскрес з мертвих, досконалою духовною істотою (**i**, на позьомі, **L**, народжений з Духа). Первородний з мертвих. „Те, що народилось з Духа є дух.” Для того Ісус після Його воскресення був Духом, духовною істотою а не людським еством в жаднім того слова значіню.

То правда, що по воскресеню, мав силу являтися, і являв ся, в людськїм тілі, аби міг научати своїх учеників і довести їм, що не є більше умерлим, але не був більше чоловіком й не підлягав людським вимогам, а міг і прийти й відійти, як вітер (навіть при замкнених дверех) і ніхто не міг сказати звідки прийшов. „Так усякий народжений від Духа.” Єв. 3:8; порівнай 20:19, 26.

Від хвилі посвячення ся в часі Його хрещеня, Він, яко людська істота був узнаним за мертвого, а нова природа взяла свій початок, котра мала бути довершеною при воскресеню, що і осягнув досконалости духовної істоти на позьомі, **L**, се було збуджене духовне тіло.

В сорок день по воскресеню Ісус вступив до маєстату Божого на позьом Божої Слави, **K**, (піраміда **k**). В протягу віку Євангелії був в славі, **I**, “усів з Отцем на Його престолі”, був головою своєї Церкви на землі, яко управитель і сторож. В час цілого віку Євангелії Церква була в процесі розвою, карності й проби в тій цілі, аби прикінци, чи в часі жнив віка могла статися женою

і співнаслідником царства. З тої причини Церква має зв'язь з Його терпіннями, аби могла прославитись з Ним на (позьомі, К), в часі властивім.

Степені по котрих Церква поступає, є ті самі по котрих поступав її Вожд, Господь, котрий „полишив нам приклад, абиśmy вступили в Його сліди” — з тою ріжницею, що Церква розпочала з низшого позьому. Вжесьмо се бачили, що — наш Господь прийшов на світ на позьомі людської досконалости, N, миж походимо з покоління Адама, єśmy на нисшім позьомі, R, лінії гріху, недосконалости, ворогування з Богом. Тому для нас найпершою річю, бути оправданими а тим способом діпняти позьому N. І як нам сього доконати? Чи через добрі учинки? Ні; грішники не є здібними чинити добре. Немогучи поручити самих себе Богу, за те „Бог любив нас, ще тоді колиśmy були грішними, Христос умер за нас”. (Рим. 5:8). Тоді, услів'є, яким єśmy оправдані, чи так сказати доходимо до людської досконалості є тим, що Христос умер за наші гріхи, вибавив, підніс нас, „через нашу віру в Його кров,” до позьому досконалості з котрого упалиśmy в Адамі. „Вірою єśmy оправдані, [піднесені до позьому N],” „Оправдивши ся ж вірою, маємо мир з Богом” (Рим. 5:1), і Бог нас більше не вважає за неприятелів, але єśmy оправдані людські сини, на тім самім позьомі, що Адам, та Господь наш Ісус, з тою ріжницею, що вони були дійсно досконалими а нам тільки приписана досконалисть від Бога. Те почислене нам оправданє отримуємо через віру в Слово Боже, котре говорить: Єсьте „відкуплені,” „вибавлені,” „оправдані дармо від всіх річий.” Стоймо

перед Богом без вини, без плями, і сьвяті, зодягнені Христовим оправданем приписаного нам через віру нашу. Він згодив ся аби наші гріхи були Йому приписані, аби міг потерпіти кару за нас, так якби Він сам був грішником. З того виходить, що Його праведність приписана всім, котрі приймуть Його відкупленє, і спровадять за собою всі благословенства й права, які мав чоловік занім гріх увійшов у сьвіт. Віра повертає нам жите і приязнь з Богом! Тую єдність можемо мати сейчас, через ужите нашої віри, а цілковита єдність й жите нам запевнені в Богом „назначенім часі.”

Належить запам'ятати що благословенство оправдання, ще не змінє нашої природи: ми єсьмо ще людськими істотами. Єсьмо вибавлені з нещасливого стану гріху, відкинення від Бога, так, що замість бути людськими грішниками, єсьмо людськими синами, а так ставшись синами Бог говорить до нас як до таких: Підчас віку Євангелії, Він, покликає „мале стадо” „співнаслідників,” кажучи: „Сину мій, дай мені серце твоє,” т. є. дай себе самого, твоє земське майно, твою волю, твої таланти, словом всьо, так як се Ісус дав ти приклад, а зате учиню тебе сином на позьомі висшім чим людський. Учиню тя духовним сином, сином що буде мати духовне тіло, подібне до Христового по воскресеню „образ Отця Небесного.” Если позбудеш ся всіх земських надій, замилювань, замірів і т. д. пожертвуй свою людську природу зовсім, і уживай її на мої услуги, а дам тобі іншу, висшу природу чим іншим людям, учиню тебе „учасником Божої природи” „наслідником Божим, співнаслід-

ником з Ісусом Христом, коли тільки з Ним страждемо, щоб з Ним і прославитись."

Ті, що правдиво оцінили нагороду, яка виставлена перед ними в віку Євангелії, відкладають охотно всякий тягар на сторону і терпеливо перебігають замірений біг, так аби здобути заклад. Наші учинки не були для запевнення нам оправдання. Господь наш Ісус виконав всьо, що було до виконання, і то аж до кінця і коли вірою приймаємо Його докінчене діло, єсьмо оправдані, піднесені до позьому N. Але тепер, колибисьмо хотіли поступати дальше, неможемо поступати безчинів. Не можемо стратити нашої віри інакше стратилибисьмо через те наше оправданє, але будучи оправданими і поступаючи в вірі єсьмо в стані (через благодать дану нам при наших сплodgeнєю з Духа) ділати, приносячи оводі угодні Богові. Бог від нас того вимагає; бо то є жертва, яку ми послюбили чинити. Бог вимагає, щоб ми оказали оцінку великої нагороди даючи все що маємо і чим єсьмо за туж; не людям, а Богу — жертву сьвяту, і через Христа угодну Йому — нашу розумну службу.

Коли ми предложимо сі всі річи, ми кажемо: „Господи, як Ти бажаєш, щоб я мав дати, сєю мою жертву, мій час, талант, вплив і т. д. Tobі? Тоді екзаменуєчи Боже Слово, ради відповіді, чуємо Його голос, котрий поучає нас, віддати в Його руки все що посідаємо, як се учинив наш Господь Ісус, чинячи добре всім людям, як маємо спосібність, а головнo домівникам віри, у-служуючи їм духовним і природним харчем, одягаючи Христовою заслугою, або земним одінем і так, як єсьмо в стані та після їх потреби. Посьвятивши всьо єсьмо сплodgeні з Духа, тоді до-

сяглисьмо вже позьому М, а тепер через силу, яка нам зістала уділена, если її вживаємо, будемо в стані виконати весь наш слюб, і бути побідителями а й більш чим побідителями (силою Духа). Того, що нас полюбив і відкупив своєю дорогодінною кров'ю. Але так поступаючи слідами Ісуса:

„Не думай — побіда wygrana
А хай твоя праця неустанна
Тяжка праця — буде скінчена
Аж ти дана буде небесна корона.”

Корона буде осягнена, коли будемо поступати, як наш вірний Брат Павло, боював добрий бій віри і скінчив го, але не скорійш. Аж доти, доки огонь і запах нашої жертви, праці і служби мусять вноситись в гору щоденно, жертво-примних пахощів Богу приятних через Господа нашого Ісуса Христа.

Тіїж з сеї кляси побідителів, котрі „сплять” встануть духовними істотами, на позьомі L, а ті з тої самої кляси, котрі позістануть живими аж до приходу Господнього, будуть „перемінені” на такий самий стан духовних істот, і „незаснуть” ані на хвилю, хоч така заміна спричинить знищення глиняного начиня. Від тої хвилі перестануть бути слабими, земськими, тлінними істотами, а будуть вони цілком народжені з Духа, безсмертними, небесними, духовними істотами (1 Кор. 15:44, 52). Не знаємо як довго уплине часу по їх „переміні” їх удосконалення, як духовні істоти, (позьом, L), занім будуть, як комплітна громадка, прославлені, на (позьомі K) з Господом получені в силі і великій славі. Получене і комплітне прославлення цілого тіла Христового з Головою, буде се „весіле Агнця” і Його Невісти,

коли ввійде в повний покій до радості свого Господа.

Споглянь знов на рисунок — **п**, **т**, **р**, **q**, є се чотири віддільні кляси, котрі в полученю представляють номінальну Християнську Церкву, яко цілість іменуючи себе бути тілом Христовим. Кляси **п** і **т**, знаходять ся на позьомі сплоджених з Духа, **М**. Сі дві клясі знаходили ся разом через цілий вік Євангелії; обі учинили слюб з Богом, що стануть ся жертвами живими, обі були „приняті в улюбленім” і сплоджені з Духа, яко „Нові Сотворіня.” Ріжниця межи ними є та: **п** репрезентує тих, що виповняють учинений слюб і є умерлими з Христом до земської волі, цілий, замилювань, коли **т** представляє велику громаду сплоджених з Духа, котрі учинили слюб але цофнули ся від виконання того-ж. Кляса **п**, складає ся з побідителів, котрі будуть Невістою Христа, котрі засядуть з Ним на Його престолі в славі — позьомі **К**. А сим є мале стадо,” котрому уподобалось Отцеві Небесному дати Царство (Луки 12:32). Тії з кляси **т** уникають виречи ся своєї волі, але Бог, ще любить їх, і перепровадить дорогою трудностей й недолі до позьому **Л**, до досконалого духовного стану. Але вони стратять право до позьому **К**, столиці слави, длятого, що небули побідителями. Коли починаємо любов нашого Небесного Отця, если бажаємо отримати похвалу нашого Небесного Господа, если жичимо собі статись членами Його тіла, Його Невісти і сидіти на Його престолі, мусимо виповнити наш слюб жертви вірно і охотно.

Більшенство номінальної Церкви репрезентує частина **р**. Завваж, що вони не знаходять ся на

позьомі М але на N. Вони оправдані ал: не посьвячені. Не є зовсім посьвячені Богові, а за те не сплоджені з Духа, яко духовні істоти. Рівнож стоять висше від сьвіта, длятого, що прийняли Ісуса, яко свого Збавителя від гріху, але неприняли Небесного Покликаня сього віку аби стати ся частию духовної Божої родини. Коли-ж устоять у вірі і піддадуть ся справедливим правам в Царстві Божім, в часі новонастаня всього, то накінець отримають подобу і Образ Божий, так як був Адам, бо зістали відкуплені аби отримати те все. Становиско їх оправданя, позьом N, яко тих, що вірили й чули про спасенє через Ісуса, є тим винятковим благословенством, котрим вони тішать ся вчаснійше чим сьвіт в загалі (бо-ж всі прийдуть до пізнаня Правди в Тисячлітю.) Рівнож сії будуть мати тую користь, що начали вчаснійше і зробили троха поступу в правдивім напрямі. Але кляса p хибила скористати з дійсного добродійства сего оправданя з віри в нинішньому віку. Се є дароване тепер для спеціальної нагоди, цілі, аби дати декому можливість учиненя угодної жертви Богові, аби стати ся клясою n, яко члени „тіла Христового.” Такі з кляси p прийняли благодать Божу [оправданя] з віри на дармо (2 Кор. 6:1): занедбали скористати аби поступити дальше і представляти себе жертвою живою угодну Богові, в часі в котрім жертви приємні Йому. Ті з сеї кляси не є „святими” ані членами посьвяченого „тіла“ рівнож апостол назвав їх „братами” (Рим. 12:1). В тім самім значіню всі люди, коли будуть допроваджені до совершеного стану будуть на завше Христовими братами, без взгляду на те, що не будуть одної і тої самої природи. Бог є Отцем

всіх тих, що в згоді з Нпм без взгляду на їх природу.

Ще інша кляса, котра в звязи з номінальною Церквою, котра ніколи не вірила в Ісуса, яко в жертву за її гріхи, а яка за те не є оправданою — не є на позьомі N, а репрезентовані нисше позьому N, частю q. Се вовки в „овечих шкірах”; однако уважають себе Христіянами і узнавані, яко члени номінальної Церкви. Вони непризнають того, щоби Христос був їх Спасителем дійсно, а зате належать до позьому R; — належать до сьвіта і займають непотрібне місце в Церкві, а навіть суть великою шкодою для неї. В сім так помішанім стані з сими ріжними клясами, n, m, p і q`мішаючись разом і називаючи себе Христіянами, правдива Церква егзистувала через цілий час віку Євангелії. Так як то наш Господь предсказав, що номінальне небесне царство (номінальна Церква) подібне засіяній ниві: пшеницею і кукілем. І сказав, що Він дозволить „обоім рости разом аж до жнив,” до кінця віку. В жнива скаже женцям („ангелам” — післанцям): Зберіть перш кукіль та повяжіть у снопи, щоб спалити, а пшеницю зложіть у клуню в мене. — Мат. 13:38, 41, 49.

Сі слова нашого Господа показують нам, що коли Бог замірив аби ті обоє росли підчас віка і уважав їх за членів номінальної Церкви, Він замірив також, що надійде час розлуки межи сими ріжними елементами, коли ті, що становлять правдиву Церкву, його сьвяті (n) узнані і прийняті Богом, мають бути відкриті.—Мат. 13:39, 41.

Підчас віку Євангеліїросло добре насінє а кукіль, чи фальшиве — також. Добре насінє се „сини царства” — духовні діти, кляси n і m, коли

„кукіль се сини лукавого.“ Всі з кляси q і многі з кляси p є „кукілем“; бо „ніхто не може служити двом панам,“ і „того ви й слугами кого слухаете.“ Сі з кляси p не посв'ячують своєї служби і талантів Господеві, що відкупив їх — розумної служби — безсумніву віддають вони багато їх часу і талантів в службі дійсно в опозиції до Бога, а зате позістають в службі ворога.

Теперь завважте на рисунку жниво або кінець віку Євангелії: завважте дві часті на які те поділено — сім і трийцять і три літ, акуратна паралеля Жидівського віку. Се жниво подібно як і Жидівське має бути вперш пробою і пересіванєм Церкви потім наступить час гніву або вилите „останніх сім чаш“ на сьвіт включаючи номінальну Церкву. Жидівська Церква була „тіню“ або взірцем на тілеснім позьомі того всього чого Церква Євангелії заживає на духовному позьомі. Те чим був пробований тілесний Ізраїль на кінци їх віку була Правда, тоді, їм, представлена. Правда, яка була на той час була серпом і розділяла „Правдивих Ізраелітів“ від номінальної Жидівської Церкви; і правдивої пшениці було заледво мала частина в порівнянню до визнавців. Так само справа жнив має ся в сьому віку. Жниво віку Євангелії, як — віку Жидівського є під надзором головного женця, Господа нашого Ісуса Христа, котрий мусить бути тоді присутним. (Одж. 14:14). Найпершим ділом нашого Господа Ісуса Христа в часі жнив віка сього, буде відлученє правдивих від фальшивих. Номінальну Церкву задля її мішанини Господь називає „Вавилоном“ — замішанєм; а жниво є се час розділення ріжних кляс номінальної Церкви, і для дозрілості і усовершеня кляси n. Пшениця буде

відлучена від кукілю, дозріла пшениця від недозрілої, і т. д. Ті, що в класі п є „первістками” пшениці а по відлученю, в своїм часі, стануть Христовою Невістою, позістануть на завше з своїм Господом і будуть Йому подібними.

Відлучене „малого стада” від Вавилону показано на фігурі в. Она на дорозі з’єднатись з Господом, носити Його ім’я і прославитись з Ним. Прославлений Христос, Голова і тіло, показано на фігурі w. Фігури t, u і v репрезентують Вавилон — номінальну Церкву — упадаючу, ломлючу ся на дрібні частки підчас „великої недолі” в „день нашого Господа.” Хоч се все видаєсь страшною річю, та всеж се буде великою і дійсною користю для всіх, що становлять правдиву пшеницю. Вавилон, упадає, бо не є тим, чим іменує ся бути. Номінальна Церква має в собі багато гіпокритів, котрі стоваришувались з нею, позаяк она займає гонорове становище в очах сьвіта, а котрі своїм поступованем роблять Вавилон омерзлим запахом в очах сьвіта. Господь завше знав їх правдивий характер, але задля замірених Ним цілій зіставляє їх аж до жнив, коли позбирає з царства Його [правдиву Церкву, і повяже в снопи] всі річи, що спричиняють згіршіне, підлоту та тих що чинять беззаконє, і будуть вкинуті в огняну піч [недоля, руйнуючи їх номінальний систем і фальшиві визнання]... Тоді праведні, [класа п] сняти муть, як сонце в царстві Отця свого (Єв. Мат. 13:41—43). Недоля, яка приходить на Церкву буде спричинена значним взростом Недовірства і Спіритизму, різних родів, а що буде ворожою пробою, позаяк Вавилон любуєсь в многих науках суперечних з Словом Божим. Як се було в часі жнив Жидівського

віку, хрест Христа, був для Жидів дожидаючих слави і чести та власти каменем спотикання а для учених Греків глупотою так само в часі жнив віку Євангелії, рівнож буде каменем спотикання і скалою згіршіня.

Кожний, що будував що небудь інше на Христі окрім золота, срібла і дорогих каменів Правди, а згідно з тим характер, такий дуже болючо заведесть ся в часі гніву („огня”); бо дерево і сіно фальшивих наук і обрядів будуть пожерті огнем. Ті, що правдиво будували, а за те посідають відповідний характер представлені фігурою **s**, в час коли **t** представляє „велику громаду,” спроджених з Духа, але сі будували з дерева, сіна й соломи — пшениця але не зовсім дозріла в часі збирання первістків (**s**). Вони (**t**) тратять нагороду престолоа й Божої природи, але остаточно при народженю з духа діпнуть і стануть ся духовними істотами нисшого ряду чим Божя природа. Хоч сі правдиво посв'ячені вони опановані духом сьвіта до того степеня, що не здоліли віддати своє житє в жертву. Навіть в часі „жнив” коли живучі члени Невісти відділені від других словом правди, уши других, включаючи клясу **t**, будуть тупі до слуханя. Без сумніву будуть більше перераженими, коли переконануть ся що Невіста зістала доповнена і з'єднана з своїм Господом, а вони длятого, що за ліниві до слуханя і обтяжені іншими справами сього сьвіта, стратили їх велику надгороду, але красота Божого пляну, котрий вони, тоді зачнуть розпізнавати, яко одну любов, як для них так і для всього людства, поконають цілком їх журбу і воस्кликнуть „Аллилуя”! Обняв бо царство Господь Бог Вседержитель. „Радуймо ся й веселімо

ся і даймо славу Йому; прийшло бо весіле Агнця, Жена Його приготовила себе." (Одж. 19:6, 7). Завваж, також, щедрю провізію Господа: вислане для них запрошенє: Хоч не єсьте Невістою Агнця, можете бути на вечері весіля — „Блаженні, хто покликаний на вечерю весіля Агнцевого" (9 стих). Ся громада буде в своїм часі, через Господні строфованя, в повній гармонії з Ним і Його Плянм, і обміє свої шати, аби накінець отримати становиско другорядної ваги по Невісті — у, на духовнім позьомі, L.—Одж. 7:14, 15.

Час горя, яким буде навіданий сьвіт, наступить потім, коли Вавилон начне упадати і крушити ся на часті. Буде се знищенє цілого суспільного устрою і властей приготавляючи сьвіт до запанованя праведності. Підчас „горя" тілесний Ізраїль (є), котрий був відкинений, аж до сповнення ся часів Поган, буде привернений до Божої ласки, а Церква віку Євангелії, або духовний Ізраїль, буде доконаний і прославлений. Підчас віку Тисячлітя, Ізраїль буде головним народом на землі, попереду всіх істот на земським позьомі, в напрямі до єдності і гармонії до котрого всі послужні будуть поступенно притягнені.

Їх приверненє до досконалої людської природи, так добре як і сьвіта взагалі, буде поступенна робота, вимагаюча цілого віку Тисячлітя для повного виконаня своєї задачі. Підчас того тисячлітнього панованя Христа, результат Адамової смерти буде поступенно поглочений або знищений. Його різні види — слабість, біль, неміч, так добре як і гріб-смерть будуть уступати місце перед Висвободителем — Лікарем аж доки прикінци того віка велика піраміда нашого рисунку буде довершена. Христос (х) буде головою

всіх річий — великої громади, ангелів, і людей — слідує по Отцеві; слідує з ряду або ранги буде велика громада, духовних істот (у), а наступно ангели; тоді тілесний Ізраїль (z) включаючи тільки правдивих Ізраелітів, на чолі земських народів; тоді, всі люде світа (w), привернені до досконалого стану, як голова людського роду, Адам, за ним согрешив. Се привернене буде доконане поступенно підчас віку Тисячліття — „час новонастаня всього.” (Діян. Ап. 3:21). Однакож, декотрі, будуть погублені з поміж людей: перше, всі, котрі, помимо повного світла й спосібності, за час століт життя незахотять робити поступу в напрямі праведності і совершеності. (Ісаї 65:20); і друге, ті котрі робили поступ в напрямі до совершенства, але окажуть ся невірними в часі останньої проби в часі замкнення ся Тисячліття. (Одж. 19:9). Такі вмирають другою смертю, з котрої не має вже більш жадної обітницї ані воскресення ані привернення до життя. Тільки одна повна особиста проба дана. Тільки один викуп коли небудь даний, Христос не вмирає більше.

Коли споглядаємо на великий плян нашого Отця ради вивиснення Церкви а через неї благословлене Ізраїля, і всі народи землі, через новонастанє всього, то припоминає нам сьпів ангелів: Слава на вишинах Богу, а на землі впокій, між людьми благоволене.” Се буде виповнене ся Божого Пляну — „Зібранє всього в Христі.” Хто тоді скаже: що Божий плян, се було заведене ся. Хто тоді буде казати, що Він непоконав зло на добро а учинив аби і гнів людей а й злих духів славив Його?

Фігура піраміди не тільки що служить для до-

брої нагоди ілюструючи совершенність істот а продовжає відповідати ціль ілюстрації в представленю єдності всього сотворіння Божого, як то все буде в єдності цілістю з виповненем ся Божого пляну, коли гармонія і совершенність буде осягнена під провідництвом Христа, Голови не тільки Церкви, котра є Його тілом, але також все, те, що на небесах, і те, що на землі. — Єф. 1:10.

Ісус Христос був „початком,” „Голова” „верхнім каменем“ „головним угольним каменем“ сеї великої будови котра поки що тільки почалась; а всі інші камені мусять бути будовані в гармонії згідно з лініями і углами верхнього - каменя. Менше о те кілько гатунків каменя може бути в сій будові, неробить ріжницї кілько відмінних — ріжного рода природ є межі синами Божими земними чи небесними, всі будуть приємними Йому на віки, але мусять бути подібними образів Його Сина. Всі ті, котрі будуть частию сего будинку мусять взяти участь в душі послуженства Богові, і любові до Него та Його сотворінь (так ясно ілюстроване в Ісусі), в виповненю закону: — Люби Господа Бога твого всім серцем твоїм і всією душею твоєю, і всією силою твоєю а ближнього твого, як себе самого.”

В процесі (як Бог означив се зібранє всього, те що на небесах і те, що на землі в одній Голові), Ісус Христос, голова, був вибраний найперше, в друге, Церква, котра є Його тілом. Ангели і другі духовні кляси будуть в другім ряді що до ранги; тоді, вибранці Ізраїля, і світ. Почавши від найвисшого, порядкованє буде продовжати ся аж всі прийдуть, **котрі** будуть мати добру волю **й** бажанє прийти до гармонії і єдності.

Одною особлившою річю є, що сеї пробова-

ний, головний, угольний верхній камінь положений найперше, і названий фундаментальним каменем.

Тим то ілюструє факт, що підвалина вської надії на Бога і праведності є заложена не на землі а на небі. А ті будують ся під тим же і з'єднані до сеї небесної підстави піддержані до того небесними привабами і правами. А хоч сей лад, є цілком противний земському будинкові, як властивим є се, щоби камінь на подобу котрого ціла будова має бути збудована мав бути заложений найперше. І як властивим є також, що знаходимо себе, що наш фундамент положений в горі, а не на низу; і що ми, яко живе каміне збудовані на Нім у всіх річах. Так то діло буде поступати, підчас віку Тисячліття аж доки, każde сотворіне, каждой природи, на небі і на землі, буде славити і служити Богові згідно з взірцем совершенного послушенства. Вселенна, тоді, буде чиста, бо в той день „Будеж, що всяка душа, котра не слухати ме пророка того, погубить ся з народу — се буде друга смерть. — Діян. Ап. 3:22, 23.

СОБОРНИЙ НАМЕТ В ПУСТИНІ.

Та сама наука, що показана на рисунку Плян у Времени знаходить ся в сім Богом урядженім типі, задачі, котрих значіне буде пізніше вповні екзаменоване. Поміщаємо те, побіч Рисунку, аби ріжні позьомі і степені до Найсвятійшої Сьвятині могли бути як найточнійше завважені і оцінені, бо, яко такі учать вони тих самих степенів, які вже екзаменовані в деталях. Поза двором соборного намету, цілий сьвіт починає в гріхах на позьомі упадку, R входячи через „браму” на

„дворець” стаємо ся віруючими або оправдані особи, на позьомі **N**. Ті що поступають наперед в посвяченню пруть ся до дверей намету — сьвятині, і, входять до середини (позьом **M**), стають ся сьвящениками. Вони, що раз більше посилені на „показних хлібах.” осьвічені світлом „світильника” і встані приносяти в жертву Богу угодні Кадила прийнятні через Ісуса Христа на „Золотому Олтарі — Жертвеннику.”

На кінець, в часі першого воскресеня, вони ввійдуть в совершений духовний стан, або в „Найсвятійшу Сьвятиню” (позьом **L**), а тоді з'єднають ся з Ісусом в царстві слави, позьому **K**.

ВИКЛАД XIII.

ЦАРСТВА СЬОГО СЬВІТА.

Перше царство. Його упадок. Збавлення й направлення. Царство Боже — образове. Привласнитель. Дві фази сучасного царства. Якій є власті від Бога вони настановлені. Видиво Набохудонозора о них. Видиво Даниїла і значінє тогож. Царства сього сьвіта видимі ще в іншій точці погляду. Дійсні відносини Церкви до сучасних царств. Коротка егзамінація Божественного права царів. Фальшиві претенсії Християнства. Лучша надія в пяте царство-універсальне.

В першій голові Божого Обявлення, Бог осьвідчає Його замір відносно Його земського сотворіння і Його власті. „І рече Бог, сотворимо чоловіка в наш образ і в подобу, і нехай панує над рибою морською і над птаством небесним, і над скотиною, і над усяким диким звірем, і над усяким гадом, що лазить по землі. І сотворив Бог чоловіка в свій образ, ув образ Божий сотворив його, як чоловіка і жінку сотворив їх. І благословив їх Бог, і рече до них Бог: Плодіте ся і множуйтеся ісповнюйте землю і підневолюйте її, і пануйте над рибою морською і над птаством небесним і над усім звірем, що гасає по землі.”

Тимто царство над землею було віддане в руки людського роду, як репрезентоване в першій чоловіці Адамі, котрий був совершенним, а тим же вповні здібним бути паном, володарем, або ца-

царем землі. Се уповажнене аби розмножуватись, наповняти й підневольовати собі землю та царствувати над землею не було даним самому Аврамови але в нім всьому родови людському. „Іпануйте і т. инь. Слиби людский рід був позістав совершенним і безгрішним, таке царство нігди неуйшлоби з його рук.

Можна зауважити, що се царствованє не було дане жадному чоловікови, щоби такий мав право панувати над своїм ближним, але в нім цілий рід людський отримав власть над землею аби управляти її, а продуктів тоїж уживати для загального добра. Бачимо, що чоловік ставсь властителем не тільки ростинних і мінеральних богацтв землі але також звіринний сьвіт відданий під його розпорядженє і на його услуги. Слиби рід людський позістав був на завше в совершеннім стані і так виповнявби первісний замір свого Сотворителя, а так взростаючи числом оказалась би потреба спільного нараджування ся що й дійшли би до систематичного ладу, обмисляючи над средствами і способами ради розумного і справедливого розділювання спільних благословенств. А коли поякімсь часі явилосьби, що такого рода завідуванє справами не є більш практичним через взріст людськості аби могли всі сходитись на спільні наради, булаби потреба, щоби ріжні кляси вибирали своїх представителів, котріби заступали їх справи що до їх бажань, поглядів і потреб — словом сповнялиби їх волю. А слиби всі люде були совершенними: умислово, фізично і морально, а всяк би любив Господа Бога понад все а ближнього свого як себе самого, тоді не булоби суперечок в такому устрою.

Коли глядимо з сеї точки погляду, бачимо, що первісний замір Сотворителя, відносно нашої землі був в формі Республіки, управа де каждая одиниця булаби Володарем вповні здібним у всіх

детайлях сповняти обов'язки свого уряду справ так своїх власних як і справ відносячих ся добра загального.

Поручене чоловікові Богом право пановання над землею, моглоби тревати вічно під услів'єм, колиби се Богом поручене панованє було за-всїгдн виконуване в гармонії з Найвисшим Володарем вселенної, котрого одинокє право, коротко сказавши є: Любов. „Тимто любов — сповненє закону” Люби Господа Бога твого всім серцем і всею душею твоєю і всею думкою твоєю, а ближнього твого як себе самого”. — Рим. 13:10; Мат. 22:37—40.

Відносно сеї так великої ласки порученої чоловікові, Давид прославляючи Бога, каже: „Бо хоч ти зробив його трохи м'ньшим проти ангелів, то увінчав за те славою і честю. Поставив його господарем над ділами рук твоїх, усе положив еси під ноги його.” (Пс. 8:5, 6). Се царство дане людям в особі Адама було першим заложенєм Царства Божого на землі. Тим то чоловік панував, яко представитель Бога. Але непослушество чоловіка проти Найвисшого Володаря не тільки, що позбавило його житя але і всяких прав і привілеїв, яко Божого представителя на землі. Був він проте бунтівником, здетронований і осуджений на смерть. Тоді скоро Царство Боже на землі перестало, і до нині не було ще заложено, хиба що на короткий час, в типічній формі, за Ізраїля. Хоч, в Едені чоловік стратив право до житя і царства, рівнож не було віднятим від него нагле, і так довго, як довго се під осудом жите треває, чоловікові дозволено уживати царства земного після власних сил і поглядів, аж до Бо-

гом назначеного часу, коли обійме власть і пановане Той, котрий купив собі те право.

Смерть нашого Господа збавила або купила не лише чоловіка, але також все його перше наслідство, включаючи царство над землею. Купивши те, документ тепер в него, він є правний наслідник, і в часі властивім, а в коротці, обійме куплену власність (Єф. 1:14). Але некупив він чоловіка, аби го уважати за свого невільника, але аби го привернути до його першого стану, так само з царством землі він купив то з всіма першими благословенствами чоловіка на те аби звернути чоловікові їх, коли чоловік буде знову в стані користуватись ними в гармонії з волею Божою. Тимто панованє Христа на землі, не буде вічним. Те буде продовжатись лише так довго, доки під його сильною желізною управою, він підчинить собі і поконе всякий бунт, гордість та непокірність, і аж приверне упавший рід людський до першої совершеності, коли вони будуть вповні здібні праведно управляти над землею, як се вперше заміреним було. Тимто знову буде привернене царство Боже на землі, під управою чоловіка, яко Богом назначеного репрезентанта.

Підчас Жидівського віку Бог зорганізував Ізраїльський нарід, як його царство, під Мойсеєм і Судями, рід Республіки, але се було тільки типічне. Опісля заведено більше деспотичну управу особливо за царів, Давида і Соломона, в деяких взглядах було типічним обіцяного царства, коли Месія буде царювати. Не так оно було в сусідніх народів, Ізраїль мав Єгову за свого царя, а його управителі номінально служили під ним, як сего учимо ся з Псалма 78:70, 71. Се є

також акуратно означене в 2 Парал. 13:8 і 1 Парал. 29:23, де Ізраїль названий „Престолом Господнім,” і де сказано, що Соломон „засів на ПРЕСТОЛУ ГОСПОДНЬОМУ замість Давида, отця свого,” котрий засідав на тім самім престолі сорок літ поперед по Самлеї, першому цареві.

Коли люд Ізраїля провинивсь проти Господа, він карав їх раз пораз, аж доки накінець не відібрав царства зовсім. За днів Зедекія остатній хто царствував з лінії Давида, берло царської власті було відняте. Тоді типічне Царство Боже було знесене.

Божа децизія відносно сеї справи виражена словами: „Тиж, негідний, безбожний князю Ізраїлів, що на тебе прийшов день твій, і твій безбожності настав кінець, так говорить Господь Бог: Здійми з голови корону, скинь царський вінець! Се вже минулось... Скину, скину, скину, й НЕ БУДЕ ЙОГО, покіль прийде той, що має до його право й кому віддам його! (Езек. 21:25—27). В виповненню ся сього пророцтва Вавилонський цар пійшов проти Ізраїля, взяв нарід в плін і зніс їх цара. Хоч опісля приверненні до народньої егзистенції через Перського Цируса, вони були підданими і платили дань слідуючим імперіям Медо-Перзії, Греції і Римові аж до знищення їх імперії в 70 р. від Рож. Хр. від котрого то часу зістали розігнані проміж всіма народами. Царство Ізраїля є самотнім, від часу упадку, котре Бог коли небудь узнавав в який небудь спосіб репрезентуючого його власть, права і т. інь. Було много націй перед ними, але жадна інша не могла правно уважати Бога своїм заложителем, або, щоби Управителі тихже були Божими представителями. Коли корона зістала віднята

від Зедекії а царство Ізраїля знесене, було завироковано, що те позістане знесене аж до Христа, вповні правного наслідника сьвіта, котрий прийде аби обняти царство. Тим то, всі інші царства у власті аж до поновного zaloження царства Божого нап'ятовані: „царства сього сьвіта” під власттю „князя сього сьвіта” а за те які небудь твердження виставлювані котрим небудь з них іменуючи себе царствами Божими є неправними. Рівнож Царство Боже не було „установлене в першому приході Христа.” (Луки 19:12). Тоді і від того часу аж до нині, Бог вибирав зі сьвіта тих, котрі окажуть ся гідними царствувати з Христом, як співнаслідники того престолу. Не скорше аж в часі другого приходу Христос візьме царство, власть і славу і панувати ме яко Пан всього над всім.

Всі інші царства чим згадане Ізраїльське по Писаню названі Поганьскими царствами—„царства сього сьвіта” під „князем сьвіта сього” — Сатани. Знесене царства Божого за днів Зедекії позіставило сьвіт без жадного уряду, котрий би Бог міг узнавати, або котрого прав чи справ спеціально доглядав би. Царства і власть Поган Бог узнає безпосередно, як се публичним декретом осьвідчає (Луки 21:24) що в часі безцарствія контроля Єрусалиму та сьвіта буде під власттю Поган.

Се безцарствіє або посередний період часу межи знятєм Божого берла і правительства а приверненє того самого в більший силі і славі в Христі по Писаню назване: „Часами Поган.” Всі ці „часи” або роки підчас котрих позволено управляти „царствам сього сьвіта,” є постановлені і ограничені, а час для поновного установленя

Царства Божого рівнож постановлений, назначений в Писаню.

Як би то злими й небули уряди Поган, однако панованє їх було дозволене або „Богом настановлене” для мудрого заміру. (Рим. 13:1). Їх недосконалість і нелад становлять частину загальної задачі переважаюча грішність гріху і довід, що чоловік в упавшій стані не є в силі правити над собою, навіть для свого власного задоволення. Бог дозволяє їм, взагалі, перепроводжати їх власні заміри, так як може бути в їх стані, поконуючи їх тільки тоді, коли хотілиби перешкаджати його плянам. Він замірив, що евентуально все вийде на добре, і що на кінець навіть „гнів людський прославить його.” Позіставших же, котрі не будуть чинити добра ані служити замірові, або приймати науку його — він повстримає. Пс. 76:10.

Нездатність чоловіка заложити досконалого уряду можна завдячити його власній немочі, в його упавшій, безбожній стані. Сї недомагання, самі собою перешкодилиби людському змаганю витвореня досконалого уряду, також дали спосібність Сатані, котрий вперше покусив чоловіка до непослушенства Найвисшому Володареві. Сатана безперестанно використовує немочі чоловіка, учинив так, щоби добро видавалось злом, а зло являлось добром, сфальшував Божий характер і пляни і осліпив аби не знали що то є правда. Тимто орудує в серцях синів перекоору (Єф. 2:2), зробив їх невільниками своєї волі і учинив себе, як то наш Господь і апостол називають його — князем або володарем сього сьвіта (Єв. Йоана 14:30; 12:31). Він не є правним князем сього сьвіта, але через приващенє. А поне-

же, він, є привласителем, тому буде цілковито скинутий. Коли би він посідав правдивий титул, яко князь сього світа, не поступлено би з ним в той спосіб.

Тимто видимо, що панованє над землею, як се тепер виконуване, має дві: невидиму і видиму фазу. Перша є духовною, остання людською фазою — видимі земські царства знаходять ся в певній мірі під контролею духовного князя Сатани. Се було так, бо Сатана посідав таку контролю, що міг учинити оферту — предложєнє нашому Господеві, статись найвисшим царом землі під його доглядом. (Мат. 4:9). Коли „Часи Поган” сповнять ся, обидві фазі нинішнього царства прийдуть до свого кінця: Сатана буде звязаним а царства сього світа знесені.

Упавше, засліплене, стогнуче сотворіне століттями гірко мозолилось на своїй тяжкій дорозі, поконане на кождім кроці, навіть його найлучші старання оказались безовочними, всеж таке завше надіючись що золотий вік про який мріли їх філософи був в руці. Але не знає, о єще більшим освободженю на яке надієсь і стогне, а що таке має прийти через зненавидженого Назорея та його послідователів, котрі, яко Сини Божі будуть вневдовзі открыті з царскою властю для його висвободженя. — Рим. 8:22, 19.

На те аби його діти не були в темноті відносно дозволення ним сучасних злих урядів і що ся тищить його остаточнього заміру, запровадження лучшого уряду, коли сі царства під провидінєм його перевишашаючої власті, будуть служити тому замірові для котрого були дозволені, Бог дав нам, через своїх пророків, велич панорамічних видів „царств сього світа” показуючи кождим разом

для нашого заохочення, їх знесенє через установленє його власного справедливого і вічного триваючого царства під управою Месїї, Князя Мира.

Що теперішнє висиленє чоловіка виконувати свою власть не може противстати против Божої волі й властї, але за його позволенєм, як показано в його посланю до Навоуходонозора, коли то Бог дає дозвіл правити аж до часу установлення Христового царства, чотиром великим царствам, Вавилонові, Медо-Перзїї, Греції, Римові. (Дан. 2:37—43). Се показує коли їх позволенє пановання кінчить ся.

Тепер коли візьмемо на увагу сі пророцтва, памятаймо, що вони починають ся Вавилонїєю в часі знесення царства Ізраїля, типічного царства Господа.

ВИДІНЄ НАВУХОДОНОЗОРА О ЗЕМСЬКИХ ЦАРСТВАХ.

Між тими речами „стілько бо перше написано нам на науку написано,” щоб ми, котрим розказано коритись, якїж є властї, щоб через терпінє та утішенє (z) писаня мали надїю (Рим. 15:4; 13:1), є сон Навоуходонозора і Божий виклад того ж через пророка. Дан. 2:31—45.

Данїїл вияснив сон, кажучи: „Ти царю мав таке видиво, от, якийсь здоровенний бовван, — прездоровий був сей бовван, — у незвичайному блиску стояв перед тобою а страшна була в його подоба. У сього боввана була голова з щирого золота; груди в нього й руки в нього — з срібла, а черево в нього й бедра його — мідяні. Гомілки в нього залізні, а ноги в нього по частї залізні, по частї же глиняні. Ти бачив його доки камінь невідірвав ся від гори без помочі рук, вдарив у

боввана, в залізні та глиняні ноги його таї розбив їх.

„Тоді все разом подробилося: залізо, глина, мідь, срібло й золото стали ніби порошок на токах в літі, й вітер розвіяв їх так, що й сліду з них не зісталось; а камінь, що розбив боввана, зробився великою горою і сповнив усю землю.

„Оце сон! Скажемож перед царем і те, що він значить: Ти, царю, — царь над царями: котрому Бог небесний дав царство, власть, силу й славу. [Тому Поганські царства або якіж є власті, від Бога вони настановлені]. І всіх синів людських, де-б вони ні жили, звірів земних і птаство піднебесне віддав він в твої руки й настановив тебе володарем над ними, ти — ся золота голова!

„Після тебе настане друге царство, менше за твоє (з срібла) а за тям ще третє царство, мідяне, котре заволодіє широко над землею. А четвєрте царство буде міцне, як залізо; бо як залізо розбиває й торощить усе, так і воно розбиваючим усе залізом буде дробити й торощити. А що ти бачив ноги й пальці на ногах в одній часті з ганчарського черепа, а в одній часті з заліза, то царство буде розділене й у ньому буде лиш трохи кріпкості заліза, як се ти бачив залізо, змішане з ганчарською глиною. І як пальці на ногах були в часті з заліза, а в часті з черепа, так і царство буде по часті міцне, а по часті крихке.”

Дослідник історії може часто достеречи, межі многими меншими царствами які повстали на землі, чотири висше описаних через Даніїла. Сі названі універсальними царствами — Вавилонія, перше, золота голова (38 стих); Медо-Перзія, побідителька Вавилонії, друге, груди з срібла; Греція, побідителька Медо-Перзії, третє, черево з

міді; і Рим, четверте, кріпке царство, голіжки залізні, а ноги по часті залізні по часті глиняні. Троє з сих царств минулись, а четверте, Римське, посідало універсальну владу, в часі народження нашого Господа, як читаємо: „Вийшло повеліне від кесаря Августа переписати всю вселенну.” — Луки 2:1.

Залізне царство, Рим, було о много міцнійше і трвало довше чим його попередники. Фактом є, що Римське царство ще продовжаєсь, як представлене в націях Європи. Сей поділ представлений в десяти пальцях боввана. Ноги по часті з заліза по часті з глини представляє помішане ся церкви з державою. Ся мішання в Писаню названа „Вавилон” — замішане. Як се зараз побачимо, камінь є символом правдивого Царства Божого, а Вавилон є наслідуванем каміня, чи то глини полученної з відламками [заліза] Римського царства. І сей змішаний систем — церква й держава — Номінальна Церква оженилась з царствами сього сьвіта, що Господь називає Вавилоном, замішанем, іменуєсь бути Християнством т. є. Христовим Царством. Даниїл вияснює: — „А що ти бачив залізо змішане з ганчарською глиною, то се значить ся, що вони змішують ся через насіне людське [зв'язь церкви і сьвіта — Вавилон], але незіллють ся обопільно, як залізо не зливають ся з глиною. Вони неможуть в цілості змішатись в одно. „А по часах тих царств [царства репрезентовані через пальці, так звані „Християнські царства” або „Християнство,”] здвигне Бог небесний царство, котре по віки нерозпадеться, тай се царство неперейде до другого народу; воно повалить і поторошить усі

царства, а само стояти ме по віки вічні." — Дан. 2:43, 44.

Даніїл не згадує ту час кінця власті Поган: та знаходимо се, на іншому місці; але всі предсказані обставини, події вказують, що днесь кінець близько, навіть в двсрех. Папство довгий час приписувало собі претенсію, що єсть тим царством, котре Бог обіцяв здвигнути і що в виповненню ся того пророцтва воно поторощило на кавалки і пожерло всі інші царства. Правдою єсть, що номінальна Церква тільки з'єдналась з земськими царствами, так як глина з залізом, і що Папство ніколи небуло правдивим Царством Божим, але тільки наслідовуванем тогож. Одним з найлучших свідощів, що Папство не знищило і не пожерло земські царства є те що вони ще єгзистують. Тепер коли болотниста глина висхла і стала ся „крохкою” т тить свою липку силу, а залізо і глина показують знаки їх розпряження ся а всворі будуть крушитись, коли будуть ударені „каменем,” правдивого Царства.

Продовжуючи виклад Даніїл, говорить: „Так як се ти бачив, що камінь одірваний був від гори не руками й подробив залізо, мідь, глину срібло й золото. Великий Бог показав сям цареві, що буде опісля. Се певний сон, та й виклад його вірний.” — 45 стих.

Камінь одірваний від гори без помочі рук, котрий ударає й розносить власті Поган, представляє правдиву Церкву — Царство Боже. Підчас віку Євангелії „камінь” царство формуєть ся, „відтинаєть ся,” вирізуєть ся і вигладжуєть ся для його будучого становиска і великості — без помочі людських рук, але силою або духом правди, невидимою силою Єгови. Коли буде в компліті,

коли цілком відітнесь, тоді ударить і знищить царства сього світа. Не народи, а уряди представлені в образі боввана сі мають бути знищені, щоби нарід міг бути освободжений. Господь наш Ісус Христос не прийшов погубити жите людей, але щоб спасти їх. — Єв. Йоана 3:17.

Камінь, підчас його приготування, будучи відтинаним, можна би назвати горою в зародку, зі взгляду на його призначенє; так само і Церква моглаби а часом є названа Царством Божим. Фактом є, що камінь нестане ся скорше горою аж ударить в боввана; також і Церква, в повнім значіню, стане ся Царством наповнить цілу землю коли „День Господа,” день гніву на народи „або” „час недолі,” скінчить ся, а коли те буде заложене, а всі інші царства стануть ся йому підвладними.

Припімни собі тепер обітницю дану нашим Господом побідоносцям Християнської Церкви: „Хто побідить дам йому сісти зо мною на престолі моім’ — „і хто побідить, і хто хоронить аж до кінця діла мої тому дам власть над народами; і пасти ме їх жезлом залізним, як посуди глиняні покрушать ся, як се я прийняв від Отця мого.” (Одк. 3:21; 2:26, 27; Пс. 2:8—12). Коли жезло залізне довершить діла знищення, тоді рука, що била обернеть ся гоїти а люди вернуть ся до Господа а він буде лічити їх. (Ісаї 19:22; Єр. 3:22, 23; Осії 6:1; 14:4; Ісаї 2:3) даючи їм красоту за попіл, олій веселості за смуток а шати слави для духа пригнобленого.

СОН ДАНИЛА, О ЗЕМСЬКИХ ВЛАСТЯХ.

В сні Навуходонозора видимо царства земські, з світової точки погляду, яко виставу людської

слави, величі і сили; хоч всім ми також бачимо згадку о упадку і цілковитім знищенню, як виражено начавши від золота до заліза аж до глини.

Камінна кляса, правдива Церква, в часі її вибору, або одривання ся від гори, в очах світа є, безвартісною погорджена, зненавиджена й відкинена людьми світа. Вони не бачать красоти в ній, такої якої моглиби пожадати. Світ любить, подивляє, славить і боронить правителів і правительства репрезентовані в великім боввані, хоч постійно завівсь, був обманутий, ранений; давлений ними. Світ підносить в прозі і поезії аж по під небеса великих і успішних агентів сего боввана, його Александрів, Кезарів, Бонапартів і других, котрих великість показала себе в мордованю їх ближніх, а котрі через налогову жажду посідання власті, учинили мільони вдів і сиріт. Але й досі ще панує такий самий дух в „десяти пальцях” боввана, як нині бачимо в виставленю більш чим дванайцять мільонів людей, узброєних в диявольські винаходи сучасного генія, аби забивати друг друга на розказ “якіж є власті.”

„А нині ми гордих славимо щасливими: краще врядились беззаконники (Мал. 3:15). Чи не можемо видіти, що руїна сего великого боввана через ударенє каменя і заложеня Царства Божого значить освободженє пригноблених і благословленє всіх? Хоч зміна спричинить замішанє й недолю на якийсь час, але накінець спровадить овочі мира й справедливости.

Але тепер, припоминаючи ріжницю погляду спогляньмо на ті самі чотири універсальні царства земські з Божої точки погляду і тих, що згодні з ним, як се було показано у сні улюбленому пророкові Даниїлові. Для нас сі царства є га-

небії і звірські так як йому сі чотири універсальні царства були показані як чотири люті, дикі звірі. А його погляд, що до budouчого Царства Божого (камінь) було пропорціонально величавішим чим се видів Навуходонозор. Даниїл говорить: „Бачив я в нічному видиві мойму, аж ось, чотири вітри під небом змагались один проти одного на великому морю. І чотири здорові звірі, вийшли з моря, не схожі один на одного. Перший ніби лев, але в нього крила орлячі; я дивився аж доки в нього не вирвано крила, й підведено його з землі і став він на ноги як людина, й дано йому людське серце. А ось, ще звір, другий, схожий на медведя, стояв по один бік, а три кусні в роті в нього між його зубами; йому так сказано: „Встань їж мяса багато! Потім бачив я: от — іще звір, ніби пард; на плечах у нього четверо птичих крил, і чотири голови було всього звіря, й дано йому власть... Після сього бачив я в тих ночних видивах, аж ось звір четвертий, препоганий і страшний а вельми дужий; в нього — залізні здорові зуби; він пожерає й топочить а останки топче ногами; він не був похожий на всі переднійші звірі й мав десять рогів. — Дан. 7:2—7.

Детайлі, дотичачі перших трох звірят (Вавилон, — лев, Медо-Персія — медвідь, і Греція — пард) з їх головами, ногами, крилами і т. д. всі суть символічні і поминаємо їх, яко менше важні в нашім теперішнім екзаменованню, аніж детайлі четвертого звіря, — Риму.

О четвертім звірю, — Римі, — Даниїл говорить: „Після сього бачив я в ночних видивах, аж ось — звір четвертий, препоганий і страшний, а вельми дужий; й мав десять рогів. Я дивився

на сі роги, аж ось — виступив між ними ще невеликий ріг, і три переднійші роги були з коренем вирвані перед ним, та й ось, усього рога були очі, ніби людські і очі, й уста, що говорили з горда. — Дан. 7:7—8.

Ось ту показана Імперія Римська; а поділи її показано в десяти рогах, ріг є символом власті. Малий ріг, що виріс з помежи сих, а котрий привластив собі власть трох з них, і правив межи іншими, представляє маленький початок і поступенний взріст Церкви Риму, Папської власті або рога. Коли ся взніс вплив його, три з відділів, рогів або властей Римської Імперії (Heruli, Вхідня Ехarchate і Ostrogoty) зістали усунені з дороги для установлення цивільної власті, або рога. Сей послідній особливше замітний ріг, Папство, звертає на себе увагу через свої очі, репрезентуючи інтелігенцію, та через його уста — вимову, притенсії, і т. д.

Сему четвертому звірові, репрезентуючого Римске царство, Даниїл не дає означеного імені.

Коли інші описані, в подобі до лева, медведя, парда, та четверте було так погане і так страшне і скрите, що неможна го було прирівнати до жадного з земських звірів. Йоан, в Одкритю, бачив у своїм видиві те саме символічне звіря (власть, уряд, систем), був в клопоті, яке би му імя дати, котрим би можна описати його, а накінець називає го ріжноракo. Між іншими, назвав го „Діяволом.” (Одк. 12:9). Він справді дібрав му властиве імя, бо Рим, коли взятий в сьвітлі кровавих переслідувань, справді був одним з найбільш діявольських правлінь земських. Навіть в його переміні з Поганьського Риму на Папський Рим, ілюструє одну з головних характеристик

Сатани; бо він також перекидає ся в світлого ангела (2 Кор. 11:14), якраз так як Рим перемінив себе з поганського і іменує себе бути християнським — Царством Божим*).

Після даня деяких деталей відносно сього, останнього або Римського звіря, а спеціально його особливого рога, пророк пише що буде виданий суд проти сього рога, і що сей начне тратити своє панованє, котре буде знищене через постійний процес аж звір буде знищений.

Се звіря або Римська Імперія в його рогах або поділах ще егзистує, і буде забите через повстанє мас народа, знесенє властей, в „День Господній,” приготвленє для узнаня небесного правління. Се є ясно показаним, ще з інших Писаній, які мають бути екзаменовані. Однаковож, нищення Папського рога наступає найперше. Його сила і вплив начала впадати, коли Наполеон забрав Папу яко плінника до Франції. Тоді, коли ані проклятя ані молитви Пап немогли увільнити з під власті Бонапартного, сталось очевидним перед народами що Божественна власть, яку собі приписували Папи, була без фундаменту. Після сього тимчасова власть Папства почала скоро упадати аж до Вересня 1870 р. стратив останнє посіданє тимчасової власті на користь Віктора Емануеля.

Рівнож, підчас цілого того часу, в котрім ся власть була „знищена,” папство непереставало говорити великі слова хули, його остатня заява

*) Факт, що Рим названий „Дияволом” неопрокидає першого звірята як льви, медведі, парди, зі знаними характеристиками, останні правительства були уподоблені їм; вате-ж, що є диявол зі знаними нам характеристиками, четверте звіря уподоблене до него.

була 1870 р., коли, тільки кілька місяців перед своїм знесенем, проголосило декларацію неомильності Пап. Все се стоїть в пророцтві: „І бачив я, тоді [т. є., після виданого декрету проти сього „рога,” коли його нищення началось] що за висказані ГОРДОВИТІ СЛОВА, які говорив ріг...” Дан. 7:11.

Так оно доходимо до історії наших часів, а се дає нам можливість видіти, і чого можна дождатися відносно земських царств т. є. їх цілковитого знищення. Слідуюча реч описана словами: „Звір був убитий перед моїми очима, а тіло його посічено і вкинено на спаленє ув огонь.” Збите і паленє є символами як і сам звір, і, означає корінне і безнадійне знищенє сучасної зорганізованої власті. В 12 стиху пророк замічає ріжницю між кінцем сего четвертого звіра а його попередників. Сих три гаступаючи по собі (Вавилон, Перзія, і Греція) стратили їх власть, перестали провити землею; але їх житє як народів не скінчилось сейчас. Греція і Перзія мають ще троха житя, хоч столітя минають від часу утраченя універзальної власті. Не так оно річ має ся з Римським Царством, четвертим і останнім з сих звірів. Се стратить свою власть і житє в однім часі, і підпаде цілковитій руїні; а з ним і інших не стане. — Дан. 2:35.

Се веробить ріжницї, яких способів — звярядя буде ужито, причина упадку сьогож, буде се заложенєм Пятого Універзального Царства на землі, Царства Божого, під панованєм Христа, котрий має право обняти власть.

Перенесеня царства четвертого звіря, котре було назначене на час „Богом установленє” до пятого царства під властію Месії, коли надійде

Його назначений час, є описане пророком, словами, як слідує: „І бачив я в нічних видивах, аж се з небесними хмарами йшов ніби син чоловічий дійшов до стародавнього й приведено його до нього. І дав йому власть [Христові — голові і тілові в компліті], власть і честь, і славу і царство, щоби всі народи, племена й язика йому служили; власть його власть віковічна, що ніколи не минеться, і царство його неповалить ся.” Значіне того ангел виложив в той спосіб, що царство і власть і величність царска по всьому піднебесі дана буде народові святих Всевишнього — і його царство буде царством вічним, й усі володарі будуть служити й коритись йому вічно. — Дан. 7:13, 27.

Тим способом видимо, що власть над землею буде віддана в руки Христа через Єгови, („Стародавнього”), котрий „упокорить все під ноги йому.” (1 Кор. 15:27). Поставлений на престолі мусить панувати в Царстві Божім доки не понижить всяку зверхність і власть, що стоялиби в супереч з волею і правом Єгови. Для виповнення сеї великої місії, знесенє сих поганських царств, є найпершою потребою: Бо „царства сього світа,” як і „князь сього світа,” не піддадуться добровільно, але мусять бути звязані і поконані силою. Писано бо єсть: „Щоб царів їх в кайдани забити, й духів їх в желізні пута закувати; сповстити над ними суд написаний, така слава для всіх угодників його.” — Пс. 149:7, 8.

Приглядаючись з точки нашого Господа і пророка Даниїла, бачимо характер сучасних урядів, дику, нищачу, звірячу і самодільну управу; серця наші прагнуть кінця власті Поган, і споглядаємо на сю благословенну хвилю, коли побідонос-

ці сього віку засядуть на престолі зі своїм Головою, панувати, благословляти, направляти vzdихаюче сотворіне. Направду всі сі діти Божі можуть сердечно молити ся зі Своім Господом — „НЕХАЙ ПРИЙДЕ ЦАРСТВО ТВОЄ,” нехай буде воля твоя, як на небі так і на землі.

Кожде з сих царств репрезентоване в боввані і звірями занім прийшло до власті, яко універсальне царство. Так оно річ має ся з правдивим Царством Божим: Се довго еґзистувало відділене від сьвіта, не пориваючись до власті, але дожидаючи свого часу — часу назначеного Стародавним. І, як інші, мусить отримати своє назначенє, і мусить прийти до власті або бути „установленим” занім зможе уживати своєї власті удареня і забитя звіря або царства що попереджає його. Тимто властиве значіне висказаного: „А по часах тих царств [коли вони ще мають власть] здвигне Бог небесний [заложить в силі і власті] царство.” А по установленю тогож, „воно повалить, і поторощить усі царства, а само стояти ме по віки вічні.” (Дан. 2:44). Тимто, як би ми й незадивлялись на се, мусимо дождати сьвяточного отвореня Царства Божого занім упадок царств сьвіта сього, і власне його сила і ударе не спричинить їх знесенє.

СУЧАСНІ ЦАРСТВА ЩЕ З ІНШОЇ ТОЧКИ ПОГЛЯДУ.

Найвише право і власть правління сьвітом є і завше остане в руках Сотворителя, Єгови, без взгляду кому може дозволити або уповажнить до обнятя зверхньої контролі. Під недосконалостями і немочий, які виникли через його нельояльність Цареві царів, Адам ослаб і ставсь безпоміч-

ним. Зачав тратити владу, яко монарха, котрою перше, розпоряджав і держав послушенство нижчих звірят силою своєї волі. Навіть стратив контроль над самим собою, так що хотів би чинити добро, немочі його перешкаждали а зло товаришило й при нім було; доброж яке хотів би чинити не чинив, а зло, якого не бажав би чинити, він чинив.

Тимто хоч немаємо заміру уневиннити нашої бунтівничої раси роду людського, можемо симпатизувати з його даремними змаганнями правити собою та в уладнюванню його власного добробиту.

І власне, що далось би щось будь сказати, о удачі світа в сім напрямі, помимо того, що знаємо його дійсний характер — сих звірячих царств, хоч як вони були зіпсуті, а всеж більше варті, чим без жадної власті богато лучче чим безправ'є і анархія. Хоч анархія правдоподібно була би принагідною „князю сього світа“, не булаби вона тимсамим для його підданих і його влада не є абсолютною є она ограничена до степеня його здібностей і діяльності за посередництвом людства; а його програма мусить бути, застосована в великій мірі до ідей, повабів, і пересудів людей. Ідеєю чоловіка була самоуправа, незалежна від Бога, а коли Бог дозволив йому поспробувати експерименту, Сатана підхопивсь використати сю нагоду для свого впливу і власті. А, якож бажали забути о Бозі (Рим. 1:28) тимто чоловік виставив себе впливові сего ледачого хоч невидимого ворога; і так аж до днесь з'обов'язаний противділати проти махінацій Сатани, як і против його власних немочей.

Коли се так, так гляньмо на царства сього сві-

та, глядячи на них, як на змагане упавшої людськості правити собою незалежно від Бога. Хоч індивідуальна корупція і самолюбство відвернула справедливість на сторону, так що повної справедливості рідко кому небудь вимірено під управою царств сього світа, але очевидним є, що цілю всіх властей коли небудь зорганізованих між людьми було підтримувати справедливість і добробут людей.

Зовсім іншим питанням є, як багато досягнуто в сім напрямі а між тим, що таке твердження роблено всіма властями а тимто метою підданого народу було аби підчиняти ся їм і підтримувати їх. Але, коли кінці справедливости зігноровано в більшій мірі, ставалось се потому, що маси людий були або засліплені або обманені що до тих же, або війни, замішання та революції були результатом.

Темні діла, підлих тиранів, котрі діпняли власті в урядах світа не репрезентують законів і інституцій сих правительств а впривлащеню власті уживають її до підлих чинів, чим то й надали тим правительствам їх звірський характер. Всяке правительство мало більшу часть розумних, справедливих і добрих законів — законів охорони життя і власності, для оборони домашніх і торговельних інтересів, для укараня злочину, і инь. В разі непорозумінь мали апеляційні трибунали від нисших судів, де вимірювано справедливість до певного степеня, якби й небуло, а всеж ті хоч як недосконалі уряди могли бути, конечні і користь з таких інституцій є явною. Як нужденними сі уряди — правительства й не були без них би низші елементи суспільності, силою сво-

го числа, поглинулиби справедливий, луччий елемент.

Дятого, коли, ми бачимо звірячий характер сих правительств, котрий чи котрі стались такими через вивисшене до власті більшість беззаконних володарів, через інтриги і обмани Сатани оперуючи через недомагання чоловіка, та скаженої виобразні й ідей, а ще уважаємо їх, як найлучші висиденя бідної, упавшої людськості в правліню над собою. Століте за столітем Бог дозволив їм, вести боротьбу і увидіти результати. Але після досвіду столітій, результати нині являють ся далекі аби дати сатісфакцію, як і в яким небудь іньшим періоді історії сьвіта. Фактом є, що незадоволене є більш загальним і повсюдним чим коли небудь передше; нетому, аби тепер мав бути більший гнет або несправедливість чим завше але тому що після Божого розпорядження настало побільшене знання а через те очі людей зістали отворені.

Розмаїті правительства які від часу до часу були установлювані показали **пересічну здібність** народа, котрого вони репрезентували в управі самим над собою. Навіть, де, егістиував деспотичний уряд, фактом що вони були толеровані масами, що рівнож доказало що, яко нарід — люде, не були в стані заложения і піддержання луччого правительства, хоч багато одиниць були завсігди, безсумніву, далеко поступовійші від пересічного стану людей.

Як ми порівняємо стан сучасного сьвіта з його станом, якого небудь давнійшого періоду, знаходимо значну ріжницю в пробудженю мас люду. Дух незалежності тепер так широкого значіння і люде нададуть себе так лехко зводити, засліпити,

обманути, або водити себе правителям та політикером, і для того неспідають себе в ярмо передніх часів.

Ся зміна публичного пробудження небула поступовою від самого початку змагання чоловіка правити собою, але виразно означена так далеко в минулість, як час шіснайдцятого століття наступив, а найскорійший його поступ відзначаєсь від останніх п'ятидесяти літ. Для того, ся, зміна не є результатом досвіду минулих віків, але природнім результатом через недавнє побільшенє і загальне розширенє ся знаня проміж масами людства. Приготованє для сього розширеня ся загального знаня почалося з винаходом друкарської штуки, около 1440 р. а вслід за тим пійшло помноженє ся книжок та періодичних видавництв. Вплив сього винаходу начав і спричинив публичне пробудженє в загалі, около шіснайдцятого століття, а його прогресивні степені від того часу є майже всім звисні. Загальна едукація мас сталась популярною, винаходи й відкриття стались щоденними явищами. Те побільшенє знаня між людьми, а котре настало по Божому призначеню, і має проминути в своїм часі, є одним з могутніх впливів, котрі є тепер в роботі вяжучи Сатану, звиваючи його вплив і ограничаючи його власть в сім „Дні Приготованя” для установленя Царства Божого на землі.

Побільшенє знаня у всіх напрямх побуджає почутє гідности чоловіка між людьми та пізнанє належних їм прав, котрі вони не дозволять довше ігнорувати або зневажати; а радше будуть ставити скрайну опозицію. Глянь, в століття минулині і зобач, як то народи записали історію свого невдоволеня в струях крові. А пророки осьвід-

чають, що з причини побільшення знання ще загальнійше і по всьому широкому, світові невдоволенє, яке накінєць виразить себе у всесвітній революції, в знищеню всяких прав і ладу; так що анархія, роспач, яко результат спаде на всі класи; але посеред і в часі сего так великого замішання Бог небесний здвигне своє Царство, котре буде пожаданєм всіх народів. Зморені й знеохочені своїми власними неудачами, знайшовши, що їх останні й найбільші висилєня знайшли своє пристановище в анархії, люде радісно привитають і унижать ся перед небесною властю, узнаючи сильне і справедливе правительство. Тимто скрайність чоловіка дасть нагоду Богові, а так прийде Той що його „бажають всі народи“—Царство Боже в великій силі й славі. — Аггея 2:7.

Знаючи сей замір Бога, ані Ісус ані апостоли неставляли перешкод земським управителям в жаден спосіб. А противно, вони научали, аби Церква підчинялась сим властям, навіть хоч їм часто доводилось страдати, коли сі надуживали своєї власті. Вони научали, аби Церква була послушна правам, і поважала тих, що посідають власть, навіть колиби такі личво незаслугували на повагу; платити назначені їх податки, і, з винятком де сі стоялиби в супротивності правам Бога, (Діяи. Ап. 4:19; 5:29), неставляти опору протів жадного установленого права (Рим. 13:1—7; Мат. 22:21). Ісус Христос і апостоли та вчасна Церква повинувались правам, хоч були відділені і не брали участі у правительствах сього світа. Хоч, якіж є власті, правительства сього світа, від Бога вони настановлені, аби людство могло отримати конечний досвід під ними, але Цер-

ква, посв'ячені, котрі вздыхають о прийняте уряду в наближаючій ся Царстві Божім, не повинні пожадати ані гонорів, ані користуватись урядом в царствах сьвіта сього, ані супротивлятись сим властям. Вони товариші, ситизени і наслідники царства небесного (Єф. 2:19), а яко такі повинні вимагати тільки таких прав і привілеїв під царствами сього сьвіта, які прислугують чужинцям. Їх місією не є помагати сьвітові поправити теперішній стан, ані немати нічого до чиніння з теперішніми стправами сьвіта. Пробувати чинити так, булоби тільки марнованєм сил, бо курс сьвіта і його кінець виразно зазначені в Писаню і під повною контролею того, котрий в його властивім часі дасть нам царство. Вплив правдивої Церкви тепер як і завсїгди був малим — так малим що коли взяти практично, є політично нічим; але якби се великим й невидавалось, ми повинні наслідувати нашого Господа і апостолів. Знаючи, що заміром Бога дозволити сьвітові повну пробу його власної здібности правити собою, правдива Церква не повинна, коли в нїм, бути від сьвіта. Тим то як послушні, спокійні, в гармонії та передові до всякого доброго права, погромники всякого безправія й гріху, благовісники наближаючого ся Царства Божого і дожджаних благословенств під тимже, а незвичайно прийнятій методи мішання ся в політику, плянующи з сьвітом о власть, й так бути втягнені в війни і гріхи й загальне упідленє ся — Невіста Князя Мира в перспекті повинна відзначатись славною чистотою — невинна, бути силою до доброго, яко репрезентант її Господа на сьому сьвіті.

Церква Бога Живого повинна посв'ятити всю свою увагу і значенє проповідувати Царство Бо-

же підносити справи царства згідно з уложенням пляном в Писаню. Если се буде виповнене то не буде ані часу, ані схлонності мішати ся в політику нинішних властей. Господь не мав часу на те; апостоли не мали часу на те, ані жаден з сьвятих, котрі сліднують за їх прикладом немають.

Власне (перша) Церква скоро посмерти апостолів впала жертвою тої покуси. Проповідування Царства Божого, котре займе місце всіх земських царств, і распятого Христа яко наслідника того Царства, не було популярним, а принесло з собою переслідування й погорду. Але деякі задумали поправити ся на Божім пляні, і, замість страданя, зблизити й дати Церкві місце — позицію приязні з сьвітом. Через комбінацію з земськими властями доконали свого заміру. Виником чого було розвинене ся Папства, якого власть стала ся матерією церковів й царицею народів. — Одк. 17:3—5; 18:7.

Через сю управу було все змінене: замість терпіня прийшов гонор; замість похори гордість; замість правди, блуд; замість бути переслідуваною вона сталась переслідовательною всіх тих, котрі непохваляли а громили її, нові й неправні гонори. Вона скоро начала вимисляти нові науки й фальшиві софізмати аби оправдати свій курс, найперше обманувши саму себе, далій всі народи, в віруванє, що обіцяне Тисячлітнє панованє Христа настало і що Христос, Цар заре-презентований її папами, котрі панували над царями землі, як Христові заступники. Її уроєня й претенсії були успішними в обманеню цілого сьвіта. „Вона напоїла всі народи” її блудними доткрінами (Одк. 17:2), страшаючи їх науками, що вічні муки чикають всіх, котрі опирались би

її твердженням. Скоро царі Європи були короновані або здетоновані її декретами і під її авторитетом.

Тимто дійшло до того, що нинішні царства Європи твердять нині, що вони є Християнськими царствами і проголошують, що їх володарі панують „з Божої ласки,” т. є. через назначенє або папою, або якою з Протестантських сект. Бо хоч Протестанти відкинули багато з твержень Папства, що до церковної юрисдикції, і інь. рівнож і вони задержали сей гонор, котрий звязав царів земських з Християнством. Тимто реформатори впали в той самий блуд і уживали монархічного авторитету в назначуваню і посв'ячуваню правительств та царів, називаючи такі „Християнськими царствами,” або царствами Христа. З сего то походить та так дивна загадка: „Християнський Світ.” Се є справді дивна загадка, коли взяти з точки і в світлі правдивих засад Євангелії. Наш Господь сказав о своїх учнях, „Не з світа вони, якож я не з світа.” А Павло напминає нас глаголючи: „І неприладжуйтесь до віку сього.” — Йоана 17:16; Рим. 12:2.

Бог ніколи неодобрив аби можна називати сі царства Христовим іменем. Обманені номінальною церквою сі царства плинуть під фальшивою хоругвою, іменууючись бути тим чим не суть. Їх одиноким титулом, окрім голосу народа є Богом **ограничене** позволенє дане — висказане Навуходонозорові — покіль прийде той, що має до його право.

Твердженє, що сі недосконалі царства з їх недосконалими правами та часто самолюбивими і негідними управителями є „Царствами нашого Господа і його Помазанця” є се великим пашкві-

лем на правдиве Царство Христа і на Його „Князя Мира” і праведних володарів, перед котрим вони мусять скоро впасти. — Ісаї 32:1.

Ще інша серйозна кривда виникає з блуду що через те відтягувано увагу дітей Божих, від обіцяного царства небесного; провадження їх до невластивого признання і приязні з земськими царствами і майже до безовочних поривів аби вщепити на сім так дикім ґрунті світових елементів дари й моралі Християнства, що вело до занедбання Євангелія правдивого царства. Деякі, що знаходять ся під впливом сего ошуства, сильно старають ся о те, аби ім'я Бога було втягнене до конституції Сполучених Держав, аби **почерез те** ся держава могла статись Християнською нацією. Реформовані Пресвітеріяне через час багатьох літ не хотіли ані голосувати ані займати жадного уряду під сим правительством, **понеже** се царство не є Христовим Царством. А по їхньому переконанню небуло би властивим для християнів брати участь в яким іншим. Ми висказуємо свою велику симпатію відносно такого чурства — опінії, але не згаджаємось з кінцевою заявою, котра звучить, що коли би ім'я Боже було згадане в конституції, що сей факт перемінив би се царство з царства сього світа на царство Христове, а що се дало би їм свободу голосувати й займати уряд в тімже. О, що за недорічіє! Як великим являєсь і є те ошуканство, котрим „мати блудницям” напоїла всі народи” (Одк. 17:2); бо таким самим способом потверджено, що царства Європи перейшли від Сатани до Христа, а за те є: „Християнськими націями — царствами.”

Належить знати, що як найлучші так і найгірші земські нації є тільки „царствами сього сві-

та," котрих дозволене Богом право пановання майже скінчене, аби могли дати місце їх наставленому наслідникови, Царству Месії — П'ятому Універсальному Царству на землі (Дан. 2:44; 7:14, 17, 27) і що сего рода погляд причинить ся богато до заведення правди й знищення блуду.

Поступоване Папства в сїм взгляді зістало узнане і поперте Протестантськими реформаторами і прийнялось між християнськими людьми без допитувань. Від тоді то замість підтримувати Царство Христове, чують ся зобов'язаними підтримувати упадаючі царства так зв. Християнство, котрого час скоро кінчить ся; а тим то їх симпатії склоняють ся радше до гнету чим до правди й свободи, на сторону царств сього світа і князя сього світа, радше чим по стороні наближаючого ся правдивого Царства Христового. — Одк. 17: 14; 19: 11—19.

Світ скоро приходить до зрозуміння що „царства сього світа" не суть подібні до Христового, що їх уроєня немовби були назначені Христом не видержують критики. Люде починають уживати їх власного розуму в справі сего і інших питань; і будуть ділати після своїх переконань тим більше люто коли дійдуть до зрозуміння, що поповнювано сего рода ошукство в імені Бога Справедливості і Князя Мира. Фактом є, що многі приходять до того заключення, що Християнство є безфундаментальне самонакинене, і що у союзі з світськими володарями, котрих цілю є повстримати прямоване мас люду до свободи.

О, колиби люде були розумними і захотіли приложити свої серця аби зрозуміти плян і діла Господа! Тоді нинішні царства поступенно стопились би—реформа пійшла би за реформою, сво-

бода за свободою, і справедливість та правда царствували би аж доки повна справедливість буде заведена на землі. Але вони не учинять сего, ані не можуть в їх теперішньому стані; і так узброєні в самолюбство кождий буде боротись о старшинство і царства сього світа пройдуть в часі великої неволі, якої небуло від коли настали люде на світі. О тих, що надармо убігають ся о панованє і хотять держати царство, якого право проминає, коли царство дане Тому хто має до того право, Господь говорить, впоминаючи їх, що вони борються ся проти него — борба в котрій напевне упадуть. Він каже:

„Чого ворошать ся народи, і люде промишляють про вікчемне? Піднімають ся царі землі, і князі радять раду, проти Господа й проти Помазанця його, кажучи; Розорвім пута і скиньмо з себе посторонки їх! Господь, що сидить на небесах, сьмієть ся, і ругаєть ся над ними. Тоді промовить до них у гніві своїм і яростю своєю перелякає їх [кажучи], Се-ж я помазав царя мого над Сионом, сьвятою горою моєю... Зрозумійте-ж се, царі, і одумайтесь, усі судді землі. Служіть Господеві зо страхом, і радуйте ся з дрожанєм. Прославляйте [стоваришуйтесь] Сина, [Помазанця Божого] щоб не прогнівив ся, а вам щоб непогибнути на дорозі вашій, бо скоро загорить ся гнів його. Блаженні всі, що надіють ся на його.” — Пс. 2:1—6; 10—12.

ЦАРСТВО БЛИСЬКО.

„Сторож, дай пору ночі —
Який знає обітницї.
В гору звернув він очі
Глянь луч славной вірниці!
Сторож, чи промінь гарний
Надію, радість дає?
Так, приносить день сьвітлий
Ізраїля день звіщає.

„Сторож, дай пору ночі —
Чи зоря висше плине,
Дар сьвітла бачать очі,
Правда і мир в сьвіт лине.
Сторож чи луч єдиний
Дав їм місце родитись?
О його вік є вічний;
Час славі обявितись.

„Сторож, скажи, чи ранок
У Снона має?
Його прихід і виник
Чи стежку освітляє?
Вставай, гляди довкола!
Й на сьвітло небосхону!
Підпережись довкола!
Ось ранок! Встань, потону!“

ВИКЛАД XIV.

ЦАРСТВО БОЖЕ.

Вага предмету. Характер царства. Царство підчас віку Євангелії. Фальшиві погляди — поправлені. Виник фальшивих виображень о царстві. Дві фази Царства Божого. Духовна фаза і П діло. Земська фаза і П діло. Справа небесної фази. Заповіт в котрого виростає те галузь. Земська фаза царства буде Ізраїльська. Загинувші покоління. Небесний Єрусалим. Ізраїль, нарід — образцевий. Витублене і привернене Ізраїля. Вибрані хляси. Наслідники царства. Зелене Правління. Ціль тисячлітнього панованя. Віддане Царства Отцеві. Перший, Божий Зарис в цілости виконаний.

КОЖНИЙ хто неєгзаменував уважно сего предмету, з показчиком і Біблією в руці, здивуєсь, роблячи так, знайшовши важність сього в Писаню. Старий Завіт багатий в обітницї і пророцтва, в котрих Царство Боже і його Цар, Месія, було самою центральною точкою. Надія кожного Ізраеліти була, що Бог вивисить їх нарід, яко націю під Месією; а коли Господь прийшов, се було, якби їх Цар, аби заложити давно обіцяне Царство Боже на землі. — Луки 3:15.

Йоан, предтеча і звістун о нашім Господі Ісусі Христі, розпочав свою місію глаголючи: „Покайтесь: наближилось бо царство небесне.” (Мат. 3:2). Господь розпочав свою місію акуратно таким самим кличем (Мат. 4:17) і апостоли були вислані проповідувати ту саму вістку. (Мат. 10:7; Луки 9:2). Не тільки те, що царство було

(311)

темою, котрою наш Господь начав свою публичну місію, але було се дійсно головною темою, його всього проповідування (Луки 8:1; 4:43; 19:11), другі предмети згадувані тільки в отриманні або в'яснюванні сеї одної теми. Більша частина його приповісток була або ілюстраціями царства з різних точок погляду, і в різних його видах, або служили до в'яснення цілковитого посв'ячення ся Богові, яко необхідне аби учасувати в царстві, а також направити блудне вирозуміння Жидів, які уважали себе певними наслідниками царства, позаяк були тілесними дітьми Авраама а тимто природніми наслідниками обітниць.

Господь Ісус в розмові зі своїми учениками заохотив, зміцнив їх, в їх дожданню грядущого царства, коли говорив: „І я звітую вам, як звітував мені Отець мій, царство, щоб іти й пили за столом моїм у царстві моєму, і сиділи на престолах, судячи дванайцять родів Ізраїлевих.” (Луки 22:29, 30). А також: „Не лякай ся, мале стадо: бо вподобалось Отцеві вашому дати вам царство. (Луки 12:32). А коли, замість укоронування і уопасадження на престолі, їх узнаний цар, зістав роспятий, його апостоли болючо завели ся. Як се двох з них виразилось до мнимого подорожного на дорозі до Емаус після його воскресення, вони-ж „уповали, що се Він, що має збавити Ізраїля.” — Освободити з римського ярма і що зробіть Ізраїля Царством Божим в силі і славі. Але були вельми заведені з подій, які стались пару днів тому. Тоді Ісус отворив їм очи вирозуміння показавши їм з Писаній, що його жертва була коначною перше всего занім царство могло бути установлене. — Луки 24:21, 25—27.

Бог мігби дати Ісусові власть над землею без

вибавлення чоловіка; бо Найвищий царює над людським „царством і дає йому кому хоче.” (Дан. 4:22). Але Бог має величавіший замір чим могло би доконати таким пляном. Таке царство могло би принести благословенства, котрі, якби добрими й небули, могли би бути тільки тимчасового характеру, позаяк все людство було під осудом смерті. Аби учинити благословенства царства повними і вічно тревалими, людство мусіло було бути вибавлене від смерті, а тимто правно увільнене від осуду, котрий перейшов на всіх людей в Адамі.

Ясним доказом є, що Ісус через обяснюване пророцтв відсвіжив надію своїх учеників о наближаючій ся царстві, є очевидним через факт, що опісля, коли Він полишав їх, вони питали: „Господи, чи не під сей час поставиш ти знов царство Ізраїльське?” Його відповідь хоч неясна, але неспротивляєсь їх надіям: „Речеш до них: „Не вам єсть розуміти час і пору, що Отець положив у своїй власті.” — Діян. Ап. 1:6, 7.

Правда, що ученики, з початку, як і увесь нарід Жидівський, не мали докладного поняття о Царстві Божім, припускаючи, що се має бути виключно царство земське, навіть як то дієть ся нині, що многі блудять в противній дирекції, припускаючи, що таке буде виключно царством небесним. Много з приповісток та неясних виражень нашого Господа були намірені, аби невирозуміння були поправлені в своїм часі. Але його ідея царства була завсїгди, заложенє царства на землі і царствовати між людьми. А він не тільки, що взбудив в них надію участія в царстві, але учив їх також молити ся о заложенє тогож. —

„Нехай прийде царство твоє; нехай буде воля твоя, як на небі, так і НА ЗЕМЛІ.”

Сьвітським ученим між Жидами наш Господь видався бути опустом і фанатиком; а учеників його уважали тільки за зведених. Його мудрість, такт, і його чудеса, немогли легко заперечувати ані дати річеву причину непризнання, все-ж з причини їх невіри, його твердження, що він був наслідник сьвіта і заложивби царство, котребі управляло сьвітом, і що його послідователі, всі вони з упокороного стану життя, булиби співуправителями в тім царстві, було абсурдом для того аби серіозно застановлено ся над тим всім. Рим з його вимуштрованим військом, з його здібними генералами, і величезним багатством, був паном сьвіта і що день взростав в щораз більшу силу. Хто-ж се такий був сей Назорей? хто-ж були сі рибачи без гроша, або впливу, хіба, що між нужденними послідователями з простого люду. Хто-ж вони були такі, аби могли говорити о так довго обіцянім царстві, яке буде найбільшим, наймогутнійшим, яке, коли небудь було знаним на землі?

Фарисеї, надіючись, що коли будуть насміювати ся з Господа нашого Ісуса Христа, припустивши, що се була його неміч, а тим самим ввелиб з обману його послідователів, домагались від него: Коли появить ся царство о котрім говориш? — Коли твої жовніри прийдуть? Коли се царство okaже ся? (Луки 17:20—30). Відповідь нашого Господа далаби їм нову мисль, слиби не їх упереджене проти него та засліплене о виображенню своєї великості і мудрості. Він відповів їм, що його царство ніколи не появить ся в такий спосіб, як вони сього сподівались. Царство котре

він голосив і до котрого запрошував своїх послідувателів аби стались співнаслідниками, було царством невидимим, а вони не могли дождити побачити таке. „Відказав їм і рече: Але приїде царство Боже з постереженням.” [з поверховною маніфестацією]; ані казати муть; Дивись ось воно; або: Дивись, он, бо царство Боже [має бути] у вас у середині”.) Словом, він показав, що коли його царство приїде, буде всюди присутним і повсюди могучим, а по мимо того нігде невидимим. Тимто він дав їм ідею духовного царства, котре він проповідував; але вони не були приготовані і не прийняли тогож. В Жидівськім дожданню обіцяного царства була певна мірка правди, котра буде здійснена в своїм часі, як се буде показаним; але наш Господь відкликав ся тут до духовної фази царства, котре буде невидиме. А як ся фаза царства буде найперше встановлена його присутність не буде видимою і через певний час непризнаним. Проти цієї наслідства в сій духовній фазі царства був одинокою офертою, яка тоді була представленою, і була одинокою надією нашого високого покликання підчас цілого віку Євангелії, котрий тоді начав ся. Тим то Ісус відкликнув ся до сього виключно. (Луки 16:16). Се побачимо яснійше в дальшого тягу.

Правдоподібним видаєсь се, що се було через противний дух публичної опінії, а головнo між

*) В грецкім перекладі стоїть „межи вами” звичайний переклад подає „у середині.” Сего напевне не можна віяк погодити з жадною наукою аби наставати, що царство про котре Ісус згадував, що заложить на землі малоби бути у середині у серцях Фарисейв, котрих він назвав гіпокритами і гробами побієними з верха. Але се царство, коли заложене, буде „посеред” або „межи всіма класами,” управляючи і судячи всіх.

фарисеями, що Никодим прийшов до Ісуса ночю, бажаючи розв'язати тайну, а всеж стидавсь признатись публично, що такі тверження вплинули на його умисл. Ся розмова межи Господом а Никодимом (Йоана 3) хоч тільки в часті подана дає спромогу до дальшого вглянення в характер Царства Божого. Євентуально головні точки розмови згадані в такий спосіб вираження, що за помочию сих-же можливо лехко прийти до зрозуміння цілості, а що можна окреслити, як слідує:

Никодим. — Рави, знаємо, що від Бога прийшов еси учителем; ніхто таких ознак не може робити, як Ти робиш, коли не буде Бог з ним." А помимо того всього деякі з твоїх проповідей видають ся дуже недорічевими для мене. Наприклад, Ти сам і Твої ученики проповідуєте: „Царство Боже наближило ся;" але не маєте ані армії, ані багатства, ані впливу і всім сього рода оповідане являєсь неправим, а за те здаєш ся всім, яко хотівби обманювати людей. Фарисеї, взагалі, вважають Тебе за ошуканця, але єсьм певний, що в твоїх учениях мусить бути якась частина правди, „ніхто бо таких ознак неможе робити, як Ти робиш, коли не буде Бог з ним." Цілюю моєї візити є з'явитись, якого рода, коли і де є се царство, котре проповідуєш? і коли та як має бути заложено?

Ісус. — Твоїм пожаданем дістати повне вирозумінє відносно царства небесного, тепер неможна дати такої відповіді, яка би могла задовільнити тебе, не потому, щобим не знав об сім в повні, але потому що Ти в теперішнім твоїм стані не мігби зрозуміти або оцінити того, коли бим хтів в повні обяснити. „Коли хто не народить ся

begotten*) звиз, не може видіти [eidon,†) знати, або бути запізнаним] Царства Божого."

Навіть мої ученики не мають ясного виробу-м'я о царстві котре проповідують. Не можу сказати їм, з тої самої причини, як не можу сказати тобі; і вони не можуть розуміти сього з тої самої причини. Але, Никодиме, одного з особливших діяльностей Бога є те, що він вимагає послушництва відповідного до посіданого вже сьвітла занім більше сьвітла буде дано; о вибраню тих, що мають стати ся учасниками царства, маніфестація віри вимагаєть ся. Вони мусять бути такими йти в слід Божого провідництва, степені по степеневі, так, що часто тільки перший степені видно ясно. Вони мусять ходити вірою а не видінсьм.

Никодим: Але я нерозумію тебе. Що ти під сим розумієш? Як же може чоловік народитись,

*) Грецьке слово γενναο і його вирази часом переведені сплоджені а часом народжені, а в дійсності сі містять в собі обі ідеї і повинні бути переведені на українську мову в дво-який спосіб відповідно до змісту в данім разі. Дві ідеї сплоджене і народжене є завжди в слові, так, що коли одно висказане друге видобуваєть ся першого, як народжене наступая по сплодженю а сплоджене є природнім попередником до народження. Коли чинник в котрим γενναο має получене є роду мужеського належить переводити сплоджений, коли женського роду народжений. Тимто, Йоана 2:29; 3:9; 4:7; 5:1, 18 γενναο повинно бути переведене сплоджений, бо Бог є (мужеського роду) активним чинником.

Рівнож переведене часом належить від власності ділани чи то роду мужеського чи женського. Тимто ужите в полученю з ем, означаючи від або з повинно бути переведене народжений, як се вказане словом ем — „з води" „з тіла" „з духа".

†) Се саме слово переведене вглянути в Діяхх Ап. 15:6. „І вибрались апостоли та старші вглянути [увнати або виробу-міти] сю справу. Те саме слово переведене вбачай Рим. 11:22. „Вбачай [вглянь, врозумій], же благоді і непомадіна Боже;" також 1 Йоана 3:1 — „Глядіть, [вгляньте, знайте, врозумійте] яку любов дав нам Отець."

старим бувши? хіба може в утробу матері знову увійти, і родитись? Або може ти розумієш що покаяння проповідуване „Йоаном Хрестителем“ а оказане хрещенєм з води в який небудь спосіб є символічне народженє? Я завважив, що твої ученики проповідують і хрестять в подібний спосіб. Чи се нове народженє конечне для тих, котрі хотілиби побачити або увійти в твоє царство.

Ісус. — Наша нація є посвячена нація, народ під заповітом. Всі вони були охрещені в Мойсею у морі і хмарі, в часі опущеного ними Єгипту. Бог прийняв їх в Мойсею, посереднику їх завіту, на горі Синай; але вони забули на їх завіт, декотрі з них живуть отверто, як митники і грішники, а много ще інших є само-оправдані гіпокрити; тимто проповідуване Йоана і моїх учеників є до покаяння — повернення до Бога і узнання заповіду; а хрещенє Йоана се означає покаяння і поправу відновлення серця й життя, а не нове народженє. Але, коли невиконаєш щось більше понад те, не можеш мати участи в царстві. Коли в додатку до переміни символізованої хрещенєм Йоана неотримаєш сплодження й народження з духа не можеш мати участи в моїм царстві. Покута припровадить тебе до стану оправдання; в такім стані мігбись розпізнати в мині Месію, котрого виображав Мойсей, а тим то посвятившись мені будеш сплоджений від Отця до нового життя і Божественної природи, котра коли розвинена станєсь оживлена запевнить твоєму єству народженє нового сотворіння, духовного єства в часі першого воскресення; а яко таке, ти не тільки що будеш бачити але й станеш ся учасником царства.

Зміна, яка має бути dokonана через се нове

народжене з духа є наравду велика, Никодиме, бо роджене від тіла — тіло, а роджене від Духа — дух. „Не дивуй ся, що глаголав тобі: мусите ви народитись звиш.“ Ріжниця між твоїм теперішнім станом родженим від тіла, а станом тих, що народжені від Духа, котрі увійдуть або становлять царство є вельми велика. Нехай дам ти ілюстрацію за помочю котрої зможеш отримати дещо аби мати ідею о істотах, котрі в часі їх народження з Духа будуть становити се Царство: — „Дух, де хоче, дише, й голос його чуєш, та не знаєш, звідкіля виходить і куди йде; так усякий народжений від Духа.“ Як вітер дише тут і там, не можеш бачити хоч сей викликає вплив докола тебе. Однако-ж не знаєш ані звідки приходить ані куди йде. Се така добра ілюстрація, яку тільки можу дати, о тих, що роджені з Духа в воскресеню, ті, що „увійдуть“ або становлять Царство, котре я тепер проповідую. Всі вони будуть так невидимі, як вітер, а люде ненароджені: Духа, не будуть знати ані звідки вони приходять ані куди йдуть.

Никодим: Як се може статись? Невидимі істоти!

Ісус: — „Ти єсь учитель Ізраїлів, і сього не знаєш?“ — що духовні істоти можуть бути присутні, а помимо того невидимі? Чи ви що пориваєтесь учити других, ніколи не читали о Єлисею і його слугі або о Білеама ослиці та много інших місць в Писаню, котрі знаменито ілюструють сей принцип, що духовні істоти можуть бути присутні, а помимо того невидимі? Та ще більшим є те, що ти є одним з Фарисеїв, котрі признають ся, що вірують, що ангели є духовні істоти. Але всьо се виясняє те, щом сказав ти пе-

редше: „Коли хто не народить ся звиж не може видіти [знати, пізнати, або мати річеве виrozumіне] Царства Божого і ріжних справ получених з тижже.

Коли бажав бись увійти і статись співнаслідником зі мною в тім царстві, котре звіщаю, мушиш іти за сьвітлом степенъ по степеневі.

Як так будеш чинити, більше сьвітла прийде, і се буде так скоро, як скоро будеш приготований на се. Я проповідував речі, на які тепер є властивий час, котрі ти можеш розуміти, а через чиненє чудес, ти узнаєш мене учителем, що походить від Бога, але ти не оказав своєї віри чинно і неставсь отверто моїм учеником і послідувателем. Не можеш сподіватись більше сьвітла для дальшого степеня. „Істино, істино глаголю тобі: Що те, що знаємо, говоримо, й що бачимо сьвідкуємо; а (ви) [фарисеї] сьвідкування нашого неприємаете. Коли про земне глаголав вам, і не віруєте, — як же коли скажу вам про небесне, — увіруєте?“ Булоби безужиточним, коли би я пробував говорити тобі о небесних речах, котрі би тя непереконали а моє проповідуванє видадось би тобі глупим. Коли те, що чинив я було земського характеру чи то ілюстрованє земськими речами, що ти мігбись і розумієш, а помимо того не привело тебе до переконання на стільки щоби міг статись отвертим моїм учеником і послідувателем, так оно не було би більш переконуючим для тебе, колиб я мав говорити о небесних речах, о котрих ти не знаєш нічого; бо ніхто не зійшов на небо, тимто жаден не може потвердити моего сьвідоцтва. Я є одиноким хто зійшов з неба, а за те й одиноким хто розуміє небесні речі. „І ніхто не зійшов на небо, тільки хто з неба зій-

шов, Син чоловічий."*) Знане небесних речей можна отримати тільки по сплodgeнню з Духа, а саміж небесні речі по народженню з духа, духовні істоти.

Тимто пожаданим зі сторони Господа терпеливості в благовістованю природу царства тим котрих пересуди і едукація стримують їх аби не бачили нічого окрім переключених поглядів о земській фазі тогож. Однаковож, вибір певної кляси учасувувати в царстві Месії продовжувано, хоч лише мала громадка була вибрана з поміж Ізраїля, для котрого царство було посвяченим виключно через час семи літ. Як се Бог предвидів, через їх неготовість для сього, і брак вироуміння та застосовання ся до предложених умовій, привілей участія в царстві Месії зівстав від них віднятий, яко від народа, бо тільки одиниці були, котрі прийняли те, зате-ж поклик перейшов до Поган, аби з них також „прийняти людей в ім'я своє." І з поміж сих також тільки одиниці „мале стадо" оціняють сей привілей і числять ся гідними співнаслідства в його царстві і славі.

Серіозний блуд впроваджено до Християнської номінальної Церкви, котра але представляє, що се обіцяне царство має означати тільки Церкву номінальну в її теперішнім стані, а його робота се одиноке діланє благодаті в серцях віруючих; а блуд сей так далеко загнав ся, що нинішній безбожний союз й панованє номінальної Церкви в дружбі з царствами сього сьвіта, як се многі повірили, немовби таке є панованєм царства Божого на землі. Направду, в певнім сенсі Церкву можна тепер розуміти Царством Божим і що ді-

*) Слова „що на небі" (13 стих) не знаходять ся в найстарішійших та найбільш вірогідних MSS.

ланє благодаті відбуваєсь тепер в серцях віруючих, та взявши під розвагу те і заперечувати дійсного Царства Божого, яке ще має бути заложене під цілим небом, в котрім воля Божа буде так виконуваною, як се річ має ся на небі, значилоби обернути в ніщо, уневажнити найсильніші і найвиразніші означені обітницї виповіженими і повтореними нашим Господом, апостолами і пророками для нашого заохоченя й помочі в поборюваню сьвіта.

В приповідках нашого Господа, Церква часто названа Царством, і апостоли говорять о тійже, як о царстві над котрим Христос тепер панує. Ми, котрі прийняті в Христі тепер признаємо ним куплене право власті, піддаємось йому вдячно й добровільно в послушенство, перше занім те буде впроваджене ним примусово в сьвіті. Ми пізнаємо ріжницю між правами справедливості, котрі він запровадить і стисло виконає, а між царством темноти піддержуванім привластителем в теперішності князем сього сьвіта. Віра в Божі обітницї тимто переміняє наше підданьство, і ми почитаємо себе підданими новому князеві, і, з його ласки, співнаслідники з ним того царства, яке має бути установлене в великій силі і славі.

Але сей факт, не уневажняє обітницї, що царство Боже остаточно буде: „від моря до моря, і від ріки аж по краї землі” (Пс. 72:8); й всі народи будуть служити й коритись йому; і щоб перед ним приклонилось усяке коліно, що на небі і на землі. (Дан. 7:27; Філ. 2:10). Радше, противно, бо вибір тепер „малого стада” потверджує ті обітницї.

Коли приповідки нашого Господа уважно розібрані, можнаби знайти, що вони ясно учать, що

установлене царства або прихід Царства Божого у силі є справою будучності, і неввійде в жите аж доки Цар не прийде. Тимто приповідка о чоловікові значного роду, котрий йшов у землю далеку прийняти собі царство, тай вернутись, і т. д. (Луки 19:11—15) ясно уміщає заложенє царства по повороті Христа. А вістка вислана Господом о много літ пізнійше була: „Будь вірний аж до смерті і дам тобі вінець життя.” (Одк. 2:10).¹ З сего являєсь очевидним, що царі, котрі будуть царствувати з ним не будуть укороновані ані не будуть панувати, як царі в сьому житю.

Длятого, Церква в теперішності, не є установленим царством Божим в силі й славі, а тільки в розвою, в зародку свого стану.

А відносно сеї справи учать нас всі вираження Нового Тестаменту, царство небесне тепер терпить насилє в руках сьвіта, Цар був зневажений і роспятий, а хто небудь що хотів би наслідувати його має терпіти переслідуванє і насильство в якій небудь формі. А справджуванє ся сего можна завважити тільки на дійсній Церкві а не номінальній. Але обітниця свідчить, що коли ми тепер (Церква, царство в зародку) з Христом терпіти мєм, ми також, в часі властивім, коли він обійме велику власть і панованє будемо прославлені і царствувати мєм з Ним.

Яков (2:5) згаджає ся з учнем нашого Господа, говорить нам, що Бог вибрав вбогих, зневажених після вимог сьвіта сього, не на те щоби панували тепер, але яко наслідників царства, котре обіцяв.” Господь рече: „Як тяжко багатства маючим у Царство Боже ввійти”! (Марка 10:23). Очевидним є, що він не розумів під сим номінальної Церкви, котра тепер панує з

свѣтом; бо багаті тиснуть ся в її ряди. Петро напoминає наслідників царства до терпеливості, витривалості, чесноти і віри, кажучи: „Тим то, брати, старайтесь більше утвердити ваше покликанє і вибранє; се бо роблячи, ніколи неспотикнетесь, так бо щедро дозволить ся вам вхід у вічне царство Господа нашого і Спаса Ісуса Христа.“ — 2 Петра 1:10, 11.

Деякі припускають, що вираженє Св. Павла в листі до Римлян 14:17 відносить ся до образцевого Царства, але еґзаменоване в свѣтлі свого змісту, являєсь виразним і ясним що: Ми, братя, перенесені тепер до царства, улюбленого Сина Божого, маємо повну свободу, що до харчу і т. д. чого немалисьмо будши Жидами під законом (14 стих); але радше невживаймо тої свободи, колиби така мала спричиняти згіршіне братам, котрі не мають ще дійсного виrozumіння тоїж, й мали-б спотикатись і нарушати їх совість. Непогубляймо брата нашого свободою відносно харчу, за котрого Христос умер, але памятаймо, що привілеї царства так тепер, як і в будучности зависять від много більших, благословенств чим від свободи харчу, т. є. від свободи чинення добра, впокою з Богом через Христа і нашої радости через участіє Сьв. Духа Божого, а свободи царства (як тепер і на все) далеко більшою чим свобода меншої ваги, харч можна радо пожертвувати симчасом для добра нашого брата.

Ідея немовби то обітниця царства є звідничим і уроєним обманом, або що теперішні услів'я є тими обітницями стоять в абсолютній суперечности з Сьв. Писанєм без взгляду з якої точки погляду й нерозважалиб тогож.

Обітницї слави й наслідства царства з Госпо-

дом, були для першої Церкви великою заохотою до видержування в дочасних пробах і переслідуваннях, котрі мали спіткати їх, а о яких були упереджені вираженнями словами потіхи й заохоти в Одкритю, данім сімом церквам. Найбільше ударяюче з тих, говорить: „Хто побідить дам йому сісти на престолі моім, якож і я побідив і сів з Отцем моім на престолі Його. І хто побідить, і хто хоронить аж до кінця діла мої, тому дам власть над народами.”

Се є власне обітницї, котрі неможна річево перемінити аби застосувати до теперішнього діланя в серцях, анї не є ще на те аби панувати над народами в сьому житю; бо сі, що хотїлиби побідити мусять витревати в службі Божій аж до смерті а тим способом досягнути достоїнства царства. — Одк. 20:6.

Але людська природа шукає, якби то уникнути терпіння, а завсїгди готова прийняти честь і власть; з чого бачимо, що навіть вже за часів апостольських декотрі в Церкві були готові при своїти собі обітницї будучої чести і власти в сьому житю і начинати ділати так, як се вони думали, що вже надійшов час для сьвіта віддавати честь і бути в послушенстві Церкви. Апостол Павло, поправляючи сей блуд, знаючи, що подібні події могли би шкідливо вплинути на Церкву, лиховували би зарозумілість і відводили від приношеня жертви. Він відзиваєсь до них іронїчно: Ви вже ситі, вже забагатїли, без нас зацарювали.” А тоді додає поважно: „О щоб ви зацарювали, щоб і ми [переслідуванї апостоли] з вами царювали.” (1 Кор. 4:8). Вони користаючи з їх Христїянства пробуючи дістати з него і са помочию тогож, так багато слави, як лиш можливо; а апо-

стол знав добре, що коли-б вони були вірними послідувачами Господа, не булиби в подібнім стані. За те припоминає їм, що коли би довго—дожидане царство началось так він хотівби панувати також не менше чим вони, а фактом є, що він за свою вірність до правди терпів, що було доказом, що їх панованє було передвчасним, а було радше лайкою чим славою. Тоді, з дотепом іронії, додає, „Ми, [апостоли і вірні послідувачелі] дурні задля Христа, виж мудрі в Христі; ми немічні, виж кріпкі; ви славні миж безчесні.” Не на сором вам се пишу: Я маю луччу і благороднійшу ціль — **ОСТЕРЕЧИ ВАС**; бо стежка теперішньої честі не веде до слави і честі, котра має відкритись в нас; але теперішнє терпінє і само-відреченє ся є вускою дорогою до честі, слави, нестерельності і співнаслідництва в царстві. Благаю-ж оце вас, будьте послідувачами моїми. Хай злорічать вам, виж терпїть, хай переслідують вас тепер, абисьте могли осягнути зі мною вінець житя, котрий віддасть мені Господь того дня, праведний суддя, і не тільки мені, та і всім, хто полюбив явленє Його. — 1 Кор. 4:10—17; 2 Тим. 4:8.

Але по многих нереслідуванях, які вірно переносила Церква, начато ширити теорії в тій цілі немовби то задачею Церкви було здобути сьвіт, заложити царство небесне на землі і панувати над народами перед другим приходом Господа. Се дало підставу для сьвітової інтриги, виставлення ся і пиhi, показана хвальба та церемонія в Церкві, котрі були замірені викликати вражінє, підневолити й застрашити сьвіт, а се вело степенє по степеневі до великих притенсій Папства, що

таке, яко царство Боже на землі мало би право вимагати поваги й послушенства взглядом його прав і урядників від кожного краю, роду і народу. Під сею фальшивою претенсією (і як видно вони ошукали як себе так і других) Папства якийсь час короновано і детрон вано царів Європи, і ще приписують собі ту владу, котру не встані тепер впровадити в житє.

Та сама ідея Папства перейшла до Протестантизму, котрий також твердить, хоч більш мрачно, що якимсь то способом царствованє Церкви є в прогресі; а сторонники подібно як і Коринтяне є: „ситі“ і „багаті“ і зацарювали, „як царі“, що ясно описанє нашим Господом. (Одк. 3:17, 18). Тим то сталось, що тільки члени номінальної Церкви — ті ненавернені дійсно, не є дійсна пшениця, але кукіль, тільки наслідуванє пшениці, — о много перевисшаючі правдивих учеників Христа. І сі вельми противні проти кожної дійсної жертви і самовідреченя, нетерплять переслідуваня за праведність [задня правди], а вмiсто того всього придержують найбільше форму постів, і т. д. Вони дійсно царствують з сьвітом, і не стоять в ряді приготуваня для участвуваня в дійснiм царствi, котре має бути установленє нашим Господом підчас його присутності в часі його другого приходу.

Якому небудь уважному обсерваторові, відкриваєсь недоріччє межі сьм поглядом а ученєм Ісуса і апостолів. Вони научали, що неможе бути царства аж доки Цар не прийде. (Одк. 20:6; 3:21; 2 Тим. 2:12). Тимто царство небесне здобуваєть ся силою, аж до часу, коли те буде установленє в великій славі і владі.

ДВІ ФАЗИ ЦАРСТВА БОЖОГО.

Хоч се є правдою, як сказано нашим Господом, що Царство Боже не прийде — не проявиться вперше, в своїм поверховнім виді, але в своїм часі те буде заманіфестоване зверхними, видимими і неомильними знаками. Коли вповні установлене, Царство Боже буде складати ся з двох частий, духовна або небесна фаза і земська або людська фаза. Духовне Царство буде завжди невидиме для людей, бо ті з котрих те буде складатись будуть божественної, духовної природи, котрої не бачив ніхто з людей, ані бачити не може (1 Тим. 6:16); рівнож його присутність і власть буде мучо заманіфестована, а головнo, через його людських представителів, котрі будуть становити земську фазу Царства Божого.

Ті, котрі будуть становити духовну фазу царства є се святі побідителі віку Євангелії — Христос, голова і тіло — прославлений. Їх воскресенє і вивисшенє попереджає всіх других, бо по через сю клясу всі інші отримають — будуть благословлені (Жнд. 11:39, 40). Їх же се перве воскресенє. (Одк. 20:5*). Велике діло стоїть пе-

*) В сїм верши слова „А остальные мертві не ожили, донки не сїинчить ся тисяч років“ сфальшовані. Тїж не знаходять ся в найстарших та найвірогідніших Грецьких M.S.S., Sinaitic, Vatican Nos. 1209 і 1160 Syriac M.S. Мусимо пам'ятати, що много уступів знайдених в копіях є додатками, котрі не належать до Біблії. Від коли розказано недодавати нічого до Слова Божого нашим обов'язком є відкинути такі додатки так скоро як скоро їх фальшивий характер доведено. Правдоподібно, що такого рода додатки вдерлись до тексту припадково в п'ятім столітї; бо жаден M.S. переднійшої дати немістить подібного речення (ані грецький ані сирійський). Правдоподібно, що вперше була се собі прибічна замітка читателя виражаюча його думку о данім тексті а втягнена до змісту тексту якимсь слїдуючим переписчиком, котрай хибив відіржжати зміст від замітки.

ред сею славною помазаною громадкою — Христом — конечність їхнього вивиснення до Божої природи; бо жадна інша крім Божої сили немогла би довершити так великого діла. Діло їх невідноситься ся тільки до сього світа але до всіх річей на небі і на землі, межи духовними як і між людськими істотами. — Мат. 28:18; Кол. 1:20; Єф. 1:10; Філ. 2:10; 1 Кор. 6:3.

Діло земської фази Царства Божого буде ограничене до сеї землі і людства. А ті, що так високо поставлені аби мати участь в тімже, будуть найбільше вивиснені і уважані Богом межи людь-

Усунене замітки (доданих виразів) не є важним для „Плянну” осягу поданим; бо остальні мертві — світ взагалі не будуть жити в повнім того слова значінню, в так совершенім стані в яким Адам мив ванім согрішив і підпав осудові „умираючи умреш.” Совершене жите без немочі або умираю, є одиноким вираженем під яким Бог унає вираз жите. З сеї точки погляду цілий світ уже утратив жите умирає, або більш властивим далось би описати, більш мертвий чим живий. 2 Кор. 5:14; Мат. 8:22.

Слово воскресеня (грецьке *anastasis*) означає пробуджене. В відношеню до чоловіка, те слово означає піднести його до стану від котрого він відпав, до повного совершеного чоловічества до стану утраченого Адамом. Совершенство від нестрого наш, людський рід відпав є совершенство до котрого вони поступенно піднесуть ся, підчас віку Тисячліття, новонастаня або воскресеня (пробудженя). Вік Тисячліття не тільки що є віком проби; але також віком благословенства, а через воскресеня або новонастаня до життя всього що було утрачене має бути привернене всім, котрі, коли дійдуть до знання й спосібности радо осяжуть ся послужними. Процес воскресеня буде поступенний, вимагающий цілого віку для свого повного докелання, хоч саме тільки пробуджене до частної міри життя й приномності буде моментальним ділом. Тим то повна міра життя утрачена в Адамі nebude дана людському родові аж доки тисяч літ неукінчить ся. А з сего виникає що хоч би найменший брак до совершеного життя називає ся частною смертю, з чого слідує, що хоч повисші слова не є частиною натхненого слова, рівнож можна вірно й рішучо сказати, що остальні мертві не оживуть знову (невіднаслідують зповні утраченого життя) аж доки тисяч літ новонастаня і благословенства не довершить свого діла.

ми. Се є кляса о котрій спімнісно в Викладі VIII котрих судний день був перед віком Євангелії. Будучи на пробі оказались вірними, в пробудженю вони не будуть поставлені на суд — пробу знову, але отримають нагороду своєї вірності сейчас — моментальне воскресене до совершеності людей. (Другі, чим сі та кляса духовних, будуть поступенно підношувані до совершеності, підчас віку Тисячлітя. Тим то ся кляса буде готова відразу до великого діла перед нею, яко людські репрезентанти Христа в відновлюваню і благословленю решти людства. Так, як духовна природа є конечною до довершення великого діла Христа так совершенна людська природа є придатна і властива для будучого діла, яке має довершитись між людьми. Сі будуть usługувати між людьми і будуть видимі від людей, а слава їх совершеності буде постійним взірцем і заохотою для других людей аби могли осягнути тую-ж саму совершеність. А що сі старинні сьвяті будуть знаходити ся в людській фазі Царства Божого і оглядані людьми є вповні посьвідчено словами Ісуса до невіруючих Жидів, котрі відрекли ся його: Він сказав: „Побачите Авраама, та Ізаака, та Якова, і всіх пророків у царстві Божому.” Повиннось завважити також, що Господь неспоминає, що би його або апостолів можна побачити з Авраамом. Очевидний факт, що люде будуть жити разом з тими що будуть творити земську фазу царства, але не з духовною, безсумніву, що деякі будуть болючо жалувати, що відкинули так велике достоїнство.

Не дано нам ясної інформації, аби могли представити акуратний спосіб в який сі дві фазі небесного царства можуть гармонійно ділати, в Бо-

жому поступованню з Ізраїлем через їх репрезентантів Мойсея, Аарона, Йозеа, пророків і інь. можемо мати ілюстрацію о способі в який вони можуть ділати, — хоч будучі маніфестації Божественної власті будуть о много перевищати ті, котрі мали своє місце в часі типічного віку; бо робота грядущого віку обнимає пробуджене всіх мертвих і привернене послушних до совершеного стану. Ся робота буде вимагати заложення досконалого уряду між людьми з совершеними людьми на становисках контролі, аби могли належито провадити справи держави. Буде конечним назначене дійсно едукаційних — просвітних улепшень всякого рода так як і ріжного рода філантропічних заведеній. А ся так благородна робота, себто підношуване людства певними та сталими степенями (під дирекцією невидимих духовних членів тогож самого царства) буде се великий гонор до чого благородні люде старинности призначені а до котрої то справи вони вийдуть приготовані скоро, по остатнім упадку царств сього світу та по звязаню Сатани, їх князя. А яко Богом надарені честію репрезентантів небесного царства вони скоро отримають славу, честь та співдіяльність всіх людей.

Здобути собі становиско в земській фазі Царства Божого буде значити задовільнене всякого бажання совершеного людського серця. Буде славним і задовільняючим кроком вже від самого першого вступлення на сю дорогу, а всеж слава буде взмагатись з бігом часу і розвою благодатної праці. А коли при кінци тисяч літ велике діло новонастаня всього довершить ся Христом (в великій мірі за помочію співдіяльності сих благородних людських діячів); коли весь люд-

ський рід (окрім непоправних — Мат. 25:46; Одк. 20:9) явить ся перед Єговою без плями і змази, сі що були начинєм в великім ділі направлення будуть сияти перед людьми і перед Богом та Христом і ангелами, „неначе зорі, по вік на завсїгди.“ (Дан. 12:3). Їх праця й труд любви повіки незахитаєть ся. Память про них буде вічна. — Пс. 112:6.

Але взявши разом тую так велику славу тих, що будуть становити земську фазу царства, славажбо небесної фази буде перевишати всяку славу. Коли перші будуть сияти неначе зорі, по віки на завсїгди, другі-ж сияти муть неначе сьвітила на небі — неначе сонце. (Дан. 12:3). Слава як на небі так і на землі буде упокорена під ноги Христа. Людський умисл може зближитись, але неможе ясно поняти слави, яка має явитись в Христі через час нескінченої вічності. — Рим. 8:18; Єф. 2:7—12.

Власне через сі дві фазі царства обітниця дана Авраамові буде сповнена. „І благословлять ся в тобі всі коліна землі, і у насінні твому.“ „І буде насінє твоє, як пісок морський, і як зорі небесні“ — земське і небесне насінє, обоє Божим насінєм благословлення сьвіта. Обидві фазі обітниць ясно предвиджені і замірені Богом від початку, але Авраам бачив тільки земську фазу. А хоч Бог вибрав з тілесного насіння головних членів духовної кляси (апостолів і других) і запропонував головне благословенство, духовне, всім живучим тогож народу, в часі властивім на небесне покликанє, се власне перевишало о много те що Авраам коли небудь бачив в заповіті, ласка на ласку.

Павло (Рим. 11:17) говорячи о заповіті Авраама, яко о кореню з якого природно виріс тілес-

ний Ізраїл, але до котрого віруючі з Поган були щеплені, коли природні вітки були відтіяні через недовірство їх. Се доказує подвійне виповненеся обітницї в розвою двох насїнь, земське (людське і небесне (духовне) котре буде становити дві фазї царства. Сей корінь заповіту рсдить сих дві відмінного рода вітв, каждая з них в воскресеню буде родити свій власний ґатунок совершеного овочу: кляси — людська і духовна в царській властї. В порядку що до розвою перше було природне (земське), опісля небесні володарі, а що до порядку достоїнства стану й часу обняття уряду, се буде дане в перше духовному, опісля-ж тілесному; тимто-ж перві будуть останні, а остальні — перві. Мат. 19:30; Луки 16:16.

Обітниця дана Авраамові, на котру покликаєсь Степан (Дїян. Ап. 7:5) а в котру Ізраїль вірив, була земська; і відносилає до землі. Бог „обіцяв дати йому її в державу” сказав Стефан. Господь же рече Авраамові: „Позирни очима твоїми та поглянь від місця, де ти тепер, ід півночі, ід полудню, ід востоку, ід заходу; бо всю землю, що ти вбачаєш, тобі оддам, і потомкам твоїм на віки. І вчиню потомки твої, як пісок земляний; коли хто може злічити пісок земляний, то й потомки твої злічить. Уставши, пройди землю в довжину і в ширину її, бо тобі оддам її.” (1 Мой. 13:14—17). Степан показує, що ся обітниця, ще **мусить** виповнитись; бо осьвідчає, що Бог не дав Авраамові, „наслідя в нїй [землі] нї на ступінь ноги.’

Апостол, пишучи, о сїй самїй клясі сьвятих Старого Завіту — Авраам між другими — годить ся з заявою Степана, що обітниця дана Авраамові не зістала ще виповненою; а навіть постуває

дальше і показує, що земські обітницї не можуть виповнитись аж доки, ще виспї небесні обітницї відносно Христа (Голови й тіла) сповнять ся. Він рече о них: По вірі померли ті всі, непринявши [т. є. без виповнення ся] обітниць, тим, що Бог лучче щось про нас [Христа] провидїв, щоб вони не без нас осягли звершенє. (Жид. 11:13, 39, 40). Тим то показано знову те, що Спаситель і Відповитель є духовний, давши ссбе в викуп за всіх, і що від сеї духовної класи коли буде високо вивисшена мусять виходити всі благословенства за посередництвом видимих репрезентантів чи якого би то рода й небули начиня. — Рим. 12:1; Гал. 3:29.

Тимто як се даєсь добачити, що земська фаза царства буде Ізраїльська, довкола сього факту громадають ся численні пророцтва, котрі вказують на те, що сей нарід займе перше становиско в Божім пляні що до будучого благословлення свїта, коли їх святиня, в руїнах пороку земного буде відбудована, а Єрусалим стане ся славою цілої землі. Знаходимо заяву, як в пророків так в апостолів, котрі ясно вказують, що в часі новонастаня всього, Ізраїль, яко нарід буде першим з поміж народів, щоб прийти в гармонію з новим порядком справ, що земський Єрусалим буде відбудований на узгіррю своїм, і що їх слава верне ся з давен бувало за часів князів і суддїв (Ісаї 1:26; Пс. 45:16; Єр. 30:18.) І чого можна більше річезового дожидати, як не сього аби Ізраїль міг радоватись перше всіх пізнаючи пророків та патріархів? і що їх знайомість та довга дисциплїна під законом, що повинно би приготувити їх для піддання ся і послушеньства авторітетові царства? І коли Ізраїль буде першим з народів знаним і благо-

словеним, як се написано о Ізраїлю. „І допоможе Господь наметам Юдиним, як і перш.”

Не уважаємо аби являлось важним входити в дискусію де належало би пошукати „загублених поколінь” Ізраїля. Може бути правдивим або ні, якто деякі твердять, що ті „загублені покоління” дослідимі, яко певні цивілізовані народи нинішнього дня. Але хоч деякі з підданих доказів не є недорічевими а всеж коли взять їх разом являють ся припущенем — здогадуванем. Але, коли би навіть ще яснійше доведено, щоб деякі з цивілізованих поколінь, так і тоді не довело б се нічого на їх користь під „небесним” „високим покликанем,” котре ще від часу відкинення їх, яко народу, не узнає різниці між Жидом а Греком, невільником а вільним. Коли би таке свідощтво сталося коли небудь чпним (котре до сих час ще не є) те було би в досконалій гармонії з пророцтвами і обітницями відносно тогож народа, ще, дожидаючого сповнення ся у, і під земською фазою царства.

Природне привязанє, як рівнож і міра ще живого зауфання в невиконнені ся до сих час обітниці і всі їх природні пересуди, відібють ся корисно для Ізраїля в загалі і прискорять прийняте нових володарів; коли їх звичай під законом до послушенства рівнож буде сприяти до їх скорой гармонії з принципами нового правительства.

Як Єрусалим був столицею образного царства Божого, так знову буде займати ту саму позицію, а буде: „городом Великого Царя.” (Пс. 48:2; Мат. 5:35). Город є символом царства або власті, і так Боже Царство символізоване, яко новий Єрусалим, нове царство сходяче з небес на землю. Насамперед се буде складати ся тіль-

ки з духовної кляси, Невісти Христової котра, як бачив Йоан, буде поступово сходити на землю і буде постійно приходити до власті, коли в той сам час нинішні царства будуть крушитись підчас Дня Господнього. Однаковож, в часі властивім, земська фаза сього города, або правительства буде заложена, части, або членами котрого будуть святи Старого Закону. Не буде двох городів (урядів, правительств) але один город, одно небесне правительство, те, котрого Авраам виглядав, „город, що має основи“ — правительство заложене на справедливості, на невзрушимої скалі, підвалиною котрого є заслуга Христа, Спасителя, вартість викупу який він дав, а невзрушимість Божественної справедливості, котра не може більш осудити вибавлених, так як не могла передше дарувати винним. — Рим. 8:31—34; 1 Кор. 3:11.

Славний Город Мира! котрого мури означають спасенє, охорону, і благословенство всім, хто входить до нього, котрого підвалини заложені на справедливості, неможуть бути ніколи взрушені, котрого архитектом і будівничим є сам Бог! Світло, що буде світити з сього славного города (царства) Божого, буде тим світлом, щоб (народи) нації могли і будуть поступати дорогою святиобливості до совершенства і повної гармонії з Богом. — Одк. 21:24.*)

Коли людство osiąгне совершенство при кінци віку Тисячліття, як се вже показано, будуть прийняті в членство царства Божого і буде їм дана повна контроля над землею, як спершу замірено

*) Слідуючі слова опущені з сього верша в найвірогідніших манускриптах, а іменно: „що будуть спасені,“ також „і честь.“ Останні слова 26 верша не знаходять ся там також.

— кожен чоловік буде Володарем — Царем. Се ясно показано в символічній пророцтві Йоана (Одк. 21:24—26); бо в видінні, він не тільки, що бачив нарід, що ходив в тім світлі, а й царів входячих до нього в славі, всеж ніхто не міг входити хтоби опоганив його. Ніхто не може бути приналежним до сього города (царства) хтоби вперше не був випробованим на всі сторони; ніхто, хто робить або любив би робити гидоту та лож; тільки ті що написані в книзі життя Агиде-вій, до котрих він скаже: „Прийдіть, благословені Отця мого, осягніть царство, приготоване вам.”

Тоді-ж, належалоби пам'ятати, що хоч не має сумніву, що буквально місто Єрусалим буде відбудоване, і хоч правдоподібним є що місто Єрусалим стане столицею світа, а всеж много пророцтв, що згадують Єрусалим і про його будущу славу, відносять ся під сим символом, до Царства Божого, яке має бути заложене в великій святості.

Що ся відносить будучої слави земської фази царства, як се представлено в Єрусалимі, пророки говорять з запалом: „Звеселіть ся, засьпівайте разом, ви, розвалини Єрусалиму; бо потішив Господь нарід свій, визволяє Єрусалим.” „Я бо обертаю Єрусалим у веселощі, а нарід його в радощі.” „Звеселіть ся ж із Єрусалимом і радуйтеся ізза него,... щоб вам розкошувати великим багатством слави його; так бо говорить Господь: рікою направляю до него мир, а заливним потоком багатства й славу народів.” „Ні, в ті часи звати муть Єрусалим престолом Господнім, і всі народи збирати муть ся в Єрусалим.” „І пійдуть многі народи й скажуть: Ходіть, вий-

демо на гору [царство] Господню, в дім Бога Якового, а він покаже нам свої дороги, й будемо ходити стежками його, бо з Сиону [духовна фаза] вийде закон, і слово Господнє — з Єрусалиму." — земська фаза, — Ісаї 52:9; 65:18; 66:10—12; Єр. 3:17; Ісаї 2:3.

Коли застановляємося над дорогоцінними обітницями будучих благословенств учинених Ізраїлеві, і дожидаємо акуратного виконання їх на користь сього люду, властивим, абисьмо пам'ятали, що вони яко нарід, був се, як типічний так і активний нарід. В однім зміслі є вони типічним народом всього людства сьвіта; а їх право закону, послушенства й способу життя, був типічним Нового Закону, який має бути заведений з сьвітом підчас Тисячліття і грядущих віків.

Кров примирення під їх типічним заповітом і сьвященство, котре її застосовувало до того-ж народу, виображали Новий Завіт і царське сьвященство, котре в часі Тисячліття буде застосовувати його очищення і благословенства цілому сьвітові. Тимто їх сьвященство виображало Христа, а нарід виображав всіх тих за кого дійсна жертва зістала принесена і на котрих сплинуть дійсні благословенства — „на кожного чоловіка” на увесь сьвіт.”

Тому, памятаймо, що хоч будучі благословенства, подібно, як минувші будуть Жидові перше а також Поганинові, буде се тільки справою часу, що Жиди будуть мати першенство до Божої ласки; а се як показалися буде зовсім природнім наслідком їх досьвіду під Законом, котрий у властивім часі буде відповідати своему замірові аби привести їх до Христа. Хоч в тасі першого приходу се привело тільки малу частину з них, то

приведе їх яко нарід в другому приході, і яко народ будуть першим овочем між народами. Остаточню, każde благословенство дане Ізраїлеві, окрім тих, що належать ся вибраним клясам, не тільки що сповнять ся в тім народі, але його антипічне виповнене ся у всіх племініях землі. Під тим правительством „Бог віддасть кожному по ділам його — славу, честь і впокій усякому, хто робить добре, Жидовинові перше, тай Грекові; нема бо в Бога уважання на лица.” — Рим. 2 б, 10, 11.

Апостол Павло звертає нашу увагу головню на певність Божих обітниць Ізраїлеві в будучності, і виказує, що за ласки вони утратили через їх недовірство, а які ласки ще запевнені. Він, каже, що з причини пихи, затверділості сердець та недовірства, що Ізраїль, яко нарід не осягнув того за чим шукав — головне становище Божественної ласки і служби. Відкликуване ся Павла осьту не є до всіх родів Ізраїля, почавши від Авраама, але до тих родів, що жили в часі першого приходу; а його слова стосувались би до всіх їх родів, що жили в часі віку Євангелії, вік в котрім найголовніша ласка була пожертвована — високе покликане до Божої природи і співнаслідництва з Ісусом. Сю ласку Ізраїль, яко нарід хибив узнати, а тим самим несхватили тогож. А хоч Бог навідався до Поган і покликав многих з них через Євангелію, вони-ж, як і тілесний Ізраїль, хибнуть осягнути небесну нагороду. Будь що будь, кляса, останок, мале стадо з між всіх покликаних, зважає на покликане, а через послушенство та самопосвячене, чинить своє покликане і вибір певним. Тимто що Ізраїль, яко нарід хибив осягнути, а що номінальна Христі-

янська Церква хибляє досягнути те дане вибраним або вибраній клясі, вірним „тілу Христовому“ — вибраним (по провидінню Бога-Отця) освяченням духа й у вірі правди. — 2 Сол. 2:13; 1 Пет. 1:2.

Але хоч, через відречення ся Христа, Ізраїль стратив усю особлившу ласку, а всеж Павло вказує що се не доказує щоб їх цілком відтято від ласки бо вони помимо того мали той самий привілей бути вщепленими в Христа і духовних ласк, якими решта людства користувалась, коли би в часі коли покликання учинене, а вони прийняли би в вірі, бо Павло доказує: здоліє бо Бог знов прищепити їх, як — щепити на диких вітвах, і вони-ж як не зістануть ся в невірстві, прищеплять ся. — Рим. 11:23, 24.

Тим більше Павло доводить, що хоч Ізраїль утратив головне благословенство, „за котрим шукає“, головне становище в Царстві Божім, а всеж остаєть ся, що великі обітниці ще мають бути виповнені на користь тогож народу; бо він виводить, що Божі дари, покликання, заповіти і обітниці не можуть бути відвернені на сторону невиповнені.

Бог знав кінець від початку; він знав, що Ізраїль відкине Месію і його недвозначні обітниці дані їм в виду сього знання, яке дає нам запевнене, що Ізраїль ще має бути ужитим до Господньої служби, яко його агенція в благословленю світа, хоч „Ізраїль не досягнув того зачим шукає“ — головної ласки. Павло продовжує показувати, що Божий Заповіт обітниць Ізраїлеві, був такого рода аби поглибити отвореним і неозначеним чи вони яко нарід будуть небесним чи земським насінем, чи вони одідичать і виповнять виспу чи

нишу службу згадану в обітницях. Бог держав в тайні висшу духовну ласку аж до властивого часу, а обітниці учинені їм споминають тільки о земській ласці, хоч він предложив їм більше чим коли небудь обіцяв. Сі обітниці, каже Павло, не можуть хибати і представлене укритої ласки перше а сліпота Ізраїля відкинення тоїж, в жаден спосіб не уневажляє і не нищить інших зарисів обітниці. Тимто він осьвідчає, що хоч Ізраїль, яко нарід відкинутий від ласки підчас, коли Невіста Христова є вибраною, як з поміж Жидів так і Поган, а всеж надійде час, коли Збавитель (Христос Голова й тіло) будучи в компліті [доповненим], Божественна ласка верне до тілесного Ізраїля, а славний Збавитель відверне безбожє від Якова,*) і так увесь Ізраїль спасеться [поверне до ласки] якож писано: Слова апостола є:

„Не хочу бо, щоб ви невідали тайни сієї, брати, щоб не були самі в собі мудрими, що осліплене від части Ізраїлеві стало ся, доки сповнене поган увійде [аж доки повне число з Поган буде доповнене]. І так увесь Ізраїль спасеться, якож писано: Прийде з Сіону Збавитель [Христос, Голова й тіло] і одверне б божжє від Якова. І се їм від мене заповіт, коли зниму гріхи їх. По БЛАГОВІСТЮ вони вороги задля вас; по вибраню-ж полюблені задля отців, бо в даруваннях і покликаню Бог некасть ся. Бо, як і ви [Погане] колись противились Богові, тепер же помилувані через непокору сих; так і сі тепер противились, щоб через ваше помилуванє і їх помилувано [в руках прославленої Церкви]. Зачинив бо Бог усіх у непокору, щоб усіх помилувати.

*) Духовний Ізраїль нігде не названий „Яковом.”

[Порівняй Рим. 5:17—19]. О, глибино багатства і премудрости і розуму Божого!—Рим. 11:25—33.

НАСЛІДНИКИ ЦАРСТВА.

Хто вийде на гору [буквально гора, символ царства] Господню і хто буде стояти на сьвятому місці [сьвятині] Його? Ті в кого безвинні руки і чисте серце.” — Пс. 24:3, 4.

Місто Єрусалим було збудоване на щиті гори — подвійнім щиті; долина Тиропеон ділила місто на дві часті. Всеж таки було оно одним містом, окружене одним муром з мостами, які лучили обидві часті. На одному з сих вершків гір була збудована Сьвятиня. Се можна би розуміти, яко символ єдности царських і сьвященничих прикмет прославленої Церкви; або Царство Боже з Його двома фазами — духовна сьвятиня, не земського оригіналу, але нова, небесної або духовної природи (Жид. 9:11), віддільна від, а всеж получена, з земською фазою.

Давид як видаєть ся відкиликаєсь до двох місць. Було се честю бути в городі, а ще більшою честю входити до Сьвятого Храму, у секретні преділи Його, до котрих тільки сьвященникам було дозволено входити. Давид показує, що безвинне ~~житє~~ і чисте серце ~~конечні~~ всякому хтоби хотів доступити честі в котрому небудь з двох місць. Сі що бажали би статись Царським Сьвященством ~~напоми~~нані до чистоти, так як і Архисьвященник нашого визнання є чистим, коли хотять статись гідними співнаслідства з Ним. А хто має сю ~~надію~~ на Нього очищає ся, навіть, як і Він є чистим. Як се вже показано є се чистота ~~заміру~~, старанє ся почислена нам, яко абсолютна або дійсна чистота, приписана нам чистота Христової заслуги,

котра достарчає наші неуникнені недостачі, і винагороджає за наші неуникнені немочі, коли не по тілу ходимо а по духу.

Але забуваймо, що чистота, щирість і повне посвяченє ся Богові конечні всім тим, хто хотівби увійти до Царства Божого в котрій небудь фазі. Так оно було з святими Старого Закону, що одідицать земську фазу царства під управою Христа. Вони милували праведність а ненавиділи беззаконє, і були вельми засмучені й покутували, коли доводилось спотикатись через їх неміч та в тісноті. Також-ж само мала ся річ з вірними віку Євангелії і так воно буде зі всіма в віку Тисячліття, коли то Дух Божий, дух Правди буде вилитий на всяке тіло. Побідителі того віку будуть мати рівнож вимоги невинного життя і чистоту серця, коли хотіли би мати право увійти в город — царство приготоване їм від заложеня світа — новоустановленє оригінального царства.

ЗАЛІЗНА ВЛАСТЬ.

Многі блудно припускають, що коли Христове Тисячлітнє Царство урочисто установлене, так тоді кождий буде задоволений з його правління. Але так оно не є. Його приписи будуть о много акуратнійшими чим ті, які були під яким небудь передшим правительством, а воля народу буде ограиичена до певного степеня, що станесь певно горечею для многих з тих що тепер домагають ся о побільшенє свободи. Свобода обманювати, зводити ушкодженє собі, або другим в харчи або питю, або псутє добрих обичаїв, буде абсолютно всім заборонено. Свобода або дозволенє чиненя злого, якого би то рода й небуло не буде нікому уділено. Одинока свобода, яка буде дана буде

се правдива воля слави синів Божих — воля чинити добро собі і другим в який небудь й в кожний спосіб; але нічого не буде дозволено шкодити або зло чинити у всім тим Сьвятім Царстві. (Ісаї 11:9; Рим. 8:21). Така власть дасть ся многим відчутти, яко жорстока, ломляча всі їх перші склонності й при звичаєня, як рівнож поторощить всі теперішні інституції заложені на ошутві та фальшивім понятю свободи. З причини його твердості і сили, або як се символічно названо „залізна власть.” — „І пасти ме їх жезлом залізним.” (Порівнай Одк. 2:26, 27; Пс. 2:8—12 і 49:14). Тимто буде виповнена заява, „І зроблю суд мірою, а справедливість — вагою, і наче градом [праведний суд] спустошене буде втечище лжи; й води [правда] затоплять місце вашого сховку, нема бо нічого захованого, що не виявить ся.” Ісаї 28:17; Мат. 10:26.

Многі збунтують ся проти тому досконалому і справедливому урядові, против власті, князя Мира, з причини їх при звичаєня ся до панованя над співближніми і життя коштом других без відданя їм за те найменшої услуги. Теперішнє лехковаженє й попусканє гріхові заслужать зовсім природньо на многі й жорстокі ріски, під тим панованєм, занім навчать ся заданя царства — рівності, справедливості, праведності (Пс. 89:32; Луки 12:47, 48). Задача на сю тему прийде найперш для живучих поколінь і вже близько. — Якова 5.

О благословенна хвиля! Коли Князь Мира введе права праведності і рівності правлячи жезлом залізним, маси людства навчать ся, що „Праведність підносить у гору народ, а безбожність сором народів.” Вони навчать ся накінець, що

Божий Плян і права приносять найлучший успіх для всіх і остаточно навчають ся любити правду а зненавидять беззаконє. (Пс. 45:7; Жид. 1:9; Пс. 11:5—7).

ЦАРСТВО ВІЧНЕ.

„І царювати ме Господь над усією землею” (Зах. 14:9). Царство, котре Єгова заложить буде в руках Христа, підчас Тисячлітя, буде царством Єгови, але буде під безпосередною контролею Христа, яко його заступника, в подібний спосіб, як ряд Сполучених Держав правив полудневими Державами в часі після Повстання. Полудневим Державам на певний час не було дозволеним правити собою через вибір їх урядників, котрі могли спротивляти ся конституційним правам Спол. Дер.; але губернатори були іменовані і уповноважені, з повним правом ділати, в цілі допровадження на ново до гармонії межі Полудневими Державами а центральним урядом Сполучених Держав. Тимто спеціальне панованє Христа над справами землі, є на ограничений час і для особливого заміру, і закінчить ся з довершенем того заміру. Чоловік, через спротивленє ся стратив Богом дані права — між іншими: самоуправу в гармонії з правами Єгови. Бог, через Христа відкупляє всі ті права, і забезпечує право чоловікові не тільки повернути особисто до його першого стану але також уряду, яко царя землі. Але аби привести чоловіка назад, як се Бог замірив, в найбільш принагідний спосіб, аби чоловік міг запам'ятати в науку досьвіди теперішнього життя — а іменно, т. є. аби доложив всіх старань взглядно своєї власної поправ, а се власне буде вимагати сильного, досконалого правительства. А сеї чести довершення

коналого уряду. А власне сю честь довершення поправи чоловіка, (про во котре вимагало того щоби Ісус умер аби забезпечити наново жите чоловікові) повірене Христові; і: „Мусить бо він царювати, доки положить усіх ворогів під ноги його,” аж нікого не стане такого хтоби не визнавав, не чтив і не був йому послухним. Тоді доповнивши своєї місії, через направленє людського роду, віддасть царство Богу і Отцю, і людство буде мати тоді до діла з Єговою безпосередно, так як на початку, позаяк посередництво чоловіка Ісуса Христа зістало вповні доконане, яко велике діло примирення. — 1 Кор. 15:25—28.

Коли Царство зістане віддане Отцеві позістане дальше Царством Божим, а права будуть завсігди ті самі. Все людство будучи тоді допроваджене до совершенного стану буде встані дати досконале послушенство, так в букві права так і в духу; коли тепер змаганє в душі послушенства й уваги на Боже право є всім на що люде можуть ся здобути. Повна буква досконалого права забилаби їх відразу на смерть. (2 Кор. 3:6). Наше принятє тепер є одиноко через жертву Христа.

Доки чоловік не є совершеним „Страшно впасти в руки Бога Живого.” (Жид. 10:31). Чоловік занім дійсно буде советшеним, не може явитись перед правом абсолютної справедливості, а потребує щедрого милосердія придбаного через заслугу і жертву Христа. Коли Христос віддасть царство Отцеві, він представить людськість без вини, яка буде в стані користуватись вічним благословенством під досконалим правом Божим. Всяка боязнь піде проч, а Єгова і його привернені сотворіня будуть в совершенній гармонії з собою, як і вперше.

Коли, на кінці Тисячліття, Христос віддасть царство землі Отцеві, він чинячи так віддасть се людям, яко представителям Отця, котрі були замірені вже з початку мати сю честь. (1 Кор. 15:24; Мат. 25:34). Тимто Царство Боже тревать буде вічно. Як се читаємо в словах нашого Господа: „Тоді скаже цар, тїм що по правиді в него: [ті хто в часі тисячлітнього панованя осягнуть стан ласки через їх єдність і послушенство], Прийдіть благословенні Отця мого [ви, котрих Отець замірив в той спосіб благословити] і осягніть царство, **приготовлене ВАМ** від основаня сьвіту.”

Се царство і честь приготоване для чоловіка не повинно бути мішане з ще висшим царством приготованим для Христа, „**котре Бог призначив перед віками на славу нашу.**” (1 Кор. 2:7), а до котрого нас вибрано в Христі **перед** заложенем сьвіта. А хоч виключне панованє Христа на землі закінчить ся, як було показано, не мусимо припускати, що слава і сила і царство Христа тоді скінчить ся. Ні, Христос є з'єднаний на завше зі всюю Божественною силою і властю по правиді ласки Єгови, а його Невіста — співнаслідники будуть на завше учасниками його зростаючої власті. Як великі — дивні діла в других сьвітах дожидають власті сего вивисшеного представителя Єгови, не будемо тут застановлятись дальше, хиба що припімнемо о неограниченій діяльності Божої сили і безграничности всесьвіта.

Направду, тоді, в якій небудь фазі царства наш уділ з середоточить ся, се є „бажанєм всіх народів” бо під сям всі будуть благословенні. Тимто, всі можуть тужити до того часу і молити ся: „Не-

хай прийде царство твоє. Нехай буде воля твоя, як на небі, так і на землі." Власне за сим то безвідома все сотворіне вздыхало і дожидало — дожидаючи відкриття Синів Божих, царства, котре знищить зло, ущасливить і улічить всі народи. — Рим. 8:19; 16:20.

ВИКЛАД XV.

ДЕНЬ ЄГОВИ.

„День Єгови“, „День Пимсти“, „День Гніву“, „Час великої Недолі“ Свідощтва Біблійні відносячі ся до того дня. Його огонь і буря, його потрясення й ростоцлюване суть символічними. Свідощтва Давида. Свідощтва Обявлення даного Йоанові. Сучасне становище і будучий вигляд і як на те задивляють ся противні собі сторони. Капіталісти і робітники. Зарадче средство не дасть ся ввести. Усунене за-слони і оказане ся світло в часі властивім. Доводи тогож. Услів'є, — положене святих в часі недолі і їх властиве відношене ся до тойж.

„ДЕНЬ ЄГОВИ“ є се назва періоду часу, в котрім Боже царство під властю Христа буде поступенно установлюване на землі, коли то царства сього світа переминуть а власть і вплив Сатани над людьми буде звязана. Се є повсюди описано яко день хмарний, день великої недолі й замішання між людьми. І щож тут дивного, колиби революція відповідних розмірів спричинила предсказану недолю і так великі зміни в суспільнім устрою. Малі революції спричиняли недолю в кождім віку; але ся остільки має ся різнити від попередних революцій, що „буде се час лютий, якого не бувало від того часу, як повстали люде“ — „й не буде.“ — Дан. 12:1; Мат. 24:21, 22.

Длятого називає ся „День Єгови“, що Христос з царским титулом і властю буде присутний, яко

репрезентант Єгови, беручи порученє всіх справ в часї дня недолї, тимбільше, яко генерал Єгови, підбиваючий всю, а яко Князь Мира, буде благословити всіх. В міжчасї, як фальшиві і недосконалі погляди і системи будуть упадати, хоругов нового Царя зістане піднесена, і евентуально має бути признаний всіма, яко Цар царів. Як се предсказано пророками, яко діло Єгови **установлення** Царства Христового: „Дам тобі народи в наслідє, а кінці сьвіта у владїнє.” (Пс. 2:8). „А по часах тих царств здвигне Бог небесний царство.” (Дан. 2:44). Й засїв Староґавний й приведено до його наче Сина чоловічого, і дано йому власть, щоб всі царства служили й корились йому. (Дан. 7:9, 13, 14, 22, 27). Павло додає, що коли Христос доконає ціль свого панованя „тоді і сам Син упокорить ся Тому [Отцеві] хто **УПОКОРИВ ЙОМУ ВСЕ.**” — 1 Кор. 15:28.

Сей період є названий „День пимсти Бога нашого,” і „День Гніву.” (Ісаї 61:2; 63:1—4; Пс. 110:5). Хто-ж виображає собі гнів, або припускає що се є Божественне завзяте, вельми помиляєсь. Бог установив певні права з котрими згідно ділає, а ті, котрі стоять в якій небудь суперечності з ними, відбирають кару чи гнів, яко наслідок. Божа рада була завсїгди відкидувана людьми, з винятком немногих, і, як се показалисьмо, Він, дозволив їм поступати власною дорогою, опустити його раду і дозволив на усуненє його з їх сердець (Рим. 1:28). Сам же ограничив свою діяльність до Авраамового насіння, котре освідчило своє бажанє поступати його дорогою й позіставати в його службі. Затверділість їх сердець, яко народу і їх нещирість взглядом Бога не тільки, що зовсім природньо повстримала їх від при-

нятя Месії, а рівнож природньо приготувала їх і довела до недолі, котрою закінчилась їх народова егзистенція.

Такжеж і світло несене у світ підчас віку Євангелії правдивою Христовою Церквою (кляса, котрих імена записані на небі) внесло свідоцтво цивілізованому світові ріжницю між добром а злом, між правдою й фальшем, о наближаючим ся часі, в котрім одні отримають нагороду а другі кару. (Йоана 16:8—11; Діян. Ап. 24:25). Се малоби великий вплив на людей, колиби уважали на поучення Господні; але будучи свавільними, як завше, вони мало користали з поради Сьв. Писаня, і так то День Господній наступить, яко результат занедбаня. Знову-ж такий же можна назвати Днем Гніву Бога через лехковаженє собі Його поради та яко нагорода беззаконя. Та помимо того всього недоля, якою буде навіданий світ є природнім наслідком гріху, що Бог предвидів, а проти чого, ради Його хоронилиби їх, коли би були наслідувані.

Коли Боже слово Церкві було: „Представляйте тіла ваші яко жертву живу” (Рим. 12:1), Йогож слово світові було: „Держи язик від злого, а уста твої, щоб не говорив зрадливо, одвертайсь від злого й твори добро, шукай супокою і дбай про него. (Пс. 34:13, 14). Не багато звернуло увагу на одні або другі слова. Тільки мале стадо посвятилось; а що ся відносить до світа то хоч виставив гасло, „Благочестє є найлучша засада,” але таке занедбане в практичнім житю взагалі. Світ йде радше за гологом скупоти — здобувай що сил твоїх стане все: багатства, славу і власть світа сього, без взгляду на те, яким способом набудеш їх, і безгляду що хтось тратить через

твій зиск. Словом недоля сього Дня Господнього не прийшлаби, коли би принципи Божого права були заховувані до певного степеня. Те право зібране в коротці є: „Люби Господа Бога твого всім серцем твоїм, і всею душею твоєю, і всею думкою твоєю, а ближнього твого, як себе самого.” (Мат. 22:37—39). Позаяк зіпсутий — тілесний умисл противить ся сьому праву Божому, і не є його підданим, а зате недоля прийде, яко природній наслідок, як збір по сїбі.

Тілесний умисл від часу свого упадку, — далеким від того аби любити ближнього свого, як себе самого, був завше самолюбним і захапчивим — ведучим навіть до насильства й мордерства дістати для себе річи, які є в посіданю других. В який би то спосіб й не вправляваний принцип самолюбства є завсїгди один і той самий, хиба що шід впливом стану уродження, едукації та окруження. Був він тим самим в кождім віку сьвіта, і буде, аж доти, доки сила залізної власті Месїї, не сила лакомства й жадоба, але любов, рішить що є **ДОБРЕ** і впровадить в точне виконуванє примусом, аж доки всі не дістануть спосібности вивчити висші добродїйства власті праведності і любові в порівнаню з властю самолюбства та сили; аж доки під впливом сонця сьвітла правди й праведності, самолюбне, кам'яне серце чоловіка стане ще раз таким, як тоді коли Господь сказав: „вельми добре” — серце м'яке — Єзек. 36:26.

Коли глянемо в минувшість, лехко можемо бачити переміну подобія Божої любови і доброти на затверділе самолюбство. Обставини ведучі до попираня самолюбства, появили ся так скоро, як скоро чоловік, через непослушенство, утратив Божественну ласку і був вигнаний з його дому

в Едені де всі його потреби були щедро задоволені. Коли наші перші родичі опустили рай, почали борбу о існування о стільки, о тільки се дало би ся, та сейчас знайшли себе окружені тернем, бодаками, осетом та яловою землею. Застосоване ся до такого рода жити спричинило журбу та працю в поті чола, як се було Богом предсказано. Постепенно умислові і моральні здібности почали тратити свою силу задля браку їх уживання, коли в той сам час низші прикмети розвинулись в повиім того слова значіню через їх постійну вправу. Відживлюване ся стало ся головною цілію житя, а ціна праці сталась правилом, після котрого всі інші справи були оцінювані, а Мамона стала ся паном людей. Й чи дивуватись нам, що серед таких обставин людство стало ся самолюбним, жадним, і захланним, кождий убігає ся найперше о потреби, а опісля о славу, вигоди до яких дає спромогу Мамона? Та се є тільки природня тенденція, з котрої Сатана осягнув велику користь.

Підчас минувших віків, під ріжними впливами (між іншими, невіжество, расовий пересуд, національна пиха), великі богацтва світа стали ся власністю кількох — володарів — котрим маси віддавали невольничче послушенство, яко своїм національним репрезентантам, а богацтвами тих же пишались, якими такі були інтересовні для них яко їх власні, в котрих уважали себе репрезентатійно.

Але в міру зближення ся часу, в котрім то Єгова замірив благословити світ через Реституцію за посередництвом Месії, почав підносити заслону невіжества і забобону, через новітні улепшення та винаходи; а з сими прийшло загальне піднесенє

люду та ослаблюване і зменшуване ся власті земських володарів. Богацтва сьвіта вже незнаходять ся більше в руках царів, але головно між людьми.

Хоч богацтво приносить много злого, се також приносить деякі благословенства: богаті мають спромогу осягнути лучше образованє — а тимто підносять ся висше інтелектуально понад біднійші люде і стають ся більш чи менш стоваришені з пануючою династією. Так то еґзистує аристокрація, котра посідає як гроші так і едукацію підпирати се, і помагати в його скупій борбі дістати все, що може та дёржати себе на першім становиску за всяку ціну.

Коли знанє побільшає ся, а нарід користає з едукаційних улєкшень, тепер в так великій кількості, вони починають думати про себе, а через само-оціненє і самолюбство в них доведені через те мале знанє — що часом є небезпечною річю — вони судять що вони знають способи й средства котрими справи і обставини всіх людей, а головно їх власні можна поліпшити і то коштом кількох в чиїх руках знаходять ся тепер богацтва сьвіта. Безсумніву, що многі з сих, щиро вірять, що інтереси, о котрі веде ся борба між поклонниками Мамони (бідних з одної сторони, а богатих з другої сторони) можна би лєхко і задовільняючо поладнати; і ані разу нема потреби сумніватись, що вони мають те чутє, що коли-б вони були богатими, вони були би дуже добрими, і цілком радїби любити ближніх своїх як себе самих. Але очевидно, що вони обманюють себе; бо в їх теперішнім стані, направду дуже мало оказують такого духа, а сей хто не може бути вірним на малім, вживаючи богацтв сього сьвіта, небув би вір-

ним коли би мав розпоряджати більшим майном. Фактом є і дані на се маєть ся; бо декотрі з найбільш затверділим серцем і найбільш самолюбними між богатими є ті що нагле повстали з покірного низшого стану.

Коли в жаден спосіб неможна похваляти ані уневинняти, а противно ганитиби захланство та захапчive самолюбство зі сторони усіх клас, є се тільки властивим завважити, що провізія — охорона для хорих, безпомічних і вбогих, через заклади домів притулку, шпиталів, домів для вбогих, публичних читалень, шкіл і різних інших підприємств для добра й вигоди має радше чим для богатих, а які є піддержувані з податків та добровільних датків від богатих. Сі інституції майже завше довжні за свою егзистенцію через добросердечних та добродійних між богатими людьми, і є справами для котрих біднійші класи не мають ані часу, ані конечної едукації, або інтересу до успішного провадження тихже.

Ниніж, видимо віростаючу опозицію межи богатими а робітничою класою — віростаюча горячка зі сторони праці і віростаюче відчуване між богатими що нічого хйба що сильна власть закону охоронить те, що вони вірять є їх правами. Тимто богати зближають ся в близшу звязь з урядом, а робітничі маси починають думати, що права і уряди замірені аби помагати богатим а гнобити бідних, зате змагають до Комунізму та Анархії, припускаючи, що тим способом поліпшать свої права, незвертаючи уваги на те, що найгірший уряд і найбільш коштовний є незміренно лучшим чим без уряду цілком.

Многі Писаня показують ясно, що характер недолі буде такого рода, через що теперішні

політичні, соціальні і релігійні системи упадуть, а се власне викаже результат побільшення ся зна-ня і свободи а через недосконалість чоловіка: умислову, моральну і фізичну. Сі Писаня будуть наведені в своїм ряді, але осьту можливо звернути увагу нашим читателям, тільки на кілька з многих, що в многих пророцтвах Старого Тестаменту, в котрім Єгипет, Вавилон і Ізраїль виображають так богацько річей, не тільки, що було буквально їх виповнене ся всього, того, що було замірено, але також має друге ще значінє і то ще більшої ваги. Тим то предсказанє упадку Вавилону, і т. д. мусілоби бути уважаним за крайне недорічїє колибисьмо невзнавали символічного і антипичного так добре як і буквального Вавилону. Книга Одкриття містить предсказаня запротоколовані давно потім, як буквальный Вавилон вже лежав в руїнах, а тимто є очевидним що відносить ся, і, що такі пророцтва можна застосувати тільки до символічного — містичного Вавилону, а всеж тісне подобиє пророцьких слів, явно і прямо висказаних до буквального Вавилону, сим то показані, що належать в спеціальнім змислі до містичного Вавилону. В сім більшім виповненю ся, Єгипет виображає сьвіт, Вавилон номінальну Церкву т. зв. Христіянство; колиж, як се показано, Ізраїль часто представляє цілий сьвіт в його оправданім стані, яким сей станесь — його славне Царске Сьвященство, його сьвяті Левіти і його віруючих та віддаючих честь Господу Богові, людей, оправданих через жертву Примирення — Вблаганя, і доведених до єдності з Богом. Ізраїлеві обіцяні благословенства, Єгиптові порази, а сильному Вавилонів дивне, цілковите і

вічне знищення, „Наче млинового, великого, каменя піднято і кинуто у море” (Одк. 18:21), й більш не вернути йому, але позістане у вічній погорді.

Апостол Яков вказує на сей день недолі, і говорить, що такий наступить з причини суперечних ріжниць між працею а капіталом і так каже: „А ну те-ж ви, багаті, плачте ридаючи над злидними вашими, що надходять, Богацтво ваше згнило [стратило свою вартість], і шати міль поїла. Золото ваше та срібло поржавіло, і ржа їх на свідчення проти вас буде, і зість тіло ваше, яко огонь. Зібрались те скарги на останні дні. Ось, плата робітників, що поорали ниви ваші задержана від вас, [вашим громадженням] голосить; і голосіне женців до ушей Господа Саваота дійшло.” (Якова 5:1-4). Він додає, що класа; яка потерпить в часі недолі уживала роскоший, надбаних в більшій часті коштом других, між котрими декотрі були праведними, але, що неспротивлялись, жите їх мало бути подоптаним. Апостол наминає „братів” аби переносили терпеливо, яко го рода й не булаби їх частина виглядаючи й дожидаючи освободження Господом. Сей стан річий можна тепер добачити наближаючим ся, а в світі між сими, що обуджені „мертвіють люде від страху та дождання того що прийде на вселенну.” Всі знають що постійна тенденция наших часів зміряє до зниження заробітної платні, хіба, що ціни суть штучно піддержувані, або через підвисшене через змаганя робітничі як страйки і т. інь., а з теперішним пробудженням мас, всі можуть видіти, що се є тільки питанєм часу, коли найнищий степень витревалости вичерпає ся, і повстане буде певним результатом. Се заалармує капітал,

який буде вицофаний з різних підприємств та фабричних закладів, захований в різних скарбницях і льохах, аби міг пожирати сам себе платячи за догляд його і безчинність до великого занепокою його властителів. З сього виникне певне банкруцтво, фінансова паніка, занепад торгівлі, длятого що тепер всі великі підприємства ведуть ся на кредит. Природний результат сего всього буде тим, що тисячі, десятки тисяч страять занятє, котрих кусок денного хліба залежить від платні а так сьвіт буде наповнений волоцюгами та особами, котрих конечні потреби житя нарушать всякі права. Тоді стане ся, як предсказане пророком (Єзек. 7:10—19), що хто купив, не веселись, а хто продав не журись; бо гнів над усім людом його і не буде забезпеченя власності. У всіх руки послабнуть аби відвернути недолю, Срібло на улицю повикладають, а золото буде в них ні за що. Ні срібло бо, ні золото не здоліє уратувати в день палкого гніву Господнього.

Неповиннось забувати, що хоч останніх сорок літ істнованя Ізраїля, яко нації було днем недолі, „днем пімсти” на сей нарід, який закінчив ся цілковитим упадком їх нації, а всеж день їх гніву був тільки тінию або типом ще більшого і ширшого розміру недолі на номінальне Християнство, навіть, як їх минувша історія, яко нації підчас віку ласки була типічною віку Євангелії, о чім в слідуючих серіях буде вияснено. Всі тоді будуть зпати чому сі пророцтва відносно д а Господнього мають бути і є виголошені до Ізраїля та Єрусалиму більш чи менш безпосередно, хоч полученя показують ясно, що в їх комплітнім виповненню ся включаєть ся весь людський рід.

Візьми інше пророче сьвідощтво (Соф. 1:7—9,

14—18). „Господь наладив уже жертву на заклєнє, назначив кого має до неї покликати [Порівнай Одк. 19:17]. У жертвогний же день Господень навідаю карою князів у купі з царськими синами й усіма тими, що вдягають ся в чужоземську одіж. Того дня навідаю [також] всіх, що гордо переступають поріг [волоцюг] і переповняють дом Господень грабежем та оманом. [Се не тільки, що показує, що буде збурене всяке богацтво і власть в сїм часі недолі, але й ті що будуть на певний час начинями небес в поваленю нинішніх системів будуть також покарані за їх рівнож неслухне й неправедне діло; бо грядуща, недоля втягне всі класи і принесе спустошенє на всьо].

„Недалеко вже великий день Господень, він блисько. Блище й голоснійше приходить День Господень. Могучі заревуть гірко! День той є днем Гніву, день розпачи і тісноти, днем розбурювання й спустошеня, днем мраки й темряви [непевності й небезпеки так добре як і теперішньої розпачи], день похмурний [недолі] і заверухи, труби [семої символічної труби, котра трубить в сей день недолі, — також названа трубою Божом, бо має зв'язь з подіями сього Дня Господнього] і покликає проти обмурованих городів і його високих башт [визиваючі, крикливі погрози сильних і утверджених урядів]. І стісню людям, що ходити муть, ніби посліпли [громадячись в непевності, не знаючи який їм вихід взяти], за те що согрішили проти Господа; й помішаєть ся порозливана кров із них з порохом, і тіла їх лежати муть гноєм. Ні срібло їх, ні золото їх не зможе врятувати їх у день гніву Господнього; хоч передше богацтво могло достарчити лежє і

всякі вигоди та роскоші]; ОГОНЬ ревливості його пожере всю отту землю; бо погубу, тай то не ждану, довершить він над усіма осадниками землі." Се знищенє знищить многих з поміж богатих тим що стратять свої багатства, хоч не має сумніву, що се спричинить страту життя всіх кляс.

Не пориваємось слідити пророцтва в їх деталях, з різних точок погляду, що до недолі того дня, але будемо в коротці слідити за повисше підданою мислю пророка, а іменно, пожертє землі огнем ревливості Божої. Сей пророк згадує о тім самім огні, і т. інь. (Соф. 3:8, 9), словами: „Одеж ждіте мене, говорять Господь, до того дня, як устану, щоб пустошити, позбирати народи, посилкати царства, щоб на них (на царства) досаду мою зігнати, стрясти на них жар гніву мого: [Збиранє народів зі всіх націй ради спільних справ взростає днесь в опозиції до всіх сучасних правительств; а результат з сього буде такий, що і всі царства з'єднають ся для забезпечення спільних інтересів, а зате недоля навідає всі царства і всі упадуть] від огню бо ревливості моєї погине вся земля. Тоді [після сього знищеня царств, після знищеня сучасного суспільного устрою в огни недолі] дам я знов народам уста чисті [чисте Слово — незанечищенє людською традицією], щоб вони призывали імя Господнє й служили йому однодушно."

Сей огонь Божої ревливості є символом, і то одним з усильних, представляючим напруженє і руїну чимто, буде обнята ціла земля. Що се не є буквальный огонь, як се деякі припускають, являєсь очевидним з факту, що люди зістають, ся після того й отримують благословенства. Що сі люде, що полишають ся не

є сьвятими, як се дехто піддає на мисль є очевидним фактом, що вони-ж доперва обертають ся служити Богу, коли-ж сьвяті вже вернулись [навернені].*)

Коли земля ужита символічно в Писаню виображає суспільність; **гори** виображають царства; **небеса** власті духовної контролі; **моря**, **неспокій**, **ні**, **ворохобні**, **незадоволені маси сьвіта**. **Огонь** виображає знищенє всього що тільки може горіти — кукіль, сьміте, земля (суспільна організація), або що тільки може бути. А коли додати сїрки до огню в символю се дає правдиву мисль о цілковитім знищеню, бо нічого не є так смертельним для всіх форм житя, як дим сїрки.

Маючи сього рода думку на умислі, коли звернемось до символічного пророцтва Петра о Днєві Гніву, знайдемо-ж те все в совершенній згоді з повисшим сьвідоктвом пророків. Він каже: „То-дашній сьвіт водою затоплений, погиб. [Не буквальна земля ані буквальні небеса мали свій кінець тоді, але та диспензація, лад, устрій річий, які егзистували перед потопом, проминули]. Нинішні-ж небеса і земля [нинішня диспензація]

*) Додаємо се ради опрочинення аргументу зі сторони тих, що твердять, що буквальна земля ростопить ся. Сі аби бути в згоді в їх теорію, твердять що осью згадані люде є се сьвяті, котрі, після того часу коли земля ростопилась і охолодла вернуть ся на землю, побудують мешканя, насадять виногради й будуть вживати овочів в них, і так будуть вживати овочів праці рук своїх. Вони приймають, що теперішніх кілька літ є яко виправда або приготованє до наслідства, але забувають, що те все цілком можна би стратити в воздушних досьвідах тисячу або й більше літ дожидаючи остигнення землі, вгідно в їх теорію. Се є серйозна помилка, і є виником буквального пояснюваня тижів, приповісток, символів та невизначених промов нашого Господа і апостолів та пророків. Наслідуючи сей самий блуд, вони твердять що після сего огню не стане більш гір, моря, недобачаючи, що всі сі, як і огонь є символами.

тим самим словом [Божественною властю] заховані, і на огонь зберегають ся." Факт, що вода була буквальна веде декотро вірити, що огонь мусить бути також буквальним, але воно так не єсть. Хоч Храм Божий був свого часу збудований з буквального каменя, але се неопрокидає факту, що Церква, яка є правдивим храмом, будується як дім духовний, святий храм, не з земського матеріялу. Корабель Ноя був також буквальним, а виображає Христа і його власть, котра розмножить і установить нову суспільність.

„Прийде-ж день Господень, як злодій в ночі [непостережено], тоді небеса [нинішні воздушні власті, над котрими Сатана є головою, — князем] з шумом перейдуть, первотини-ж розпечені розтоплять ся, і земля [суспільна організація] і діла на ній [пиха, ранга, аристокрація, царські достоїнства] на ній погорять. Небеса будучи на огні розвяжуть ся, первотини-ж розпечені розтоплять ся. Нових же небес [нової духовної власті — Христового Царства] і землі нової" дожидаємось [земської суспільності з'організованої на нових підвалинах — на підвалинах любови і справедливости, радше чим сили й гнету] — 2 Пет. :3:6, 7, 10,—13.

Повиннось би запам'ятати, що декотрі з апостолів були рівнож пророками — гідні — уваги були: Петро, Йоан та Павло. В хвилі свого апостольства були Божими речниками, виясняючи мови попередніх пророків для добра Церкви, а також були ужиті Богом предсказувати будучі речі, котрі мали виповнитися в часі властивім, статись харчем в пору для домівників віри а щоб такий роздавати, Бог в своїм властивім часі взбу-

джує відповідних слуг або толкователів. (Гляди аргумент відносно сего факту який даний нашим Господом—Мат. 24:45, 46). Апостоли яко пророки будучи розбуджувані духом писати о речах на які не пора була за їхніх днів, вони не могли мати властивого виrozumіння того о чім писали хіба що мали лише недостаточне оцінене, рівнож як се малась річ з пророками Старого Тестаменту (1 Пет. 1:12, 13), хоч як тих так і їх слова були спеціально бережені і прямовані так щоб такі мали глибоке значіне, о котрих вони не мали поняття коли їх уживали. Тимто Церква, про що можна виразитись емпатично завсїгда бережена і харчована самим Богом, без взгляду хтоби там й не був його речником або средством комунікаційним. Зrozumіне сего мусить вести до більшого довіря і зауфання в Слово Боже, помимо недосконалостий деяких з його речників.

Пророк Малахія (4:1) говорить о сїм Дню Господнім під сим самим символом. Він каже: „Ось бо настане день, палаючий, як піч; тоді всі горді й безбожні будуть неначе солома, й спалить їх той день... так що незоставить з них ні кореня ні галузя.” Пиха і всяка друга причина з котрої знову моглиби вплинути гордість та гнет, будуть до тла знищені великою недолею в День Господній та через дісципліну віку Тисячлїтя, останне о котрім описано в Одк. 20:9.

Але коли пиха (у всіх її повних гріха й омерзїня формах) має бути корінно викоренена, а всі горді й безбожні мають бути зовсім знищені, з чого неналежить вносити, аби не було надїї реформи для сеї класи. О ні, дякувати Господеві Богів, бо в часі, коли сей огонь праведного гніву Божого буде горіти, Суддя дасть спосібність

вихоплювати декотрих з пожираючого огня (Юди 23) а ті що незахотять прийняти помочі, погнубуть в своїй гордості, бо сїж присвоїли її собі яко одну з частин їхнього характеру, й відкидають поправу.

Той самий пророк дає інше описанє сього дня (Малахія 3:1—3), в котрім знову, під фігурою огня, показує як Господні діти очищувані і благославлені і приведені близько до нього позбувши ся сьмітя й блудів. — Ангел завіту що його бажаєте; ось, він йде, говорить Господь Саваот. Хтож видержить день приходу його, й хто встоїть [пробу], як він явить ся? Він бо — огонь розтоплюючий... І засяде він до перетоплювання срібла й очистить синів Левіїних [типічне на віруючих, з котрих головними є Царське Сьвященство] і переплавить їх, як золото й срібло, щоб приносили жертву Господеві в праведності."

Павло відносить ся до сего самого огня, і сього способу переплавлення відносно віруючих в День Господній (1 Кор. 3:12—15), і то в такий спосіб, що неполишає жадного місця на питанє, що символічний огонь знищить всякий блуд, а тимто доповнить діло оправдання з віри. Після заявляє, що він відносить ся тільки до тих, що будують свою віру на самоті признаній підвалині, котрою єсть Ісус Христос, що доконав діла спасення, він каже: „Коли-ж хто будує [характер] на сій підвалині з золота, срібла, дорогого каміня [Божественні правди й відповідний характер, або] з дерева, сіна, очерету [традиційні блуди й відповідні тимже характери — несталі], кожного діло буде явне; ДЕНЬ бо (Господень) покаже, тим що в огні відкриєть ся, і яка в кожного робота [2 Пет. 1:5—11], огонь випробує." Певним

є, що навіть найбільше упереджені згодять ся, що огонь, котрий пробує духовну роботу не є буквальним огнем, слово огонь є се дібраний символ аби виобразити цілковите зннщенє обстаин представлених осьту деревом, сіном, та очеретом. Сей огонь не буде в силі знищити віри й характеру будови збудованої з золота, срібла і дорогих каменів Божественної правди зложеної на скалі Христової жертви — викупу.

Апостол показуючи, се, говорить: „Коли робота встоїть, хто вибудував [на Христі] — прийме **нагороду**. [Його нагорода буде в пропорції до його вірності в будованю, уживаючи правду в розвиваню правдивого характеру — вложивши на себе усе оружїє Боже]. Коли робота згорить, понесе шкodu, [страта нагороди за невірність], сам же спасеть ся, тільки так, як через огонь.” — припалюваний, печений і алярмований. Всі, котрі будують на скалі підвалині Христового викупу є певні: жаден з тих що покладають свої надії на Христову праведність, яка покриває їх недостачі нігди не завстидають ся. Але, ті, хтоби добровільно відкинув Його і його діло спасеня в часі коли прийде до повного і ясного зрозуміння тогож, буде підлягати другій смерті. — Жид. 6:4—8; 10:26—31.

І ще в інший спосіб ся недоля в День Господній описана символічно. Апостол показує (Жид. 12:26—29) що данє Права Закону на горі Синай було типічним введеня Нового Закону з сьвітом на початку Тисячлїтя, чз панованя Царства Христового. Він говорить, що в типі голос Божий потряс буквальною землею, але тепер він обіцяв, кажучи: „Ще раз [кінцево] потрясу не тільки землею, тай небом.” Відносно сього апостол по-

ясняє, кажучи: „Сеж [аргумент] „ще раз” означає усунення річей, перемену потрясеного, яко сотвореного [фальшиве, підроблене, неправдиве], щоб пробувало нерухоме [вірні, правдиві речі тільки]. І так бачучи, що маємо досягнути царство, котре не може бути потрясене, держім ся твердо ласки, через котру можемо угодно служити Господеві з пошаною та побожністю; бо [як писано], „Бо наш Бог — огонь пожираючий.” Тимто бачимо, що сей апостол уживає бурі аби символізувати недолю сього дня Господнього, до которого він і всі другі відносять ся всюди під символом огня. Ті самі події зазначені осьту, котрі описані за помочію слова під символом огня, а іменню вимітанем всіх фальшивств, так з проміж віруючих як і з сьвіта — блудів відносно Божого пляну, характеру та Слова, а також блудів в соціяльнім та цивільнім сьвіті. Се буде справді добром для всіх позбути ся сих фабрикацій, котрі спали на чоловіка через його власні низькі бажання завдяки свого упадку, так добре як рівнож через хитрість і звинність Сатани, підлого ворога праведності, але буде се великим коштом тих до котрих ся те відносить, що будуть виметені. Буде се жорстокий, горячий огонь, страшна буря, темна ніч недолі, котра попередить славне сяєво Царства Праведності, котре нігди не може бути порушеним, той Тисячлітня День в котрім Сонце Праведності буде світити в чудовній величі і сплі благословлячи й лічачи слабих і умираючих але відкуплених людей сьвіта. — Порівнай Мал. 4:2 і Мат. 13:43.

Давид, пророк через которого Псалми подобалось Господу Богові предсказати так багато відносно нашого Господа в часі його першого при-

ходу, дає живі описання сього Дня Недолі котрим славіє панованє буде отворене — розпічне ся; і він уживає сих ріжних символів — огня, бурі і темряви — на переміну в його стосуваннях. Тим то напр. він каже (Пс. 50:3): „Бог наш прийде, і не буде мовчати; перед ним огонь пожираючий, кругом него сильна буїть.” В Псалмї 97:2—6: „Хмара і темрява кругом його; справедливість і суд — підвалини престолу його. Огонь йде поперед його, і палить кругом ворогів його. Блискавки його осьвічують круг земний: побачила земля і затремтіла. Гори як віск топлять ся перед Господом, цілої землі владикою. [Нові] небеса [тоді] звіщають справедливість його, і всі звіщають справедливість його, і всі народи бачили славу його.” Псалма 46:6: „Заворушилися народи, захитались царства; підняв він свій голос — земля розтопилась.” Знову (Псалма 110:2—6), „Царюй серед ворогів твоїх! Господь по правдиці в тебе сокрушить царів в день гніву свого. Він зробить суд між народами, покривши землю трупом; розбивши голову [правителів], що над великою країною панує.” Знову (46:1—5), „Бог нам прибіжище... тому незлятаємось, хочби земля [суспільність] і гори [царства] захитались серед моря, [поглочені з ворохобними масами], хочби ревіли й пінилися поводи його [скажені], гори тряслись від його досади... Бог допоможе йому [Невісті, вірному „малому стадові], як настане ранок.” І в тім самім Псалмї, стихи від 6—10, та сама історія сказана під видом інших символів: — „Заворушилися народи, захитались царства; підняв він свій голос — земля [суспільність] розтопилась. Господь сил небесних з нами, висока твердиня наша Бог Яко-

ва." Тоді предвидівши й озираючи наслідки того часу Недолі, додає: „Прийдіть, гляньте на діла Господа, які знищення він допустив на землю... Вгамуйтеся [від ваших передніх доріг, О народе] і пізнайте [прийдіть до розуміння], що я Бог! Я вознесу ся між народами, вознесу ся на землі! „Нова земля" або новий лад і устрій суспільности вивисить Бога і його право, понад все і контролюючи все.

Ще інше свідощтво в доказ факту, що День Господній буде великим днем недолі і знищення зла всякого рода (а все-ж не буквально спаленє землі) чого достарчає останнє символічне пророцтво Біблії. Відносячись до сього часу коли Господь обіме велику власть паювання, хуртовина і огонь описані в слідуєчий спосіб. — „І розгнівались погане, і настиг гнів твій." (Одж. 11:17, 18). І знову, „А з уст його виходить меч острій, щоб ним побити поган; а сам він пасти ме їх жезлом желізним; і сам товче винотоку вина лютоости і гніва Бога Вседержителя... І бачив я звіра, і царі земні і війська їх зібрані, щоб воювати війну з сидячим на коні, із війском його. І схоплено звіра аз ним лжепророка... живцем вкинуто обох в озеро огняне, палаюче сіркою." — Одж. 19:15, 19.

Неможемо осьу відступити від головної теми аби егзаменувати сі символи: — „Звіра," „лжепророка," „боввана," „озеро огняне," „коня" іт.д. і т. д. Ради сего відсилаємо читателя до слідуєчого тому. Тепер тільки хотілибисмо звернути вашу увагу, що велика символічна БИТКА і збиранє винотоки земної осьу описаної, яко замикання нинішнього віку а отворюванє віку Тисячліття (Одж. 20:1—3), є тільки іншими символами

покриваючими ті самі великі і бурливі події названі повсюди символічно огнем, хуртовиною, потрясенем і т. інь. В отриманні з битвою виноток представленої в Одкровенні завваж гармонійну ударяючу зв'язь Йойля (2:9-16 та Ісаї 13:1-11) в описі тих самих подій подібними символами. Різноманітність символічних образів ужито, що помагає нам оцінювати більш вповні всі види того великого й замітного Дня Господнього.

СУЧАСНИЙ СТАН.

Полишаємо оську пророцькі аргументи відносно того дня, аби означити більш докладно теперішній вигляд справ світа, як се бачимо, їх готувалих ся до скоро наближаючої ся борби — борба котра, коли досягне свого найвисшого і страшного степеня, мусить бути короткою вже з самої конечності, в противнім разі рід людський був би цілком вигладжений. Дві суперечні собі сторони борби уже видні. Багатство, аrogанція і пиха з одної сторони, а широко пануюча біднота, темнота, біготерія і гірке відчування несправедливості з другої сторони. Обі сторони підбадьорені самолюбними мотивами тепер організують свої сили по всьому цивілізованому світові. Тому що наші очі помазані правдою, де тільки споглянемо бачимо, що фалі морські вже ревуть, пінять ся бучись проти гір, як се представляє в погрозах та поривах анархістів та незадоволених мас котрих число взростає постійно. Також, можемо бачити, що терте ся між розмаїтими частями або елементами суспільности доходить скоро до точки описаної пророками, коли земля (суспільність) буде на огні а елементи будуть тонитись і розпусять ся через взаємне виділюване жару.

Розуміє ся, що трудним се для людей, з котрої небудь сторони сього спору, добачити що небудь проти своїх власних інтересів, звичаїв та едукації. Богаті почувають ся, що вони мають право до більшої часті чим їх пропорціональна частина в богацтвах сього сьвіта; право на купно роботої сили і всяких інших товарів по так низькій ціні, як тільки можуть; право до овочу їх старань; і право до уживання їх інтелігенції провадити їх інтерес так аби мати дохід для себе самих та побільшити їх нагромаджене богацтво, без взгляду на те що хтось небудь інший змушений обставинами провадити жите на кількох вигодах або терпіти недостаток в конечних средствах до життя. Ось їх погляд? Се є необхідним що право до подачі і попиту мусить панувати; богаті і бідні були завсїгди на сьвіті; і коли-б богацтва були поділені на рівно в ранці декотрі через нерозтропність та марнотравство стались би бідними перед ночью, коли другі більш старанні та розтропніші стались би богатими. Окрім того, ще й так доводять! Чи можливо дождати аби люди більшого умислу піднимались так величезних підприємств, даючи занятє тисячам людей, ризикуючи великі страти, слиби не мали надію зиску і якої небудь користі?

Ремісник і робітник, противно, скажуть: Бачимо, що робітники уживають великих вигод, нині більш чим коли небудь передше, отримуючи більшу платню, а за те можуть надбати більше вигоди, та се уживанє є одиноким їх правом, від котрого робітництво було здержуване довгий час а почому й доходять до взятя властивої участі в одкритях, винаходах, в побільшеню знаня і т. п. користях наших часів. Признаємо працю гідної

чести а коли в полученю з здоровим розумом, образованием, чеснотою та привієм, она є гідна чести і прислугують їй ті самі права, як і якій небудь іншій професії. А напротив, лїнивство вважаємо нечесною й ганьбою для всіх людей, який би їх талант та занятє в житю й небуло. Всі повинні бути хосенні і цїнні, ужиточні для других до певного степеня. Та хоч признаємо наше теперішнє поліпшенє і поступ наперед: умислово, соціально, й фїнансово, вважаємо і завдячуємо се яко результат обставин радше чим людським замірам чи то з нашої сторони чи зі сторони наших роботодавців. Ми бачимо що наш стан поліпшив ся, та не тільки наш а всіх людей завдяки побільшеня знаня, винаходів і т. інь. а головно в останніх пятьдесяти літах. Сї всі прийшли так поспішно що так добре праця як і капітал піднесли від налягаючої фалі, були піднесені на висшій рівень; а колибсьмо могли добачити, що той приплив фалі поступає дальше, приносячи користі, добробит усім, чулибсьмо задоволенє; але єсьмо дуже неспокійні тепер, бо бачимо, що так оно не єсть. Бачимо, що залив припливу начинає обертатись, а що декотрі будучи піднесені в богацтвах утвердили ся і забезпечились на берегах вигоди, пихи і збутку, тимчасом коли маси людей не є задоволені й забезпечені, але знаходять ся так низько як коли небудь передше, або нисше, через низшу струю уступаючих фалей. Поэтому то стараємось ухватитись чогось такого, що моглоби, запевнити дальший поступ занім не буде запізно.

Представляючи ту справу іншими словами, ми (ремісники і робітники), бачимо, що коли цїлий рід людський має участь в добробиті часу, та ті

що через причину більшої здібності до торгівлі і промислу, через одідичене, підступ або ошуканство стались посідаателями десятків тисяч і мільйонів долярів, і не тільки що мають перевагу над іншими, але в додатку посідають механізм, винаходи і т. д. суть вони на становищу постійного побільшування їх багатств в пропорції до зниження платні робітникам. Видимо, що коли неучинимо певного кроку аби запобігти зростаючому числу ремісників проти зростаючої власті монополію, полученого з виручаючими працю машинами і т. д. холоднокрівне право подачі і попиту зість нас до тла. Єсть се проти грозячому нещастю, що ми організуємо ся радше чим проти теперішніх обставин, що організуємо ся і шукаємо охоронних средств. Кождий день побільшає о много наші ряди через природній приріст та еміграцію і кождий день додає машинерію, яка заступає робочу силу, кожного дня зростає число шукаючих заняття а рівночасно зменшає ся потреба їх услуг. Природне-ж право подачі і попиту коли так пійде неперерване допровадить працю до тої точки де ся була сто літ тому а полишить всі користи нашого дня в руках капіталу. І власне сим є те що стараємо ся відвернути.

Сей остаточний напрям многих дійсних благословенств може спричиняти шкоду, коли непомічено-б через розумні рівні права, далоб ся те вже від давна доглянути, та скорість з якою один винахід наступає по другім, а в наступстві ужите машинерії стало ся так великим, що остаточний виник зістав відложений на сторону, а сьвіт замість користати з сприяючих обставин — піднесенем вартости, платні багатств, кредитів

і ідей — від котрих реакція починає поступово займати своє місце.

В останніх кілька літах зістало вироблене значне число рілньничих знарядів ріжного рода, при помочі котрих один чоловік є встані виконати стільки скільки давнійш п'ятох. Се спричиняє подвійний вплив: три рази тільки є управленої землі даючи занятє тром робітникам з п'яти а двох відсуваєсь на сторону аби убігали ся о іншу працю; подруге, позіставших три через ужите машинерії можуть випродукувати тільки, що п'ятнайцять без машин. Ті самі або ще більші зміни зділано в інших департаментах через подібні знаряди напр. в залізних та сталевих виробках. Взріст сього був так величезний, що число робітників побільшилось о много помимо того, що машини уможливають аби один чоловік доконав таку роботу сам до якої передше треба було дванайцятьох. Одним з результатів того всього буде те, що в короткім часі видатність великої продукції буде більшою чим покрите нинішніх потреб, а тимто вимоги замість постійно побільшуватись правдоподібно будуть зменьшуватись; бо світ так заобезпечений в залізні дороги понад наші теперішні потреби, а щорічна реперація їх моглаби бути обслугована менше чим половиною тепер існуючих закладів.

Тим способом спотикаємо ся тепер з особливим положенєм, в котрім надпродукція спричиняє безчинність як капіталу так і праці, коли в тім самім часі брак занятя чинить многих нездібними заспокоїти конечні потреби і вигоди життя, що в певній мірі улічилиби надпродукцію. Брак занятя і надпродукція взростають постійно, всі звивають, о яку небудь поміч, котрої лікарі су-

спільності стараються знайти і шукають, але хорий не зробить з неї ужитку. Коли проте (говорять даліше робітники), видимо, що продукція значає перевищати потребу, конкуренція зменшає значно доходи капіталу і машинерії, і так до цілїм світі провадить богатих до упадку через обнищання їх доходів, а в деяких випадках спричиняє дійсну страту, замість користи, однак-ж віriamo, що котра класа найбільш користала з **позодження** повинна через неповіджене терпіти більше чим мали би терпіти маси. Для тих то причини робітники прямують аби осягнути слїдуючі результати, за помочию законодавства, коли можливо, або й силою та безправ'єм в краях де голос має неслуханий і справи їх неувзгляднені в жаден спосіб.

Пропозиція є: укоротити години праці пропорціонально до зручності й жостокості праці, без зниження заробітної платні, а таким способом можна би дати занятє більшому числові людей без побільшення продуктів а тимто вирівняти наближаючу ся надпродукцію, достарчаючи достаточне число маючих средства на закупно. Пропонують ограничити рату проценту від грошей, знизити о много чим теперішні рати а так змусити лагідність вірителів взглядом довжників біднійшої класи, або безчинність їх капіталу. Рівнож пропонованим є аби залізні дороги стали ся спільною власністю народа, обслуговані їх службами, державними урядниками або щоби законодавство ограничило їх ціни і т. д. змусити їх ділати в такий спосіб, щоби могли служити загальному добру. Зобачимо як оно є: залізницї були будовані за часів, коли ціни були вигуровані ниж ніж коли у всіх інших галузях наступило обни-

жене вартості, залізниці тримають ся давнійших цїн, а тим способом побільшити їх оригінально великий капітал в два або три рази більшим (що загально названо поливанем уділів) без додання дійсної вартости. Діє ся се в той спосіб, що при сучаснім системі залізниць, сїїж старають ся і спромагають платити чотири рази більші проценти і дівіденди уділовцям чим взялоби вибудувати нині сї дороги наново. Публичне добро по сій причині поносить шкоду. Фармері змушені оплачувати тяжкі налоги за перевіз, так що часом кориснійшим для них, ужити їх збіже на опал, чим продавати, а за те, средства до житя дорожють, не даючи фармерові жадної користі. Аби тому всему запобічи пропонуваням є: аби залізниці платили своїм уділовцям чотири процент від їх теперішньої дійсної вартості, а не чотири до вісім процент від їх потрійної або почвірної теперішньої вартості, як-многі се чинять, запобігаючи конкуренції через стягаючі урядження.

Нам добре звісно каже ремісник що в очах тих що посідають наводнені і інші уділи ся знижка профіту від ними вложеного капіталу видасть ся страшною, рівняє ся немовби вириванем зубів, і будуть почуватись немовби їх права(?) уживати прав даних їм народом, видирати від них величезні профіти, фальшиві вартості, і що се пожалування гідний напад і насильство над ними, і що вони будуть супротивлятись усіма способами на яких їх лише й стати. Але ми уважаємо, що вони можуть і повинні завдячити за лагідність загалу, що невимагає мільонів долярів вже надбаних тимже способом. Єсьмо того погляду, що надійшов час, щоби маси люду взяли участь в користованю ся на рівні благословенствами сього благодатнього

дня а щоб сего діпняти конечним є видати права що проти корпорацій, що потовстіли на грошах і власті видертої з народа, повиннось зробити ограничене і примушене правом, щоби такі були на услугах загального добра по уміркованих ратах. В жаден інший спосіб не можна забезпечити сі благословенства Божого Провидіння для мас народа. Тимто, коли великі корпорації, представляючі капітал є в більшім розмірі благословенством і добродійством, бачимо, що ті що день поминають мету бути добродійством а стають ся панамі люду, а коли-б їх непритушити скоро перемінять робітників до нужди й невольництва. Корпорації складаючі ся більш-меньш з числа заможних людей займають скоро той сам стосунок до загалу в Америці, що Лорди в Великій Британії та в цілій Європі взглядом мас хиба з тою ріжницею, що корпорації мають більшу силу.

Щоб осягнути наші змагання, продовжують робітники, потребуємо організації. Мусимо співділати з масами, бо неможемо нічого ніколи доконати проти так величезної сили і впливу. І хоч єсьмо зорганізовані в юнії і т. д. неналежить нас уважати яко зміряючих до анархії або несправедливості взглядом якої небудь кляси. Ми, маси народу, бажаємо одиноко боронити наших прав і прав наших дітий закласти зовсім річеві увязи на тих котрих богацтво і власть моглиби подоптати нас зовсім, а котрих богацтво і власть, коли-б належито ужиті, сталиби благословенством для всіх. Словом, вони приходять до залячення силою впровадити золоте право: „Одеж, усе, що бажаєте, щоб робили вам люде, так і ви одібіть ім.”

Щастем булоби для всіх інтересованих, коли-б так умірковані і розумні средства булиби успішними; коли-б багаті запоперестали на дотеперішних здобутках і співділяли би з масами людю поправивши раз на все услівя всіх клас в загалі; коли би робітники задоволились уміркованими вимогами, а коли би золоте право любви й справедливості можна впровадити в практичнім житю. Але люде в теперішньому стані незаховують сього права без примусу. Хоч знайшлосьби кількох між ремісниками сьвіта що хотілиби бути так уміркованими й справедливими в їх ідеях то більшість не є такого успособлення, але будуть односторонніми скрайними, несправедливими і пишними в їх ідеях і вимогах далекими від того аби можна їх назвати річевими і розумними. Кажда уступка зі сторони капіталістів тільки й всего, що додає ще більше таких вимог і ідей, а всі мають досьвід знаючи, що пишність і право неспросьвічених мас бідного народу є подвійно жестокою. І так воно й між багатими—деякі в повній симпатії з робітничою клясою, і радіби ужити свого співчутя уладнанем справ так аби сі постійно принесли конечні реформи, але вони є вменьшости й немають власти в провадженю корпорацій а навіть в більшій мірі в їх приватнім інтересі. Коли вони будучи купцями або фабрикантами не можуть скоротити годин праці, або побільшити платню їх робітникам, бо їх конкуренти спродавалиби таньше а се спричинилоби фінансову крізу для них самих, їх вірителів а в послідствіє тогож і їх робітників.

З того то видимо природню причину великої недолі сього „Дня Єгови.” Самолюбство, сліпота, на всьо окрім своїх власних інтересів, будуть

контролювати більшенство обох стороництв даного дня. Платні робітники будуть організуватись і єднати свої інтереси, але самолюбство знищить Юнію; і кождий будучи побудженим тільки тим принціпом буде прямувати й змовлятись з тім напрямі. Горда й непросьвічена більшість захопить власть а лучша кляса не буде в стані удержати того що їх інтелігенція змогла зорганізувати. Капіталісти переконануть ся, що чим більше уступлять тим більше буде вимагано від них, а так вскорі порішать опиратись всім домаганням. Се викличе повстанє — бунт — революцію, а так в загальній тревозі й задля браку зауфання капітал буде усунений з публичних і приватних підприємств, торгівля і промисл захитають ся й фінансова кріза наступить. Тисячі людей позбавлені праці будуть доведені до крайної розпуки. Тоді право й лад будуть виметені — гори потонуть в бурливому морю. Тимто способом суспільна земля розтопить ся а управляючі небеса (церква і держава) перейдуть ; а всі горді і всі що чинять беззаконє, будуть як очерет. Тоді силачі будуть гірко ридати, а багаті будуть вити, а страх і розпач огорне всіх. Мудрі, навіть тепер предвиджують наперед і вже тепер мертвють люде зі страху та дождиданя того, що прийде на вселенну, навіть як се наш Господь предсказав (Луки 21:26). Сьв. Писанє учить нас що в тім загальнім замішаню номінальна церква (включаючи всі деномінації) буде зближатись все близше й близше по стороні правительств і багатих, стратить багато впливу а людей, а накінець упаде враз з правительствами. Тимто небеса [церковна власть] палаючи в огні з великим шумом перейдуть. Все се горе тільки приготує сьвіт до

признання, що хоч люде можуть плянувати і уряджуватись завше так добре й розумно, всіж їх пляни окажуть ся даремними аж так довго як довго темнота й самолюбство мають перевагу, контролю і власть. Се переконає всіх, що одиноко можливим способом направлення всіх трудностей буде через установленє міцного і справедливого правительства, котре підчинить собі всі кляси і впровадить принципи справедливості по-степенно аж доки кам'яне серце людей не дасть місце оригінальному образу Божому. А сим власне є те що Бог обіцяв доконати для всіх, через Тисячлітнє Панованє Христа терпіннями й науками дня недолі — Езек. 11:19; 36:25, 36; Єф. 31:29—34; Соф. 3:9; Псальма 46:8—10.

Хоч сей день недолі приходить, яко природний і неуникнений результат упавшого самолюбного стану чоловіка, і що був вповні предвидженим і предсказаним Господом, котрий предвидів що його права і інструкції будуть ігноровані всіма з винятком немногих аж доти доки досвід і примус змусять і введуть послушенство, затеж всі що мають понятє стану річей, які надходять, повинні уладнати себе самих та свої справи відповідно і згідно з тим. Тимто відзиваємось до всіх тихих — покірних в сьвіті так добре як і до тіла Христового: „Шукайте Господа, всі ви покірні в землі, що повните закони його [Його волю]; шукайте справедливості; шукайте смирності, може хоч ви оцілієте в день гніву Господнього.” (Соф. 2:3). Ніхто цілковито не уйде недолі, але ті що шукають праведності і смирності будуть мати много спосібностей і користний понад всіх інших. Їх спосіб життя, їх звичаї мислі й чину, як і їх співчутє до всього що добре і правдиве є тим

що дасть їм можливість поняти ситуацію справ а також оцінити науку Біблії відносно сеї недолі і вихід з тоїж, все те спричинить що сі будуть менше терпіти чим інші — від страшачих забурень та злих ворожб.

Перебіг подій сього Дня Господнього буде дуже звідничим для тих що необзнайомлені з Писаєм. Те все прийде нагло, мов огонь пожираючий полону (Соф. 2:2), в порівнянню до довгих віків минушини і їх повільної діяльності; та не так нагле як блискавиця й грім з ясного неба, як се много блудно дожидають, котрі сподіваються що всі речі написані відносно Дня Господнього виповняться ся в день двайцять чотирох годин. Так прийде як „злодій у ночі,” в тім змислі що його наближуване ся буде крадькома і неспостережене від сьвіта взагалі. Недоля того дня буде спазматичною. Будуть се серії конвульсій більш частійшими і жостокими, як день наближаєсь, аж до останнього. Апостол на се вказує, коли говорить — „як муки на маючу в утробі” (1 Сол. 5:2, 3). Підмога прийде тільки через народжене ся НОВОГО ЛАДУ справ — нові небеса [духовна контроля Христа] і нова земля [зорганізована суспільність] в котрих правда домує (2 Пет. 3:10, 13) — в котрих правом буде справедливість і любов замість власті насильства й самолюбства. Кожним разом сі муки нової ери приходять на теперішнє політичне тіло, йогож сила і відвага буде чимраз менша а муки острійші. Все те що лікарі суспільности (професорі політичної економії) можуть чинити для його помочі буде тим аби допомогти і розумно справляти курс необхідного народження — приготовляти поступенно дорогу для подій. Вони не встані відвернути то-

гож хоч і як бажали би бо Бог завирокував, що все має статись. Рівнож многі з лікарів суспільності будуть цілковито ігнорантами, о дійсній немочі конечностей і наглості справи. Сі хоплять ся за придавляючі средства, але як каждый параксизм недолі буде переминати, вони скористають з того аби утвердитись через уживанє відпорних средств а через те побільшать недолю — горе; і не будуть в силі відложити на довго на родини, бо практиковані ними не властиві средства приспішать смерть їх пацієнта; а старий лад умираючи в муках, породить новий лад.

Відложивши на сторону картини піддані апостолом, скажемо просто. Змаганє мас освободження ся з обнять капіталу й машинерії буде ще недозрілим; пляни й урядження не будуть комплітними й достаточними, коли час від часу сі пробують примостити собі дорогу, вибухнуть аби розірвати окови й ограничення „подачі й попиту,” котрі стають за малі для них. Каждая невдатна проба побільшить смілість капіталу в його можливість держати новий лад справ в теперішніх ограниченнях, аж доки теперішня власть організацій і правительств недійде до своїх скрайних границь, струна суспільного організму розірвесь на двоє, право й лад минуть ся, а широко розпростерта анархія принесе все те що пророки предсказали такого рода горе „якого небувало від того часу, як повстали люде,” — і дякувати Богові за додане запевненє — „й не буде“ пізнійше.

Визволенє Ізраїля з Єгипту й від пораз, які дістались Єгиптянам здаєть ся що се ілюструє наближаюче ся визволенє сьвіта рукою більшого чим Мойсей — котрого він був тільки образом.

Гуде се уявлене від Сатани і кожної агенції, яку він дорадив на звязане чоловіка до гріха і блуду. А так як порази зістані на Єгипет спричиняли затверділість сердець Єгиптян так скоро, як скоро були усунені, а так оно тимчасові полекші від мук сього Дня Господнього доведе деяких до затверділости і вони будуть говорити бідним, як се чинили Єгиптяне Ізраелітам. „Ви ліниві, а потому й незадоволені.” і правдоподібно як тійж, попробують мобілізувати ярмо (2 Мой. 5:4—23). Але кінцево жилилиби собі, як і Фараон в опівночі в часі останньої порази, щоби були поступали більш розумно та лагідно вже від давна (2 Мой. 12: 30—33). Ради зазначення подібності насувався на думку, що недоля Дня Господнього названа „сім чаш гниву” або „сім останніх пораз,” і що нескорше аж доки остання з них т. є. **велике землетрясенє** [революція] проявить ся, в котрій всяка гора [царство] зникне. Одк. 16:17—20.

Інша думка сього великого Дня Недолі є та, що се надійде якраз в **властивім часі** — в Божім властивім часі. В слідуючім томі сього діла, наведемо ради попертя свідомство Закону і Пророків Старого Тестаменту, так добре як і від Ісуса і апостольських пророків Нового Тестаменту, котре показує ясно і неомильно, що сей День Недолі уміщений хронологічно на початку славного Тисячліття — Панованя Месії. Се є тим **конечним приготуванням** для наближаючої ся роботи новонастання в віку Тисячліття, що приспішає **недолю**.

В міжчасі шість тисяч літ панованя злого аж до часу назначеного ради установлення **справедливого і могутого правління Христового** се було-

би позитивною шкодою для людей в упавшій стані, колиби мали багато вільного часу, через вчаснійше розвиненє ся щадячої працю машинерії, котра в часті виручас чоловіка від праці, або в інший спосіб. Досвід дав причину до повстання приповідки, що „Ліниство є матерію всякої підлоти” чим доказує мудрість Божого вироку: „Уямоту лица твого їсти мені хліб твій, аж покіль вернеш ся в землю.” Так, як всі Божі розпорядження так і се є одним з благодатніх і розумних і для жінцевого добра його сотворінь. Недоля Дня Господнього, якої збиранє ся вже бачимо, потверджує мудрість Божого розпорядження; бо як се виділиємо, така приходить, яко результат надпродукції, через заощаджуючу — працю — машинерію, та через неміч зі сторони ріжних елементів суспільности аби застосоватись до нових обставин, завдяки самолюбства з кожної сторони.

Незапереченим аргументом, котрий доказує, що се є **властивий** Богом назначений час ради устанавлення наново ладу справ, і се власне є тим, що він підносить заслону темноти, в сьвітлі просьвічення, дозволяючи на побільшенє знаня і винаходів й аби се впливало на людство власне так, як предсказано, коли предсказано і з предсказаними результатами. (Дан. 12:4, 1). Колиб знанє прийшло вчаснійше, недоля прийшлаби вчаснійше, а хоч суспільність моглаби бути зорганізована по бурі і розтопленю ся, рівнож не була би се нова земля [суспільний лад] де би домовала й панувала правда, але нова земля або устрій в котрім гріх і підлота процвітали-б більш чим тепер. Рівне поділенє благословенств, які далаби щадяча — працю — машинерія спричинили би по

часі коротші і все коротші години праці; а тимто визволилаби чоловіка від оригінальної самоохорони, котрий будучи в упавшій стані, з його зіпсутим смаком, не схотів би уживати його свободи для умислової моральної й фізичної поправки, але як се історія минувшості доказує, напрям — тенденція булаби до розпусти і переступства.

Частне підніманє заслони тепер приготовляє тисячі вигод для людства, чим достарчає початок віку Тисячліття — Реституції, т. є. час новонастаня всього, час просвічення, морального і фізичного розвою, як рівнож приготування харчу і одія для тих громад, що час від часу будуть пробуджені з гробу. Окрім того уміщає час недолі власне там де сей станесь добродійством для людства, а тим самим дасть томуж науку, що люде нездібні управляти самі над собою, в часі сяєва — зорія Тисячліття, коли се по Божому назначеню, Той що відкупив всіх начне благословити їх міцною властю „жезлом залізним,” із повним знанєм і пертем аби могли бути допроваджені до їх оригінальної совершенності і вічного життя.

ОБОВ'ЯЗКИ І ПРИВІЛЄЇ СЬВЯТИХ.

Важним питанєм є відносно обов'язку сьвятих підчас згаданої недолі і їх властива постава до двох опозиційних клас, котрі тепер так значно відзначають ся. Те, що декотрі з сьвятих будуть ще в тілі що найменьш в часті сього часу недолі — огня видаєсь можливим. Їх позиція в тімже, рівнож, буде різнитись від других, не так богато в тім, щоби їх чудесним способом збережено (хоч виразно обіцяно, що їх хліб і вода будуть їм за певнені), але в виду факту, що досягнувши інструкції зі Слова Божого, вони небудуть відчу-

вати тої самої недолі й страху і безнадійної дрожи, які огорнуть цілий сьвіт. Вони узнають недолю, яко приготоване, згідно з Божим пляном, ради благословлення цілого сьвіта, а через те всі вони будуть потішені, задоволені й спокійні. Об сїм досить ясно й переконуючо сказано в Псалмї 91; Ісаї 33:2—14, 15—24.

Тимто будучи потішені і благословлені Божественним запевненєм, першим обовязком сьвятих є дати сьвітові видїти, що в посеред пановання всіх нещасть, недолі й незадоволення, а навіть тоді коли вони участвують т. є. діткнені долею і страдають від тоїж, вони повні надїї, веселі і за-всїгди радісні в видї славного виходу предсказаного в Божому Слові.

Апостол написав що „Великеж (таки) надбане благочестє з самодовольством”; і хоч се було за-всїгди правдивим, се буде мати подвійну силу в сей День Господній, коли незадоволенє є головною немочію межи всіма сьвітowymi плясами. Що до сихже сьвяті повинні бути замітним винятком. Ніколи не було ще такого часу, коли би незадоволенє було так загальним, а всеж не було ніколи ще такого часу аби люде могли посїдати так багато ласк і благословенств. Де тільки глянемо чи то до палат багатих, повних вигод та оздоб, що й Соломон у всїй славі своїй не знав майже нічого о чїмсь подібнім, або коли заглянемо до вигідного дому дбалого й тверезого та ощадного платного — робїтника, з його оказаннями смаку, вигоди, штуки та роскоші, з чого бачимо що теперїшність в кождий спосіб пере-висшає подачу в повній щедростї, кождого іншого періоду часу від сотворення, о многі-рази, а по-мимо того люде чують ся нещасливими і незадо-

воленими. Фактом є що самолюбні пожадання, упавшого серця незнають границь. Самолюбство опанувало всіх, так що коли виглянемо, бачимо, що цілий сьвіт шалено посувається, уганяєсь і грохадить богацтва. Тільки кількох були успішними, решта-ж заздросять і оплакують, що нестались тими щасливцями, і всі вони незадоволені і нужденні — більше чим в котрім небудь іншим часі.

Але сьвятий не повинен брати участі в борбі, його слюб посвячення був, що він буде боротись і сягати і бічи за висшою небесною нагородою, а тимто відлучений від земських замірів, працює не для земських річей, окрім того аби придбати **конечні і пристойні річи** він радше звертає свої кроки йти за прикладом Учителя і апостолів.

Длятого сьвяті самодовільні з їх благочестя, не тому що в них не було замірів, а потому, що їх ціль звернена на небо і всякла в змаганю збирати скарб на небі бути багатими в Бога, в виду чого, і через їх знанє Божих плянів одкритих в його Слові, вони самодовільні з всього того чим їх Господь Бог наділить. Сі можуть радісно співати:

„Довільний, щоби й неспіткало мене,
Бо Божа се рука, що веде мене.”

Але-ж, не всі з дітей Божих займають сю позицію. Многі впали в незадоволенє, яке панує в сьвіті, і позбавляють себе веселощів життя, бо вони полишили сліди Господа й волять брати участь зі сьвітом, вганяючи за земськими річами, без езгляду чи діпнуть їх чи ні, участвуочи в нездоволеню сьвіта, недомагаючи признати самодовільності і спокою, чого сьвіт не може дати ані відібрати.

Дятого покликаємо до сьвятих полишити спори й жажду, пусту славу та незадоволення а боротись о вищі богацтва і спокій на які їх стати. Бажаєбисьмо припімнути їм слова апостола: —

„Велике-ж (такі) надбане благочесте з само-довольством; бо непринеслисьмо нічого на сей сьвіт, і певним є що нічого неможемо винести. Маючи-ж [конечну] їжу й одежу, сим довольні будемо. Котріж хочуть забагатіти [чи успіють чи ні], впадають у напасьт й тенета і в хотіня многі нерозумні і шкідливі, що топлять людей у безодню і погнбель. Корень бо всякого лиха срібролюбство [без ріжниці чи бідні чи богаті], котрого інші бажаючи, заблудили од віри, і себе прибили многими муками. Тиж чоловіче Божий, від сього втікай; побивай ся за правдою, благочестем, вірою, любовю, терпінем, тихостою; борись доброю боротьбою віри, держись вічного життя, до котрого й покликано тебе й визнав еси добре визнане перед многими сьвідками.” — і Тим. 6:6—12.

Коли приклад сьвятих є самодовільності і радісного дождання та веселого підчинення ся теперішнім пробам в невній надії, що добрі часи надходять, такі живі приклади є одиноко вартісними науками для сьвіта. А в додатку до прикладу, порада сьвятих для тих, що їх оточують повинна бути в гармонії з їх вірою. Повинна бути, яко намащене та лічиный бальсам. Повиннось використати обставини, аби виказати сьвітові, що добрі часи надходять, проповідувати їм про наближаюче ся Царство Боже, і показати дійсну причину теперішньої недолі і що є одиноким ліком на тууж. — Луки 3:14; Жид. 13:5; Філ. 4:11.

Бідний сьвіт стогне будучи в полеміні не тіль-

ки дійсних але також через уроєні лиха, а головню через своє невдоволенє з причини свого самолюбства, гордості та цілій, котрі гнівлять і мєртвлять людей, позаяк сі неможуть вповні задовольнити їх. Тимто, коли ми бачимо справу з обидвох сторін, позволимо собі порадити тих що мають уші до слуханя хай будуть самодовольні з того що мають, і хай терпеливо ждуть аж доки Бог в його властивім часі в його і ним вибраний спосіб принесе їм многі благословєнства, котрі його любов і мудрість приготєвила.

Через побуджуванє і розпалюванє чи то дійсних чи уроєних лих чинилибсьмо шкоду тим, котрим повиннисьмо помагати і благословити, тимто ширячи їх невдоволенє а затє й їх недолу. Але виповняючи нашу місію проповідуванєм добрих новин даного викупу за ВСІХ, наслідком чого благословєнства сплинуть на ВСІХ, повиннисьмо і будемо правдивими звістунами Царства його амбасадорами мира. Якож писано: „Якіж гарні на горах [царствах] ноги благовісника [останні члєни тіла Христового], що мир возвіщає, проповідує спасєнє.“ — Ісаї 52:7.

Недоля сього „Дня Єгови“ дасть спосібність проповідуваня добрих новин спасєня надходячих благ, такі на які рідко здобути ся, і благословєнні сі що будуть вступати в слїди Учитєля, і будуть добрими Самаританами перевязуючи рани і наливаючи олію й вина потїхи й радості. Запєвненє дає, що їх праця не буде дарємною; бо коли присуди Господа діють ся на землі, тоді живущі на сьвітї навчають ся справєдливості. — Ісаї 26:9.

Співчутє Господніх дітєй, подібні до їх небєсного Отця, мусять бути бїльше в згоді з стогну-

чим сотворінем, борючого ся о висвободженє ся з неволі, хоч повинні, як і він, памятати і симпатизувати з тими з противних клас, котрих бажання є праведні і благородні, але котрих старання й висилєня окружені й перешкоджені, не тільки через немочі їх упавшої природи, але через окружаючі їх обставини життя, і їх стоваришеня ся та залежність від других. Але Господні діти неможуть співчувати з гордими, захланними та зухвалими жадної класи. Їх мова повинна бути спокійна і тиха і завсїгди за згодою де принцип не є zagrożений. Вони повинні памятати, що се є борба Господа, а так далеко як соціяльні або політичні питання сягають, вони не мають іншого розв'язання, окрім того що предсказане в Слові Божім. Для того обовязком посв'ячених перше всего щоб не ставати в дорозі колесниці Єгови, а тоді „нєлякайтесь, і стійте, дак і побачите ратунок Господень,” узнаючи а під сим значінєм участвованє в боротьбі не є частиною їх праці, але що се — робота Господня, котрий ділає за посередництвом інших агенцій. Незвертаючї уваги на всі інші речі, вони повинні пильнувати своєї місії, проповідуючи, що царство небесне наближилось, і що таке є одиноким лікарством для всіх клас, а їх одинока надія.

ВИКЛАД XVI.

ЗАКІНЧЕНЄ.

Наші обов'язки вагаючись правди, Її цїна, Її вартість, Її користь.

В попередних викладах видїлилисьмо з двох сторїн т. є. так в сьвітлі природи, як і Об'явлення факт ясно представлений: що є розумний, мудрий, всемогучий і праведний Бог, котрий є Сотворителем всіх річей і що він є найвисшій і вповні правим Паном всіх, так, що всі річі оживлені й неоживлені підлягають його властї, і що Біблія є Об'явленням його характеру і плянів так далеко, як се йому подобалось відкрити їм. З Біблії довідалисьмо ся, що хоч зло має перевагу між деякими з його сотворінь всеж таки те існує тільки в ограниченім часї і до ограниченого розміру і за його дозволом, для мудрих і славних цїлий, які має на взглядї. Научилисьмо ся також, що хоч темрява тепер покриває землю, а поморок народи рівнож в часї властивім Боже сьвітло прожене темноту а земля наповнить ся його славю.

Видїлисьмо, що його великий плян який вимагав цїлих віків до свого виконання до сихчас, і що потреба буде ще одного віку ради доконання тогож; і що підчас всіх темних віків минувшостї, коли здавалось що Бог позабув свої сотворіння зовсім, його плян для їх будучого благосло-

венства хоч потихо але величаво розвивав ся, хоч підчас всіх тих віків тайни його пляну були мудро укриті перед людьми. Виділисьмо також що день або вік, котрий тепер ось, ось засвітає на сьвіт, буде се день суда для сьвіта або проба, і що все передше приготованє було для нагоди дання людству взагалі так приятну спосібність, яка є тільки можливою, в хвилі, коли то ті яко одиниці будуть виставлеті на пробу о вічне житє. Довгий період дав спромогу розмноженя ся о много людському родові, а терпіня й долегливості під панованєм злого дали людям досьвід, котрий буде великою користю, коли будуть на суді. І хоч родові людському, яко цілості дозволено страдати через час шість тисяч літ, а всеж вони, яко одиниці відбували свій курс кілька — неможлих коротких літ.

Виділисьмо, що коли рід людській підпадав сій так дуже конечній дисципліні, Бог в своїм часі зіслав Сина свого вибавити їх, і що в той час, коли маси людства неузнали Спасителя в його униженю ся, і нехотілиби повірити щоби Господній Помазанець тим способом прийшовби до їх освободженя, а всеж таки з поміж тих, котрих серця віддані Богові, і котрі вірили в його обітницї, Бог, підчас сих минувших віків вибирав два стада, як се виділисьмо, які мають складати дві фазі Царства Божого. І як сього учать нас пророцтва, що се царство має бути скоро заложене на землі; а що під його розумною і справедливою у-равою всі народи землі будуть благословлені з найпринагіднійшою спосібністю показати себе гідними вічного житя, щоб яко результат їх спасеня, дорогоцінною кровю Христа буде дана сьвята дорога сьвятобливості; щоб визволені Господом

(все людство — Жид. 2:9) могли нею поступати, буде се публична дорога порівнюючо—лежка для всіх, що щиро бажають статись чистими, святими; і що все каміне спотикання буде позбиране, і всі сіті, обмани і ямки усунені, і всі ті будуть благословлені, котрі будуть по ній поступати висше й висше до совершенності і вічного життя.

Се є показано, що сей суд або правління неможе начати ся аж доти, доки Христос, котрого Єгова назначив бути Суддією — Владикою світа не прийде знову, але вже не в пониженю, але в силі і великій славі: не на те аби відкупити світ, але щоб судити [правити] вселенну правдою. Проба-суд неможе вестись аж доки суддя не засяде на своєму судейському кріслі а суд збересь на свою сесію в назначеному часі, хоч перед тим часом може відбуватись велика робота приготування. Тоді сяде Цар на престолі слави своєї і зберуть ся перед него всі народи, і він буде судити їх підчас того віка по учинках їх, отвираючи їм книги Писаній наповняючи землю розумінєм Бога. А по їх заховуваню ся під всьою того рода ласкою і підмогою, він порішить хто з них гідний вічного життя в слідуючих віках слави. — Мат. 25:31; Одк. 20:11—13.

З чого виділисьмо, що другий прихід Месї, ради установлення його царства на землі, дає спосібність долі всіх людей, себто можуть мати однаку надію на поправленє своєї долі, котра коли її вповні зрозуміти принесе радість і веселість для всіх сердець. Се є день, коли посвячені — святі „мале стадо” Господа має найбільшу причину веселитись. Се є радісний день, коли наречена дівиця Церква з веселостію станесь Невістою — Женою Агнця; коли вийде з пустині підперта на

рамені її улюбленого і ввійде в його славне наслідство. Се є час коли правдива Церква, прославлена з її Головою, буде наділена Божественною силою, і властю, і начне велике діло для світа, результатом чого буде комплітне новонастанє всього. А се буде радісний день для світа, коли великий противник буде звязаний, коли окупи, що вязали людство через шість тисяч літ поломлені, а земля буде так повна розумінєм Господа Бога, як водою море.

Знанє сих річий і свідощтва, що вони блисько, навіть в дверех, повинні бути могучим впливом на всіх, а особливо на посвячених дітей Божих, котрі убігають ся о нагороду Божої природи. Ми покликаємо до таких, коли вони піднимають голови і радіють знаючи, що їх спасенє блисько, щоби відложити на сторону всякий тягар і перешкоди, аби бігти терпеливо в бігу, котрий розпочали. Забути своє „я” і його неуникнені слабості і недосконалості знаючи що всі такі немочі покриті вповні заслугами викупу даного Господом нашим Ісусом Христом, і що ваші жертви і самовідреченя угодні Богові через нашого Спасителя і Господа — і потому тільки. Памятаймо, що тая сила вистарчаюча, котру Бог обіцяв нам, за помочию, котрої можемо статись „побідоносцями,” як се сказано в його Слові. Сею силою є сила, яка дає нам зрозумінє Його характеру і плянів та услівій на котрих можемо участвувати в них. Петро виражає се, кажучи: „Благодать вам і впокій нехай умножить ся в познаню Бога й Ісуса Господа нашого, якож усе до життя і побожності дароване нам Божою силою Його, через пізнанє Покликавшого нас славою і чеснотою (милостю) чим найбільші і дорогі обітницї даро-

вані нам, щоб через них були ви співниками Божої природи.” — 2 Пет. 1:2—4.

Але, аби позискати се знанє і сю силу, котру Бог пропонує дати кожному убігаючому ся о небесну нагороду, напевне буде пробувати щирість ваших посвячених слюбів. Ви посвятили увесь ваш час, всі ваші таланти, Господеві; тепер являєсь питанє: кільки з того всього даєте? Чи й до сего часу маєте охоту віддати все згідно з вашим слюбом посвячення? віддати ваші власні способи і науки, ваші і других, аби прийняти Божий плян і спосіб і час в чиненю того великого діла? Чи маєте охоту учинити се коштом земного приятельства і соціяльних вязий. Чи бажаєте охотно посвятити ваш час полишаючи другі справи аби досліджування спх славних тем, котрі так вельми розвеселяють серця правдиво посвячених, маючи се певне знанє, що се буде коштувати відреченє ся себе самого? коли все не є посвячене або коли думалисьте половину, коли віддалисьте все Господеві, тоді значить щосьте пожалували часу і старань конечних до студійованя його слова, так як ся пошукує за укритим скарбом, аби отримати тим способом потрібну силу до всіх проб віри, потрібних в теперішнім часі (в свитаню Тисячлітя) більш чим коли небудь в минувших часах.

Але недумайте, що з відданєм або посвяченєм скінчить ся на відданю потрібного часу і енергії до студійованя тогож, о ні: Щирість посвячення самого себе буде пробованою в повні і удовіднить чисьте гідні чи не гідні стати ся членами того „малого стада” тріумфальної Церкви, котра посяде гонори — славу царства. Коли доложите старань до студійованя Слова Божого і приймете

Його правди до доброго, чистого і посвяченого серця, се витворить у вас так велику любов до Бога і Його пляну і так велику охоту оповідування Євангелії, що се стане ся предметом цілого вашого життя, і не тільки, що відлучи-тесь від світа і многих Християн з імени, в духу, але се доведе до відлучення ся від них цілком. Вони будуть думати що ви диваки відділять зас від свого товариства і зненавидять вас, і почислять за дурних задля Христа; бо-ж вони не знають нас так як і Господа не пізнали. — 2 Кор. 4:8—10; Луки 6:22; і Йоана 3:1; і Кор. 3:18.

Чи готовісьє поступати слідами Господа, без взгляду на те, чи о вас зле чи добре говорять? Чи готовісьє полишити все а йти вслід за Ним, кудабі Він і неспровадив вас через Слово Своє? — ігнорувати бажання приятелів, як рівнож і свої власні бажання? Єсть надія, що многі з посвячених, що читають сей твір — том, можуть бути побуджені до такого запалу і піднесення на духу, через яснійше зрозумінє Божого пляну, що будуть встані сказати: „Благодатію Божою буду пізнавати й служити Господеві, без взгляду, якої би се жертви й невимагало. Як благородні Берияне (Діян. Ап. 17:11), хай такі візьмуть ся до студій аби довести, провірити все те, що сказано на попередних сторінках. Доведіть що те не є на підставі суперечних традицій і вірувань людей, але на підставі одиноко правдивого і Богом уповаженого стандарту — Божого власного Слова. І власне на те аби улекшити таке досліджуванє навелисьмо так много цитатів з Сьв. Писаня.

Булоби безужиточним пробованє погодження представленого осьту пляну, з многими поняттями уважаними передше і які уходять за науку Сьв.

Писання а однак непотверджених ним яко такі. Можна буде завважити, що Божий плян є комплітний і згідний сам в собі у всіх деталях і знаходить ся в совершенній згоді з характером, описаним в Сьв. Писаню, його великого Автора. Се є величаве піднесенє мудрості, справедливості, любови й сили. Виказує свою власну дійсність надлюдського зарису, переходить здібність людського винаходу, і майже переходить людське понятє.

Безсумніву, що повстануть ріжні питання відносно ріжних поглядів і виясненя після осьту представленого пляну. Уважне і пильне студіюване Біблії погодить многих від разу; можемо сказати з зауфанєм до всіх: Нема такого питання котребисьте задали аби неможна відповісти на него в повній згоді з поглядами осьту представленими. Слідуючі томи виказують ріжне галузе сього самого пляну відслоняючи на кождому кроці незрівнани гармонію з котрої тільки сама правда може ся хвалити. І хай буде знаним, що жаден теологічний систем навіть немає претенсії, ані ніколи не пробував погодити з собою каждый аргумент Біблії, рівночасно можемо сказати аби для представлених осьту поглядів нам щонебудь подібного недоставало. Ся гармонія панує не тільки з Біблією, але й з Божим характером і з посвяченим здоровим розумом, мусіла вже звернути увагу совісного читателя і наповнила поважним зворушенєм так добре як і надією та зауфанєм. Се є дійсно чудесним, чого також і повиннисьмо сподіватись від правди і Божого нескінчено мудрого і добротинного пляну.

Коли Біблія отвирає ся в сей спосіб чим відмикає дивні дива (Пс. 119:18), сьвітло нинішнього

дня відносно ріжних вірувань і традицій людей і ділає на них в противний спосіб. Вони узнавані навіть своїми власними поклонниками за несовершенні і сплямлені а за те є занедбувані, а хоч непризнають ся до них, голосять їх рідко хочби з самого встиду. А сей встид привязаний до тих людських визнань, віри і традицій, приписуваний Біблії, припускаючи, що она підтримує сі нікчемні мислі (вірування, традиції і т. д.) якоби походячі від Бога. Тимто свобода, з якою декотрі, так звані, поступові мислителі зачинають заперечувати ріжні частини Біблії незгаджаючи ся з їх поглядами. Тимто, як вельми ударяючим є, що Провидіне Боже, котре якраз в сейсамчас отвирає перед своїми дітьми сей направду славний і гармонійний плян, плян, що невідкидає ані одного, але гармонізує каждую частину і атом його Слова. Правда в своїй порі, стаєсь харчем для домівників віри аби через неї взростали (Мат. 24:45). Хтонебудь стрінувшись з правдою, узнавши її характер, має відвічальність взглядом тоїж. Така має бути або принята а тоді викличе відповідне її дійство, або буде відкиненою й зневаженою. Ігнорованє не звільняє від відвічальності. Коли-ж приймаємо тую-ж маємо відвічальність взглядом неї також, позаяк така є для всіх домівників віри; а кождий, що отримав стасє її довжником, а, коли вірний доморядник, мусить роздавати її іншим членам родини Божої. Хай ваше сьвітло сьвітить! Коли сьвітло буде знову темрява, то яка велика ся темрява. Підніміть сьвітло! Виставте знамено народам!

Перевів з англійскої на українську мову:

Василій Головацкий.

„Ідіть і ви в виноградник”.

„І приймає жнець плату, й збирає овоч”

Єван. Йоана 4:38

Всі зацікавлені амістом сего тому і котрі уважають, що річі представлені в нім є „харч в пору”, котрі чують себе більше чи менше зобов'язаними стати ся слугами правди і вносити „річи нові і старі” для „Товаришів по Вірі”. Ваша міра пильности, запалу в такій службі буде мірою вашої діяльности в Його службі, і порішьте о стільки часу, впливу, средств і т. н. посвятити до ширена тогож. Раді-бисьмо звійти в кооперацію зі всіми, так, щобні сі, що люблять богато, робили богато, а ті, що люблять трохи, могли робити що небудь в імені великого Пастира і в інтересі Його овець.

Тимто бажалибисьмо подати вам до відомости, що спеціальна провізія, через котру можете статись співробітниками сєї праці, без згляду, чи можете вложити який гріш, чи ні. Маємо різного рода і найдобрішія летючки-випуски, які даємо дармо і в великій скількості для розсудного ширеня. Також видаємо два рази на місяць журнал в англійській і иньших мовах під заголовком „Watch Tower” або „Вістник Присутности Христа” і бажалибисьмо, щобисьте стали передплатником тогож, если то є вашим бажанем. Коли вам подобавсь сей том, то будете інтересуватись і журналом, котрий описує подібні справи і ми приготівані заплати вам на ваши предложених услівях — можете мати такий на кредит, коли не будете в стані заплатити наперед, а если бисте не в стані заплатити цілком, ми на аплікацію вимажемо ваш долг цілком. Коли не маєте вигляду, що будете в стані платити ми раді висилати вам дармо, яко одному з „Бідних в Господі” на аплікацію і відновлене тоїж річно. Коли вас стати заплатити, ціна є \$ 1 річно.

Маємо різні підручники до студійованя Сьвятого Писання- Біблії, і даємо всім тим, що є нашими передплатниками по надто низьких цінах - в се входять різні переводи Біблії, Біблійні словарі і т. н. а головню Вигляди Сьвятого Пи-

сання - „Ключі до Біблії”.

Кольпортажа і випозичання підручників Святого Писання.

Многі мають много приятелів, котрим мають приємність заслати Підручники; деякі мають настільки на складі що можуть випозичати своїм приятелям, яко циркулярійна бібліотека, а ще иньші стають ся кольпортерами, яко один з найлучших привілеїв услужити другим в пізнаню правди, подорожуючи від міста до міста представляючи „Ключі до Біблії”, приймаючи замовлення і доставляючи книжки. Наше Товариство робить все, що в його силах, аби улекшити ширене правди, заохочючи кожного служити справі в розмірі його запалу і можности, після свого власного уподобання; помагаючи матеріально достарчуванем книжок по варті низьких цінах. Гляди Watch Tower ст. 2. ціну для передплатників, а коли кольпортерська праця промовляє до вашого переконання, то пишіть по „вказівки для кольпортерів”.

Радібісьмо чути від Вас і ввійти з Вами в кооперацію і запевняємо Вас, що знайдете благословенство в кожній жертві, яку понесете в справі правди.

Ваші вірні товариші слуги

Watch Tower Bible and Tract Society,

Brooklyn, N. Y., U. S. A.

Відділи:

London, W. Elberfeld Melbourne, Copenhagen.

Том I. Серій „Викладів Святого Писання“

БОЖИЙ ПЛАН ВІКІВ

ТАБЛИЦЯ ВІКІВ (ВРЕМЕН).

**Річі, які повиннісьмо знати яко християнські дослідники
Святого Писання - Біблії.**

Вдоволяючі доводи, що Біблія є Боже Об'явлене - вга-
джаючи ся з духом здорового розуму, гідна - довіря, відкри-
ваючи План повної Справедливости, Мудрости і Любови.
„Ключ розуміння Святого Писання удовідає, то, що давно
вгублене, нині знайдене і дає Божим людям, повних віри до
ступ до „Закритої Тайни“. — Лука 11:52, Кол. 1:26

Господь Ісус і його вірні наслідники не тільки, що бу-
дуть священниками, але царями і будуть царствувати на
землі.

Се царство має прийти в часі Другого Приходу Христа.

Божим Пляном є вибрати і спасти Церкву в Віку Єван-
гелія і уживати свою Церкву в благословленню світа в Ти-
сячліттю. „Викуп за всіх“ дає привілей - спосібність всім по-
вернути до першого стану - реституції. Судний День є 1000
років довгий - день суду над цілим родом людським на зем-
лі.

„Дорога Святости“ - гостинець буде отворена для
всіх відкуплених в Тисячліттю Ісаїя 35:8, 9

„Царства сього світа“ є тільки дозволені на певний
період часу і мусять уступити місце для „Царства Небесно-
го“.

Бог дозволив на зло за час шість тисяч літ для розум-
ної причини.

Сі теми і много иньших є так глибоко інтересні і пе-
редискусовані вповні і в мові легко зрозумілій.

Божий Пляч Віків.

В англійській, німецькій, шведській, дансько - норвежській, італійській, французькій, грецькій, угорській, іспанській, польській, голландській, фінляндській, арабській, словацькій, українській, румунській, латиській, хінській, японській і корейській; також для сліпих Braille.

Сторін 402. Полотняна оправа 50 цнт., пошта оплачена або доставлене вольпортерами. Майяшникове видане (в англ. і німец) 10 цнт. з пересилкою.

Ученики Біблії

Місячник

Газету під повисшим заголовком на темат :

„Де находять ся померші?”

„Довід Істнованя Найвисшої Істоти”.

всилаємо всім дармо, хто вишле поштову марку і адресу на повисшу адресу.

International Bible Students Association

Brooklyn, N. Y.

Міжнародне Товаришене Дослідників

Біблії—Святого - Писання.

Бруклін, Н. Й.

